מיספר 2470 ט' טבת תשמ"ה 2.1.1985 שנה 49 המחיר 800 שקלים (כולל מע"מ)

העולם הזה

דיווח בילעדי על

ביקור הירוקים

חברי המשלחת
גבי גוטוולד ויורגן רנץ

אזהרה - משרד הבריאות קובע כי העישון מזיק לבריאות

מכתבים

קולו של מחנך ותיק

הקורא יהודה, אשר הקדיש את כל חייו לחינוך, משבח את מה שקרא בהעולם הזה (12.12). אך מבקש להסב את תשומת־הלב לבעיות הרבות בהן מתחבט החינוך בבית־הספר הישראלי.

איני קורא את העולם הזה בקביעות ואיני מקבל את רוב דבריו של עורך העולם הזה. ברם, מאמרו, ניקמת הממלוכים, ראוי לציון לשבח. כמי שהקדיש 52 שנה לחינוכו של הדור הצעיר בארץ, כמי שעבר כל המדורים וכל התפקידים, ואין כמעט תפקיד חינוכי שלא מילאתי, החל מכיתה אל"ף עם שמונה תלמידים ועד לתפקיד מפקח, הריני מוכן לאשר כל משפט ומשפט במאמר זה.

רבות נלחמתי והתרעתי נגד המגמות השליליות, אותן מציין אבנרי. תלמידים, מורים, מנהלים ומפקחים, שבאוזניהם השמעתי את חששותי לגבי תוצאות עמלם של חבריי בעבודה, זילזלו בדבריי וראו בי תמהוני.

אבל, לדעתי, שגה אבנרי כאשר הוא רואה בקרב הנוער ניצני פאשיזם. הרי הוא יודע היטב מהו פאשיזם. אצלנו זהו חינוך לרגשת אתה בחרתנו, אור לגויים, מי כעמך ישראל וכדומה. לגביי, אידיאולוגיה של פאשיזם שונה, בכל זאת, במידה רבה.

שנית, אבנרי הוציא מתוך סבך הבעיות של החינוך נושא אחר בלבד, חשוב מאוד כשלעצמו, החינוך לדמוקראטיה. עליי להעיד שמיספר הבעיות בבית־הספר הממלכתי הוא כה רב ועצום, עד שאיש מבין המחנכים לא העז לנסות ולהציע פתרון. בית־הספר הממלכתי היום הוא סופר־מארקט של מגמות, שאיפות, אידיאולוגיות ודרכי־הוראה.

אינני חותם בשמי המלא, כי, בגילי, הייתי רוצה לשמור על קומץ הידידים שלי, ואיש מהם לא יקבל את דעותיי.

יהודה, מחנך ותיק, תל־אביב

● ● ●

ארוחה עם אופציה

חבר־הכנסת שליטא מגיב בהומור וברוח טובה על הכתבה (העולם הזה 12.12) **אשר דיווחה על חילופי־דברים בינו לבין סטודנט במיכללת תל־חי הגלילית.**

אינני מתקומם כאשר רשים בנושא תיקי וחקירותיי. נהפוך הוא. אני מתכוון להיות קטליזאטור, שלא יתן להוריד הנושא מסדר־היום, וכוונתי למסקנות ולפעולות־חובה בתחום הפרסונאלי ובתחום החקיקה, שישפרו המצב לגבי נהקרים אחרים בעתיד.

אבל אם כותבים, צריך לדייק. מדוע לספר על שצף־קצף ועל כמעט תגרת־ידיים? האמנם?

נישאלתי, בתום הרצאתי במיכללת תל־חי, בקשר לחקירותיי ותיקי, מבלי שהוכנתי לכך. עניתי באופן מלא מבלי לסתיר ולכחד דבר. וזכיתי להרבה מחמאות מהסטודנטים עקב כך. במסגרת אי־הסתרת האמת חשפתי גם כוונות פעולותיי בעתיד, שלא נשאו חן בעיני סטודנט מסויים, שאגב, הוסה והושתק על־ידי הרוב המוחץ (של הנוכחים).

על מדשאות המיכללה, תוך אהדה רצינית של מרבית הסטודנטים, קרא לעברי אותו סטודנט מילת־גנאי. החזרתי לו שאני אוכל שלושה כמוהו לארוחת־בוקר. הנ"ל הגיב שהוא יפנה למישטרה, מאחר ואינו אוהב שאוכלים אותו בבוקר. הסכמתי, כו במקום, להעבירו לארוחת־צהריים והעניין נסתיים בחיוך ובלחיצת־ידיים.

ח"כ בני שליטא, הכנסת

● ● ●

קינאה באלבניה

הקורא תגר מנתח את סוד ההצלחה של נבחרת הכדורגל של אלבניה במשחקה נגד נבחרת בלגיה (0:2) במוקדמות לגביע העולמי (העולם הזה 26.12).

כל הכבוד ליוסל'ה מרימוביץ, מאמן נבחרת הלאומית, שלא מתייחס בזילזול לאלבניה, על נצחונה המהמם במוקדמות לגביע העולמי לכדורגל. אולי כדאי לנו ללמוד מאלבניה בכל (כמובן, להוציא את נושא המישטר שלה). היא קצת יותר גדולה בשיטחה מאיתנו (איזה 28 אלף קילומטר מרובעים כנגד ה־20 אלף שלנו): קצת פחות מאוכלסת (איזה שלושה מיליון כנגד הארבעה שלנו): אבל לא שומעים עליה; אין לה מלחמות זה 40 שנה; אין לה אינפלציה והאנשים, שם, חיים, כנראה, לגמרי לא רע ועכשיו מתברר שהם גם יודעים לשחק כדורגל.

אברהם תגר, ראשון־לציון

(המשך בעמוד 4)

כתבת השער הקדמי:

האמת הירוקה

בדיווח בילעדי ותוך גילוי פרטים בלתי־ידועים רבים — מה, למשל, קרה באמת ב"יד ושם" — מסכם "העולם הזה" את ביקור חמשת הימים של חמישה הירוקים (ארבעה צעירים וצעירה אחת, חברת הבונדסטאג גבי גוטוואלד, בתמונה) מרגע חצייתם את גשר אלנבי עד למסיבת העיתונאים הגדולה בתל־אביב.

8

כתבת השער האחורי:

"הסוהרים הרגו אותו!"

קובעת אלמנתו של יוסף פרץ (בתמונה) ודוחה את הגירסות השונות והמשתנות שקיבלה, מפי הרשויות, על מות בעלה. היא מספרת על סימני־המכות ליד עיניו והשריטות החזקות בביטנו שגילתה על גופתו במכון הפאתולוגי. מיכתב של עד־ראייה להכאתו־עד־מוות של פרץ, המתפרסם בהעולם הזה במלואו, הוא עדות חותכת לקביעתה של אנט פרץ, האלמנה שנשארה עם שבעה יתומים.

50

זונה עם תוכנית־חיסכון

אין כל וודאות מי רוצח זונות בירושלים. המניעים האפשריים רבים. אבל הזונה שושנה, שנשארה בחיים, שסועה בגרונה, בעת נסיון רצח־הזונות האחרון בירושלים היא בעלת ביוגרפיה מיוחדת במינה: פיקחת, קלפנית, בעלת תעודת־בגרות ובעלת תוכניות־חיסכון בבנקים.

52

סקופ

השופט שכח!

השופט המחוזי אריה אבן־ארי (בתמונה) הוכיח את אמיתות הפיתגם, כי גם שופט הוא רק בן־אדם. הוא הרשיע שלושה נאשמים בהדגישו כי היתה להם אפשרות להביא עד־הגנה והם לא הביאו אותו. אבל רק אחר מתן גזר־הדין התגלה כי השופט פשוט שכח כי דווקא עד־ההגנה הזה כן הופיע ועדותו משתרעת על 16 דפי פרוטוקול.

48

היא בת 30!

במסיבה הילטונית, על פלטות־בשרים (קרים וחמים); שניצלים ברוטב שומשום; נקניקיות עבות; בורקאס ומיבחר מרשים של עוגות, חגגה פנינה רוזנבלום את יום הולדתה ה־30, כשברקע — אב (בתמונה) אותו גילתה פנינה השנה וכן־אור־לא אחות, שגילתה השנה את פנינה.

47

רחל המרחלת מדווחת:

● לאיזו חתיכה אומר הבן, בוגר־הצבא, "יאללה אמא, תתבגרי!" ● היכן מופיעים, לפתע, מתנדבים המנכשים, חינם אין כסף, את העשבים השוטים בחצר, שהם (העשבים), במיקרה, צמחי מריחואנה ● ומי הוא האח"ם ה־אמריקאי המאוהב בארכיטקטית ישראלית יפה־פיה אך לא זוכר את שמה.

54

הכיסא והכיס

ח"כ דוב בן־מאיר נהנה מהרכב הצמוד של עיריית תל־אביב; ישראל קיסר נוהג בפורד אריקה; זבולון המר ושרה דורון תופסים טרמפים. אבל יש ח"כים התופסים טרמפים ממין אחר — מהכיסא שלהם בכנסת לכיס שלהם. על כך מספר, בהמשך השלישי בסידרת הצהרות־ההון של הח"כים, בן־ציון ציטרין.

18

הבינלאומי

הוא נולד אצל כורי־הזהב, שהיו זקוקים למכנסיים עם כיסים שיחזיקו מעמד, כאשר נשאו בהם את כלי־העבודה הכבדים שלהם וטמנו בהם את מטילי־הזהב (כאשר מצאו אותם). היום הבד הזה, הג'ינס, הוא הבגד הבינלאומי — לכל המינים, לכל הגילים, כמעט בכל הצבעים ובכל הטיבים — משופשף, מקומט, וגם רך ונעים למגע.

30

מונית עם 30 נוסעים

כך מתאר במאי־התיאטרון השנוי במחלוקת יוסי יזרעאלי את התיאטרון הלאומי, הבימה ("כמו מונית שנכנסו אליה 30 איש וכולם צועקים 'צפוף!' אבל אף אחד לא רוצה לצאת."), אותו עזב לטובת החאן הירושלמי, בו פתח עם תהילה, הפקה, שהיא, לדעת שרית ישי, שריאיינה את יזרעאלי על חייו, עבודתו ואמונתו המקצועית — חוויה תיאטרלית נדירה.

35

הירידה הגדולה

כיצד לאבד מישקל, בשכל ובכוח־רצון, הוכיחה התל־אביבית בילהה זילברט, שירדה, תוך זמן קצר, מ־115 קילו ל־70. אחרי שבוע בו אכלה רק מלפפונים, שתתה רק מים והלכה ארבע שעות ביום ברגל, היא טופלה בהצלחה בהיפנוזה אצל פרופסור חיפאי ואז החלה הירידה הגדולה.

40

חיים שכאלה

שימעון פרס ועזר וייצמן טומנים את ידיהם במקטורניהם א־לה נפוליאון; אלוף־מישנה מנהל משא־ומתן על הריסת־מיבנה עם תת־אלוף ולהקה הולנדית חושפת את חמוקי חברותיה (בתמונה) במועדון תל־אביבי.

14

המדורים הקבועים:

מיכתבים – הומו־סכסואל הוא אותו־מיני 3
זה היה העולם הזה שהיה – ההבדל בין שוטר צרפתי, אנגלי וישראלי 4
קורא יקר – קאריקטורה מחוף אל חוף 5
בלונים – האף של אריק שרון 5
תשקיף 6
במדינה 7
יומן אישי – לאבד את האון זה נורא, לאבד את ההון זה לא נעים 13
אנשים – גם לעובדים זמניים יש ילדים קבועים! 14
הנדון – הדיבר ה־11: הידבר עם אויביך! 17
מה הם אומרים – אין תקנון־מוסר למורים! 22
עלי־דפנה – ארוחות עם סוניה 24
שידור – מי הציל את שידורי הכדורסל מיוגוסלאוויה 25
הורוסקופ – גדי: מזל עם קשיים 27
לילות ישראל – מסיבה ליד האח, מסיבה במיזנון ומסיבה בלי חשבון 28
חלון־ראווה – ג'ינס לכל 30
קולנוע – אותן העיניים; אותן השפתיים: לורנס אוליבייה משחק את רודולף הס 33
תשבץ 38
תמרורים – אחיו של רב החסידים הוא מהנדס־חלל 38
נמר של נייר – גם משה שמיר מפלה בין נימולים לערלים 39
השקל ואתה – רגע של אמת 43
זה וגם זה – כל כוס והמשקה שלה 44
רחל מרחלת על כל העולם 54

יש תשובות

לדפנה ברק, במדורה, עלי דפנה, על הרבה שאלות: כיצד הציל ח"כ העבודה, ז'ק אמיר, את ח"כ אגודת ישראל, אברהם שפירא שהיה במבוכה גדולה ולמה? ● ממתי מתעניין ראש־הממשלה ב־תסרוקת של השדכנית ומה הוא האירוע ההיסטורי של השבוע במיפלגה הליברלית?

24

זה היה העולם הזה שהיה

לפני 25 שנה

גיליון „העולם הזה", שהופיע השבוע לפני 25 שנה חידש את החידוש הגדול — שבועון עם שני שערים. מאז הפכו המושגים השער הקדמי של „העולם הזה" והשער האחורי של „העולם הזה" לשם דבר ● בין שני השערים סופר בכתבה „הגברברים" על לבטיהם ופחדיהם של בני הדור הצעיר, וגם על מה שמעניין אותם (מוסיקה, מזון, מכוניות, מיזמוזים — ולאו דווקא בסדר זה) ● במדור חדש, „עולם קטן", שהוגדר כמדור על דא ואל הא — „על נכסים שאינם נכסי צאן־ברזל ועל ציפורים שאינן ציפורי־נפש", סופר, בין השאר, על אדם אחד שקנה בחנות חיות־בית תל־אביבית תוכי והסביר, כי הוא זקוק לתוכי כדי שיהיה לו עם מי לשחק קלפים ● בשער הקדמי של הגיליון (משמאל): הקרב על מפא"י, יותר נכון, על הירושה של דויד בן־גוריון, כשפנחס לבון מייצג את האבות־המייסדים ומשה דיין את הצעירים ● בשער האחורי (למטה): הרצח המחריד בחיפה, בו דקר אדם את אשתו ואת שלושת בניהם למוות ואחר־כך התאבד בתלייה, אבל לא לפני שהעלה את דירתם באש וכאשר מכבי־האש פרצו לדירה הם גילו חמש גופות חרוכות.

„העולם הזה" 1162
התאריך: 30.12.1959

מי ידע מראש על רצח ברנאדוט ★ כיצד גומרים הצמחוניים את חייהם ★ מה הם ההבדלים בין שוטר צרפתי, אנגלי וישראלי

היסטוריה

מאחורי מסך המשי

בארץ בעלת זכרון קצר לא היה זה פלא שמותו של בארטליי קאבאנה (חורז עם האבאנה) קראם כמעט ולא עורר שום הד. רק הוותיקים זכרו כי קראם, שהיה בן 59 במותו, היה אחד הלוחמים העיקריים להקמת מדינת ישראל. כאשר היה ב־1946 חבר ועדת־החקירה האנגלו־אמריקאית לארץ־ישראל.

קראם, נוצרי ממוצא אירי, עורך־דין מצליח, שרדף פעם אחרי מנהיג הדת המיליונר עלי חאן מסביב לעולם כדי להשיג ממנו הסכם לגט ותשלום מזונות (בסך מיליון דולר) לשחקנית ריטה היוורת, היה איש השמאל ה־אמריקאי ומדינאי־חובב. אחרי שנבחר על־ידי הנשיא הארי טרומן כחבר הווע־דה, נתגלה כציוני נלהב, ולא נמנע מ־לתקוף, בספר זכרונותיו, מאחורי מסך המשי את משרד־החוץ האמרי־קאי, על שניסה להפקיר את ישראל בימי מלחמת־העצמאות.

יום לפני שקראם מת, בשבוע ש־עבר, משבץ־לב במנהטן, שוחח עם כתב העולם הזה ושפך את ליבו. בין השאר גילה קראם כמה גילויים מעניינים ביותר.

„בהיותי בישראל," סיפר קראם, „קיבלתי הודעה דחופה מן השגריר האמריקאי בתל־אביב, כי אנשי לח"י מתכוננים להרוג אישיות מרכזית. השגריר לא ידע מי הקרבן המיועד. הוא ביקש אותי לנצל את קשרי עם אנשי המחתרת ולהסביר להם את השטות שבדבר.

„מייד התקשרתי עם מנהיגי המח־תרת ונודע לי, כי עומדים להרוג בק־רוב את הקונסול האמריקאי בירושלים או את הרוזן פולקה ברנאדוט. מתווך האו"ם בארץ. לדבריהם הם היו חייבים לבצע פעולה כזאת לאות־מחאה על התוכנית לבנאם את ירושלים. הודעתי על כך לשגריר. הוא פנה מייד אל ברנאדוט ויעץ לו לחזק את מישמרו האישי. ברנאדוט סירב. למחרת היום הוא נרצח."

מותרות במארסיי

גליה ארקין, נערת־זוהר תל־אביבית של סוף שנות ה־50, נישאה לאיש־עסקים צרפתי עשיר, שהעניק לה חיי־מותרות בעירו, מארסיי (כולל מכו־נית ספורט מיוחדת), והיתה אחת הצעירות הרבות, שהגשימה חלום של שנת 1959, כפי שזה השתקף גם במודעות־הנישואין שאיירו את הכתבה המרכזית בהעולם הזה („90% רוצות תיירים!"). כתובות החתנים במו־דעות היו, בין השאר: בוסטון, בוגוטה, יוהנסבורג, ניו־יורק וסאן־פאולו.

עיתונות

נס חנוכה

כותרת השבוע, בידיעות אחרונות על סוחר רמת־גני:
„עזב את הארץ בלי לרמות!"

פסוקי השבוע

הגדרה ועובדה

● **הסופרת שולמית הר־אבן:** „יש שלושה מיני בני־אדם — גברים, נשים ונשים עובדות."

● **המלחין מאיר הרניק**, על הצמחוניים: „הם מתים צעירים, אבל — בריאים!"

● **אשר רחמים**, איש הציונים הכלליים, על המצב, אחר הבחירות, בהן נבחר משה ניסים הצעיר כח"כ: „לפני הבחירות הם חיפשו ניסים, עכשיו עלי־הם לחפש רחמים!"

אנשים

ההבדל הקטן

הסבר מאלף על ההבדל בין שוטר עברי, צרפתי ואנגלי, ניתן השבוע על־ידי ח"כ מפא"י **דנית טברסקי**. סיפרה היא: בחורה מאיימת להטביע את עצמה בנהר. השוטר הצרפתי עוצר את הצעירה, אומר לה שישנם עוד אלף בחורים יותר מוצלחים מהחבר שלה ושולח אותה הביתה.

השוטר האנגלי קונה לבחורה כוס תה, מושיב אותה ליד האח ואחרי שהיא נרגעת, שולח אותה הביתה.

השוטר הישראלי מתחנן לפ־ניה: תרחמי עלי, יש לי אשה וח־מישה ילדים, אני לא יודע לשחות ואטבע אם אנסה להציל אותך. אבל יש לי, במקרה, חבל. קחי אותו הביתה ותעשי איתו מה שאת רוצה. זה כבר לא באזור שלי.

מכתבים

(המשך מעמוד 3)

קול הקורא הקרח

לקורא ותיק יש תלונה. לא רצינית, אבל עניינית.

מה הולך בעיתון שלי? הלא זה העיתון שאני קורא כל כך הרבה שנים, כשעוד היו לי שערות. ועכשיו, כאילו להכעיס קורא ותיק שכמוני, שראשו כבר הקריח לחלוטין, החלטתם לעשות לי תסביכים ולכתוב בגליון האחרון (העולם הזה 26.12) על שני ספרי־צמרת — גם אורי אבנרי, ביומן אישי על ספרו האישי וגם בכתבה אני לא בורח! על הספר גילי גמליאלי.

הלא אין לי שום קשר עם אנשים ממקצוע מכובד זה כבר הרבה שנים וכאשר אני צריך, תסלחו לי על החרוזים — לי את הקרחת/אשתי מגלחת.

שלמה ברנשטיין, תל־אביב

● *כדי לא לקפח את הקורא ברנשטיין וקוראים קרחים נוספים (קוראים קוראים - כי ל**העולם הזה** ברור שאין לו קוראות קרחות) ישקול **העולם הזה** לכתוב על נושא תערי הגילוח המעולים והחדים.*

● ● ●

נמר של בשר

בצרפת זה עולה 8 דולר לקילו; בארץ – 20 דולר לקילו; אבל בטייוואן זה עולה עוד יותר.

אותו־מיני

הקורא איתן, המעיד על עצמו שהוא, בהחלט, הטרו־סכסואלי, מבקש לעברת את שם־התואר הומו־סכסואלי.

העולם הזה הוא, בתודעתי, נוסף לכל מעלותיו האחרות, גם חדשן מלים מוצלח מאוד ואני אוהב במיוחד את המילה טיפש־עשרה, אותה חידשתם, בשעתו.

אז למה אתם לא עושים משהו בעניין המונח הומו־סכסואלי. כל פעם שאני קורא את המילה הזאת, אני מרגיש לא בנוח. גם בשבוע שעבר (העולם הזה 26.12) כאשר כתבתם על רצח ההומו עזרא ירדני.

אגב, שלא תבינו אותי לא נכון. זה לא משהו אישי. אני הטרו־סכסואלי לחלוטין. יש לי על כך קבלות.

אלי איתן, אשדוד

● *מה דעת הקורא איתן וקוראי **העולם הזה** האחרים על ההצעה לקרוא להומו־סכסואל אותו־מיני?*

אני חושבת שמאיר תרמור מגזים בנושא מחירי הבשר (העולם הזה 19.12). נכון שבצרפת עולה בשר, שהוא דליקטס לעומת הבשר הנמכר אצלנו, רק 8 דולר לקילו, ואצלנו עולה בשר כמעט כפול — עד 20 דולר לקילו. אבל יש מקומות בהם מי שרוצה לאכול בשר־מעדנים משלם עוד יותר. רק לאחרונה קראתי באיזה שבועון זר, כי בטייוואן מוכרים בשר־נמר למאכל ב־30 דולר הקילו.

יוכבד מזר, גבעתיים

● *הקוראת מזר שכחה לציין שתי עובדות. א: הביקוש הגדול לבשר־נמרים בטייוואן וכתוצאה מכך מחירו הגבוה, נובע מאמונתם של טייוואנים רבים כי אכילת בשר־נמר מגבירה את כוח־הגברא וב: בינתיים, כל ההשוואה כבר לא מעשית כי שר־הפנים הטייוואני אסר על יבוא נמרים לשחיטה. לא מתוך דאגה לכיסם של הטייוואנים אלא מתוך רצון לשמור על חיי הנמרים ההולכים וכלים במיזרח.*

● ● ●

תדהמה בפאריס ובניו־יורק

דיווח של האופנאית פיבקו על צילומי קולקציית הקייץ האחרון. מי עשה מה ולמה (העולם הזה 26.12).

שמחתי לראות בהעולם הזה תצלום של הדוגמנית מיי בריט, תחת הכותרת „צילום־פירסומת שצולם ב־פאריס." ובכן, למען הסדר הטוב: את צילומי קולקציית הקייץ האחרון בחר־תי לעשות בפאריס. לשם כך לקחתי אתי את הצלם מנחם עוז, את המאפרת עדה לזורגן ואת הדוגמנית מיי בריט. התצלום שהופיע בהעולם הזה הוא חלק מצילומי הקולקציה, בו בריט נראית בבגד שלי, על רקע שער כנ־סיית סן־סולפיס בפאריס.

אני שמחה שהתצלומים הדהימו את כל רואיהם בפאריס ובניו־יורק, ואני מאחלת למיי בריט הצלחה, ומצרפת עוד תצלום שלה מאותה סידרה.

אביב פיבקו, אופנאית תל־אביב

● ● ●

מה שטוב על הקרקע, טוב מאוד גם באוויר

אליעזר בן־יהודה היה משוגע על הלשון העברית. אבל יש כאלה שלא כל־כך.

בריט ליד האייפל
בגד מתל־אביב

המעשיות האלה על שרון שהיה שיינרמן, ושהוא לא היחיד, ושגם לין נולד כמישהו אחר (אסולין), שעליהן הרחיבה את הדיבור הקוראה רוזן (העולם הזה 5.12), מזכירות לי את המעשה בדן טולקובסקי, מי שהיה פעם מפקד חיל־האוויר.

לדויד בן־גוריון (שכזכור, נולד גרין) היה השיגעון הזה לעברת לכולם את השמות (מגולדה מאירסון עשה מאיר, מפנחס קוזלובסקי עשה ספיר מייגאל סוקניק עשה ידין). אבל היה לו בנושא זה תקל אחד: עם דן טול־קובסקי, שהיה בשנות ה־50 מפקד חיל־האוויר. האלוף הזה לא הסכים, בשום פנים ואופן, לדרישות ביג'י החוזרות ונישנות לעברת את שמו. הוא טען כי שם המישפחה של אבא, שמואל טולקובסקי, שהיה מוותיקי היישוב ומראשוני הפרדסנים בארץ, היה טוב לאביו והוא גם טוב בשבילו.

סופו של דבר, כשהית טולקובסקי, באחד מתימרוני צה"ל, באוויר, עם מטוסיו, נשבר לבי־ג'י והוא, כשר־ה־ביטחון, החליט לקבוע עובדות בשטח. הוא פנה לטולקובסקי בקשר ועיברת בו במקום את שמו וקרא לו: „האלוף טול, אתה שומע אותי? האלוף טול, אתה שומע אותי? עבור!"

טולקובסקי לא הגיב בכלל. אבל כשנחת, ניגש לשר־הביטחון (וראש־הממשלה) ואמר לו: „אדוני, השם שלי היה טולקובסקי כשהייתי על הקרקע, והוא יישאר טולקובסקי גם כשאני באוויר!"

דב בן־יששכר, תל־אביב

בלונים

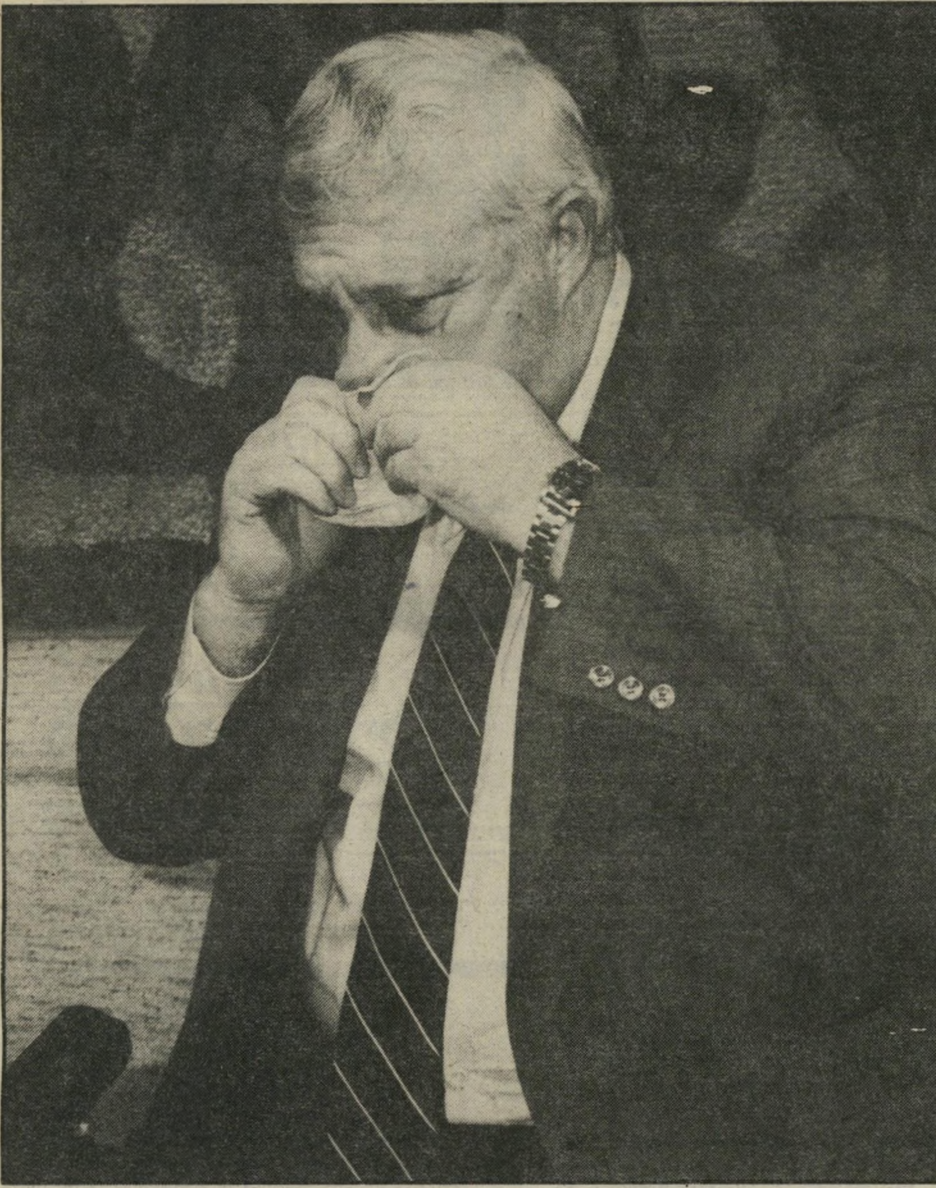

אריאל שרון בנמל־התעופה בשובו מארצות־הברית

„העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טל. 03־232262/3/4. ת.א־דואר 136 • העורך הראשי: אורי אבנרי • עורך־מישנה: דוב איתן • עורך תבנית: יוסי שנ.ן • עורך כיתוב: גיורא נוימן • צלמי מערכת: ציון צפריר ענת סרגוסטי וציפי מנשה • עורך דפוס: יפתח שביט • ראש המינהלה: אברהם סיטון • מחלקת המודעות: רפי זכרוני • המו"ל: „העולם הזה" בע"מ • הדפסה: „הדפוס החדש" בע"מ, תל־אביב • הפצה: „גד" בע"מ

קורא יקר,

בשבוע שעבר נערך סיור מודרך של עיתונאים בכלא תל־מונד. המטרה המוצהרת: להציג לפניהם את תנאי־המעצר של עצירי הטרור היהודי.

עיתון אחד — והוא לבדו — לא הוזמן לסיור, גם כשביקש להצטרף: העולם הזה.

התירוץ המגוחך: הטיול נערך רק לכתבים החיים במחוז השרון.

הסיבה האמיתית: באותו השבוע הופיע גליון העולם הזה, כשעל שערו ההאשמה הכבדה שהשמיע פול גרינוולד, שישב שנה ורבע במעצר „עד תום ההליכים". גרינוולד תיאר בצבעים קודרים את המתרחש בכלא, את היחס הבלתי־אנושי לעצירים מסויימים, שאין מי שמגן עליהם. בין השאר סיפר כי עציר הוכה בצורה אכזרית לנגד עיניו, ומת בו ביום.

אם שרות בתי־הסוהר מצא לנכון למנוע את כניסתנו לכלא לאחר מכן — הריני רואה בזה מחמאה. פירוש הדבר כי כל העיתונאים שהוזמנו נראים בעיני השרות כאנשים ממושמעים, שאפשר להובילם באף ולספר להם סיפורים, מבלי לחשוש שמא ישאלו שאלות בלתי־נוחות ויגלו גילויים בלתי־רצויים.

העולם הזה לא יצטרף לעולם למקהלה זו. הוא ראה תמיד חובה בחקירת המצב בבתי־הסוהר, שם מופקרים אסירים חסרי־אונים לשרירות סוהריהם.

השאלה היא מה חושב על כך שר־המישטרה החדש, חיים בר־לב, הטוען שיש ברצונו לעשות סדר בשרות זה. האם הוא מוכן לכך שאנשיו יתייחסו לעיתונאים על פי שיטת המקל והגזר — מתן פרס לעיתונאים הרוקדים לפי חלילם, והענשת עיתונאים העומדים על עצמאותם?

הסיור עצמו הפך, כמובן, למסע הסברה ורימום לטרוריסטים היהודיים, שהשמיעו את דברי־התעמולה שלהם מעל מירקע הטלוויזיה ודפי העיתונות. בכך בוודאי לא היה לנו כל עניין.

■ ■ ■

לפני שבועיים התפרסם העולם הזה בארצות־הברית בשידור־טלוויזיה מחוף אל חוף.

השידור דן במישפטו של אריאל שרון נגד השבועון טיים. בבואם לסקור את התגובות בישראל על המישפט, בחרו עורכי־התוכנית בקאריקטורה שפורסמה בהעולם הזה (28.11), המראה את שרון כשהוא יורה בטיים ופוגע בתדמיתה של ישראל.

הקאריקטורה היתה פרי ידו של איש חדש, שהצטרף לצוות העולם הזה: הקאריקטוריסט אבשלום, בן 35, יליד ירושלים, איש חיל־האוויר לשעבר.

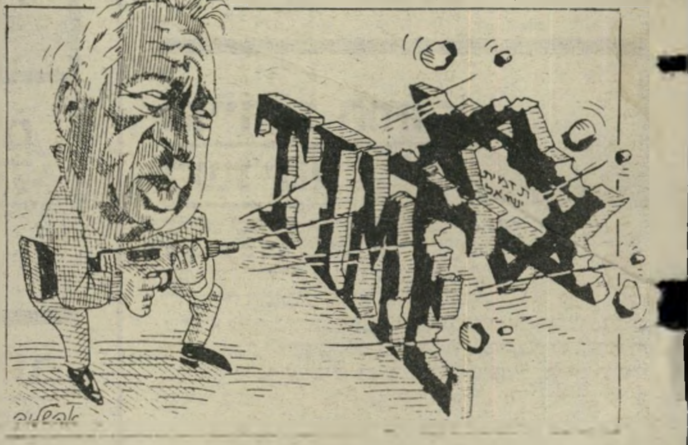

הקאריקטורה של אבשלום ששודרה בארצות־הברית
וגם רענן לוריא

אבשלום מצטרף לשורה ארוכה של ציירי־קאריקטורות, שהתחילו את דרכם מעל עמודי העולם הזה. הראשון בשורה זו היה קריאל („דוש") גרדוש, שעבר לאחר־מכן למעריב. הרשימה כוללת את עמוס קינן (שפירסם את הקאריקטורות הראשונות שלו אצלנו), זאב פרקש („זאב" של הארץ), שימעון צבר, צילה מנוסי ורבים אחרים.

הקאריקטוריסט שהתפרסם בהעולם הזה, ושעשה לאחר מכן את הקאריירה הגדולה ביותר הוא רענן לוריא, כיום אחד הקאריקטוריסטים המפורסמים ביותר בעולם. היה זה לוריא שהודיע לי על שידור הציור של אבשלום, בתוספת מחמאה. הוא מעריך את כישרונו של האיש החדש, שהוא יורשו גם מבחינה אחרת: הקו של אבשלום דומה, במידה מסויימת, לסיגנונו של לוריא.

דף תשקיף

ניר: יועץ מקוצץ

ראש־הממשלה, שימעון פרס, נוטה לאשר בקרוב מאוד את מינויו של עמירם ניר לתפקיד יועץ ראש־הממשלה לענייני טרור.

בעיקבות לחץ של גורמים יהיה התפקיד מקוצץ, וסמכויותיו של ניר יהיו מצומצמות ביותר.

רישיון עבודה מיוחד לפלסטינים

על־פי הוראה של שרי העבודה והביטחון יידרשו עובדים מהשטחים הכבושים לקבל רישיון־עבודה מיוחד בישראל. ההוראה תיכנס לתוקפה ב־1 לינואר. עד עתה נדרשו העובדים לקבל רישיון לשהיית־לילה.

פלסטינים שישבו בכלא לא יוכלו לקבל רישיון־עבודה בתחומי הקו־הירוק.

קבוצת־לחץ דתית בכנסת

השבוע נערך בכנסת כינוס ראשון של כל המיפלגות הדתיות בכנסת.

הפתיעו בנוכחותם ח"כ תמי, אהרון אבו־חצירא, ושני חובשי הכיפות מהתחייה־צומת, אליעזר ולדמן וגרשון שפט.

המתכנסים החליטו להיפגש לעיתים קרובות, כדי לתאם עמדות בנושאים שונים.

הבכיר נמלט

עובד בכיר בעירייה צפונית נמלט מהארץ, אחרי שנרמז לו שהוא ייחקר על־ידי היחידה הארצית לחקירות־הונאה, בעניין שוחד מתניצילי גדול־מימדים.

מועמד מפתיע למפכ"לות

במישרד־המישטרה רווחת הדיעה שמועמדו של חיים בר־לב לתפקיד מפכ"ל־המישטרה יפתיע רבים. אין הוא נמנה עם השמות שהוזכרו בשנה האחרונה לתפקיד.

אחד המועמדים, ניצב צבי בר, ראש אג"ם, יתבקש להחליף את נציב שרות בתי־הסוהר, הד"ר מרדכי ורטהיימר.

חוג בבית אבן

אבא אבן יחדש את מיפגשי תומכיו ומקורביו בווילה שלו בהרצליה.

אבן עדיין לא נואש מהסיכוי ששימעון פרס ימנה אותו לתפקיד ממשלתי בכיר.

שמיר נגד סבידור

יצחק שמיר דחה פניה של שימעון פרס לעזור במציאת תפקיד ממלכתי הולם ליושב־ראש הכנסת לשעבר, מנחם סבידור.

בעבודה מבקשים לגמול לסבידור, למרות שמצבו הכלכלי ותנאי־הפרישה שלו הם מיוחדים ומצויינים.

לוי מתארגן

שר הבינוי והשיכון הקדיש את ימי סוף־השבוע להיערכות־מחדש של מחנהו המתפורר.

ביום החמישי האחרון קיים דויד לוי סידרת־מיפגשים עם אנשיו. בצהרי אותו יום הוא אירח במלון דן לארוחת־צהריים את ראשי המחנה, בדיון איך להבטיח את מינויו של הד"ר אליהו בן־אלישר לתפקיד סגן שר־הביטחון.

בן־אלישר מצידו הודיע שהוא יתחיל מיד בפעילות, כדי להבטיח את כס ראש התנועה ללוי.

תסיסה ביחד

השבוע יוכרע במוסדות הזמניים של סיעת יחד אם לקיים מיפקד ארצי, שבעיקבותיו ייבחרו מוסדות־קבע לתנועה, או שהמוסדות הזמניים ייהפכו לקבועים.

ח"כ יחד, שלמה עמר, לוחץ למיפקד, משום שהוא מעריך שאז הוא יתחזק על חשבונו של מס' 2 בתנועה, בנימין בן־אליעזר, שאין לו גייסות של תומכים.

ברית שפייזר־ברעם

במיפלגת־העבודה עוקבים בתשומת־לב אחרי ברית מפתיעה, שנוצרה באחרונה בין מזכ"ל המיפלגה, עוזי ברעם, ויושב־ראש ועדת־הכלכלה של הכנסת, אליהו שפייזר.

עד לפני כמה חודשים נחשב שפייזר כסוס מת. באחרונה, בעזרת ידידים, ומסע מוצלח של יחסי־ציבור, הוא שוב טיפס לכותרות.

גנבים אצל זיגל?

קצין מהמטה־הארצי מתה לבדוק חשד שצוות־חקירה של היחידה הארצית לחקירות־הונאה במטה הארצי, שערך חיפוש בבית חשוד, גנב משם צ'ק בסכום גבוה. באותו חיפוש נתפסו עשרות אלפי דולארים במזומן ובצ'קים.

החקירה ביחידתו של בנימין זיגל עוררה תסיסה רבה בקרב החוקרים, הטוענים שמכפישים את שמם לשווא.

גרנות — מזכ"ל מפ"ם

במרכז מפ"ם מסתמן רוב התומך במינויו של אלעזר גרנות לתפקיד מזכ"ל המיפלגה, במקומו של ויקטור שם־טוב, שהתפטר.

האגף הימני של מפ"ם, בראשות יעקב חזן, אימרי רון ואלישע שפירא, חיפש מועמד מוסכם, אך לשווא.

דו"ח בנק „יהב" בקרוב

מבקר־המדינה יפרסם בקרוב את מסקנותיו בנוגע לאי־סדרים חמורים, שנחשפו בבנק עובדי־המדינה, „בנק יהב".

לפני חצי שנה נחשפו מימצאים מדהימים על מתן הטבות לבכירים: שופטים, ח"כים ועובדים בכירים בשרות־המדינה. ההטבות כללו אי־גביית ריבית על משיכות־יתר והקלות במתן־הלוואות, על־פי קוד מיוחד, ל־40 אח"מים.

„אגד" בחו"ל

קואופרטיב „אגד" מנסה שוב את מזלו מעבר לים כסוכן־נסיעות לקבוצות, המעניק שירותי טיסה, וחבילת־תיור מלאה.

יושב־ראש מזכירות אגד, שלמה עמר, ייצא בקרוב לארצות־הברית ולדרום־אפריקה, כדי לבדוק אפשרות של חתימת חוזים להפעלת התוכנית. הפרוייקט הוא של חברת־הנסיעות של ניצבא — חברת־בת של אגד בשותפות עם חברת גמא שבה שותפים איש־הביטוח יוסי חכמי ורשת־מלונות בזל. הטיסות יתבצעו במטוסי אל־על וארקיע.

בעבר נכשל אגד בפרוייקטים דומים.

כתבי השטחים הכבושים לגרמניה

תא כתבי השטחים כבושים ייצא בחודש הבא לגרמניה, כדי להשתתף בסמינריון על השאלה אם הערבים בישראל ובשטחים הכבושים הם גשר לשלום.

הכתבים יהיו אורחי ממשלת גרמניה.

עוזר חדש לשרון

שמואליק כהן, בנו של ח"כ חרות הגזעני, מאיר כהן־אבידוב, נכנס ללישכתו של השר אריאל שרון כעוזר נוסף.

בעבר הוא היה עסקן סטודנטים באוניברסיטה העברית, ובלט בקיצוניותו.

ברון על הכוונת

התקפותיו של חבר הוועד־המנהל של רשות־השידור, נתן ברון, על המנכ"ל אורי פורת, עוררו חוגים שונים בתנועת־החרות. הללו מתכוונים להביך ברבים את ברון, אחיו של דובר התנועה יוסי ברון, ולסכל את מזימתו להתמנות תחת פורת.

סולחה פרס־קריסטל

הפרשן המדיני, חנן קריסטל, נפגש באחרונה עם שימעון פרס לשיחת־הבהרה. פרס ביקש להיפגש עם הד"ר למדעי־המדינה, אחרי שכמה מיועציו הצעירים הציעו לו לנתק מגע מקריסטל, שלא פסק מלתקוף את ראש־הממשלה.

פרס העדיף להתפייס תחת לריב.

קרמר הביתה

בתנועת החרות שוקלים לבקש מסגן ראש עיריית תל־אביב, אריה קרמר, להתפטר מתפקידיו הציבוריים בעירייה ובהנהלת בית"ר.

הניירות הוחזרו לשליטא

שלוש שנים אחרי שהמישטרה החרימה מיסמכים בבית המועצה המקומית מנחמיה, במהלך חקירה נגד ח"כ בני שליטא, הוחזרה השבוע הניירת למקומה.

שליטא ניסה בדרכים שונות לקבל בחזרה את החומר. רק אחרי שפנה לחיים בר־לב במיכתב נרגש, הושב לו החומר כעבור חמישה ימים, ברכב מישטרתי שיצא משלוחת המטה הארצי ביפו.

צ'רטרים מאילת

שני אנשי־עסקים ישראליים, המקורבים לתחום התעופה, מעוניינים להקים חברת צ'רטרים, שתטוס בקו אילת־אירופה ותטיס ישראלים לחו"ל.

הרעיון נתמך על־ידי קבוצת משקיעים גרמניים, שהציעו שהחברה תרשם בגרמניה, ותנהל את פעילותה משם. בקרוב תוגש למישרד־התחבורה הצעה מגובשת.

מדוע לא יופיע ניצן?

שלמה ניצן לא יופיע בפינתו בתוכנית „סיבה למסיבה", משום שהנהלת הטלוויזיה סירבה לאשר לחברה כלכלית גדולה להעניק חסות רק לפינה שלו. הנהלת הטלוויזיה דרשה חסות לכל התוכנית.

לשני כותבי־החומר שלו, דני קרמן ואהרון שמי, לא היתה רשות־השידור מוכנה לשלם, וכמוצא למשבר חיפשו חסות לתוכנית.

במדינה

העם

העתיד הפך לעבר

הנבואות לא התקיימו, הכל נשאר כפי שהיה

בתום כל שנה מחפשים העיתונאים ברחבי העולם בקדחתנות נואשת נושא כלשהו, שאפשר לכתוב עליו מבלי לחזור על דבריהם בתום השנה שעברה, וזו שלפני־כן.

מבחינה זו היתה 1984 שנה של מזל: תודות לסיפרו העתידני המפורסם של ג'ורג' אורוול, הנושא את שם השנה, אפשר להגיד הרבה.

השבוע הפך הספר העתידני לספר עברני — ושום דבר לא קרה. ברחבי העולם, וגם בישראל, לא היתה 1984 שנה של רודנות נוראה, מילחמה, עינויים ודיכוי טוטאלי. היא היתה אחת השנים־ האפורות, שלא תיזכר בסיפרי־ההיסטוריה בשל שום מאורע חשוב במיוחד.

גם בישראל, שבה ראתה השנה 1984 את הבחירות לכנסת ה־11 ואת הקמתה של „ממשלת האחדות", לא קרה שום דבר חדש. הגיזענות גברה, המילחמה בלבנון נמשכת, הממשלה לא תיפקדה, השרים השמיצו איש את רעהו. „וחוץ מזה, אדוני המרקיז, הכל בסדר."

לצפצף על כולם. האקורד האחרון של השנה התייחס לעבר יותר רחוק, לאירועים שקרו בשנה קודמת. דו"ח מבקר־המדינה על מפולת מניות־הבנקים, מאורע שפגע כמעט בכל אזרח בישראל, שפך אש וגפרית על המערכת הכלכלית בכלל, והמערכת הבנקאית בפרט. הוכח דבר שכל בר־דעת במדינה ידע אותו במילא: שאין שום פיקוח של ממש על הבנקים ועל הבורסה, שמישרדי־הכלכלה מנוהלים בידי אימפוטנטים, ושאילי־ההון יכולים לעשות בארץ כאוות נפשם, לאמלל מאות־אלפים, לרושש אלמנות ויתומים ולצפצף על הכל. „וחוץ מזה, אדוני המ[illegible]"

שנה טובה

בימים שקדמו לפרוס השנה האזרחית החדשה, נכנסו ההכנות לליל־סילווסטר לתאוצה, ואילו חברי־הכנסת החיפאיים נכנסו לדאגה עמוקה.

מדוע? מסתבר שבכל ליל־סילווסטר מרוססת העיר חיפה (המאכלסת מיספר משמעותי של בני הדת הנוצרית) בבקבוקים ובשאר דברי־זכוכית. אלה מסכנים, כמובן, את העוברים ושבים, על רגליהם וגלגלי־מכוניותיהם.

השנה החליט חבר־הכנסת אמנון לין להקדים את המאוחר, ופנה ב„מיכתב גלוי לראשי ובני העדות הנוצריות בחיפה." במיכתב ביקש לין בכל לשון של בקשה: „אנא, הפסיקו את המינהג הפסול של זריקת בקבוקים ודברי־זכוכית מבתיכם לרחובות בליל־סילווסטר!"

גיבור בעל כורחו

הוא לא היה דמות כאריזמטית, מנהיג מלהיב, טריבון של המונים. הוא היה איש מן השורה, שקט, ענייני, בעל רצון טוב, פטריוט לעמו.

פאהד קוואסמה נשלף כמעט במיקרה מתוך המוני בני־עמו, והיה לגיבור בעל־כורחו. גורלו מגלם את גורל העם הפלסטיני כולו.

מישפחת קוואסמה, מן הגדולות והחשובות בחברון, היא בעלת נכסים. היו לה חמישה בניינים בירושלים המערבית, שהופקעו על־ידי ממשלת־ישראל. המישפחה נודעה ב־1948 בשל אהדתה למצרים, ששלטו זמנית בעיר, ועל כן סבלה כאשר עברה לשילטון הירדנים. ראש־העיר, מוחמד עלי אל־ג'עברי, היה ראש המישפחה היריבה, הפרו־ירדנית. אביו של פאהד נדון למוות, אך פסק־הדין לא בוצע. המישפחה גורשה למצריים, ושם גדל ולמד פאהד באוניברסיטה.

עם כיבוש העיר בידי ישראל, זכה אל־ג'עברי, השועל הזקן, בחסדי משה דיין. מישפחת קוואסמה דאגה לעסקיה. אחד מהם: מלון פארק, בכניסה הצפונית לעיר.

שם החל הסרטן, המאיים עתה על קיום חברון. כמה יהודים שכרו בפסח 1968 חדרים במלון זה דווקא, בטענה שהם באים להתפלל. המושל הצבאי אסר אז את שהותם של יהודים בחברון, והטכסיס נועד לרמות אותו. הדיירים הפכו חיש־מהר למתנחלים. המלון הפך המרכז הראשון של משה לווינגר וחבר־מרעיו, עד שהועבר להתנחלות בבניין המימשל, ואחר־כך בקריית־ארבע.

מאז הפכה חברון לעיר־חזית, מוקד המאבק על הגדה המערבית כולה.

הצלה מרצח

ב־1976 הכריז שר־הביטחון, שימעון פרס, על בחירות לרשויות המקומיות בגדה. הוא האמין כי חסידי ירדן ינחלו ניצחון סוחף בכל מקום. לתדהמתו (ולשימחתו החשאית של יריבו, ראש־הממשלה דאז יצחק רבין) נפל הניצחון הסוחף בחלקם של חסידי אש"ף.

רשימת „החזית הלאומית" בחברון נחלה ניצחון כביר ומדהים נגד רשימת אל־ג'עברי, שירד מן הבימה. בראש הרשימה המנצחת היה צריך לעמוד הד"ר אל־נתשה, אך זה גורש בשל נטיותיו הקומוניסטיות.

במקומו נבחר המועמד מס' 2, קוואסמה, מי שהיה אגרונום בשרות המימשל הצבאי.

קוואסמה ביקש להיות ראש־עיר שקט ומעשי. אך הדבר לא ניתן לו. חברון היתה חזית וראש־העירייה הפך בהכרח ראש־המאבק. הוא הרים את קולו השקט בעצרות־מחאה, קרא להתנגדות למזימות המתנחלים. כך משך אל עצמו את שינאת המתנחלים, שהטילו את חיתתם על שר־הביטחון החדש, עזר וייצמן. ראשי־העיריות החדשים, שנבחרו ב־1976, כולם נאמני־אש"ף, הפכו אוטומטית למנהיגי הגדה. ביניהם בלט קוואסמה בגישתו הריאליסטית. הוא היה הראשון שקיבל בזרועות פתוחות את אנשי־השלום מישראל, ציונים ולא־ציונים, ופירט באוזניהם את השקפתו על השלום הישראלי־פלסטיני, אשר יקום עם כינון מדינה פלסטינית לצד ישראל. שכנו וידידו, מוחמד מילחם, ראש עיריית חלחול הסמוכה, הלך בדרך דומה.

פלסטיני לאומי, הקורא לשלום, היה כמובן לרועץ לגוש־אמונים. הם הפעילו טרור פוליטי על עזר וייצמן, ודרשו את גירוש האיש שעמד להם כמחסום בדרכם להשתלטות על חברון. אחרי הריגת ששת המתנחלים בחברון, נכנע וייצמן, וגירש את קוואסמה ומילחם.

מבחינה פאראדוכסלית, היה זה דווקא לטובתו של קוואסמה. מבלי שווייצמן והוא ידעו זאת, הופיע שמו ברשימת המועמדים לרצח מטעם המחתרת היהודית, שתיכננה אז את פעולות־הטרור שלה.

כאשר התנקשה בחייהם של בסאם אל־שכעה בשכם וכרים חילף ברמאללה, היו אנשיה אמורים להרוג גם את קוואסמה. אולם קוואסמה כבר לא היה בחברון, והטרוריסטים הסתפקו בהנחת מצצה בשוק של העיר.

ואילו קוואסמה, האיש השקט מחברון הפך, עם גירושו, בן־לילה, לסמל המאבק הפלסטיני.

שר־השטחים

אחרי הגירוש לא חדל האגרונום הממושקף מלהאבק על זכותו לחזור. הוא הגיש עתירה לבג"ץ, ללא הצלחה. לאחר מכן אורגנה הפגנת סולידריות דו־לאומית: קוואסמה ומילחם באו לגשר אלנבי ממיזרח, כדי לתבוע את שיבתם — ואילו אישי־שלום ישראליים, וביניהם אורי אבנרי ומתי פלד, באו אל הגשר ממערב. מישמרות של צה"ל והמישטרה מנעו את המיפגש עצמו, אך הסולידריות הופגנה, בנוכחות מישפחתו של קוואסמה, שבאה מחברון.

קוואסמה הפך סמל „הפלסטיני הנודד", שבא במקום „היהודי הנודד".

יחד עם מילחם נע ונד בין ארצות ויבשות, כשבפיו המסר של הטרגדיה הפלסטינית. לא פעם הופיע יחד באסיפות עם אישים מישראל, הדוגלים בפיתרון־שלום ישראלי־פלסטיני.

בחוגי אש"ף השמיע דיעה חיובית, אך פסימית: „כוחות־השלום הישראליים הם כנים ורציניים, וצריכים לשתף עימם פעולה. אך הם חלשים, ואין להם סיכוי." על רקע זה התנהל ויכוח חריף בינו ובין עיצאם אל־סרטאווי, ראש מחנה־השלום בצמרת אש"ף, שהטיח בפניו: „יש מישקל לדעתך על ענייני ישראל. אם אתה אומר שאין סיכוי לכוחות־השלום בישראל, אתה מעודד את אנשי־הסירוב!"

סרטאווי נרצח באפריל 1983, תורו של קוואסמה בא בעבור שנה וחצי.

הצעד הבא בדרכו של קוואסמה בא לפני כמה שבועות, כאשר התכנסה המועצה הלאומית הפלסטינית בעמאן. המוני הצופים בישראל ובשטחים הכבושים ראו אותו פעמים רבות על מירקע הטלוויזיה, כאשר העבירה התחנה הירדנית את המושב בשידור חי.

אחרי שערפאת וחבריו החליטו לסלק את הסוכנים הסוריים מן האירגון, ולהחזיר לאש"ף את עצמאותו, הם ניגשו להרכבת הוועד־הפועל החדש. משרתי־סוריה סולקו, ואנשי החזית הדמוקרטית (אירגוניהם של ג'ורג' חבש ונאיף חוותמה, יחד עם הקומוניסטים) החרימו את המושב.

ערפאת הבין כי אחרי פינוי כוחותיו ומוסדותיו מביירות ומטריפולי, הפכה הגדה המערבית לגורם המרכזי באש"ף. הוא יודע כי תושבי השטחים הכבושים עומדים מאחוריו כמעט כאיש אחד, לא רק מתוך הערצה אישית, אלא גם מפני שהם רוצים כמוהו בדחיפות בפיתרון־שלום.

כדי להפגין זאת, צורפו שני מגורשיו של עזר וייצמן — פאהד קוואסמה ומוחמד מילחם — אל הוועד־הפועל של אש"ף — שהוא הממשלה הפלסטינית הגולה. קוואסמה התמנה כראש המישרד לשטחים הכבושים — מעין שר־השטחים.

קוואסמה ידע שבכך הוא מושך אל עצמו את אש הסורים.

הסורים הכריזו על ערפאת ואנשיו כעל בוגדים. מנוי וגמור עימם לחסל את אש"ף העצמאי, הפועל לטובת העם הפלסטיני והשלום, תחת לפעול לטובת האינטרסים של הדיקטטורה הסורית והמילחמה. קוואסמה, המסמל את התייצבות תושבי הגדה מאחורי ערפאת, היה יעד בולט לרצח. הוא היה מודע לכך. באומץ־לב שקט קיבל על עצמו את המשימה.

השבוע נרצח קוואסמה בפתח ביתו בעמאן, על־ידי רוצחים שהיו מצויידים באקדחים בעלי משתיקי־קול ורימוני־יד. הוא הצטרף לרשימה הארוכה של גיבורי־השלום, שהקריבו את חייהם בצורה מודעת ובעין פקוחה, במאבק למען השלום. רשימה זו כוללת את סעיד חממי, הראשון שפתח בדו־שיח עם אנשי־שלום ציוניים מישראל, ואת עיצאם אל־סרטאווי האגרתי, שהמשיך במגעים אלה.

דמעות תנין

היה זה רצח חסר כל תכלית, כפי שהוכיח רצח סרטאווי. אי־אפשר עוד לעצור את המיצעד הפלסטיני אל פיתרון־השלום.

במושב המועצה הלאומית הפלסטינית בעמאן, יותר משנה אחרי רצח סרטאווי, התקבלה גישתו במלואה. בחירת קוואסמה היתה עדות חותכת לכך.

כיום הפכה גישה זו לנחלתם של מיליוני פלסטינים — בפזורה, בשטחים הכבושים וגם בתוך ישראל עצמה. היא הפכה למדיניות המוצהרת של האירגון. הריגת אדם אחר מהשורה השניה בוודאי לא תעצור את התהליך אף לרגע.

מי שקיוו לעצירה כזאת, היו שימעון פרס ועמיתיו. בשעתו מנע פרס את שיתופו של סרטאווי במושב האינטרנציונל הסוציאליסטי, עד לרגע הרצח ממש, ורגע לאחר מכן עלה על הדוכן והספיד אותו בקול נרגש. אז טען שרצח סרטאווי מוכיח שאין תיקווה לשלום!

השבוע חזר פרס על אותו התרגיל המכוער עצמו. אחרי שלא התיר להחזיר את קוואסמה החי לארין, ואחרי שמנע את נסיעת חבריו מהשטחים הכבושים למושב המועצה הפלסטינית, מיהר פרס אחרי הרצח לטעון כי אין סיכוי לשלום, מפני שכל פלסטיני מתון נרצח.

היה זה שיא של צביעות, מכיוון שעצם בחירת קוואסמה לממשלת־אש"ף הוכיחה בעליל שגישתו המתונה והשקולה של האיש מייצגת עתה את הרוב העצום באש"ף ובעם הפלסטיני.

דמעות־התנין של פרס לא יכלו להטעות שום אדם המצוי בבעיה. הרוצחים הסוריים, ששלחו את המתנקשים לביתו של קוואסמה, פעלו גם לטובת האינטרסים של ממשלת־ישראל. שיתוף־האינטרסים של רודני דמשק וקברניטי ירושלים נגד אש"ף, הנמשך מזה תשע שנים, התבטא גם ברצח זה.

הוא מצא את ביטויו גם בסירובה של ממשלת־ישראל לעשות את המחווה ההומאנית הפשוטה ביותר: לאפשר השבוע את קבורת האיש בעיר־מולדתו.

קוואסמה ואשתו יוסרה בגשר־אלנבי
גם לגווייה אסור

הם הלבינו את פני הירוקים, השחירו את שמם, ובסוף האדימו פני רבים בארץ מרוב בושה

לפני שהירוקים דרכו בכלל על אדמת ישראל.

היא התחילה כאשר פירסמו העי־תונאים הישראליים המודרכים מיסמך, שתואר כגילוי־דעת של הירוקים. למעשה לא היה זה אלא נייר שהוכן על־ידי אחד מחברי־המישלחת, אולריך טילגנר, העובד כמומחה לענייני־חוץ בסיעת הירוקים בבונדסטאג, אך שאינו כלל חבר המיפלגה. טילגנר המזוקן, עה ובגרה. היו בו גם כמה ביטויים חד־צדדיים. למשל: שכל המילחמות במרחב נגרמו על־ידי ישראל. וכי אין טעם להיפגש עם נציגי ממשלת־ישראל, אלא רק עם „כוחות־שלום ישר־אליים, כמו הרשימה המתקדמת ותנועתו של אורי אבנרי.”

השגריר הישראלי, שגרם כנראה לפירסום המיסמך הפנימי, הוסיף לו מייד נופך משלו: שהירוקים הם

לא ברוכים הבאים! מונית ירו־קה מובילה את מישלחת הירוקים מן המסוף בגשר אלנבי למקום שבו המתינו העיתונאים. לפני כן נסגר השער באופן יוצא־דופן, כששומרים חמושים מגרשים את העי־תונאים, ועשרות מכוניות ממתינות משני הצדדים.

מהומה ירוקה

לשיא הגיעו הדברים בפרשת יד ושם.

ביום הרביעי, כאשר ביקרה מיש־לחת הירוקים בכנסת כאורחי הרשימה המתקדמת לשלום, שאל אחד המאר־חים את ראש המישלחת, יורגן רנץ, אם הם מתכוונים לבקר במוסד הזיכרון לשואה.

„אנחנו מתכוונים לעשות זאת. אך אנא, אל תודיע על כך ברבים,” ענה רנץ הממושקף, בעל השפם הבלונדי. „בשבילנו זה עניין של מצפון, מעשה של התייחדות. אנחנו לא רוצים להפוך את זה להצגה. אחרי שהאשימו אותנו באנטי־שמיות, איננו רוצים גם שהבי־קור ייראה כמחווה תעמולתית.”

כעבור כמה שעות, בתום שיחה ארו־כה עם אנשי המועצה הישראלית למען שלום ישראלי־פלסטיני (ראה יומן אישי) נשאל רנץ שוב על מועד הביקור. הוא אמר שהביקור ייערך למחרת היום, וחזר על הבקשה שלא לפרסם זאת.

למחרת, בשעה 11 בבוקר, היו לקורבנות־השואה, דוממים ומכונסים בעצמם, ליד הסיסמה „בדמייך חיי!” לאחר מכן נכנסו פנימה. הביקור, שנק־בעו לו שלושת ריבעי השעה, ארך שלוש שעות. האורחים התעניינו בכל פרט, שאלו וחקרו. ארבעתם נולדו אח־רי השואה, והנושא עורר בהם התרג־שות עמוקה. המארח התרשם מאוד מיחסם.

הם לא ידעו כי באותה שעה עצמה, משדר קול ישראל בכל מהדורות־חד־שות הודעה מרהימה: שהירוקים סירבו לבקר ביד ושם.

להמוני ישראל לא היתה ברירה אלא להסיק: הטענה שה־ירוקים הם אנטי־שמים, חו־מים וניאו־נאצים, אכן נכונה.

את ההודעה השיקרית מסר מיש־רד־החוץ. יתכן שענוג לא הבין את דב־רי הירוקים — אף שמיופה־הכוח של שגרירות גרמניה היה במקום, והבין את הדברים נכונה; אך ענוג לא מסר לעיתונאים דבר על מה שדובר באמת במהלך השיחה — הבעיה הפלסטינית.

אמבוש במיסדרון ח"כ דוב שילנסקי הכין מארב ל־מישלחת. כשעברו הירוקים על פניו, פנה אל אורי אבנרי: „תגיד להם שהם לא יצליחו להשמיד את המדינה!”

הירוקים אמורים להיפגש עם סמנכ"ל מישרד־החוץ, ישעיהו ענוג. לפני כן התקשרו עם יד ושם וקבעו עם המנהל, בנימין ערמון, כי יבקרו שם מייד אחרי סיום הפגישה במישרד־החוץ.

בעת השיחה שאל אותם ענוג אם כבר ביקרו ביד ושם. הארבעה ענו בשלילה, ולא גילו לפקיד שהם עומ־דים להיות שם בעוד שעה קלה. בהיותם נאמנים להחלטתם לערוך את הביקור בשקט, גם לא אמרו על כך דבר לעיתונאים, שהמתינו להם בצא־תם מן השיחה.

הם נסעו ממישרד־החוץ היישר ליד ושם.

שעה ארוכה עמדו לפני האנדרטה גבולות המדינה, המשך הכיבוש בד־רום־לבנון, מגמות הסיפוח וההתנחלות בגדה. מישרד־החוץ התרכז בנקודה אחת, שהיתה אמורה להסית את דעת־הקהל בישראל יותר מכל אחרת: יחסם של גרמנים לשואה.

גם כאשר נוכח מישרד־החוץ כי הודעתו פורסמה בשעה שהירוקים כבר שהו ביד ושם, הוא לא מצא לנכון לפרסם הכחשה להאשמתו הזדונית. להיפך, הוא העמיד פנים כאילו התקפלו הירוקים ושינו את החלטתם שלא לבקר ביד ושם אחרי שנוכחו לדעת כי קמה סערה.

כך הוסיף מישרד־החוץ חטא על פשע ושקר על שקר.

ביציע המכובדים יושבים חברי ה־מישלחות והגל־ווים. התמונה צולמה רגע אחרי שהחלה הפגנת־הראווה הזוועתית של גאולה כהן. מאחורי גבו של אורי אבנרי הצוחק מתייעצים אלי שמייסנר ויורגן רנץ אם לנטוש את האולם כאות־מחאה. משמאלם יושב הד"ר רשיד סלים, יו"ר־משותף של הרשימה המתקדמת לשלום. למטה: גבי גוטוולד לפני הכנסת.

● אנטי־שמים, חומים, נאצים

פרשה מבוערת זו היתה המשך טיבעי למערכה שהתחילה עוד עיתונאי, שהה תקופה ארוכה בטהראן ונשא אשה איראנית. הוא מתנגד חריף למישטר של חומייני.

המיסמך חזר על העמדות הידועות של הירוקים בזכות מדינה פלסטינית בגדה וברצועה לצד ישראל, והתנגדות לכיבוש הישראלי בדרום־לבנון, ברצו־אנטי־שמים ודוגלים במדיניות של 'יהודים החוצה'. היתה זאת האשמה מיפלצתית, שיקרית לחלוטין, כפי שיודע כל אדם בגרמניה — וגם השגריר.

השגריר ידע יותר מזה. מייד אחרי שהשיג את המיסמך הוא טילפן לסי־

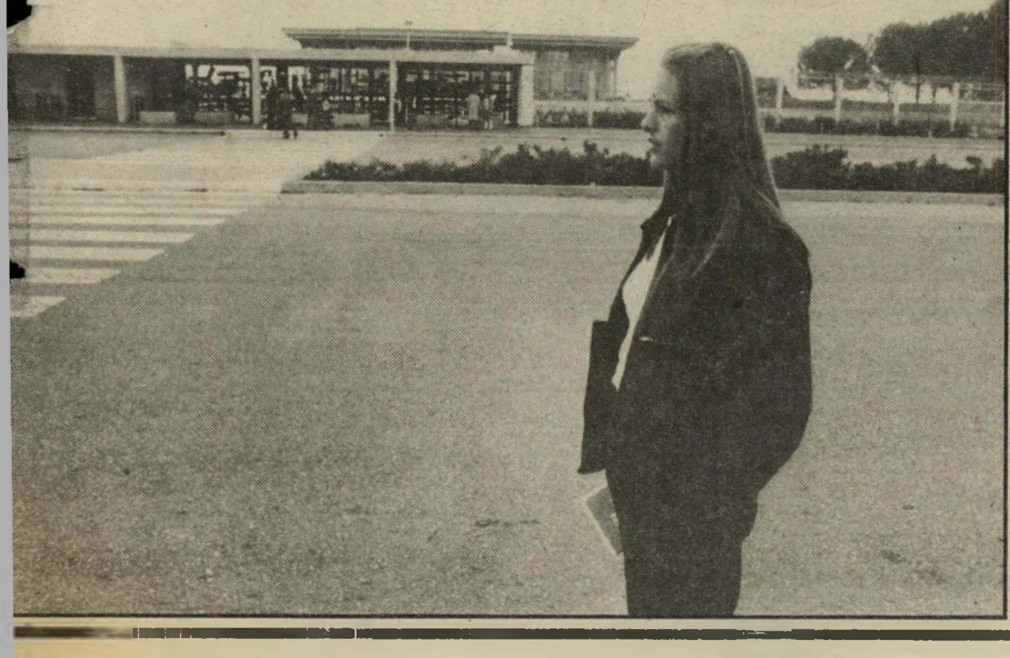

לפני הכנסת

אחרי המהומה בכנסת עומדים יורגן רנץ ואלי שמייסנר לפני המישכן. למטה: באולם־ההרצ־אות של הכנסת נועדים הירוקים עם ראשי הרשימה המתקדמת לשלום.

עת־הירוקים בבונדסטאג, ושאל אם המישלחת מוכנה להיפגש עם נציגי ממשלת־ישראל. הירוקים הודיעו לו חד־משמעית שלא זה בלבד שהם מוכנים לכך, אלא שהם גם מעוניינים בזאת. את ההודעה הזאת העביר השגריר לארץ. מישרד־החוץ השיב לו שיינתן להם להיפגש עם פקיד בדרג נמוך.

השגריר, שהיה בעיצומה של מערכת־הסתה נגד הירוקים, העלים מן הציבור הישראלי עובדה זו.

הוא גם העלים מן הירוקים שקיבל

לפני 11 שנה ל־21 חודשי מאסר על סיוע לקבוצת־מחתרת גרמנית שמאלנית. היא הגיעה לגשר אלנבי בתיקווה שיינתן לה בכל זאת להיכנס.

בינתיים התנהלה בישראל תעמולת־הזוועה במלוא המרץ, וכמעט כל כלי־התיקשורת נרתמו לה בצורה זו או אחרת. לציבור התמים, שאינו יודע דבר על הירוקים, נאמר כי הירוקים הם המשך לנאצים — האשמה מדהימה באבסורד שבה.

בכל מיפלגה גרמנית יש חברים־לשעבר של המיפלגה הנאצית. הירוקים, שכימעט כל חבריהם צעירים,

יד ושם

זוהי תמונת סקופ. הירוקים ביד ושם מתייחדים עם קורבנות השואה. הם מנעו כל סיקור, לא רצו להפכו להצגה. העולם הזה, **שלא נכח במקום, הצליח לאתר תצלום שצולם באקראי על־ידי אחד המבקרים. בתמונה, מימין: יורגן רנץ, גבי גוטוולד, אולריך טילגנר, אלי שמייסנר.**

תה. טיהור זה עדיין נמשך. מכל המיפלגות בגרמניה, מיפלגת הירוקים היא בוודאי האנטי־פאשיסטית ביותר.

הדבר התבטא היטב בפעולתם בבונדסטאג, מאז מארס 1983. עוד ביום כניסתם לפרלמנט נאם נציג הסיעה על הצורך להתמודד עם העבר הנאצי, למורת רוחם הרבה של הימין, שראו בכך „פגיעה בחגיגיות המעמד."

הירוקים הרעישו שמיים וארץ נגד מכירת נשק גרמני לסעודיה, בטענה כי הריגת יהודים בנשק זה יהווה המשך לשואה.

כאשר ביקר בארץ הקאנצלר הלמוט קול, היה בפמלייתו יועץ לענייני תיקשורת, קורט ציזל. לא זה בלבד שאיש זה היה בשעתו נאצי מן השורה, אלא שפירסם מאמרים בביטאון הנאצי הראשי פלקישר ביאובאכטר („משקיף לאומי"), וגם אחרי המילחמה פירסם מאמרים בביטאון הניאו־נאצי זולדאטן־צייטונג („עיתון החיילים"). הירוקים הקימו בבונדסטאג שערוריה ומחו על כך.

הם לא חלמו על כך שממשלת־ישראל, שלא מנעה מאיש זה לבוא בגבולותיה, תא־

„גם אתה אורח!"

צורחת גאולה כהן לעבר תופיק טובי הזועם, אחרי שזה קרע מידיה את השלט „ירוקים־חומים – החוצה!" היא הרימה שלט זה יחד עם רפאל איתן מול פני הירוקים, אחרי שאלה נכנסו לאולם־המליאה. ח"כ יובל נאמן תקף את טובי.

הודעה ממישרד־החוץ שלא יינתן להברת־המישלחת, בריגיטה היינריך, להיכנס לישראל. ההודעה על כך נמסרה להיינריך רק בביירות. עד הרגע האחרון לא האמינה כי אכן לא תוכל לבוא לישראל, מפני שנדונה

נקיים מצרה זו יותר מכל מיפלגה אחרת. פה ושם הסתנן לשורותיהם נאצי־לשעבר, אך הם, בניגוד לכל מיפלגה גרמנית אחרת, סילקו משורותיהם כל אדם שהתגלה אצלו עבר נאצי.

כאשר קמה התנועה, על־ידי התאגדות של מאות קבוצות מקומיות של שוחרי איכות־הסביבה, אנשי השמאל החדש לשעבר, תנועות־שלום ועוד, הצטרפו אליה גם קבוצות „ירוקות" בעלות אופי שמרני וימני. כל קבוצה כזאת הורחקה, אחרי שהתגלתה מהו־

צילום בחברון

יורגן רנץ מצלם את חברון, אחרי שראש־העירייה המודח, מוצטפה אל־נתשה, ערך להם סיור בעיר. היה זה יום לפני שפאהד קוואסמה נרצח ברבת־עמון.

(המשך מעמוד 9)

שים הזיקא אותם באנטי־שי־מיות, תתייחס אליהם כאל אוייב לאומי מסוכן.

● מירדף חמשת הימים

כאשר הגיעו הירוקים לבסוף לגשר אלנבי, כבר נוצר מצב של היסטריה, שבלט לעין במקום.

העיתונאים הורחקו ממיתקן ביקורת־הגבולות, והצטוו לעמוד הרחק משם. השער, שכמעט אינו נסגר לעולם, ננעל. טורים ארוכים של מכוניות נאלצו להמתין לפניו. החיילים היו אחוזי־היסטריה, והתייחסו לעיתונאים בגסות: מכשירי־הקשר טירטרו בלי־הרף, והעידו על בהלה גם בדרגים גבוהים יותר.

לבסוף התגלתה הסכנה הנוראה במלוא עוצמתה: ארבעה גברים צעירים וצעירה, שלא הבינו מה גרם להיסטריה סביבם. הם זעמו על כי לא ניתן לחברתם, בריגיטה הייגריך, להיכנס.

החמישה כללו, מלבד אולריך טילגנר, בעל המיסמך שעורר את הרעש, את היו"ר, יורגן רנץ, חבר הבונדסטאג וחבר ועדת־החוץ שלו, גבר בעל מחשבה חריפה ודיבור מדוייק וגבי גוטוולד, צעירה בעלת שיער בלונדי גולש, גם היא חברת הבונדסטאג, שבאה כמוהו מחוגי השמאל החדש. אלי שמייסנר, בעל הזקן הגדול, חבר ההנהלה הארצית של המיפלגה, בא מתנועת הסטודנטים. הוא זכה מייד בכינוי „קארל מרכס הצעיר", בשל דמיונו לאליל השמאל. החבר החמישי היה מוחמד עזזמה, צעיר ערבי מיפו, ממושקף ומשופם, אשר ירד לפני 13 שנים לגרמניה. הוא שתק ברוב השיחות. נראה שצורף למישלחת בעיקר בגלל שליטתו בשפה הערבית, וגם העברית.

כאשר עברו על פני השלט „ברוכים הבאים", היה ברור שהם רחוקים מלהיות ברוכים. הם עמדו בעינה של סערה היסטרית, שהלכה וגברה משעה לשעה.

כאילו לא די בכך, נוצר גם קשר בין האורחים ובין כלי־התיקשורת, המקומיים והזרים. הירוקים ביקשו לסייר בישראל ובשטחים הכבושים בלי ליווי רועש, כדי לקבל רושם בלתי־אמצעי ולדבר עם אנשים ברחוב. הם התחמקו מן התיקשורת, והדבר עורר את זעמם של העיתונאים, שאינם רגילים ליחס כזה.

יתכן שהיה לכך גם גורם אחר. בגרמניה נרדפים הירוקים על־ידי הטלוויזיה, שהיא בידי הימין, והעיתונות, השייכת בעיקרי לאילי־הון ימניים כמו אקסל שפרינגר. הם למדו לחשוד בכלי־התיקשורת ולראות בהם אוייב, והוכיחו שאפשר להצליח בלעדיהם. יחס התיקשורת הישראלית אליהם בוודאי לא שינה יחס זה.

כך קרה שבכל חמשת ימי הביקור ערכו כלי־התיקשורת מעין מירדף אחרי הירוקים, שחמקו מידיהם שוב ושוב. עיתונאים מקומיים וזרים, שבילו שעות ארוכות בנסיון לאתר את תנועותיהם, לא אהבו אותם בשל כך יותר.

● המהומה בכנסת

הירוקים התכוונו לבקר ביום הרביעי, למחרת בואם לארץ, בגדה המערבית. אנשי הרשימה המתקדמת שיכנעו אותם לבוא, תחת זאת, לכנסת, מפני שאחרת לא יספיקו להיות שם בשעה שפועלת המליאה. הירוקים נענו.

עוד לפני שהגיעו למישכן, באיחור־מה, דמתה הכנסת למצודה במצור. היו"ר ועוזריו גרמו להיסטריה בבית, שלא זכורה דוגמתה מאז קיום המישכן.

הסדרנים הועמדו במצב של כוננות עליונה. לאנשי הרשימה המתקדמת, שאירחו את הירוקים באותו יום (ורק בו), נאמר כי מותר לאורחים לבוא רק לחדר־העיתונאים, הנמצא ליד הכניסה. כאשר הגיעו האורחים לשם, וסוללה של צלמים ועיתונאים רעבים־לחדשות התחילה לצלמם ולשאלם, הופיעה פלוגה של סדרנים, בהנהגת קצין־הכנסת עצמו, וגירשה את העיתונאים בכוח. לאורחים נאמר שהיו"ר הורה להעבירם לחדר אחר — אולם־ההרצאות בקומת־הקרקע, המרוחק מן העיתונאים. הירוקים נאלצו לחכות כרבע שעה במסדרון עד שהתפנה אולם זה. אחרי שהוכנסו, גורשו ממנו העיתונאים שהסתננו פנימה. לאחר־מכן שינה היו"ר את טעמו והניח לעיתונאים להיכנס — אך אז התברר כי האורחים עצמם אינם מוכנים לכך. הם רצו לדבר בצורה חופשית, בלי נוכחות התקשורת.

ליד הדלת עמדו הסדרנים, ובידיהם מכשירי־הקשר המטרטרים. באווירה זו ניהלו הירוקים דו־שיח עם חברי הרשימה המתקדמת, שאליהם הצטרפו לאחר מכן ח"כ מוחמד ותד ממפ"ם, עבד־אל־והאב דראושה ממיפלגת־העבודה, צ'רלי ביטון ותופיק טובי מרק"ח. טובי נאם באוזניהם נאום פוליטי, בנוסח הסיסמות השגורות של מיפלגתו, שהתקבל בספקנות מסויימת על־ידי הירוקים, שהם אנטי־סובייטיים כפי שהם אנטי־אמריקאיים. דבריו של ביטון על מצב היהודים המיזרחיים עוררו אצלם עניין רב יותר.

אחרי שעתיים נשאלו האורחים על־ידי מארחיהם אם הם מעוניינים לבקר לכמה דקות באולם־המליאה, ולהתרשם שם ממראה הדמוקרטיה הישראלית בפעולתה. הם הסכימו. והפמליה הגדולה כולה — האורחים וראשי הרשימה המתקדמת, יהודים וערבים — עלו ליציע־המכובדים.

בהבנה לכך כבר ציווה יו"ר הכנסת, שלמה הילל, לכבות את אורות־הטלוויזיה, כדי שהצלמים לא יוכלו לצלם ולהנציח את הביקור (ראה „שידור").

בקושי הספיקו לשבת שם, מול יו"ר הישיבה (שהיה באותו רגע מאיר כהן־אבידוב, שהערתו על הצורך „לרטש את הבטן ולנקר את העיניים" של חשודים ערביים הוזכרה קודם לכן בשיחה), כאשר החלה המהומה.

אנשי התחייה הכינו מראש תעלול־פירסומת. אחרי שהודיעו על כך לכלי־התיקשורת, ציירו פלאקאט פרימיטיבי, על גב של מודעת־תיירות. המסר: „ירוקים־חומים־החוצה".

היה זה סיגנון נאצי אופייני, חיקוי מודע של תעמולת־גבלס.

לעיני האורחים הנדהמים, נערכה ההתכתשות בין גאולה כהן, תופיק טובי ויובל נאמן, שהסתיימה כאשר הופיע הילל על בימת־היו"ר, גירש משם כהרף־עין את כהן־אבידוב ונטל את הניהול לידיו.

גבי גוטוולד הבלונדית נטשה את האולם בזעם בראשית המהומה, ולקחה עימה את אולריך טילגנר. האחרים עמדו לעשות כמוה, אך המארחים שיכנעו אותם שבכך הם היו משרתים את מטרת אנשי־התחייה. הם נשארו באולם עד שוך הסערה, ואז יצאו.

בחוץ הכינו להם המארחים ארוחת־צהריים במיזנון־הכנסת, כמקובל לגבי אורחים של ח"כים. אך בדרך נועדה להם הפתעה נוספת: הסדרנים הודיעו להם כי רק האורחים עצמם, ומלווה אחד בלבד, יוכלו להיכנס למיזנון, בשל „חוסר מקום". היתה זאת הוראה חסרת־תקדים. יש ליד המיזנון חדר נוסף גדול וריק למטרות כאלה.

הירוקים החליטו לאכול במקום אחר. מחוץ למישכן נתקלו בשתי

(המשך בעמוד 48)

פגוש את העיתונות **במסיבת־עיתונאים** **יוצאת־דופן, הגדולה ביותר שנערכה מזה זמן רב** בבית־סוקולוב **בתל־אביב, סיכמו הירוקים (עם הגב למצלמה) את ביקורם. המסיבה התנהלה בעברית ובגרמנית, כאשר אבי גלזרמן (שני מימין) מתרגם.**

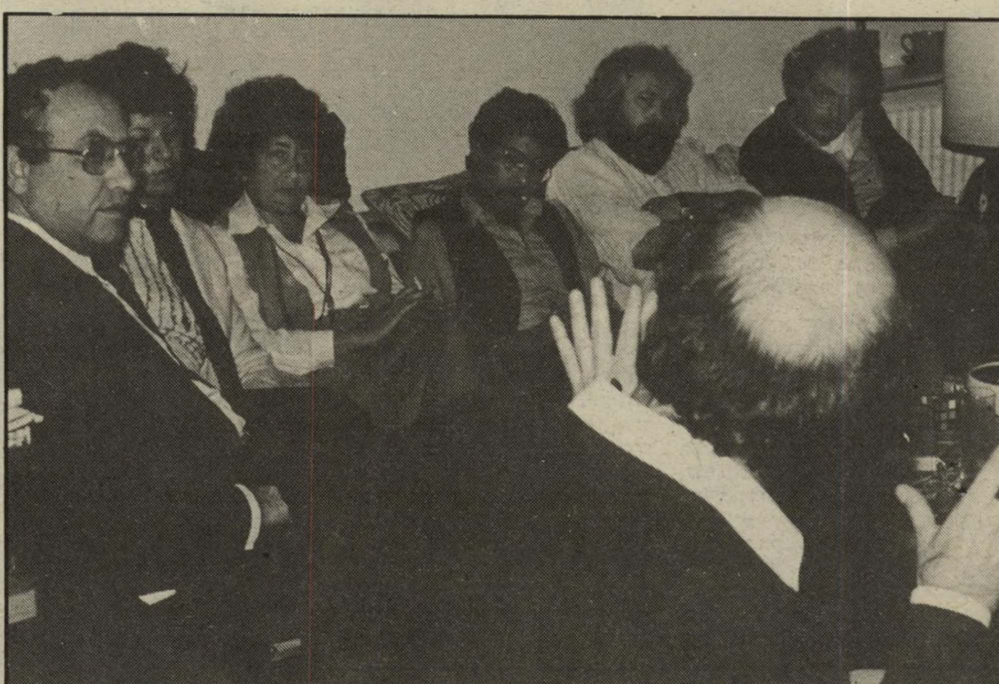

שיחת נפש **צבי שולדינר, מרצה באוניברסיטה, מדבר אל לב הירוקים, בפגישה שקיימו הירוקים עם חברי** המועצה הישראלית למען שלום ישראלי פלסטיני. **מול המצלמה: יורגן רנץ, אלי שמייסנר, מוחמד עזזמה, חברי המישלחת, עם נעמי קיס, ח"כ מיעארי ואשתו.**

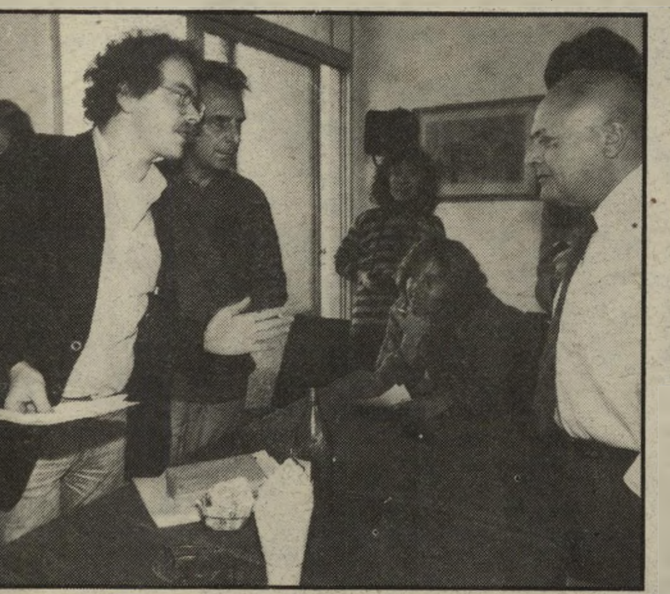

שיחה בגרמנית **תשומת־לב מיוחדת עוררה נוכחותו של גרשום שוקן (מימין בתמונה, בשיחה עם יו"ר המשלחת, יורגן רנץ), בעל הארץ ועורכו, במסיבת־העיתונאים.**

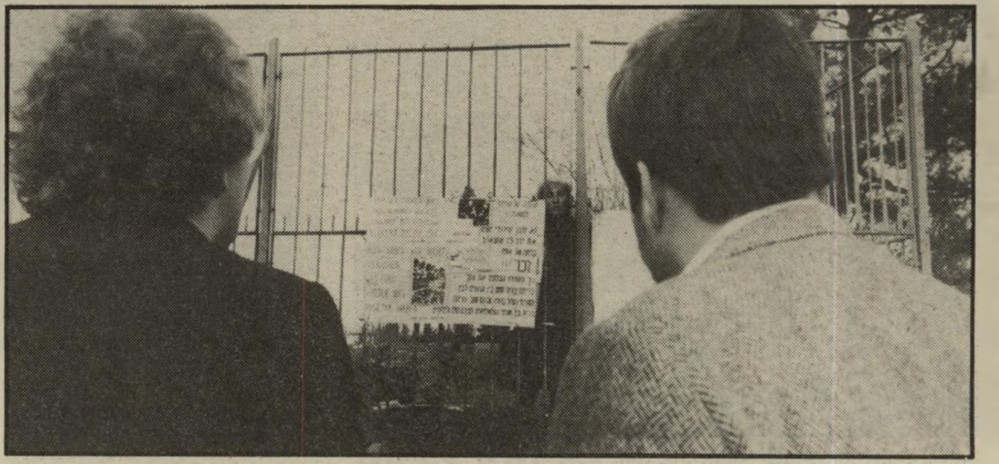

ראיון בילעדי **הירוקים, שסירבו במשך כל ימי ביקורם להעניק ראיונות לעיתונאים, הקדישו חצי שעה לשיחה עם אשה תימהונית, ניצולת־השואה, שהפגינה נגדם מול הכנסת. השלט שנשאה אמר: „לא יתכן שיהודי יושיט את ידו ליד המגואלת בדמם של אחיו. זכור!"**

מתוך 200 דירות נותרו רק 31

דירות פרטיות להשקעה מול הכינרת.

היו 200 דירות...

לפני כ־5 חודשים בלבד הוצע למכירה פרוייקט מגדלי המלכים על שפת הכינרת, מול חוף התכלת בטבריה. בפרוייקט 200 דירות לנופש והשקעה בסטנדרט גבוה במיוחד.
הרעיון של דירת קיט בסגנון מערבי קסם לאנשי עסקים, בעלי אמצעים ומנהלים בכירים אשר הבינו את ערכה המשתלם של השקעה מסוג זה. תוך זמן קצר נרכשו רוב הדירות ועכשיו נותרו הדירות האחרונות.

מועדון אקסקלוסיבי

בפרוייקט שני מגדלי מגורים ובהם דירות 3-2 חדרים. במבנה נוסף קאונטרי קלאב, מועדון חברים, מועדון לילה ומסעדה יוקרתית.

נכס משתלם

רכישת דירה בפרוייקט מקנה תשואה שנתית העשויה להחזיר את ההשקעה תוך 10-8 שנים, דבר המהווה יתרון נדיר בעסקי נדל"ן, במקביל תוכל להנות מדירתך במגדלי המלכים כבית שני לקיט ונופש.
הדירה רשומה על שמך בטאבו ועומדת לרשותך כל השנה.

סימן של הצלחה

הבטח לעצמך אחת מהדירות האחרונות שעדיין נותרו. הרכישה מותנית באישור ועדת קבלה.

עכשיו הזמן, פנה אלינו עוד היום:

תל־אביב: רח' הירקון 305, טל. 458606 ; 03-445812

ארמן

דירות קלרין

מגדלי המלכים

עוד צעד מוצלח של "נעלי בריל"

גלקסי דגם 695

לביא דגם 720

דיפלומט דגם 1005

דיפלומט דגם 1006

מוקסין דגם 368

לביא דגם 728

הולך להיות חורף יפה.
קו חדש, צעיר ואופנתי של נעלי בריל לחורף 85 מחכה לך על המדפים.
הדגמים האופנתיים ביותר באירופה מיוצרים כאן ועכשיו: סגנון איטלקי, הנדסה גרמנית עם סוליות עור או פוליאוריטן ובטנת עור פנימית לנוחות מירבית של רגליך.
הדגמים מופיעים כאן הם רק חלק קטן ממגוון נעלי בריל.

היכנס לאחת החנויות המובחרות ובחר את הצעד הבא שלך לחורף 85:
היום לאחר הגבלת היבוא כדאי יותר מתמיד לקנות נעלים באיכות מעולה מבלי להתפשר.

נעלי בריל, נעל היצוא מס. 1 של ישראל.

להשיג ברשתות השיווק ובחנויות הנעליים המובחרות
חנות המפעל: רח' בן אביגדור 18, ת"א 03-330360

נעלי בריל
BRILL SHOES LTD

הצעד הבא שלך

שיחה אל תוך הלילה

זאת היתה שיחה מיוחדת במינה. אינני זוכר רבות כמוה.

היא נמשכה ארבע שעות, משמונה בערב עד אחרי חצות. לעיתים היתה האווירה רוויית־רגשות. לעיתים שלט ההגיון הקר. היו הסכמות, היו התנצחויות, והיו גם עימותים חריפים מאוד. בקטעים מסויימים היה נדמה שזוהי פסיכו־דראמה.

ישבנו בחדר לא־גדול, כחמישה־עשר איש ואשה, גרמנים וישראליים, ותיקים וצעירים מאוד. מיפגש של תרבויות, של דורות, של השקפות.

לוס ארנון

בעל־הבית, יעקוב ארנון, חי במשך חמש שנים תחת הכיבוש הגרמני במולדתו, הולנד. הוא נשא אז זהות כוזבת, וכיהן כפקיד בכיר בממשלת־הכיבוש. במשך חמש שנים אלה היו חייו בסכנה בכל רגע.

מולו ישבו גרמנים שלא היו אז עדיין בחיים, בניהם של הכובשים. הם דיברו על כיבוש אחר — זה שלנו.

לא היו לנו ויכוחים על העיקר — הפיתרונות לסיכסוך הישראלי־פלסטיני. על כך היינו תמימי־דעים מראש: שהשלום צריך להתבסס על דו־קיום בין שתי מדינות לאומיות, הישראלית והפלסטינית. ששני העמים צריכים להכיר זה בזה, וזה בזכויותיו של זה. שיש להוציא את המרחב מתחום מישחקי־הכוח של שתי מעצמות־העל. שממשלת־ישראל והנהגת־אש"ף צריכות להידבר ביניהן.

הוויכוחים היו על נושאים שנראו כמישניים. אך היתה להם משמעות עמוקה.

האורחים הירוקים הם בעלי רמה אינטלקטואלית גבוהה מאוד. הם אידיאליסטים. הם דוגלים בעקרונות מוסריים, ואין הם מוכנים להתפשר עליהם. הם דיברו בהגיון רצוף.

למשל: מדוע תובעים אנחנו, הישראלים, שזכות־הקיום של ישראל צריכה להיזכר בכל פעם בנשימה אחת עם זכותם של הפלסטינים לחרות ולעצמאות? הרי הפלסטינים הם הקורבנות! אין להם כלום! הם מדוכאים ונרדפים בכל אתר ואתר! ואילו ישראל קיימת, היא חזקה, היא המעצמה הצבאית מס' 1 במרחב. האם יצירת סימטריה אינה חטא כלפי האמת?

לא, אמר ארנון. והאיש השקט. כלכלן בעל אופי מתון, כמעט ייקי, הרים את קולו בהתרגשות בלתי־אופיינית. לא! כי אנחנו עברנו את השואה. והשואה חיה בלב הישראלים. גם מי שלא עברו אותה כלל, שחיו בארצות רחוקות, או שלא היו אז עדיין בחיים. הם יודעים שהם חזקים, אך אין להם הביטחון שיישארו חזקים גם בעתיד. בצדק או שלא בצדק, הם פוחדים שמא מה שקרה יכול לקרות עוד פעם, שכל מה שיש להם יילקח מהם. לכן צריכים להזכיר את זכותם בנשימה אחת עם זכות הפלסטינים. אמנם אין סימטריה במציאות. אך יש סימטריה בלב.

גם הגרמנים התרגשו. הם שייכים לדור שמרד בהורים, בעלי העבר הנאצי, והמתמודד בלי הרף עם התקופה השחורה הזאת בחיי עמו. הם מרגישים שגרמניה אשמה לא רק באסון היהודים, אלא גם באסון הפלסטינים. יתכן כי מדינת־ישראל לא קמה בגלל השואה, אך השואה החישה את הקמתה וגרמה לקונסנזוס עולמי למענה. הטרגדיה הפלסטינית היתה אחת התוצאות של הטרגדיה היהודית, שהגרמנים גרמו לה.

אחד הישראלים אמר שצריכים להתחשב בפסיכולוגיה של הציבור במדינה זו, אם רוצים לשכנע אותו שעליו לשים קץ לכיבוש. תשובתו של אחד הגרמנים נשמעה כקריאה מן הלב.

„אנא, אל תבינו אותי שלא כהלכה, כשאגיד מה שאני עומד להגיד. אין שום דמיון בין מה שקרה בגרמניה אז ומה שקורה בישראל היום. אינני משווה בשום צורה שהיא. אך אני רוצה להביא משל מן התקופה ההיא. הרוב הגדול של העם הגרמני העלה את היטלר לשילטון ותמך בו. גם כאשר הגרמנים כבשו את פולין והולנד ונורווגיה וצרפת. האם יכול היה אז מישהו לדרוש מן העמים הכבושים להתחשב בפסיכולוגיה של העם הגרמני?

זה לא אותו הדבר. הזדעק אחד הישראלים, מפני שהפסיכו־לוגיה היהודית עוצבה על־ידי השואה, ועל־ידי מאות שנים של רדיפות לפני כן. לגרמנים לא היתה טראומה כזאת.

דיברנו על הציונות, ועל התהליך שהביא להקמת ישראל. האם היה או לא היה זה חלק מן התנועה הקולוניאלית האירופית?

לפתע דיברה לוס ארנון, בעלת־הבית, שעמלה עד אז קשה כדי לארח את האורחים הרבים בעוגות הנהדרות שהיא נוהגת לאפות. לוס התחלקה עם בעלה בסכנות של שנות החיים הכפולים תחת הכיבוש הנאצי.

אני ציונית, היא אמרה. הייתי ציונית הרבה זמן לפני שהת־חוללה השואה. הייתי ילדה שחרחורת ונמוכת־קומה בין נערות בלונדיות וגבוהות. הייתי שונה מהן. רציתי שתקום מדינה משלנו. שבה אוכל להרגיש בבית. לכן הייתי ציונית.

ובועז עברון השחיל לשיחה שאלה קצרה: „ילד בלתי־חוקי — האם העובדה שנולד מחוץ לנשואין פוגעת בזכותו לחיות?"

„אינני מכיר במושג של ילד בלתי־חוקי," ענה אחד הירוקים. „ומדינה אינה ילד. אין ויכוח על עובדת קיומה של ישראל. אך מדינה התובעת לעצמה את הזכות לחופש ולעצמאות — זכותה מותנית בנכונותה להכיר גם בזכויותיהם של עמים אחרים לחופש ולעצמאות. עיקרון אינו ניתן לחלוקה."

וכך הלאה, במשך שעות ארוכות. התווכחנו, הסכמנו, התנגדנו, צחקנו, כימעט בכינו. דיברנו, הקשבנו, למדנו, לימדנו, קיבלנו, דחינו. ובתום השיחה היה כל אחד מאיתנו קצת שונה, ממה שהיה בראשיתה.

בסוף היינו כולנו סחוטים. יתכן שהייתי סחוט יותר מכולם, מפני שכיהנתי גם כמתרגם. חלק מן השיחה התנהל באנגלית, שהיתה מובנת לכולם, אך בקטעים רבים עברו האורחים לגרמנית, כדי לדייק בדבריהם. הרגשתי שהמאמץ היה כדאי.

בשביל האורחים הירוקים, היתה זאת השיחה הרצינית הרא־שונה עם ישראלים בכל חייהם. „אף פעם לא שמענו את הדברים האלה," אמר אחד מהם. „נתתם לנו הרבה מזון למחשבה." יכולנו להשיב במחמאה דומה.

מן און לאון

ידידי גידעון סאמט תקף במאמר בהארץ את אשת־הלשון של רשות־השידור, מפני שתבעה מן הקריינים לבטא חי"ת ועי"ן בהיגוי גרוני.

לדעת סאמט, יש היגוי אשכנזי והיגוי מיזרחי, ואין כל סיבה להעדיף זה על זה.

מצטער. אינני מסכים.

יש רק היגוי עברי נכון אחד, והוא „המזרחי" — מפני שעברית היא שפת שמית. החי"ת והעי"ן הן חלק ממהות השפה. הבילבול בין אל"ף לעי"ן, או בין אל"ף וה"א, יכול לגרום בפועל לטעו־יות חמורות. כשאחד מידידיי אומר לי בטלפון שפלוני איבד את האון שלו, אני מרחם על האיש, ונרגע רק כאשר מסתבר לי שהאיש איבד בסך הכל את הונו.

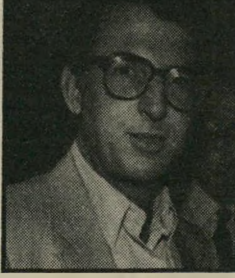
סאמט

עמיקם גורביץ אמר פעם, בצדק, שהדמיון בין המילים הערביות „קלב" (לב) ו„כלב" (כלב, כמו בעברית) לא גרם מעולם לקטטה — מפני שבאוזן הערבית דמיון כזה פשוט אינו קיים. בפי הערבי יש הבדל גמור בין כ"ף וקו"ף, וכך גם בין טי"ת ותי"ו.

אורי אבנרי
יומן אישי

אינני דורש מהמוני ישראל, עולים מחמישים ארצות, להתחיל מחר בבוקר בהיגוי עברי נכון. למען האמת, גם אני עצמי אינני מוכן לרוב למאמץ הכרוך בהיגוי הנכון של האותיות. זה קשה לפה הבלתי מאומן.

אך הרי לשם כך קיימים אמצעי־התיקשורת הממלכתיים — כדי להדגים לציבור את ההיגוי הנכון. מעטים בבריטניה מדברים אנגלית צחה ותיקנית כמו קרייני הבי־בי־סי — אך כל אנגלי שומע ויודע שכך צריכים לדבר אנגלית. נוצר מודל לחיקוי.

דויד בן־גוריון, שדיבר במיבטא פולני מודגש, התרעם על ראומה אלדר, מפני שאיבדה ברדיו את מיבטאה המיזרחי. הוא צדק.

אין לדרוש את המאמץ מאזרח רגיל, אך יש בהחלט לדרוש אותו מאנשים שהדיבור הוא מיקצועם — קרייני הרדיו והטל־וויזיה. חייב אדם לשלוט בכלי־עבודתו.

אם שר־החינוך המיזרחי החדש, בעל המיבטא הנעים והנכון, יורה להנהיג מעתה את הדיבור הנכון כמיקצוע בסמינרים למורים, ישמעו ילדי ישראל בעוד כמה שנים מפי מוריהם ומורותיהם עברית נכונה. חשוב יותר ועם כל הכבוד למיקצועות חשובים אחרים, כמו תולדות־הפוגרומים ודיקדוקי התלמוד, ללמוד את הדיבור הנכון והמדוייק בשפת־האם.

כפי שאמר הפרופסור היגינס על הצרפתים בגבירתי הנאווה: „לא איכפת להם מה אתה עושה, כל עוד אתה מבטא זאת נכונה!"

התקפה קטנה של „איידס"

חשבתי שזה אינו יכול לקרות. אך השבוע זה קרה. התרגזתי על ישעיהו הנביא — לא ישעיהו א' וב' מהתנ"ך. אלא ישעיהו ליבוביץ.

הוא כתב שאין הבדל בין גולדה מאיר ומאיר כהנא. גולדה היתה גזענית כמוהו, והתכוונה לאותם הדברים.

בתיאוריה, זה נכון. בהחלט. גולדה הובילה לבגין, ובגין הוביל לגאולה כהן, וגאולה הובילה לכהנא. יש רצף הגיוני בדיעות.

זה נכון, וזה כוזב לחלוטין.

ליבוביץ הוא אדם הרבה יותר חכם מכדי שלא יבין את ההבדל התהומי בין כהנא ובין כל השאר, וכפי שהיה הבדל תהומי בין הלאומנים הגרמנים ובין היטלר. כי הנאציזם הוא תופעה מיוחדת במינה.

הנאציזם אינו רק רעיון, אידיאולוגיה, השקפת־עולם. הנאציזם הוא טכניקה, שיטה מיוחדת־במינה להשגת השילטון ולקיום השילטון. שיטה של שריפת ספרים, מחנות־ריכוז, גסטאפו, רצח המוני.

התוכן התיאורטי של התורה הנאצית כמעט ואינו חשוב. ה־שיטה הנאצית יכולה להתאים גם לתורה אחרת. סטאלין השתמש בתורה הקומוניסטית, שהיא שונה בתכלית השינוי מן הגזענות הלאומנית של היטלר, כדי להשליט את אותו המישטר עצמו.

יוזף גבלס, שר־התעמולה הנאצי, שהיה גם הגאו־לייטר (מנהל סניף המיפלגה הנאצית) של ברלין, הבין זאת היטב. כאשר הגיעו הנאצים לשילטון, הורה לאנשיו לקבל לשורות פלוגות־הסער את כל הקומוניסטים המבקשים להצטרף, אך לא לקבל אף סוציאל־דמוקראט אחד. „הקומוניסטים יהיו בנקל לנאצים," אמר, „אבל הסוציאל־דמוקרטים לא יהיו לעולם נאצים אמיתיים."

אם יגיע כהנא, או איש כמוהו, לשילטון, יקומו כאן מחנות־ריכוז. לא רק בשביל הערבים. לצד הערבים ישבו בהם יהודים — גאולה כהן ושולמית אלוני, דויד לוי ויצחק נבון. כל מי שמפריע לדיקטטור. השינאה למיעוט היא אמיתית — אך המיעוט משמש בידי הנאצים כמכשיר. המועמדים האמיתיים לדיכוי ולהשמדה הם „האוייבים הפנימיים", המפריעים לרודנות בעצם קיומם — „הליברלים הרקובים, משרתי היהודים, הבולשביקים והריאקציו־נרים," בלשון היטלר, או המתייוונים, עוכרי־ישראל, בעלי הער־כים המערביים הרקובים," כלשון כהנא.

מי שאינו מבין את המייוחדות הזאת של התופעה הנאצית, אינו מסוגל להתגונן מפניה. אין הוא מבין את האויב. אין הוא תופס את מלוא המיפלצתיות הנוראה של הסכנה.

ישבתי בשבוע שעבר ביציע הכנסת והקשבתי לנאומים, בוויכוח על שלילת חופש־התנועה של כהנא. היו הרבה נאומים טובים, וגם כמה מצויינים, כמו נאומו של יוסי שריד. אבל אף אחד מהם לא הבין את הסכנה באמת.

זוהי הצרה. כאשר שואלים מדוע לא התגוננה הרפובליקה הגרמנית מפני עליית הנאציזם, ומדוע שתק העולם, ומדוע לא הגיבו היהודים בארצות־הברית ובארץ־ישראל כפי שהיו חייבים להגיב בימי השואה — הנה ה־תשובה. מול תופעה חדשה לגמ־רי, חריגה לחלוטין, שונה מכל מה שהכירה והבינה, עמדה ה־חברה הנורמלית חסרת־אונים. כאשר תפסה מה קורה באמת, היה זה הרבה יותר מדי מאוחר.

ליבוביץ

עכשיו זה קורה אצלנו. נוא־מים על כהנא בכנסת, וכותבים עליו מאמרים. מגנים, נוזפים, מחוקקים נגדו חוקים פעוטי־ערך, המטפלים בתופעות שו־ליות ושיטחיות. ובינתיים מתפ־שטת המחלה במהירות.

מדינת־ישראל לקתה במחלת האיידס — כשל חיסוני, שהוא כמעט תמיד קטלני. החיסון של הגוף הלאומי נהרס. עכשיו תוקף החיידק ששמו כהנא את הגוף שאיבד את כושר־ההתגוננות שלו.

אפשר להציל אדם שלקה באיידס אפשר להציל מדינה שהנאציזם מתפשט בה. אבל התנאי המוקדם לכך הוא שהכל יחושו בסכנה הנוראה.

זוהי שעות־חירום. קורה למדינה משהו שאינו שיגרתי, שאינו נורמלי, משהו שהוא חריג מאין כמוהו. ומול המשהו הזה יש לנקוט אמצעים חריגים לגמרי.

בינתיים אין זכר לכך. כהנא נראה כקוריוז. משהו קטן ושולי. כמו גידול סרטני קטן ושולי.

להוציא את הנשמה

שרית ישי הזכירה לא מכבר בהעולם הזה את האימרה האמריקאית: „אינני יודע אם היהודים צלבו את ישוע, אבל אני בטוח שהם הוציאו לו את הנשמה."

היא לא ציינה מה מקור הפסוק. הנה הוא:

אירגון יהודי אמריקאי שכר אוניית־טיולים לשם סיור באיים הקאריביים. הסיור היה נעים, השרות באונייה יעיל ואדיב ובשוב האוניה לנמל־הבית, התייצב רב־המלצרים הכושי בראש כבש־האוניה כדי לגבות מן הנוסעים את הטיפ (התשר?) המקובל.

היהודי הראשון חייך לכושי, אמר „תודה רבה", וירד בכבש. אין טיפ.

היהודי השני כנ"ל, ואחריו כל שלוש מאות היהודים.

המלצר הכושי המשיך לחייך, אך חמתו בערה בו להשחית. בליבו הוא קילל את הנוסעים הקמצנים.

עד שבא היהודי האחרון, מארגן־הנסיעה. הוא חייך לעבר הכושי, אמר „תודה רבה" והגיש לו חבילה של שטרות־כסף. „זה בשם כל הנוסעים," אמר. הסכום היה נדיב מאוד.

על כך אמר הכושי את הפסוק האמור: „אינני יודע אם היהודים אכן צלבו את ישוע אבל אני בטוח שהם הוציאו לו את הנשמה!"

אנשים

מי עקב אחרי מפכ"ל המישטרה ומי לא בא למסיבה המשפחתית של דויד מגן

■ מפכ"ל המישטרה, **אריה איבצן**, זכה השבוע לליווי צמוד. ביום החמישי הוא נסע מירושלים לתל־אביב ומשער־הגיא עקבה אחריו, לתדהמתו, כל הזמן מכונית. בכניסה לתל־אביב הזדהה העוקב. היה זה ח"כ הליברלים **אריאל ויינשטיין**, שנסע אף הוא מהבירה לשפלה. הוא סיפר למפכ"ל שהוא קיווה לתפוס את נהגו של איבצן מבצע עבירת־תנועה, אבל לא הצליח.

■ בוועדת־הכספים התעמת יושב־ראש הוועדה, **אברהם שפירא**, עם **דן תיכון**. „לא אעמוד אצלך לבחינה, לא על מישניות ולא על ש"ס." אמר הח"כ הדתי. העיר ח"כ אחר בוועדה, אריאל ויינשטיין: „על ש"ס תיבחן ועוד איך." בהמשך הדיון דנה הוועדה בחלוקת כספים לבתי־חולים. תיכון העיר לשפירא שבדיון הפעם הוא היה צנוע ביותר. השיב ח"כ אגודת־ישראל: „כשיש בקואליציה 97 ח"כים, החיים שלנו אינם קלים."

■ בפרוס שנת '85 לא מוותר האסטרולוג **הרצל ליפשיץ** והוא כבר הכין את התחזית לשנה הבאה עלינו לטובה. לממשלה צפויים שני משברים חמורים, בחודשים אוגוסט ואוקטובר. הם יהיו קשים יותר ממשבר ש"ס. אבל גם אותם יעבור **שימעון פרס** בשלום. השנה לא תהיה נסיגה מלבנון, ובקיץ תהיה עליה מוגברת מרוסיה. אולי משום שמנהיג ברית־המועצות, **קונסטנטין צ'רניינקו**, ימות עוד לפני כן. בתוך שלושה חודשים תקבל ישראל את הסיוע שהיא מצפה לו מידי האמריקאים והשנה תצא לאור המצאה ישראלית חדשה, שתפתיע את העולם.

■ השר **אריאל שרון** לא בא למסיבת בת־המיצווה שערך השבוע ח"כ חרות, **דויד מגן**, לבתו באולם בקריית־גת. שרון הסביר את היעדרו בכך שהוא עסוק בהכנות לסיבוב המישפטי השני שלו נגד הטיים. גם עמיתיו של מגן להנהגה המוניציפאלית בדרום, **מאיר שיטרית** מיבנה, ו**משה קצב** מקריית־מלאכי, לא הופיעו. הצילו את כבוד המכובדים במסיבה, בה שרו משירי ארץ־ישראל, בליווי שקופיות, הח"כים מחרות **גידעון גדות**, **עוזי לנדאו** ו**דב שילנסקי**, ויושב־ראש סניף חרות באשדוד, **שמואל שבח**.

■ ח"כ ר"צ, **רן כהן**, הרגיש כמו בבית כאשר הוא בא להתערב בענייני תושבי כפר־שלם, השבוע. כהן, אלוף־מישנה במילואים, ניהל את המשא־ומתן עם מנכ"ל העירייה, **אלי עשת**, שהוא תת־אלוף במילואים ובעבר היה מפקדו של כהן בצבא.

■ ראש עיריית תל־אביב, **שלמה להט**, לא היה מצונן השבוע. אבל הוא החליט שלא להתראיין בענייני כפר־שלם כדי לצנן את הרוחות, על־פי עצת יועץ התיקשורת שלו, **רוני רימון**.

■ צופי החזרות להצגת התיאטרון החיפאי, האדונית והרוכל, שהתקיימו בוואדי סליב, שמעו כל הזמן את השאלות „האם כבר ראית את המלט?" או „לאן המלט יכול היה להיעלם?" זה לא היה חלק מהטקסט שמביים הד"ר **יעקוב רז**. הכלב של עוזרתו, **אירית יגר**, ששמו נקרא המלט נעלם בוואדי, ועד היום הוא לא נמצא.

■ נשמע השבוע במיזנון הכנסת: מי יכול לומר עשר פעמים ברציפות ובמהירות „**עבד אל ווהאב דראושה** נסע לדהיישה בדייאטסו."

■ שר התיירות, **אברהם שריר**, הודיע שיחגוג השנה את מסיבת הסילווסטר במלון תל־אביבי שהחליט שהאירוע יהיה על טהרת השפה האידית. שריר הסביר למנהל מלון קרלטון **ראול יעקובי**, שהוא אינו דובר השפה, אבל מאז שהוא נמצא במישרד, הוא גילה שכל הסודות שלא לציטוט ושלא לייחוס, הם בשפה האידית. לכן הוא מצא עצמו בשל להשתתף במסיבה שהיא כולה על טהרת השפה שאותה הוא לומד לאט־לאט.

■ **מאקס נאש**, צלם סוכנות אי־פי, יצא לדרום לבנון להכין כתבה מצולמת על היערכות הכוחות השונים שם. נלווה אליו קצין־ליווי של יחידת דובר־צה"ל, שהיה נרגש ומפוחד מאוד. מרוב התרגשות הוא פלט כדור מתת־המקלע שהחזיק בידו ופיצח את השימשה הקידמית של רכבו של נאש.

■ הפרופסור **שבח וייס** הגדיר השבוע את ח"כ **מרדכי וירשובסקי** כ„קומפוזיציה" — צירוף המילים קואליציה ואופוזיציה. בכך ביקש וייס לתאר את מצבו של ח"כ שינוי המתנגד לקואליציה, שבה הוא נמצא בעל כורחו.

■ נאום פרו־דתי נלהב של ח"כ הליברלים, זיכה אותו השבוע בתואר הרב הגאון בני שליט"א. העניק לו את התואר: ח"כ מפ"ם **אלעזר גרנות**.

■ בדיון על השירותים הדתיים שהתקיימו בכנסת, נאם **תופיק טובי** מחד"ש נאום בן 1300 מילה. 50 מילים בלבד הוקדשו לנושא, והשאר עסקו בענייני לבנון והשטחים.

■ ח"כ הליברלים לשעבר, **צבי רנר**, מאושפז כבר שבועיים בבית־החולים על־שם שיבא בתל־השומר. איש במיפלגה אינו יודע ממה סובל מזכיר איגוד העובדים הליברלים משום שאיש מחבריו למיפלגה עדיין לא ביקר אותו בבית־החולים.

■ במהלך סיור של אחת מוועדות־המישנה של הכנסת נסעו ברכב אחד **פינחס גולדשטיין** ועמיתו **מיכאל דקל** מהליכוד, ביחד עם **רפאל איתן** מהתחיה. גולדשטיין התעניין אם איתן עדיין מוכר שמן־זית תוצרת־בית. רפול השיב בחיוב וגולדשטיין ביקש לרכוש שני בקבוקים. רפול הבטיח לתת לו, בתנאי שלא ישלם. השניים לא הגיעו לעמק השווה סביב שאלת התשלום. פתר את הבעיה דקל, המושבניק מנורדיה. „פיני ישלם לך," הוא אמר לאיתן „ואתה תתרום את הכסף ללב"י."

■ ראש עיריית רמת־גן, **אורי עמית**, ערך סיור־היכרות בבניין בורסת־היהלומים ונפגש לשיחה עם נשיא הבורסה, **משה שניצר**. צלם, שליווה את הסיור, ביקש לצלם את השניים ביחד ופנה אליהם שיקרבו זה את ראשו אל ראשו של זה. העיר עמית: „היום אנחנו ראשים, פעם היינו פועלים פשוטים." שניצר החל את הקאריירה שלו כפועל מלטשה, ועמית כעובד בעיריית רמת־גן.

■ ח"כ חרות **מיכה רייסר** מסתובב, בימים האחרונים, אבל וחפוי־ראש. ספר־הטלפונים האישי שלו אבד, והוא הקדיש את כל סוף השבוע האחרון לשיחזור מיספרי הטלפון.

■ מתנת יום־הולדת מקורית קיבל **מרדכי** („מורל'ה") **בר־און** ליום הולדתו ה־57. לראשונה מאז נבחר לח"כ, הוא הופיע בתוכנית מוקד, שעסקה במילחמות היהודים ובחג החנוכה.

■ בדיון, במליאת הכנסת, קרא בר־און לעבר **מאיר כהנא**, שנאם: „אולי מספיק כבר עם הטימטום הזה." השיב לו כהנא: „בר־און, תיהנה מהגוי החתן שלך." כהנא התכוון לאחת מבנותיו של בר־און, שנישאה לא מכבר לחברה הערבי הישראלי.

■ **ליצחק ארצי** היתה עדנה. למיזנון־הכנסת באה לבקרו, השבוע, בתו **נאווה**, הנשואה ל**נועם סמל**, מנכ"ל תיאטרון חיפה, ובנה, **אייר**. בעוד ארצי משוחח עם נכדו, ניגשה אליהם ח"כ הליברלים, **שרה דורון**, והרעיפה מחמאות על הנכד. „איזה עיניים יפות יש לך!" היא אמרה לו בפליאה. לשולחן הצטרפה אחר־כך **שולמית אלוני**, שתיארה בפני הנוכחים את מה שהתרחש במליאה בעת ביקור נציגי הירוקים ביציע האורחים. קטע אותה אייר, שהאזין לה עד אותו הרגע בקשב רב, והביך אותה: „שולה, את יודעת שיש לך עיניים גדולות כמו שלי."

■ חברים טובים בפוליטיקה? יש ויש. **אליהו שפייזר**, שעושה באחרונה כותרות, זוכה לליווי וייעוץ צמוד מהעיתונאי **אלי טייבר**, שבעבר היה כותב את מאמריו. יחסי־ציבור אלה עוזרים לשפייזר מאוד.

■ מישפט־הדיבה בין שרון והטיים אינו מפריע ליחסים התקינים בין השבועון וממשלת ישראל. עתה השלים אחד מכתבי טיים ליווי צמוד לפרס לצורך הכנת כתבת־צבע עליו.

■ כתב הרדיו בערבית, **נאיף חורי**, המסקר את איזור הגליל, הפך למעשה למישנה לדובר המישלחת הישראלית לשיחות עם הלבנונים בנאקורה. מכיוון שהוא דובר ערבית, מנצלים אותו שני הצדדים כדי שיתרגם, ימסור הערכות ותחזיות וידליף מתוך השיחות עצמן, אם יש מה.

■ המשורר **יהודה עמיחי**, השתתף השבוע בטקס חלוקת פרסים לכותבים צעירים באוניברסיטה העברית. לנוכחים הוא גילה, שכאשר היה בן 26, הוא ניגש לתחרות דומה. השופט היה אז המחנך **יצחק שלה**, אביו של איש־הטלוויזיה **מאיר שלה**. עמיחי זכה אז בפרס הראשון וזה אף היה השיר הראשון שלו שפורסם. שיר אחר שלו, מאותה תקופה, הוא שלח לכתב־עת

שימעון פרס נקלט על־ידי צלמי־העיתונות כשהוא מסגל לעצמו גינוני־טכס צרפתיים. הוא ומקורביו, כמו השר עזר וייצמן (משמאל, עם היד בתוך המעיל) מחקים את תנוחת־היד הקלאסית של נפוליאון, כפי שזכתה להצלחה באותם ימים ממש, של תחילת המאה ה־19, בין מנהיגים שונים על־פני כדור־הארץ. סימון בוליבר, המשחרר הגדול של דרום־אמריקה (במרכז) חיקה אף הוא את הקיסר הצרפתי. לא במקרה אמרו בלישכתו של ראש־הממשלה שהביקור האחרון בפאריס השפיע עליו.

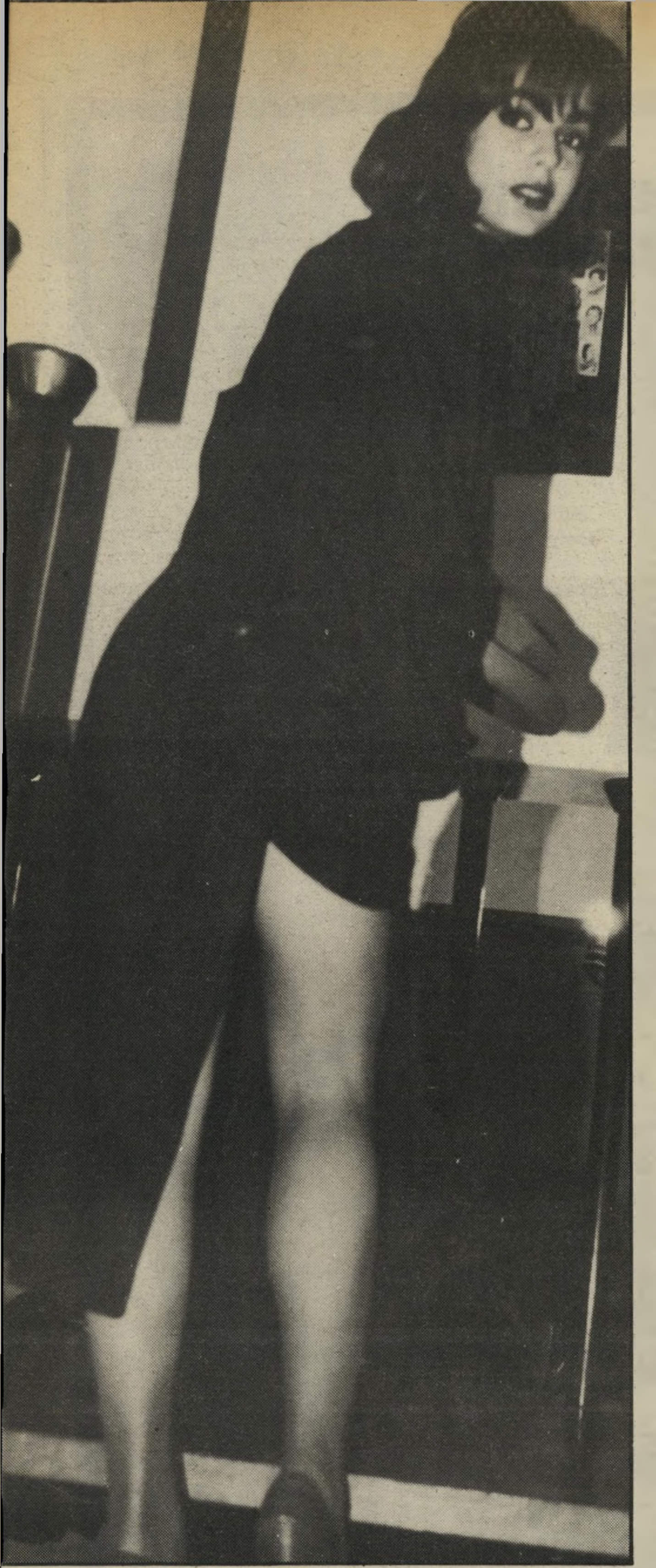

חני פרי הדוגמנית שקצרה הצלחה בארצות־הברית ושבה באחרונה לעבוד בארץ דיגמנה השבוע עם חברותיה, תמי בן־עמי (במרכז) ודנה סטיניה (משמאל) בתצוגת אופנה שנערכה בביתו של מעצב־האופנה רפי יעקובסון. הוא תרם את התצוגה לטובת האגודה לעזרה לילדים אוטיסטיים, שבראשה עומדת אשתו של שר־הביטחון, לאה רבין, ששבה באחרונה מחו״ל ממסע לאיסוף־תרומות.

סיפרותי. השיר הוחזר בטענה שאי־אפשר לפרסמו, כי יש בו יותר מדי אלמנטים של ייאוש.

■ מנכ״ל התאחדות המלונות, **משה עמיר**, היה הגבר היחיד בין עשרות מזכירות בכירות שהתכנסו לכנס השנתי המסורתי מטעם התאחדות המלונות במלון רמדה רנסאנס בירושלים. הוא התפלמס עם הסיסמה החדשה של נעמת, „תהיה גבר! תן לה יד!” ואמר: „יש הרבה הילוקי דיעות בקשר לסיסמה זו. אני, על כל פנים, מוכן לתת הרבה יותר.”

■ הפירסומאי **ירום ברנע** הציע לקצץ מהסיסמה את המילה האחרונה ולהסתפק בסיסמה אנטי־פמיניסטית מובהקת: „תהיה גבר! תן לה!”

■ ראש לישכת העיתונות הממשלתית, הד״ר **ישראל פלג**, הוא גם חבר הוועד־המנהל של רשות־השידור. באחרונה, לאור הצעקות הנשמעות בישיבות, נזכר פלג, משום מה, במורה לעברית מדגניה שלא ידע לשחות. הוא צעק: „הושיעו! הושיעו!” איש לא הבין אותו ולכן הוא טבע.

■ יושב־ראש מועצת המנהלים של אל־על **נחמן פרל**, האזין ברוב קשב להסבריו של מנכ״ל הביטוח הלאומי, **ניסים ברוך**. הוא דיבר בישיבת הנהלת חרות, שהתקיימה ביום החמישי האחרון במצודת זאב והתייחס גם למדיניות הכלכלית המועדפת. פרל היה חסר־סבלנות: „ברוך, אם ההצעות שלך כל כך טובות, מדוע לא יישמת אותן כשהיית מנכ״ל מישרד־האוצר?” השיב ברוך: „אומר לך את כל האמת... ” כאן קטע אותו שר־החוץ, **יצחק שמיר**: „אתה יכול לדבר. אך אינך חייב לומר את האמת.”

■ המעצבת **רות שפייזר** יזמה, הכינה, עיצבה וביצעה כורסה בגוון אישי ורוח התקופה וקראה לה כורסה מחממת לתקופת ההקפאה, במיסגרת מיבצע יחסי־ציבור לפרוייקט. היא ביקשה לשלוח את שתי הכורסות הראשונות לשני אישים פוליטיים, למזכ״ל־ההסתדרות, **ישראל קיסר**, ולשר־האוצר, **יצחק מודעי**. דוברו של קיסר, **שמואל סלה**, מסר שקיסר אינו מקבל מתנות. מלישכתו של מודעי נאמר שלמרות ההקפאה לא קר אצלם.

■ מיברק־ברכה משמעון פרס, לרגל נישואי בנו, **מאיר**, קיבל נספח־העיתונות של ישראל בשגרירות בפאריס, **ניסים טאיטו**. ראש־הממשלה לא יכול היה להגיע להתונה שהתקיימה בשבוע שעבר בבאר־שבע. בין פרס וטאיטו, חבר תנועת החרות, נוצרו קישרי ידידות המים. טאיטו אירח את פרס בפאריס שלוש פעמים, פעמיים כשפרס היה באופוזיציה ובפעם האחרונה בביקור הממלכתי. אז הזמין אותו טאיטו להתונה.

■ **הרצל שמואל**, קיבוצניק מנצר־סירני, עזב את קיבוצו ובא לעיר הגדולה, תל־אביב. הוא פתח מיספרה ובתוך זמן קצר הפך לסיפור־הצלחה מסחרר. השבוע הרחיב את המיספרה והפך חלק ממנה לחנות־בגדים. חבריו טוענים שמקור הצלחתו הוא בשכונה בה נמצאת המיספרה, בסביבה, בצפון העיר, מתגוררים ח״כים ואנשי־ציבור רבים.

ברברה חברת קברט וסטן סשה פרופיל מהולנד הופיעה השבוע עם שתי חברותיה, מלוני ומאריין וחבר נוסף במועדון בתל־אביב. הלהקה החושנית הזו הפתיעה את הנוכחים בתילבושות נועזות ומקוריות ביותר, שלא משאירות מקום רב לדימיון, כמו לבוש מן החלל (למעלה). מי שלא הצליח לראות את זה, זכה אחר־כך להופעה בעירום כמעט מלא.

פסוק השבוע

● **הרב יצחק פרץ, שר־הפנים:** „הקולנוע והתיאטרון פשטו את הרגל. הם לא מתאימים לצורכי התקופה.”

● **הרב מנחם הכהן:** „לא קשה להצביע על המפריד בין המערך לליכוד. אך קשה להראות את ההבדל.”

● **יושב־ראש ועדת החוץ־והביטחון של הכנסת, אבא אבן:** „הליכוד מזכיר לי פאציינט שבא אצל הרופא עם כאבי־בטן קשים. אבל אי־אפשר לברר את הסיבה, מפני שהוא מסרב לספר מה אכל.”

● **המו״ל ועורך הירחונים ההיתוליים, שבתאי הימלפרב:** „בזמנו הוצאנו עיתון בצרפתית בשביל העולים מצפון־אפריקה. סגרנו אותו, כי התברר שהם לא קוראים עיתונים.”

● **דובר עיריית תל־אביב, רוני רימון**, על הריסת הבתים בכפר־שלם: „חבל שהגענו למצב שעיריית תל־אביב צריכה להתנצל על כך שהיא מקיימת את החוק.”

● **האלוף (מיל) יונה אפרת**, חבר ועדת כהן, על מסקנותיה: „יכול להיות ששלושה אחרים היו באים לידי קביעות חמורות יותר.”

● **מנהל שירותי עיריית תל־אביב, פינחס זהב**, על פיטורי עובדים: „צריך לזכור — גם לעובדים זמניים יש ילדים קבועים!”

● **ח״כ המפד״ל, אבנר חי שאקי:** „ההפרדה בין דת ומדינה היא אנטי־יהודית במהותה.”

● **יושב־ראש הכנסת, שלמה הלל**, לח״כ שולמית אלוני: „אתם מעטים ומצליחים להפריע. כאילו הייתם רבים. זה כמו נס חנוכה.”

כשג.א.פ.ע מעצב את הרהיטים בעצמו, בונה אותם, מרפד אותם ומשווק אותם

הרווח כולו שלך!

היום, אם אינך רוצה להתפשר על איכות, בוא אל המקור, אל היצרן עצמו.
ג.א.פ.ע הוא יצרן גדול ולרשותו מחלקת עיצוב, נגריה ומרפדיה כשהמכירה נעשית בחנות המפעל עצמו.
לכן המחירים נוחים כל כך והאיכות גבוהה כל כך.

מבצע מיוחד!

מכירה של רהיטים מהתצוגה במחירים מיוחדים בשיטת ש ל ם ו ק ח !

ג.א.פ.ע. רהיטים בע"מ

פתוח בשבתות מ־10 בבוקר עד 9 בערב

בימי חול: רצוף מ־8 בבוקר עד 7 בערב

מבחר ענק של מערכות ישיבה, מזנונים, חדרי שינה וחדרי נוער כשכל שלבי הייצור (נגריה, מרפדיה) והמכירה נעשים במקום אחד, והתוצאה: רהיטים מושלמים במחיר נוח.

ג.א.פ.ע חולון
(לשעבר ורונה) רח' הסדנה 6
אזור התעשיה חולון.
טל. 03-805347

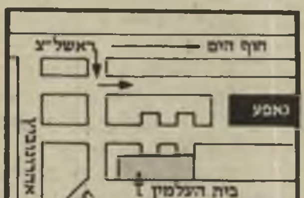

ג.א.פ.ע ראשל"צ
אזור התעשיה החדש
מאחורי בית העלמין בחולון
טל. 03-944144-5

הנדון:

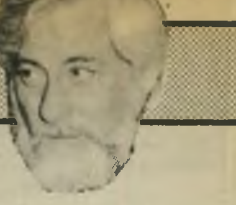

הצילו! מישהו רוצה להידבר! אין סכנה גדולה מזו!

הבהלה

בכל עשר שנות כהונתי בכנסת לא ראיתי גלים כאלה של פחד והיסטריה מציפים את המישכן.

הסדרנים היו בכוננות קרבית עליונה. מכשירי־הקשר טירטרו. ח״כי הימין השתוללו, והיונים התחפרו כשפנים באדמה. במליאה התפתחה תיגרת־ידיים, והעיתונאים נרדפו עד צוואר.

כל זה בגלל ביקור של שלושה בחורים ובחורה אחת — הירוקים.

זה אומר דרשני.

■ ■ ■

מה גרם להתפרצות חסרת־תקדים זו של תבהלה אישית ומוסדית?

הירוקים הם גרמנים. אבל הכנסת כבר אירחה מישלחות גרמניות בלא־ספור. תמיד נמצאו כמה ח״כים שהתנגדו לכך, אך מעולם לא היתה תקרית.

טענו שהירוקים הם, לא עלינו, אנטי־שמים, נאצים־לשעבר, חומים. זוהי שטות גמורה. אך גם אילו היה זה נכון, אין בכך הסבר. הכנסת קיבלה ברוב כבוד את פראנץ־יוזף שטראוס, מי שהיה חבר רשום בפלוגות־הסער הנאציות, לאומן ימני־קיצוני גם בהווה.

ובפמלייתו של הקאנצלר הלמוט קול בא לא מכבר לכנסת אידיאולוג נאצי מדופלם, אדם שכתב מאמרים בביטאון הרשמי של אדולף היטלר, ושהמשיך לכתוב בעיתונים ניאו־נאציים גם זמן רב לאחר מכן.

הירוקים דוגלים בפיתרון מדיני שאינו מקובל על ממשלת־ישראל. הם מציעים מדינה פלסטינית לצד ישראל, הידברות עם אש״ף, ומה עוד. אך לפני שבועיים בלבד ביקרה בכנסת מישלחת של המיפלגה הקומוניסטית האיטלקית, הדוגלת באותו הפיתרון בדיוק. היא התקבלה בכבוד, נפגשה עם הסיעות השונות ואיש לא שם כמעט לב לנוכחותה.

הירוקים מאיימים בגרמניה על המימסד הקיים. אין הם עונדים עניבות בבונדסטאג, והם העמידו עציצים על שולחנותיהם באולם־המליאה. אז מה? ממתי מופקדים אנחנו על שמירת הסדר הגרמני?

לא, כל ההסברים האלה אינם מסבירים דבר. מוכרחה להיות סיבה אחרת, עמוקה הרבה יותר, לפחד הזה שנפל בכנסת על הכל.

■ ■ ■

הבה נמשיך לחפש. מה הפחיד כל־כך? הרי הם לא באו לשים פצצה. איש לא חשד שמא יבצעו בכנסת פיגוע. גם החברה שלא הורשתה לעבור את גשר אלנבי, בריגיטה היינריך, נטשה את דרך הטרור לפני 11 שנים. הירוקים מפורסמים בהתנגדותם הטוטאלית לכל אלימות.

הם בסך־הכל רצו להידבר. הם — — —

רגע! עצור! סטופ!

הבה נקרא את הפסוק האחרון שנית.

הם בסך־הכל רצו להידבר.

אולי טמון כאן סוד התבהלה?

אולי זהו בדיוק הדבר שהפחיד?

אולי נכון שהישראלי המצוי, שאינו פוחד מפני פיגועים ומעשי־טרור, מיטעני־צד ויריות, פוחד דווקא מפני הדבר האחד הזה —

ה ה י ד ב ר ו ת ?

■ ■ ■

ברגע הראשון זה נשמע כמטורף. אך ככל שמתעמקים בסוגיה זו, כן גוברת המסקנה שאכן כאן קבור הכלב.

ישראל מיבנה למילחמות, למערבות־טרור, למאבקים בינלאומיים, לכל. רק לדבר אחד אין היא מיבנה: לקיים דו־שיח, להידבר.

על מה נטוש כרגע הוויכוח הבינלאומי? מה מבקשים מישראל רוב ידידותיה, באדיבות ובהצ־ציפה, וכל שאר המדינות בגסות ובפה מלא?

שתבוא להידבר. שתיפגש עם אוי־ביה ותתחיל להידבר עימם.

הרומנים, המצרים, המערב־אירופים ורבים אחרים מבקשים מישראל לפתוח בשיחות עם אש״ף, ולוא רק בשקט, תחת מעטה של סודיות.

מזכיר האו״ם ורוב מדינות העולם, ובכללן כמעט כל מדינות־ערב, מבקשים שישראל תבוא לוועידת־שלום בינלאומית, שבה ישתתפו „כל הצדדים המעוניינים, וביניהם ישראל ואש״ף״.

יאסר ערפאת עצמו חזר פעמים רבות (וגם באזני מישלחת־הירוקים, ערב חג־המולד, בשיחה שנמשכה חמש שעות) על נכונות אש״ף להשתתף בוועידה כזאת לצד ישראל — דבר שהיה מהווה הכרה הדדית דה־פאקטו.

ישראל מסרבת. מסרבת בתוקף. נד־

הירוקים* ליד גשר אלנבי: מה אומר הדיבר ה־11!

מה שהיא רואה בהצעות אלה התנק־שות בעצם קיומה.

בחלל העולם מהדהד סירובה המוחץ של ישראל להידבר עם אויביה העיקריים. יותר מכל דבר אחר, גורם הסירוב הזה לזיהום התדמית של ישראל בעולם.

■ ■ ■

ושוב אפשר לשאול: מדוע, בעצם? ממה פוחדים?

מה יכול לגרום לאסון בשיחות עם אש״ף, למשל, או בוועידה בינלאומית?

ידברו. יחליפו האשמות, גינויים, דיעות והצעות. יתרגלו לשבת ביחד. יתרגלו שהצד השני קיים. ברור שבלי הסכמת ישראל ו/או ארצות־הברית שום החלטה אינה יכולה להתקבל: ואילו היתה מתקבלת — לא היה לה שום ערך מעשי. הרי האו״ם כבר קיבל מאות החלטות, שממשלות ישראל זרקו אותן לפח־הזבל.

אז ממה, לכל הרוחות, פוחדים?

אומרים שעצם ההידברות תוסיף להכרת העולם באש״ף. זה קצת מצחיק, כי מיספר המדינות המכירות כיום באש״ף, בצורה זו או אחרת, עולה פי שניים על מיספר המדינות המקיימות יחסים עם ישראל. איש אינו מפקפק עוד בעובדה שאש״ף מייצג את העם הפלסטיני.

אומרים שזה יחליש את מעמדה של ישראל, שזה יוסיף נקודות לאש״ף, שאין מדברים עם אוייב.

כל אלה אינם אלא תירוצים שדופים. האמריקאים דיברו עם הוויאט־קונג הרצחני בשעה שהמילחמה האכזרית נמשכה במלוא עוזה. הצרפתים דיברו עם הפל״ן בשעה שמעשי הטרור נמשכו. הישראלים ידברו מחר עם השיעים בלבנון.

כל ילד מבין שצריכים להידבר עם האוייב — דווקא עם האוייב — אם רוצים לסיים מילחמה.

* חברי המישלחת אל שמייסנר ואולריך טילגנר.

וכל ילד מבין שצריכים להידבר עם מתנגדים, כדי לשכנעם בצידקת עמדתנו. וישנה כדאי וחשוב הרבה יותר מאשר לדבר עם ידידים, התומכים בנו בין־מילא.

■ ■ ■

יש קונסנזוס עולמי לגבי הצורך להביא להידברות בין ישראל ואש״ף, שני האויבים העיקריים בסיכסוך.

אנו המעטים, התומכים בדיעה זו בישראל, מתקבלים בעולם כדוברי ההגיון הפשוט.

הייתי בוויכוחים רבים בארצות־הברית. אצל האמריקאים, הקריאה להידברות מתקבלת כדבר מובן מאליו. זהו חלק מן המורשה האנגלו־סאכסית הבסיסית.

יש לך סיכסוך עם השכן? שב ודבר איתו. זה FAIR. זה הוגן.

אינך רוצה להידבר איתו? אתה שוגה. אתה מחרחר־ריב. אינך צודק — ולא חשוב כלל מה מידת הצדק בטענותיך.

זהו גם מוסר היהדות.

כמיצוות ספר דברים (פרק כ׳, פסוק י׳): „כי תקרב אל עיר להילחם עליה, וקראת אליה לשלום.״

משמע: אתה חייב לנסות להידבר עם האוייב, לפני שאתה מקדש עליו מילחמה.

אך יצחק רבין אמר בשעתו: „לעולם לא ניפגש עם אש״ף, אלא בשדה־הקרב!״ וזוהי עמדת הממשלה גם כיום.

כלומר: הפגישה בשדה־הקרב עדיפה על הפגישה ליד השולחן. מוטב להרוג ולהיהרג, ובלבד שלא לדבר עם האוייב. מוטב אש״ף רצחני, נוסח אחמד ג׳יבריל, מאשר אש״ף מתון, נוסח יאסר ערפאת.

ובמיקרה של הירוקים: מוטב להיכנס לריב וליצור מיליוני אויבים חדשים, ובלבד שלא להידבר.

כאשר הצד השני בא ברוב חוצפתו כדי להידבר עימנו, נופל עלינו חיל ורעדה. ארבעה ירוקים קטנים באו לכנסת לשוחח עם הח״כים — ואמות־הסיפים של המישכן רעדו מרוב פחד ותבהלה.

מדוע? מהי הסיבה האמיתית? מה מתרחש כאן במעמקי הנפש?

■ ■ ■

הרביתי לחשוב על כך בימים האחרונים. זה מעסיק אותי מזה שנים.

מה גורם לו לאדם, ולעם שלם, לחוש שפתיחה בהידברות עם אוייב כמוה כחורבן בית שלישי? מה גורם לכנסת להיכנס להיסטריה כשבעלי־ביקורת זרים — גם אילו היו עוינים — רוצים להיפגש ולהידבר?

הנה ההסבר שלי:

המחשבה על הידברות מטילה עלינו אימת־מוות, מפני שבהידברות עלולים לצוף נושאים שאנחנו רוצים להרחיק אותם, נושאים שאיננו רוצים אף לחשוב עליהם, קל וחומר להתווכח עליהם.

ההתנחלות הציונית במאה השנים האחרונות היתה מיפעל היסטורי גדול, אך הוא היה מלווה במעשים ובתופעות שאין אנחנו מסוגלים להסבירם בקור־רוח.

החווייה האמריקאית מבוססת כולה על רצח־עם מחריד, השמדת האינדיאנים, וגם אחרי מאה ומאתיים שנה אין האומה האמריקאית הגדולה מסוגלת להתמודד עם נושא זה.

המיפעל הציוני היה מלווה באסון לעם אחר, בגירוש חלק גדול ממנו מן הארץ, ביצירת הטראגדיה הנוראה של הפליטים.

איננו יכולים להסביר זאת לזרים, וגם לא לעצמנו.

וכאן מוקד הבעיה. אנחנו פוחדים מפני הידברות עם האוייב, ועם הזרים — מפני שאנחנו פוחדים קודם כל מפני הידברות עם עצמנו.

איננו רוצים לעמוד לפני הראי. איננו רוצים להיתקל בשאלות שאין לנו תשובה עליהן.

אנחנו רוצים לברוח מכל מעמד שבו יעלה צורך בתשובות. אנחנו רואים בהידברות עצמה את הסכנה הנוראה ביותר.

■ ■ ■

אחד מידידיי, שאמרתי לו זאת השבוע, הוסיף על כך מימד מעניין.

המעשים שליוו את המיפעל הציוני נוגדים תכלית ניגוד את המוסר היהודי, שהתפתח במשך דורות רבים. אנחנו דורשים מעצמנו דרישות מוסריות גבוהות יותר מכפי שעושים זאת עמים רבים אחרים.

על כן הסתירה בין מעשינו ובין המוסר המוקנה בתודעתנו גדולה עוד יותר. ההידברות, שתחשוף פער זה, מפחידה.

דווקא לאיש כמו אריאל שרון, שהוא נטול כל תחושה מוסרית, קל הרבה יותר להידבר עם יאסר ערפאת, מאשר לגולדה מאיר ולמנחם בגין. ואכן, שרון היה מוכן לא פעם להידברות כזאת.

אך אי־מוסריות אינה פיתרון. הפיתרון הוא בהעלאת הבעיות המוסריות קודם כל בהידברות עם עצמנו. עלינו להתמודד עימה בכנות ובאומץ לב. עלינו למצוא תשובה מוסרית שאנחנו יכולים לחיות עימה, ולייצג אותה בכל הידברות עם זרים, וגם עם היריב עצמו.

ניסיתי לעשות זאת, ולכן אין לי בעייה לגבי הידברות עם איש.

בקיצור נמרץ: ביצענו מיפעל היסטורי כביר ומפואר. המעשה היה מלווה בתופעות שליליות חמורות. בירדפנו אחרי הצדק לעמנו, גרמנו אי־צדק משווע לעם אחר, הפלסטיני. לא נתקן אי־צדק זה על־ידי גרימת אי־צדק חדש, לעמנו שלנו. אנחנו צריכים לחפש פיתרון אשר יעניק צדק מירבי לשני העמים החיים כיום בארץ.

אני מוכן להידבר עם כל אדם, ידיד או אוייב, ידידותי או עוין, על הדרך להשיג זאת.

■ ■ ■

ההידברות היא צורך חיוני להשגת כל שלום, חוץ מאשר שלום כפוי מבחוץ, שלא יחזיק מעמד. מאז בריאת העולם, לא נמצאה דרך אחרת.

נדמה לי שהיה זה הפילוסוף היהודי הגדול, מרטין בובר, שהעלה את הדו־שיח לדרגה של ערך חיוני, כימעט קדוש.

אני הגעתי לדיעה זו.

השתתפתי במאות הידברויות עם אויבים. ולמדתי מן הנסיון שבכל הידברות קורה משהו מיסתורי, עמוק ומופלא.

יש דינאמיקה עצמאית להידברות. שום אדם המשתתף בדו־שיח אמיתי (להבדיל מהתנצחות דיפלומטית עקרה) אינו נשאר בתום ההידברות אותו האדם שפתח בה.

ההידברות עצמה אינה מביאה, כמובן, את השלום. אבל היא מכשיר חיוני בדרך לשלום. היא ע צ מ ה הדרך לשלום.

אילו היה קם משה רבנו חדש, והיה משכתב את הגדול במיסמכי־אנוש, היה מוסיף לעשרת הדיברות את הדיבר האחד־עשר: הידבר עם אויביך!

ויתכן שהיה ממקם את הדיבר הזה ב ר א ש הלוחות, כי הוא קודם לכל.

מאת אורי אבנרי

הצהרות־ההון של הח"כים (3)

מיכה רייסר הוא גם „יועץ כלכלי" וגם „יועץ לענייני עסקים" — דוב שילנסקי פותח מחדש מישרד של עורך־דין — ודוב בן־מאיר מקבל רכב ונהג צמוד מעיריית תל־אביב

הכיסא והכיס

למתבונן מן הצד נראו ח"כ אלמוני וח"כ פלמוני כאילו הם עוסקים באותו דבר. הם שוחחו בלהט במיזנון הכנסת עם אזרחים שביקשו לשטוח בפניהם את בעיו־תיהם. אך בעוד ח"כ אלמוני חיפש דרך כיצד לעזור כנבחר־ציבור לפ־תור את בעיותיו של האזרח. הרי שח"כ פלמוני היה טרוד בדיוק ב־אותו הזמן בחישוב שכר־הטירחה שהוא יגבה מהאזרח לו הוא נתן ייעוץ.

התמונה המצטיירת בסידרה על הצהרות־ההון של הח"כים היא שניתן לחלק את הכנסת באופן הבא: ח"כים המקדישים את כל מירצם וזמנם לעבודה ציבורית ולכן אין להם זמן לחלטורות. וח"כים העסוקים כל הזמן בקידום האינטרסים הפרטיים שלהם כשבניין הכנסת. על המיזנון וקומת הוועדות. משמש אמצעי מעולה לכך.

מספר הח"כים מהסוג השני עולה על מיספרם של מי שבאמת מקדישים את זמנם כנבחרי־ ציבור למען הציבור.

ח"כ רייסר
הכל פתוח

● רכב שכור

● מיכה רייסר, ח"כ חרות הג'ינג'י. הוא עוסק מורשה ומגדיר עצמו כעצמאי. אבל בשנה האחרונה הוא לא קיבל כסף ולא נתן חשבונית לאיש. לדבריו. כוונתו היתה לעסוק בייעוץ. עיסקי או כלכלי. אבל הפ־עילות הפרלמנטרית והמיפלגתית לא איפשרה לו לעשות עסקים פרטיים. אך. לגבי העתיד הכל פתוח.

רייסר יסיים השבוע למלא את הצהרת ההון שלו. הוא אינו נלהב מלחשוף את מה שיש לו ומבקש לקמץ במתן מידע לציבור.

רייסר הוא גרוש. הוא מתגורר בראשון־לציון. בדירה בת שלושה חד־רים, הרשומה על שמו. אשתו לשעבר. חנה, ושלושת הילדים, מתגוררים בי קירבת־מקום. לדבריו. חלק ניכר משכ־רו כח"כ הולך לתשלום דמי־מזונות.

הוא מחפש עתה רכב. רצוי מכונית מסוג פיג'ו 504 שנת 80', יד שניה כמובן. בעבר היה לו רכב שכור. כחבר מועצת המנהלים של אתא. מכונית שכורה כבר אין לו. אבל הוא עדיין שבוי במועצת־המנהלים של המיפעל. הוא חבר בשתי מועצות מנהלים נוספות: קופל השכרת־רכב ולומיר השייכת לקונצרן של שאול אייזנברג. בימים אלה הוא נוסע ברכב שכור של קופל. עד שימצא מכונית משלו.

ה„בייבי" שלו. מועדון היקב הוא עמותה שאינה מכניסה רווחים. לדיברי רייסר. העמותה חייבת לו כסף. משום שלא אחת הוא לא קיבל בחזרה סכומים שהוציא מכיסו לפרוייקטים שלה.

רייסר קיבל ירושה מישפחתית צנועה, בצורת ניכסי דלא־ניידי. יש לו ביטוח־מנהלים, חסכונות, קופת־גמל ומניות בנקאיות שבהסדר בסכום של 3000 דולר. הוא אינו מסוגל, ובעיקר אינו רוצה, להעריך בפני הציבור את סך כל ההון שלו. ההערכה היא שהתיק שלו. לא כולל הרכוש הצנוע. שווה כמה מיליוני שקלים.

● מיגרש קטן

● דוב שילנסקי היה בעבר עורך־דין עצמאי מפורסם. בעיקר בק־רב יוצאי פולין. מרגע שנכנס לכנסת בבחירות המהפך בשנת 77', הוא הפך את המישרד לשותפות ומיעט לעבוד בו. כאשר מונה לסגן־שר במישרד ראש הממשלה הוא היסל באופן מוחלט את עסקיו המישפטיים הפרטיים. על־פי הכללים הנהוגים לשרים ולסגני־שרים. המישרד עצמו שהיה שכור בדמי־מפ־תח נמכר.

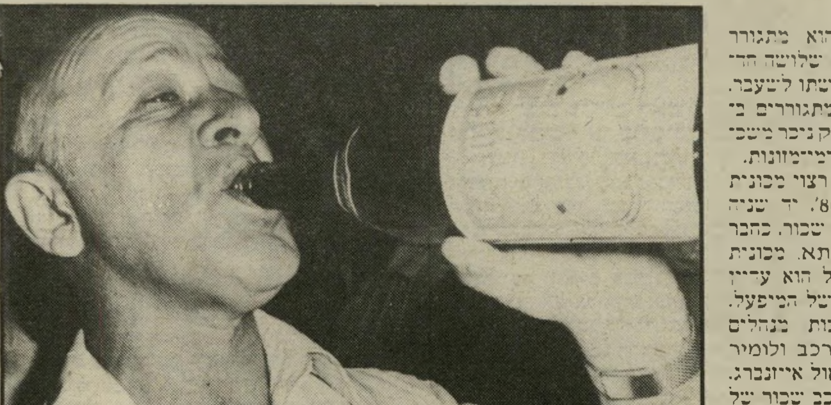

ח"כ שילנסקי
אפשר להאמין

עכשיו מתעתד שילנסקי לפתוח מ־חדש את המישרד. הוא אינו מאמין שי־קבל תפקיד של סגן־שר. ומעבר לכך הוא מעוניין לעזור לבנו. שפיר. שסיים לפני זמן קצר את תקופת ההתמחות שלו כמישפטן ועבר בהצלחה את בחי־נות ליישכת עורכי־הדין.

שילנסקי גר בבית הדו־קומתי בשכונת הוילות רמת־חן שברמת־גן. בבית שלושה חדרי־שינה וסלון. אשתו. רחל. אינה עובדת. לפני שהיה סגן־שר היו לו שתי מכוניות בבית. אחר־כך. כשזכה לוולבו ונהג צמוד נמכר רכב אחד. כיום יש לו מכונית פורד קור־טינה משנת 77'. לאשתו אין רכב. עתה הוא עומד לקנות לבני רכב חדש. סו־בארו 1000.

שילנסקי אינו שותף בעסקים פרטיים ואינו חבר במועצות־מנהלים. יש לו מיגרש חקלאי קטן בשרון. שה־יום משמש בעיקר כהשקעה ולא כמכ־ניס רווחים כאדמה חקלאית. הוא רשום לדירת־חיסכון עבור בנו. ברב־קומות חדש שנבנה בגבעתיים.

כשהיה סגן־שר ניתק עצמו

שילנסקי מכל מגע עם הבנקים. אשתו טיפלה בכך. אין לו מניות בנקאיות שבהסדר. לפי מיטב זיכרונו. אך נדמה לו שיש לו מעט ניירות־ערך אחרים בסכום קטן. הוא חבר בקופת גמל תמר של בנק דיסקונט. שילנסקי מסביר שאינו מסוגל להעריך במדוייק את ההון הנזיל שלו מכיוון שהיה מנותק מעסקים אלה בשנים האחרונות. אפשר להאמין לו. גם כשהוא אומר שהוא ישוב לעריכת־דין אך ורק כדי להכניס את הבן למקום טוב בברנג'ה.

כרגע ההכנסה החודשית שלו היא מהכנסת בלבד. והיא נעה סביב 800 דולר בחודש.

● תמלוגים מספרים

● **דב בן־מאיר** גר עם אשתו לילי. עקרת־בית. בדירת־גג מרווחת בת חמישה חדרים ברמת־אביב. לא הרחק מצומת תל־ברוך. הבת מתגוררת מחוץ לבית. כסגן ראש עיריית תל־אביב קיבל ח"כ העבודה רכב. פיג'ו 504 ויש לו נהג. עובד עירייה. בן־מאיר מנצל אותו בעיקר בימי עבודת הכנסת כאשר הוא עובד באותם הימים גם בעירייה וגם בירושלים. אך על־פי עדות־ראייה של עובדים בעירייה הנהג עומד לרשותו של בן־מאיר גם בעת פגרת־הכנסת.

בן־מאיר מקבל מהעירייה. על־פי גילוי של על המשמר הוצאות דמי־כיבוד במיזנון הכנסת. העירייה גם התקינה לו טלפון שני בביתו. אך גיזבר העירייה מסרב לשלם את דמי־אחזקת המכשיר השני. הרכב. שבו נוסע בן־מאיר. נרכש מידי מועצת פועלי תל־אביב. שם שימש בן־מאיר כמזכיר עד לבחירתו לעירייה.

בן־מאיר זועם על הפירסום. מכחיש אותו ולדבריו הוא עוד מחזיר בצ'ק כל חודש לעירייה הפרשים על חשבון הוצאות הרכב שלו. בעירייה לא יודעים במה המדובר. למרות הכחשותיו החריפות הוא לא תבע את יומון מפ"ם לדין על הוצאת־דיבה.

בן־מאיר חי ממשכורת ח"כ בלבד. אין לו רכוש נוסף והוא חבר רק במועצות־מנהלים עירוניות. מהספרים שכתב הוא מקבל תמלוגים שהם אפסיים. הוא ממתין להכנסות מהמהדורה האחרונה של ידע העם והמדינה בו מתאר הפרק על מילחמת לבנון בצבעים וורודים את הסכם השלום עם ממשלת לבנון הנוצרית.

סגן יושב־ראש הכנסת הוא גם מרצה מיקצועי. מאז נכנס לקאריירה פרלמנטרית. הוא אינו מבקש שכר על הרצאות שהוא נותן.

ערב נפילת המניות הבנקאיות. בתחילת חודש אוקטובר לפני שנה. הוא שוכנע לרכוש מניות. בסכום של 300 אלף שקל. עתה הם סגורים על־פי הסדר המניות הבנקאיות. יש לו תוכניות חיסכון וניירות־ערך נוספים. הוא מסרב לגלות את הערך הממשי של תיקו. הוא שומר באדיקות על סודות מצב ההון שלו ומסרב. כדבריו. „להתפשט בפני הציבור." אחרי להציג הוא מוכן להעריך את הונו בכמה עשרות אלפי שקלים בלבד.

● חצי דירה לבת

● **ישראל קיסר** נשאל לא אחת על־ידי אשתו. מזל. איך זה ייתכן שהוא שולט בעסק כלכלי כל כך גדול כמו חברת העובדים והכנסתו היא כל־כך צנועה.

מזל. שאינה עובדת. אומרת זאת בחיוך. קיסר הסביר לה שהעסקנות חשובה לו יותר מעבודה פרטית ובעניין אורח־חיים צנוע שניהם בריעה אחת. במשך שנים הוא התגורר בדירה בת שלושה חדרים בשיכון גולדה בחולון. בקרוב הוא יעבור לדירה בבית מישותף בשיכון בראשון־לציון. החדר הנוסף ישמש לו כחדר־עבודה. שחסר לו מאוד בדירה הנוכחית.

לקיסר שני ילדים. מאימו הוא קיבל בירושה. אחרי שנפטרה. חצי דירה. אותה נתן לבתו. רכוש נוסף אין. למרות שהוא מזכ"ל ההסתדרות. הוא נהנה ממשכורת ח"כ בלבד. נמוכה יותר. אגב. הוא נוהג ברכב פורד אריקה 1300 משנת 84'. של ההסתדרות. המשלמת גם את הוצאות־הרכב.

ערב נפילת המניות הבנקאיות הוא שוכנע לקנות מניות בטוחות. הוא התפתה. רכש בשלבים ב־4000 דולר מניות בנקאיות ועתה הן סגורות בחיסכון. יש לו קופת־גמל של קרן הגימלאות המרכזית של ההסתדרות ובקופת גמל גדיש יש לו סכום השווה למאות אלפי שקלים. סך כל הונו הוא כמה מיליוני שקלים. כשהמרכיב העיקרי בו הוא השקעות חודשיות לטווח ארוך. משמע קופות־גמל לסוגיהם.

● ירושה ללא רכוש

● **עוזי ברעם**, המזכ"ל הטרי של מיפלגת העבודה. הוא דור שני של עסקנים מיפלגתיים. אביו. משה ברעם. היה שר־העבודה. אבל גם אם עסקנות עוברת בירושה. הרי רכוש אין בצידה.

ברעם (48) עבד בעבר בהסתדרות הציונית. אבל לתקופה קצרה. כשפרש לא קיבל פיצויים. הוא גר 19 שנה בדירה בת שלושה חדרים בבית־הכרם בירושלים. הוא נשוי לרותי. עובדת־מדינה וותיקה. במישרד התיקשורת. ואב לשלושה. שניים מתגוררים בבית ההורים. האישה אינה נוהגת. ברעם נוהג בסובארו.

ברעם מקדיש את כל מירצו וזמנו לעסקנות מיפלגתית וציבורית. לכן אין לו עסקים פרטיים והוא אינו שותף בעסקים כלשהם.

מסיבה זו, גם הונו בבנק הוא מצומצם. חסכונות ארוכי־טווח לילדים שווים כיום 300 אלף שקל בלבד. יש לו מניות בנקאיות שבהסדר בשווי 450 אלף שקל. יש לו קופת־גמל של עובדי מוסדות ההסתדרות משנת 64' והוא סומך על הפנסיה שיקבל כח"כ לשעבר. בעתיד. הוא מעריך שסך כל ההון שלו. סל ההשקעות המגוון. הוא בן כמה מיליוני שקלים, אבל פחות מחמישה.

ההכנסה החודשית אצל מישפחת ברעם היא ממשכורת הח"כ שלו וממשכורתה של אשתו. היא עומדת על כ־1200 דולאר. וברעם מדגיש שהוא שמח בחלקו.

● פנסיה מוקפאת

● **יצחק ארצי**, נציג הליברלים העצמאיים במיפלגת העבודה הוא עורך־דין במיקצועו. עד לפני חמש שנים הוא עסק במיקצוע. אך מאז נבחר לתפקיד סגן ראש עיריית תל־אביב. בשכר. הקטין את היקף עבודתו הפרטית עד לחיסולה. עתה נותר רק השלט בדירתו והוא ממשיך לשלם מיסי־חבר ללישכת עורכי־הדין.

אישתו של ארצי. מימי. עובדת במיפעל הפיס. לזוג שני ילדים גדולים. מחוץ לבית. שהתפרסמו בזכות עצמם (הבן הוא שלמה ארצי. הזמר). ארצי מתגורר כבר 28 שנה בדירה צנועה בת שלושה חדרים ברחוב ברנדס בצפון תל־אביב. הוא נוהג בסובארו שנת 83'. לאשתו אין רכב. בדירה ציורים שונים, היקרים לבעליהם. אך אינם בעלי ערך כספי רב.

לארצי כמה מאות אלפי שקלים במניות הבנקאיות שבהסדר. יש לו קופת־גמל בת קרוב ל־30 שנה. שהיא החיסכון שלו. הוא מעריך אותה במעט פחות מעשרה מיליון שקלים. הפנסיה שלו מהעירייה מוקפאת כרגע בגלל חברותו בכנסת. לאשה יש הכנסה חודשית מגרמניה. פיצויים כניצולת־שואה, והוא עצמו מחזיק במניות־חוץ. שהוריש לו אביו שנפטר בארצות־הברית.

ארצי מתמסר כיום לעבודתו הציבורית. הוא אינו מתעתד. כדבריו. לשוב למיקצוע עריכת־דין כדי לעשות בו שימוש להכנסה נוספת מן הכנסת.

● חסכון לילד

● **זבולון המר** עסוק בימים אלה בהשלמת הדו"ח. שאותו יגיש ליושב־ראש הכנסת. הכנת הדו"ח שלו היא קלה. מישום שלדבריו לא חל בו שינוי מאז הגיש הצהרות־הון מפורטות כשהיה שר־החינוך והתרבות.

המר גר בדירה בת ארבעה חדרים בבני־ברק. אשתו. מנחמיה. אינה עובדת. לזוג ארבעה ילדים. המר מתקיים מהכנסתו כח"כ בלבד.

להמר אין רכב, כאשר היה שר נהנה מהרכב הממשלתי. לפני כן נסע באוטובוסים. עכשיו, כמזכיר המפד"ל, הוא עולה לירושלים במכונית שבה נוהגים אחרים מבניין המיפלגה, הקסטל, ברחוב אבן־גבירול בתל־אביב.

המר מספר שאין לו שום רכוש נוסף. וגם לא מניות שבהסדר. מכיוון שהיה שר. לא עסק כלל ברכישת מניות ואין לו. כדבריו. שום הון נזיל בבנקים. יש לו הסכונות על־שם כל אחד מילדיו. בסך כמה עשרות אלפי שקלים.

● מתל־אביב לירושלים

● **גאולה כהן**, ח"כ התחיה. העתיקה באחרונה את מגוריה במיזרח תל־אביב. מעבר לכביש חיפה. למיזרח ירושלים. היא מתגוררת בגפה בדירה בת שלושה חדרים בשכונת צמרת הבירה מאחורי הגיבעה הצרפתית. כדי לרכוש את הדירה בירושלים היא מכרה את דירתה בתל־אביב ואף שברה היסכון בתוכנית עוצמה. הכסף בתוכנית עוצמה הוא מהפיצויים שקיבלה כשעזבה את מעריב בתחילת שנות ה־70 ונכנסה לפעילות פרלמנטרית.

לכהן בן. צחי הנגבי. עוזרו של שר־החוץ יצחק שמיר. הוא נשוי. ומתגורר בדירה משלו. גם כן בבירה.

ח"כ כהן נוהגת במכונית מסוג רנו משנת 81'. היא היתה רוצה להחליף את הרכב. אך היא חוששת שלא תוכל לעמוד בתשלום ההפרש בין מכירת הרכב המשומש והתשלום הנדרש לרכב החדש.

אין לה כלל מניות. ואף לא מניות בנקאיות שבהסדר. ובעיקבות המעבר לדירה בירושלים היא ירדה מהסכונותיה.

היא מתמסרת לעבודתה הציבורית ואין לה עיסוקים פרטיים כלכליים אחרים. „הלוואי והיה לי רכוש נוסף." היא אומרת בחיוך כשהיא נשאלת מה יש לה מלבד דירתה.

יש לה הוצאה חודשית גדולה על דלק משום שהיא מוזמנת מבוקשת להרצאות ולערבי־ראיונות. מכיוון שכמעט מחצית ממשכורתה מוצאת על דלק. היא החלה להגביל את עצמה בכל מה שנוגע להופעות בפני הציבור. מעתה היא תיתן עדיפות להרצאות. שהמזמינים יתחייבו להסיע אותה עד לאולם ההרצאה ובחזרה.

● מתנה מצייר

● **שרה דורון** היא עוף יוצא־דופן במיפלגה הליברלית. בניגוד לחבריה אין לה עסקים פרטיים ושמה אינו מקשט מועצות־מנהלים. למרות שהיא משוייכת למחנהו של השר אברהם שריר. היא עדיין לא הגישה את הצהרת־ההון שלה, אבל לדבריה, הרבה לא יהיה לה לפרט — היא מתגוררת עם בעלה, אהרון, בדירה מרווחת בת שלושה חדרים באיזור יוקרתי, רחוב דויד־המלך בתל־אביב. בעלה הוא אדריכל עצמאי במיקצועו. והקשר שלו למיפלגה הוא גם חברי וגם עיסקי. לא מכבר הוזכר שמו כמי שיתכנן את בניין המיפלגה שיוקם. אם יוקם, על גבעת שייך־מוניס שליד בניין ועד־הפועל של ההסתדרות.

לדורון אין רכב. לכנסת היא נוסעת כבת־לוויה במכוניתה של אורה נמיר מהעבודה. בעיר היא משתמשת באוטובוסים. יש לה אחוזים ספורים בבניין ישן במרכז תל־אביב. ירושה מישפחתית, שממנו היא מקבלת בכל חודש סכום פעוט כשכר־דירה.

חפצים יקרי־ערך אין בדירת־הזוג. להוציא ציור אורגינלי של הצייר נחום גוטמן. בעלה תיכנן את ביתו של הצייר וקיבל ממנו, במתנה, ציור.

● שני דונם בכפר

● **זיידאן עטשי**, אחד משני הח"כים הדרוזיים בכנסת היה ח"כ מטעם שינוי אחרי בחירות המהפך. הוא נכנס אז לכנסת מטעם ד"ש ואחר־כך הצטרף לפלג של אמנון רובינשטיין. לפני־כן הוא שירת כקונסול לענייני הסברה בניו־יורק. כשעזב קיבל פיצויי פרישה.

לפני שנכנס עתה לכנסת עבד עטשי זמן קצר במחלקה הבינלאומית של ההסתדרות. עשרה חודשים בלבד.

עטשי גר בכפר עוספייה שעל הכרמל. הוא נשי לזהייה ואב לחמישה. הוא גר בבית דו־קומתי משלו ונוהג באופל אסקונה 84'. יש לו שני דונם אדמה, כרגע חקלאית, ירושה מישפחתית. וזה, למעשה, כל רכושו. עטשי מרכז את כל חסכונותיו על שמות ילדיו, אין לו מניות, לא בנקאיות ולא רגילות, ואף לא קופת־גמל. החסכונות הם בסדר־גודל של מאות אלפי שקלים לכל ילד.

הוא מייחס חשיבות רבה להצהרת־ההון המוגשת ליושב־ראש הכנסת. ורואה־החשבון שלו יסיים את הכנתה השבוע. הוא הסביר להעולם הזה שמבחינתו אין מניעה שהצהרת־הון זו תהיה גלויה כולה לציבור.

■ בן־ציון ציטרין

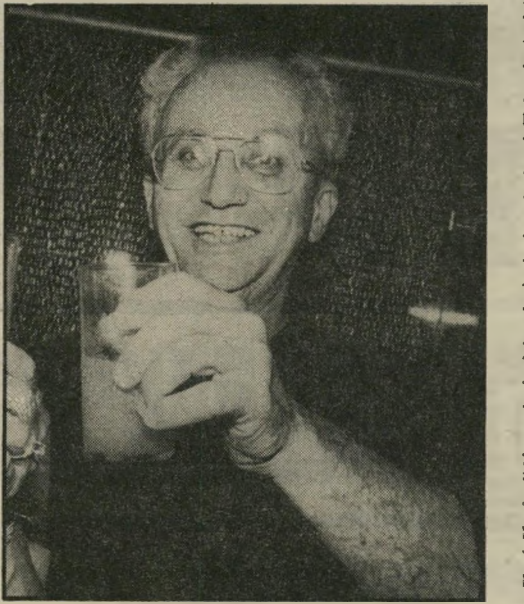
ח"כ בן־מאיר
בצבעים ורודים

ח"כ כהן
הגבלת הופעות

ח"כ ארצי
נותר רק השלט

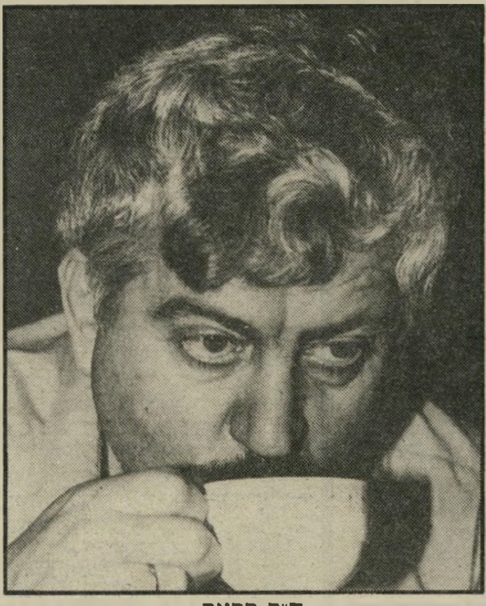
ח"כ ברעם
שמח בחלקו

במדינה

הכנסת

36 שהם חרפה

אנטומיה של הצבעה אומללה

48 שעות אחרי הדיון הגדול במליאת הכנסת הוכיח ח"כ מאיר כהנא שרק תמימים ומיתממים יכולים לראות בו סתם משוגע, או טיפש.

כהנא הוא אומנם נאצי, אבל לא רק באידיאולוגיה שלו, אלא גם בכושרו הבלתי־מבוטל כתועמלן ממדרגה ראשונה. ההתרוצצות שלו בין טייבה לכפר־שלם לא היתה מיקרית, ותחמה היטב את שני יעדיו, וגם את הקשר ביניהם: הערבים בישראל, מוקד לשינאה ולהסתה, וישראל השנייה, הממורמרת והזועמת, כמאגר לתמיכה פוליטית בהווה ובעתיד.

גם נאומו בכנסת היה מלאכת־מחשבת. כהנא פרט על כל הנימים, שיש בהם כדי לחשוף את שאר נציגי הימין בכנסת למסר שלו. „הפאשיסט הנרדף" על־ידי השמאלנים, השבעים, הבוגדים ונציגי מיעוט אתני — נוסחה היטלראית ישנה זאת נוצלה באורח

ח"כ גדות
עם כהנא נגד השמאל והערבים

מירבי. לא רק בעלה לשעבר של מזל היורקת, אביגדור אסקין, הניע ביציע־האורחים את ראשו בהסכמה מורגשת. אפילו כתב בכיר וותיק ניסה להסביר לחבריו שיש הרבה אמת בטענותיו של הח"כ, שהעיתונאי ב. מיכאל מכנה אותו בשם התואר „השרץ".

ההזדהות עם יהודי ברית־המועצות, ההתקפה הקשה על רק"ח, ובעיקר על ח"כיה הערביים, דברי־השידולים שלו כלפי מה שהוא עצמו כינה בשם הטעון „המחנה הלאומני־דתי".

למשקיפים ביציע לא היה ספק: כהנא הצליח, בפעם נוספת, לפלוש לתוך תת־התודעה של נציגי הליכוד. תוצאות ההצבעה — 58 נגד כהנא, 36 בעדו — היוו ניצחון גדול לגיזען. היה זה ניצחון־פירוס לדמוקראטיה, שעוד יעמוד לה לרועץ.

בעקיפין נהנה כהנא גם מהניהול של היו"ר שלמה הילל. לא רק שהילל פתח את הדיון בהרצאה משעממת, בת עשר דקות, שהיוותה חריגה ברורה מסמכותו. הוא גם גילה תקיפות במקומות הלא־נכונים. מצד אחד דיכא הילל קריאות־ביניים, ו„הרג" ממש את הדיון. מצד שני איפשר לכהנא לכנות את הח"כים שריד ועדנה סולודר (שיזמו את החלטת ועדת־הכנסת המגבילה את תנועותיו) בתואר ס"ס. הילל היה חייב להפסיק מייד את הדיון, להרחיק את הנאצי מהאולם בלי דיחוי. תחת זאת סיפק לכהנא במה.

את הצעת ועדת־הכנסת העלה ח"כ מיכה רייסר, מאנשי דויד לוי בתנועת־החרות. רייסר סיפר לח"כים שהוא הצביע בוועדה נגד ההצעה להגביל את כהנא (היא התקבלה שם ברוב של 12 נגד 8) אבל קרא לחברים „להתלכד מאחוריה". יודעי־דבר דיווחו, שרייסר נמנה עם אנשי חרות, המודעים היטב לסכנה שכהנא מהווה לכוחה הפוליטי של מיפלגתו במיגזרים רחבים של ציבור־התומכים המסורתי. משקיפים בכנסת הביעו את הסברה, שרייסר היה הליכודניק היחידי, שהצביע באורח חשאי במליאה בעד המלצת הוועדה.

גם נאומו הנלהב של מושל הגדה ושליטה עד לפני חודשים אחדים, בנימין („פואד") בן־אליעזר בזכות הדמוקרטיה, עורר חיוכים.

כל ההסתייגויות והחיוכים הדקים היו כאין וכאפס, לעומת הרושם הקשה שעוררו דוברי הליכוד בדיון. מתוך 26 הנואמים, דיברו רק ארבעה אנשי ליכוד, מאיר כהן־אבידוב, בני שליטא, עוזי לנדאו וגידעון גדות. חמשת ח"כי התחייה היו עסוקים בפרובוקציה שלהם בעיר שכם (הדלקת נרות חנוכה, בניגוד לבקשת שר־הבטחון) והופיעו רק להצבעה. ואילו כל חברי־הכנסת הדתיים החרימו את הדיון (אנשי ש"ס והמפד"ל, שרוב מצביעיהם נוטים במידה זאת או אחרת לכהנא, לא הופיעו גם להצבעה).

יותר תחנות־מישטרה. מאיר כהן־אבידוב, סגן יושב־ראש הכנסת ומתומכי אריאל שרון בחרות, מכונה בפי משקיפים בכנסת בתואר המפוקפק „יותר כהנא מכהנא". הוא ראה בחוק נגד כהנא „חוק גיזעני ממדרגה ראשונה נגד היהודים." תמך בהתלהבות בזכותו של איש־כ"ך להגיע ולהשתולל בכפרים ערביים. „כהנא יכול לנוע באופן חופשי בארץ הזאת, ואף אחד לא יוכל להגביל אותו... כפי שנאמר: בכל מקום אשר תדרוך כף רגלך, הארץ הזאת היא שלך." הציטוט המסולף היה כולו של כהן־אבידוב, אבל הכוונה היתה יותר מברורה. ההזדהות היתה לא רק עם זכותו של כהנא כח"כ, אלא גם עם מטרתו הפוליטית, להיכנס לכפרים הערביים ולנכס אותם עבור „העם היהודי".

בני שליטא מהליברלים, שאיננו ליבראל, אלא לאומן מהשורה, ניסה להשוות את כהנא לאנשי השמאל, ולתקוף את ח"כ מפ"ם אלעזר גרנות, כשהשתמש בביטוי „לעניות דעתי" זכה בתגובה של גרנות, שקרא לעברו „עניות מופלגת."

שני הח"כים החדשים והצעירים מחרות, עוזי לנדאו (41) וגידעון גדות (43) גילו את זהותם. לנדאו הוא מהנדס מחונן ונעים־הליכות, שירש לא רק את הופעתו הסגפנית של אביו המנוח (מנהיג חרות חיים לנדאו), אלא גם את השקפותיו הקיצוניות. לנדאו נשא נאום מפחיד, נמנע מכל גינוי גלוי של כהנא, ועסק לאורך כל הדרך ב„הסתה הערבית" נגד ישראל, ובדברי השמצה נגד מחנה־השלום. הוא הילך אימים בדיבורים על מזימה של „גוף מתוחכם", המנצל את כהנא לליכוד הציבור הערבי נגד ישראל. לנדאו ייצג היטב את האגף הימני בחרות, המאמין שמדיניות של יד חזקה („יותר תחנות־מישטרה במיגזר הערבי") כלפי הערבים, יהפכו את כהנא למיותר. בכך הוא מחקה את חבריו לדיעה ולמעמד בגרמניה הנאצית, שהאמינו שיהיה אפשר לבלום את היטלר על ידי צעדי דיכוי נגד השמאל.

גידעון גדות ניסה להבריק בהערה ש„יוסי שריד הוא החטא וכהנא הוא עונשו." הוא האשים שהשמאל ומחנה השלום שברו את הקונסנזוס הלאומי במילחמת־הלבנון ולכן צצה תופעת כהנא.

בסך הכל נהג הימין הישראלי כולו בכהנא בסלחנות ובהבנה, ובכך נתן ידו לתופעה הנאצית בישראל, מתוך נימוקים לאומניים, אנטי־הומאניים. 36 הקולות שקיבל כהנא חרף העובדה שהוא עצמו, ורוב הדתיים, לא נטלו חלק בהצבעה, מטילים צל כבד מאוד על הליכוד ועל התחייה, בשבוע של בזיונות המורים (ראה עמודים 8 ואילך) לדמוקראטיה הישראלית.

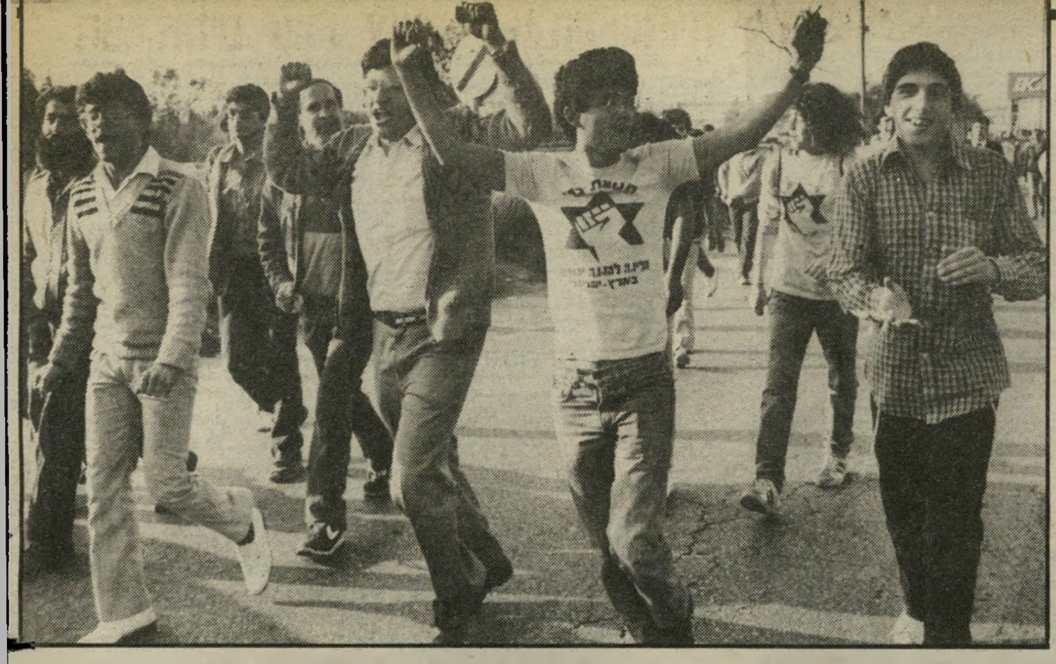

איך סידרה המישטרה את כהנא

לא חסרים אוייבים למאיר כהנא. אבל ביום רביעי האחרון הוא גילה שגם השוטרים אינם בני־ברית שלו.

מנהיג כך הודיע ברבים שהוא מתכוון לבוא לכפר טייבה. בבוקר אותו היום היה ברור שהמישטרה תימנע ממנו את הכניסה לכפר. הכל שאלו איך. התשובה באה כעבור כמה שעות.

לעיני עשרות עיתונאים וצלמים, מקומיים וזרים, 50 אוהדים וכמה עשרות צופים, הצליחו שוטרים ממרחב השרון, ביחד עם הקצונה הבכירה של מחוז המרכז, ללמד את הרב לקח שהוא לא ישכח אותו.

„עיזבו את הרב!"

כהנא הודיע שבדיוק בשעה 1 הוא ימתין לאוהדיו בתחנה־המרכזית בכפר־סבא. בדרכו למקום כבר ליוו אותו רכב מישטרה מוסווה וניידת. השוטרים אף הציעו לו לחנות ביניהם בשולי הכביש. אחר כך התברר שהיתה להם סיבה טובה.

כהנא בא למקום ברכב קטן, ולצידו ישב עוזרו הפרלמנטרי, ברוך מרזל. במושב האחורי היה מונח ציוד־הגברה ושני רמקולים על עמודי־ברזל מתקפלים. כהנא יצא מהרכב, ובעודו ממתין לאוהדיו, שהיו אמורים להגיע באוטובוס מירושלים, הוא התראיין לכל מי שהושיט מיקרופון לפיו. שפך דיברי־תועבה והסתה והצליח לרכז סביבו כמה הולכי־בטל, שהאזינו לדיברי־הסרק שלו. המישטרה עמדה מנגד ואיפשרה לו לברבר.

בעודו מדבר, הגיע האוטובוס המיוחד. יצאו ממנו ילדים וכמה מעסקניו הוותיקים. מיד נוצר מעגל ואנשי כך יצאו בריקודים ובשירת־הלל לרב שלהם.

עכשיו נכנסה המישטרה לפעולה. בעוד הרחבה מתמלאת בעיתונאים, צלמים, סקרנים ונהגי אגד, שהיו בהפסקת־צהריים, נעלמה המכונית הפרטית של כהנא. בלש מישטרה, בלבוש אזרחי, נכנס פנימה והסיע את הרכב לרחוב הסמוך. איש מישטרה אחר, אף הוא בלבוש אזרחי, פקד על שוטר שייקח את הרישיונות מנהג האוטובוס, שהסיע את פירחחי כך.

בהמולה שנוצרה סביב כהנא התגלה, לפתע, צעיר משופם, לבוש במיכנסי ג'ינס, נועל נעלי ספורט ועטוף ברובון צבאי. לכל מי שניסה להפריע לכהנא או להתקרב אליו יתר על המידה, קרא הצעיר המשופם: „עיזבו את הרב! עיזבו את הרב!"

כהנא שמח שסוף־סוף נצמד אליו שומר־ראש רציני, ועוד תומך שלו. הוא לא ידע שהיה זה בלש מישטרה בלבוש אזרחי שנצמד אליו, כדי לבחון מקרוב מה הוא זומם, ביחד עם אנשיו.

בינתיים נאמר לנהג האוטובוס, שרישיונותיו נלקחו, שעליו להמתין במקום ולא לזוז. ואז החל כהנא להשתולל וביקש לדעת מה קרה. נאמר לו שהאורות האחוריים של האוטובוס אינם תקינים ולכן האוטובוס לא יוכל להמשיך בנסיעתו. כהנא דרש לדעת מי נתן את ההוראה.

מולו התייצב איש גבה־קומה לבוש בלבוש ספורטיבי. „אני דורש ממך את הפרטים." צרח כהנא ועיוות את פניו. „אני לא חייב למסור לך שום דבר." העיר לו האיש בזילזול. אחר־כך בצר. הזדהה בפניו: כצביקה סלע, קצין־המודיעין של מרחב־השרון.

סלע, קיבוצניק ממישמר־השרון, טירטר את כהנא ואנשיו עוד שעה ארוכה, כשהשוטרים והבלשים שבמקום עושים כל מאמץ להוציא את הנשמה והאוויר לכהנא.

איש התחבולות רב־פקד צביקה סלע, קצין המודיעין של מרחב השרון, שטירפד, בכישרון רב את ניסיונו של כהנא להגיע לטייבה. סלע, הקיבוצניק, לא נכנע לכהנא.

ניצב בשדה־קוצים

כהנא הסתובב כמשוגע־נחש מפינה לפינה ודרש לדעת מדוע האוטובוס לא רשאי לנוע. מדוע לא

הפירחחים שלו צעקו — המישטרה הוציאה את האוויר מגלגליו והאוטובוס נעצר מפני שהאורות שלו לא היו בסדר ומאיר כהנא עצמו הסתובב כנשוך־נחש, השתולל, צווח וגידף, אך המישטרה טירטרה אותו ואת אנשיו עד שהסתלקו

„הייל כהנא!" חסידיו של מנהיג כך. תלמידי בית־ספר יסודי ותיכון בחופשת חנוכה, מניפים ידיים וקוראים בקול: „כהנא! כהנא!" לקבוצת הצעירים המוסתים האלה נילוו כמה מפעיליו השרופים של מאיר כהנא, המלווים אותו בכל ההפגנות והפעולות הפרובוקטיביות.

יתאפשר לו להיכנס לטייבה ומי נותן את כל ההוראות האלה.

השוטרים נתנו לו תשובות מקוטעות וחלקיות, שהרגיזו אותו עוד יותר. כל פעם הוא נלקח לפינה אחרת וקצין מישטרה זוטר מסר לו גירסות סותרות, שהוציאו אותו מדעתו.

בשלב מסויים פנה סלע אל כהנא ואמר לו, בסודי־סודות, שמפקד המחוז, ניצב גבי עמיר, רוצה לומר לו אישית מה הן הנחיות המישטרה לגבי בקשתו לבקר בכפר. כהנא דרש שהניצב יבוא אליו. סלע הסביר לו שהמישטרה תעשה לו כבוד ותיקח אותו בעצמה אליו. כהנא חשש, אך לבסוף נכנס לריכבו של סלע. כשראה שזה מתניע את הרכב, הוא קפץ החוצה. התהוללה מהומה קטנה שבסופה נכנע כהנא ונכנס לרכב המישטרתי.

הוא לווה על־ידי ניידות ומכוניות של עיתונאים והיה בטוח שהוא מתקרב לטייבה.

ספק אם הוא יודע שהמישטרה הביאה אותו לצומת צדדי בנווה־ימין, בואכה קלקיליה. בצומת המתינו לו אנשי מישטרה ובניידת, בלב שדה קוצים ישב מפקד המחוז. כהנא צעד אל עמיר והתייחד איתו בניידת. כעבור דקות הגיע אוטובוס החסידים שלו ואנשיו שוב פרצו החוצה, הפעם לעבר השדה.

עמיר התרה בכהנא, שיורה לאנשיו לשוב לאוטובוס. כהנא נבהל וקרא לאנשיו לשוב למקומם. בניידת הספיק עמיר להסביר לכהנא שאין לו שום אפשרות חוקית להיכנס לטייבה, שבמיקרה של הפגנה בלתי־חוקית מצד אנשיו הם ייאסרו ושהמישטרה מוכנה, כמחווה של רצון טוב, לא להשאיר אותו לבדו בצומת, אלא לקחת אותו בטרמפ עד לרכב שלו.

החסידים השוטים שלו הספיקו לגדף כמה מתושבי טייבה שבאו אף הם למחסום, לראות במו־עיניהם את כהנא. אבל נהג האוטובוס היה מספיק הכם כדי למהר ולנסוע מהמקום.

סמוך לשעה שלוש אחר־הצהריים, שעתיים ויותר מאז הגיע הרב לתחנה המרכזית בכפר־סבא, יכלו עשרות אנשי־המישטרה שגוייסו לצורך מיבצע עצירת כהנא להתרווח ולשוב לתחנת־המישטרה שלהם.

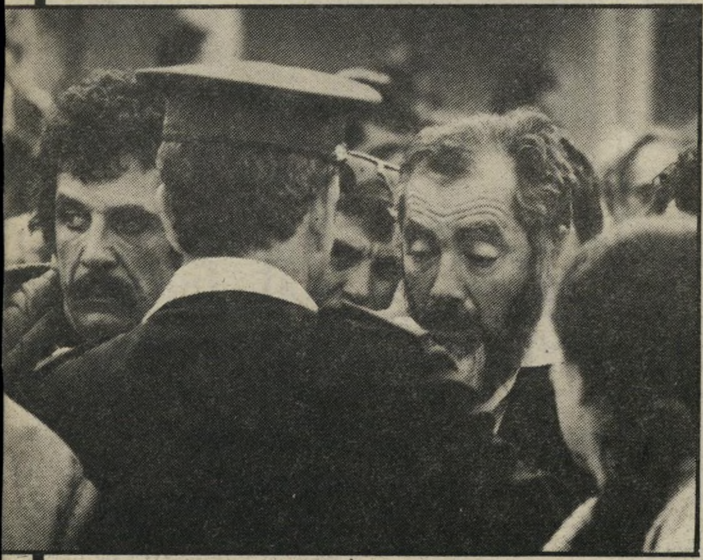

כהניסט מתחזה המישטרה שתלה ליד כהנא סוכן בלבוש אזרחי (משופם, משמאל) שכביכול שמר על הרב. כהנא היה בטוח שזה אוהד כפר־סבאי חדש.

טרמפ הביתה מאיר כהנא שב לכפר־סבא במכונית המישטרה, אחרי שקיבל מסר חד־משמעי, שלא יוכל להיכנס לטייבה. מכפר־סבא המשיך השרץ לכפר־שלם.

הפיהרר זועם מאיר כהנא זועק נגד המישטרה, המונעת ממנו להמשיך לטייבה. הוא נעצר ברחבה שלפני התחנה המרכזית בכפר־סבא, ואחרי זמן מה בא אוטובוס עמוס בפירחחים שלו. כשלא נתנו לו לזוז הוא לא הפסיק לגדף ולצרוח על קציני המחוז.

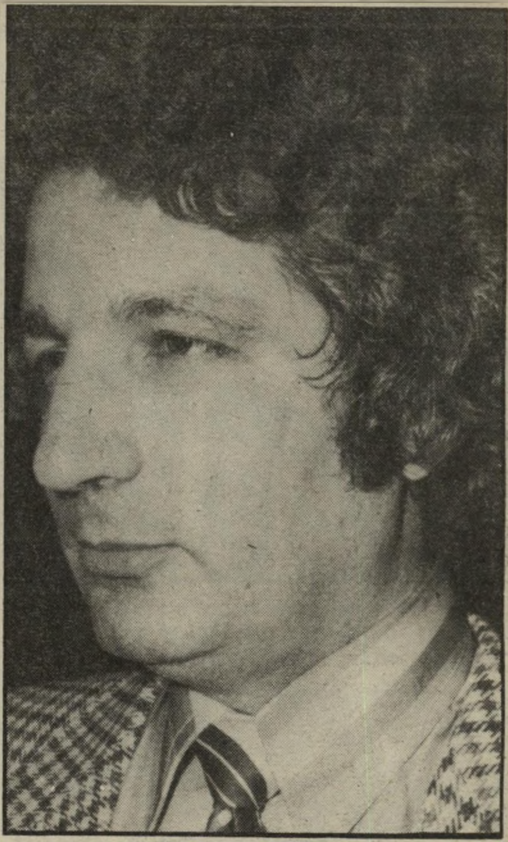

דויד ליבאי:

„קנאות הח"כים לחסינות היא גדולה מאוד!"

הכנסת הגבילה, בשבוע שעבר, את חופש תנועתו של ח"כ מאיר כהנא, לנוע בארץ כרצונו (סעיף 9 לחוק חסינות הכנסת). גם אני, כמו כל מתעבי הגזענות בארץ, הייתי גאה בכנסת. אחר־כך, במחשבה שניה, קצת נבהלתי מהתקדים. מי ערב לי שבעוד כמה שנים לא יעשו אותו דבר למישהו אחר, בגלל סיבה אחרת. פניתי אל הח"כ והמשפטן דויד ליבאי, שדיבר על נושא זה ב כנסת, וביקשתי ממנו להסביר מדוע הם לא מפחדים שההגבלה על כהנא תהפוך, יום אחד, לחרב־פיפיות.

אני לא חושש מזה. הקנאות של חברי־הכנסת לחסינות שלהם היא רבה ביותר ולמצוא מכנה משותף רחב — במילים אחרות — למצוא תמיכה רחבה בפגיעה בחסינות, תיתכן, לדעתי, רק במיקרים יוצאים מגדר הרגיל, כמו הפעם, שזו היא סלידה מגזענות.

אם יבקשו לפגוע בחסינות חבר־כנסת בהקשר להשקפת־עולם ודעה, אני בטוח שכמעט כל חברי־הכנסת לא יתנולזה יד. כל אחד מתוך דאגה לעצמו, לסיעתו ולזכותו להיאבק על דעותיו ומצע מיפלגתו. אילו, במיקרה של כהנא, היה יסוד לחשש שמגבילים אותו בגלל דעותיו, לא הייתי אני עצמי נותן יד לפגוע בזכות־היתר שלו או בחסינותו. אבל לא ייתכן לתת זכות־יתר אי הסינות לגזענות.

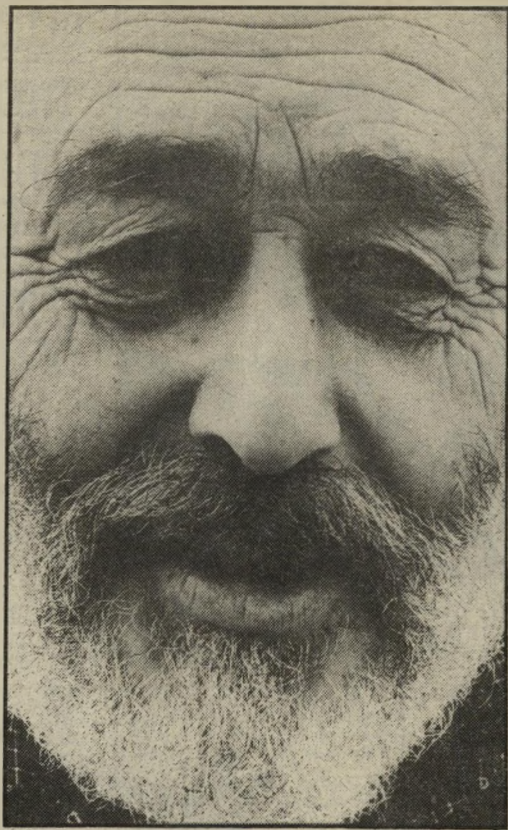

דויד רודי:

„להתייחס לטלוויזיה כאל גלולות למניעת הריון!"

אומרים שבראשון לינואר לא יקבלו עובדי הטלוויזיה את משכורותיהם. יש המדברים כבר על סגירה מוחלטת של הטלוויזיה. איך זה ישפיע על העם, המחובר למכשיר כמה שעות טובות כל ערב, איך זה ישנה את חיי האנשים שאלתי את הפסיכולוג ד"ר דוד רודי.

תשכחי מזה שיסגרו את הטלוויזיה. זה לעולם לא יקרה. זה אמצעי כל כך חשוב וחזק בשביל הממשלה שהם יסגרו הכל לפני שיסגרו את הטלוויזיה.

● אם אתה טועה, ובכל זאת יסגרו, כי לא יהיה אז גרוש?

זה יעשה רק דברים טובים מאוד. האנשים יגלו שאפשר לקרוא, אפשר להיפגש עם חברים, אפשר לדבר ולבלות.

● ובכל זאת, גם עכשיו אנשים קוראים ומדברים וניפגשים.

הטלוויזיה מקצרת את הדרך בכל דבר. בלחשוב, בלהחליט, בלהתייחס. הכל מגיע אלינו מעוכל ומוגש על כפית. כל הרמת־גבה של קריין מספרת לנו מה הוא חושב על הנושא. אם לא תהיה טלוויזיה, אנשים יצטרכו לחשוב בשביל עצמם. אולי זה לא יהיה קל, אבל זה בוודאי טוב.

● אני רואה שאתה בכלל לא חסיד גדול של הטלוויזיה,

אני חושב שצריך להתייחס אליה כמו אל גלולות נגד הריון. כמה חודשים לוקחים, ואחר־כך עושים הפסקה של חודש־חודשיים. ככה ההשפעה היא הכי בריאה.

● אתה לא יכול למצוא אפילו דבר אחד גרוע היכול לקרות בלי טלוויזיה, יותר פשע, למשל?

בשום אופן לא. רק דברים טובים יכולים לצאת מזה. אבל אל תשמחי. זה לא יקרה.

יצחק רם:

„אין תקנון להתנהגות מוסרית של המורה!"

משפטו של המורה לאנגלית, אריה ניב, מתנהל עתה, בחלקו בדלתיים סגורות. תלמידותיו מעידות על יחסי־מין שקיים איתן ועל סמים שסיפק להן. האם ניסה משרד־החינוך למנוע מיקרים כאלה, האם יש הנחיות או תקנות לגבי התנהגותם המוסרית של מורים, ואולי, במיוחד, של מורים ממין זכר בבתי־ספר תיכוניים. שאלתי את יצחק רם, מורה לחינוך גופני בבית־הספר התיכון „אליאנס", האם חתם על איזה מסמך או האם מישהו דיבר איתו או נתן לו הנחיות־התנהגות כלפי תלמידים ותלמידות.

אף אחד לא החתים אותי על שום דבר ואני גם לא זוכר שמישהו דיבר איתי על דברים כאלה, יש אמנם תקנות לכל בית־ספר, אבל הוא עוסק בסדרים פנימיים ולא בהתנהגות מוסרית של המורה. אני מניח שמשרד־החינוך יוצא מתוך הנחה שהמורים הם אנשים בסדר.

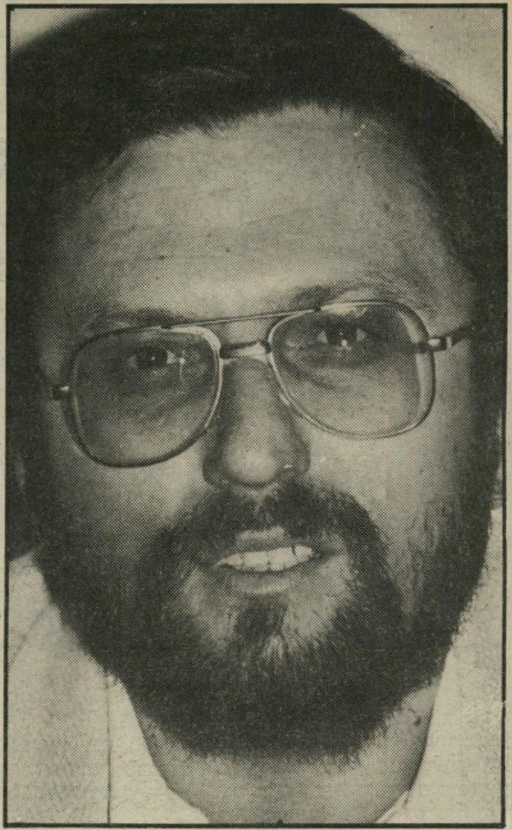

מנחם דותן:

„מילאנו טופס וניחשנו מיספר אחד בלבד!"

כל יום מספרים לי ברדיו ובטלוויזיה, שצריך למלא טוטו ולוטו ולקנות מפעל־הפיס. עוד לא עשיתי את זה, אבל אם הם ימשיכו, אולי אשתכנע. רבים אחרים כבר השתכנעו. המצב הכלכלי קשה, הפרסים הם גדולים והעם רוצה לחיות בתקווה. אין בעיה עם אלה שקונים כרטיס־פיס אחד או ממלאים טופס לוטו אחד. אבל מה עם אלה שמשקיעים אלפי ומאות אלפי שקלים מדי שבוע? איפה ההבדל בין הגרלה לסתם הימורים, שאלתי את דובר מפעל־הפיס, מנחם דותן.

אנחנו לא מעוניינים שאנשים יקנו 20 כרטיסים. ואכן רוב העם לא עושה כך. מדי פעם, כשיש פרס גדול במיוחד, יותר אנשים קונים והם משקיעים יותר כסף. אבל אלה המגזימים הם מיעוט מבוטל.

● איך אתה יודע את זה?

אנחנו מקיימים סקרים מקיפים ומעמיקים. אני יכול לומר לך איפה וכמה קונים. הטלוויזיה והעיתונות מחפשים את המיקרים הדרמתיים, ופה ושם הם מגלים אב ל־7 ילדים שהשקיע סכום גדול, ועושים ממנו סיפור. אבל, בפירוש, לא זאת התמונה. אנחנו מקבלים מדי שבוע כ־400 אלף טפסים של לוטו ורובם המכריע הם טפסים רגילים.

● כמה, מתוך הכסף שנכנס דרך קניית הטפסים, הולך לפרסים?

מבין 110 מפעלי ההגרלות הממלכתיים בעולם, אנחנו הנדיבים ביותר. 51% מהכרטיס חוזר בפרסים. השאר, כידוע, הולך לקידום החינוך והבריאות.

● אני מבינה שהפסקתם להעסיק משרד־פירסום. מדוע?

רכשנו נסיון בפירסום והקמנו יחידת־פירסום עצמאית. את כל הכסף שנחסוך מהטיפול העצמי, נכניס לפירסום עצמו, כי במיתון צריך לפרסם יותר ולא פחות.

● אתה קונה פיס וממלא לוטו?

יש לי מנוי לפיס. לוטו אני ממלא לפעמים. לא מזמן, כשסכום הפרס היה גדול במיוחד, החלטנו גדעון גדות, אני והמזכירה להרביץ ניחוש־ענק. מילאנו טופס וניחשנו מספר אחד בלבד.

ליבת קימחי:

„אולי, אולי, אולי יעשו לנו תקליט!"

מדי שנה נערכת בארץ תחרות נגנים צעירים, המנגנים מוסיקה ישראלית מקורית. התחרות פתוחה לילדים־נגנים מגיל 12. בתחרות השנתית, שנערכה בשבוע שעבר, באולם ימק"א בירושלים, זכתה בציון לשבח הצ'לנית הצעירה מאוד ליבת קמחי, בת ה־9. למי שרואה את ליבת הקטנה, אין ספק שהיא לא הצליחה ל„רמות" את השופטים בעניין גילה. איך הגעת לתחרות הזאת, שאלתי את ליבת.

נועם שריף שמכיר אותי ואת אחי, גור, כתב לשנינו יצירה מיוחדת הנקראת ליגור. אחי בן ה־16 מנגן על ויולה ואני מנגנת על צ'לו. בעצם תפסתי טרמפ על אחי ויחד נכנסנו לתחרות.

● מתי התחלתם להתאמן לתחרות?

לפני למעלה מחודש.

● על מה היית צריכה לוותר בחודש הזה כדי להיות מוכנה?

הפסדתי את שעורי הפסנתר שאני בדרך כלל מקבלת והפסדתי כמה ימי־לימודים בבית־הספר.

● ומה עם משחקים וחברות?

לזה אין לי זמן גם באופן רגיל. אני ילדה מאוד עסוקה. בית־ספר, שעורים, פעמיים בשבוע שעור בפסנתר, עוד פעם או פעמיים בשבוע שעור בצ'לו ואחר־כך נגינה בבית כל יום.

● כדאי כל העניין הזה?

לדעתי, כן. אני אוהבת לנגן ובמיוחד, כשיש איזה תחרות באופק, אני נכנסת למתח. יש למה לצפות.

● לא התאכזבתם שלא קיבלתם את הפרס הראשון?

מה פתאום? קיבלנו תעודות וגם חמישים אלף שקל וניגנו בקונצרט שהוקלט לרדיו ואולי, אולי אולי, יעשו לנו גם תקליט. זה לא מספיק?

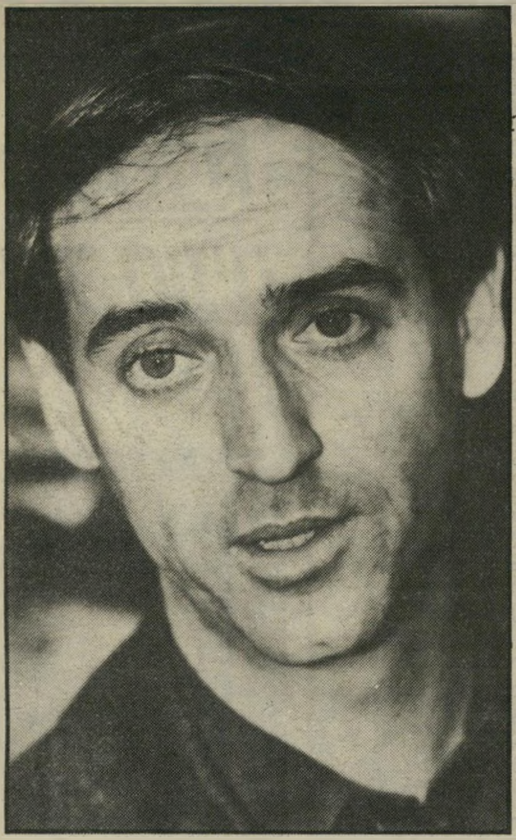

דורון פולק:

„החלום הוא שיחזירו לנו את השטיח!"

הקטע הבא נראה TOO GOOD TO BE TRUE, אבל תקראו בעצמכם ותשפטו אם באמת יכולה קבוצת אנשים בתל־אביב 1984 לעשות תיאטרון ולהופיע בפני קהל, ללא רצון להרוויח מזה כסף ואפילו ללא חלומות של להתגלות ולעבור לתיאטרון מימסדי. קבוצת „טרה" היא קבוצה של שמונה אנשים, הנפגשים פעמיים בשבוע בתל־אביב, מחברים בעצמם מיצגים, עושים תפאורות, כותבים דיאלוגים, עושים חזרות ובסוף מופיעים בפני מי שרוצה ליהנות איתם. יוזם הרעיון והרוח החיה של העניין הוא דורון פולק, תקציבאי במישרד־פירסום, נשוי ואב לשניים. שאלתי אותו איזה אנשים הוא הצליח לארגן סביבו שיסכימו לעבוד בחינם, רק בשביל הכיף.

יש לנו שרי, שהיא פקידה, שמוליק, שהוא סטודנט ועוזר־בית. אבנר, שהוא כוורן בנס־ציונה ומלפני שבוע הוא גם אבא. יש אודליה, שהיא תלמידת תיכון. רינה שהיא אם לשלושה מיבנה וישראל, שהוא משהו בחקלאות, מרחובות.

● מה כבר הספקתם לעשות ביחד?

עשינו חמישה מיצגים, שאותם הצגנו בפסטיבל ישראל בירושלים, בפסטיבל עכו, ביום הסטודנט, בהופעה בעין־כרם ובהרבה מקומות אחרים.

● ומאף אחד לא ביקשתם כסף בשביל ההופעה?

הם לא ביקשו מאיתנו, אז גם אנחנו לא ביקשנו מהם.

● מי משלם עבור החומרים, שאתם משתמשים בהם ועבור הסטודיו, שבו אתם מתאמנים?

חומרים כל אחד מביא מהבית שלו. את הסטודיו משלמים כולם ביחד מהמשכורות שלהם.

● תשים יד על הלב ותגיד לי: אין לכם חלומות להתפרסם ולהיות שחקנים?

מלבד אחד שאני לא אחראי לרצונות שלו, אף אחד מאיתנו לא רוצה כלום. רק להפגש ולעשות כיף ולהשתולל ולהרגיש שאנחנו עושים משהו שמאוד מוצא חן בעינינו.

● אם מחר בבוקר יגלו אותך ואת חבריך ויציעו לך לעבור ל„הבימה" — תסרבו?

כמו שנראה התיאטרון המימסדי בארץ — זה פשוט לא מעניין אותנו.

● תסלח לי שאני לוחצת. אבל בכל זאת, יש איזה חלום?

שיחזירו לנו את השטיח שגנבו לנו מהאוטו, כי בלי שטיח נורא קשה להתאמן על הריצפה בחורף.

דניאלה שמי

עלי דפנה

המיטבח של סוניה

מאז היה לראש־הממשלה, שינו ר־בים מעמיתיו את היחס אליו, וגילו בו חדשות לבקרים תכונות חיוביות. רק חיוביות!

שריר
כך אפשר להכיר

עד כה הסתייגתי מהתנועה למען **שימעון פרס**, אולם השבוע אני חייבת להודות — נשברתי! אני מורידה את הכובע שלי לפניו, ועוברת לתנוחת הצדעה: הבלגותיו מחד ותכ־סיסיו לאיחוי הטלאים והקרעים בממ־שלתו מאידך ראויים לשבח.

בצהרי היום השלישי פגשתי בכנסת את **ריבקה**, אישתו התוססת של **אברהם שריר**, שר־התיירות. גברת שריר הנאה היתה לבושה בהידור בולט לעין (חליפה כחולה וחולצה אדומה). הסתבר, שהזוג שריר אך סיים ארוחת־צהריים אינטימית עם **סוניה ושימ־עון פרס** בבית ראש־הממשלה בירו־שלים.

היה זה המשכה של ארוחת־הצהריים המצולמת והמדווחת בין הזוגות פרס ו**שולמית ויצחק שמיר**, וצפויה לנו סידרה של ארוחות בין־מיניסטריא־ליות נוספות.

הרעיון קוצר שבחים בקרב שרים (בעיקר שרי הליכוד!) ונשותיהם. הטע־נה שהושמעה באוזניי היתה ש„כך אפ־שר להכיר יותר את שותפיך לעבו־דה...” וכמה נעים וטעים להעמיק היכ־רות בדרך זו!

בגינה לאור הירח

את ההמהמה הניצחת למורא שהטיל שובו של אריאל שרון ארצה על שותפיו לחרות, **יצחק שמיר והדויד לוי**, סיפק לי השבוע סיפור שלצערי לא אוכל להשפו. אבל הנה — רמז:

המסר העיקרי של הסיפור הוא — כיצד הצליח דויד לוי, בעזרת תכסיסים וכושר־מישחק מעולה, להסל את מש־בר ש"ס ערב שובו של שרון ארצה!

זוכרים את עיתוני סוף־השבוע שעבר, שדיווחו לכם בצורה אחידה ומפו־רטת כיצד נעלמו ח"כי ש"ס בדקה הקריטית של המשא־ומתן? כיצד ציווה לוי בדרמתיות במיסדרון הכנסת — לחפשם! כיצד מצאו אותם (במהירות!) מטיילים בגן, לאור הירח... וכיצד שטף [illegible]

המיסדרון (עיתונות! עיתונות!) נבהלו...

אז האמת היא... טוב, אסור לי לגלות. אבל הנה כמה שאלות הכוונה:

- כיצד צפו נציגי ש"ס — הפוליטיקאים הירוקים! — לבדם את ההשפעה המכרעת שתהיה להיעלמותם?
- מדוע לא נתגלו על־ידי עיתונאים או עוברים־ושבים, אם אכן טיילו להם בנחת בגינת הכנסת לאור הירח?
- מדוע פעל לוי (דרש לחפשם, נזף בהם) בצורה כל־כך פומבית ולעיניהם של נציגי העיתונות, המפד"ל (והמערך) וקולנית?
- מדוע לא נעלבו הש"סניקים מנזיפותיו הספונטניות של לוי?

אהה!

חידת השבוע: כיצד חיסל דויד לוי את המשבר שכמעט והפיל את ממשלת־האחדות לפני שובו של אריק מניו־יורק! רמז: הוא סידר את כולם!

שרי־הממשלה ורעיותיהם עומדים בתור לסעוד באינטימיות על שולחנה של סוניה פרס!

היריבויות מודעי־יעקובי ומודעי־שריר הורסות את עבודת הממשלה. מודעי סירב להביא תוכנית לפיתוח התיירות לדיון ושטף את שריר על שיתוף הפעולה עם יעקובי, נציג המערך!

כיצד עשה הרב הציורי אברהם שפירא (אגו"י) מז'ק אמיר הדימונאי (עבודה) „גוי של שבת”!

יהודי אתיופיה נזרקים ממקום למקום: רב סירב לקבל 200 ילדים לישיבתו, בטענה ש„אין מקום!”

בגידה שכזאת

תאמינו לי שלנוכח עלילות הממ־שלה שדווחו לי לאחרונה, אין לי מושג כיצד היא ממשיכה להתקיים.

באווירה של התכנסויות מוצאי־השבת של „שרינו” וכינוסי הקונטרה של „שרינו מהליכוד” בימי הרביעי וביום הרביעי האחרון התווסף פירוס

חדש — שרינו מהרות בלבד!) נוצר שיתוף־פעולה מבורך בין מישרדי ה־כלכלה והתיכנון והתיירות.

גובשה תוכנית כוללת ומקיפה לפי־תוח התיירות בארץ. תוכנית מבטיחה, ללא ספק. אלא מה? בראשות המש־רדים האלה מכהנים שרים משני המחנות: **אברהם שריר** מהליכוד וגד **יעקובי** ממפלגת העבודה. עובדה זו כעט וטירפדה את שיתוף־הפעולה בכלל, והתוכנית בפרט. שריר קיבל שטיפה בפורום סגור של הליכוד, ומקורותי מהווהים לי שליצחק **מו־דעי**, שר־האוצר, היה הלק פעיל ביותר בשטיפה.

מודעי אף סירב להביא את התוכנית לפני ועדת־השרים לענייני־כלכלה. סירובו מאלץ את שריר להעלות את התוכנית באחת מישיבות הממשלה הקרובה.

אין לשכוח שמודעי ושריר מש־תייכים אמנם למחנה אחד — הליכוד, ואפילו למיפלגה אחת — הליברלים, אולם מכאן ואילך הם מתפלגים ועומ־דים בראש שני מחנות עויינים זה לזה.

(גם על היחסים המורכבים השוררים בין מודעי ליעקובי פירט העולם הזה די והותר). נסיונותיו של מודעי לנטרל את יעקובי היקנו עדיפות ברורה לסגן שר־האוצר **עדי אמוראי**, שהפך לצי־נור־המידע העיקרי בין פרס למודעי.

אז מתוך הבלגן צפה ועולה שאלה אחת ויחידה: כיצד, לעזאזל, היא ממ־שיכה להתקיים, הממשלה הזו?

גוי של שבת

„אני הצלתי את רשות־השידור!” הודיע לי בגאווה גלויה חבר־הכנסת **ז'ק אמיר** (עבודה).

„כיצד?” שאלתי לנוכח מצבה הק־ריטי של הרשות.

„הייתי היחיד שדרש רוויזיה (הצב־עה חוזרת) בוועדת־הכספים על אישור תקציבה של הרשות!”

היחיד? לאו דווקא.

ועדת־הכספים לא אישרה את תקציבה של רשות־השידור בשבוע שעבר, אקט שנועד להפגין את מורת־רוחם של חבריה מהמצב החמור שאליו נקלעה הרשות. ההחלטה הפכה לכדור־שלג, שהחל להתגלגל במהירות במיר־רון: נוצר סימן־שאלה גדול סביב משכורות העובדים לחודש דצמבר, ההחלטה העלתה את הטונים של ההת־נצחויות הפנימיות ברשות, החמירה את דימויה, והגבירה את מיספר הקולות הדורשים בכנסת לסגור את הרשות לכמה חודשים, ובוודאי שלא לאשר את תקציבה, ותוזר־חלילה...

מונתה ועדת־מישנה של ועדת־הכספים, בראשותו של **יורם ארי־דור**, כדי לעקוב אחר צעדיה של הנ־הלת־הרשות בדרך הארוכה להבראה.

בתוך כל המהומה, קם היושב־ראש הציורי (פחות כמה קילוגרמים במישק־לו) של ועדת־הכספים חבר־הכנסת **אברהם שפירא** (אגודת־ישראל) ותבע לאשר את התקציב לרשות: „אני מבקש רוויזיה!” הכריז.

דרישתו עשויה היתה לעלות את הפופולריות שלו בקרב אנשי־התק־שורת (בפרט אותם העובדים ברשות־השידור), אולם בקרב ציבור בוחריו החרדי — היתה הדרישה מתקבלת בפחות הבנה. חבר־כנסת זריז מחרות ניתח כל זאת באוזניו של שפירא, והלה הגיב במבוכה.

בדיוק ברגע זה פרץ לחדר ז'ק א־מיר, שקלט משיברי־מישפטים במה המדובר. „הנה, ז'ק ידרוש רוויזיה!” ורק אחד הנוכחים בחדר.

„כן!” הזדקף אמיר מלוא קומתו. „אני דורש רוויזיה!”

ראש הממשלה והשדכנית

עב־רם
הוא גם ירקוד!

לפני כמה שבועות ציין העולם הזה את נוכחותה בכנסת של השדכנית בה"א הידיעה, **הלנה עב־רם** כתופעה חריגה.

מאז היא הפכה אורחת קבועה ב„בית־הקפה הפופולרי ביותר בעיר!” כפי שמכנה בצדק חבר־הכנסת **פסח גרופר** את מיזנון־הח"כים בכנסת. ה־לנה היפה, שנפגעה מהציניות שלי, סחטה ממני, ברגשנות מכבידה, הבטחה שארווח על הצלחותיה בכנסת.

מה פירוש הצלחותיה? „מותק, את חייבת לכתוב איך ניגשתי לראש־הממשלה, איך הוא קם לכבודי! איך הוא זכר אותי, שאל אותי מה שלומי? מדוע הסתפרתי...”

מותק, בשביל זה הוא הגיע לכסא ראש־הממשלה! בטח שהוא יקום לפני בוחרים פוטנציאליים... אם תבטיחי להצביע בשבילו — הוא גם ירקוד!

פגישה שיגרתית

על מצבו המפולג־מסוכסך של הליכוד ניתן ללמוד מהסיפור הבא:

בצהרי היום הרביעי התקיימה פגי־שה בין שרי המערך, **יצחק רבין וחיים בר־לב**, ובין ח"כי הליכוד, **דן מרידור ומיכה דקל**, על אישורן של ההתנחלויות המוזכרות בהסכם הקוא־ליציה שבין שתי המיפלגות.

פגישה שיגרתית, לכאורה. מדוע לכאורה? אז הבה נראה מהי שיגרה נוסח הליכוד:

ביום הרב עי, בשעות שקדמו לפ־גישה, סערו הרוחות בחרות. בחירתם של דקל ומרידור, הנמנים עם מחנהו של **יצחק שמיר**, עוררה זעם רב בקרב החברים. הזעם מצא את ביטויו בישיבתה של הנהלת הסיעה, שהת־קיימה בצהרי היום.

„אילו היינו גם אנחנו בוחרים בדרג של שרים לייצג אותנו, כמו המערך, היה יכול שמיר להחליט שרירותית. אולם בדרג של ח"כים צריכה הסיעה לקבוע!” הסביר לי בתקיפות אחד ה־מומחים.

צריך לציין שאת עיקר הכעס מיקד אליו מיכאל דקל, אחד המועמדים לתפקיד סגן שר־הביטחון שאיושו נסחב מזה שלושה חודשים. תפקיד סגן שר־הביטחון אמור לעסוק, בין היתר, בשאלת ההתנחלויות. ולכן מוזר שה־ליכוד מוכן לדחות את איושו עקב סיכ־סוכים פנימיים. עם דקל מתמודד על התפקיד **אליהו בן־אלישר**, לשעבר יושב־ראש ועדת־החוץ־והביטחון. בחי־רתו של שמיר בדקל לניהול המשא־ומתן עם נציגות המערך (הכוללת את רבין, שר הביטחון!) על ההתנחלויות קבעה עובדות בשטח, והרגיזה את תומכיו של בן־אלישר.

עם שוך הקרבות, נזכרו לפתע הליברלים ששכחו אותם! אז כמו תמיד, הם הזכירו לכולם את קיומם. יושב־ראש סיעת הליכוד, חבר־הכנסת **חיים קופמן** (חרות), אץ־רץ לבקש את עזרתה של יושבת־ראש הקואליציה, חברת־הכנסת **שרה דורון** (ליברלים): „תאתרי לי את **משה ניסים**, בכדי שיצטרף לפגישה עם נציגי המערך.” ביקש בדחיפות.

דורון משכה בחוסר־אונים בכתפיה והשיבה: „איפה אאתר אותו עכשיו? ובכלל, הוא עסוק עם אתא...

ניסים היה ממנסחי הסכם־הקוא־ליציה, ולכן נדרשה נוכחותו, פרט לעובדת השתייכותו למיפלגה הלי־ברלית, כמובן. אחר־כך עוד התנהלה פגישה חפוזה בין קופמן ליצחק שמיר, שבמהלכה לובנה כל הפרשה.

אחר הצהריים התקיימה הפגישה.

שבוע היסטורי

השבוע שהו כל חברי החטיבה הליברלית - 13 במיספר! - בארץ! כל השלושה־עשר!

איזה כדורגל...

ראשי ערי־הפיתוח זעמו: „מדוע הקיבוצים לא יקחו אותם?” (ראה ה־עולם הזה לפני חודש). הקיבוצים פירסמו הודעה מנוסחת להפליא, ש„עקב המנטליות הדתית המיוחדת שלהם...” הם ממליצים להעביר אותם לרשותם של גופים דתיים. בקיצור: להעבירם הלאה!

הכדור עבר לישיבות הדתיות. לרב המפורסם בפעילותו לקירוב נפשות תועות לחיק הדת היהודית. רב אשר כיתת רגליו בין דיסקוטק לדיסקוטק, כדי לצוד נפשות לתורתו. הוא מכדרר. מכדרר ו...איזו החמצה! בשבוע שעבר סירב כבוד הרב לקבל לישיבתו (השוכנת במיבנה חדש ומהודר) 200 ילדים יהודיים, פליטי אתיופיה: „מחו־סר מקום...”

דפנה ברק

צל"ש
אריך וכספי העם היהודי

● **לטוביה צפיר** על חיקוי יוצא־מן־הכלל של בומה שביט ושל אריק שרון. מי שלא הסתכל בעיון במירקע, יכול היה לחשוב לרגע שבומה שביט מופיע בתוכניתו בערב־שבת, או ששרון החליף מיקצוע ועבר לזימרה. יכולתו של צפיר לחקות את שרון גם כשהוא שר היא מפליאה.

המערכון על שרון לא הופיע בשלמותו על המירקע. הוא קוצץ קודם לכן על־ידי אורי פורת, מנכ"ל רשות השידור.

בתחילת המערכון נראית לילי שרון נכנסת לחדר במלון, כשאחריה חולף נער־המעלית ובידו ערימת מתנות. הוא מניח אותן על השולחן. לילי לוקחת את הארנק שלה ונותנת דולר לנער המעלית. אריק קופץ ממקומו, חוטף את הדולר ואומר — וזה הקטע המקוצץ — „לילי, מה איתך? זה כסף של העם היהודי!"

חקיין צפיר
פורת צינזר את אריק

פורת חתך את הקטע הזה, מכיוון שזוהי נקיטת עמדה בנושא השנוי־במחלוקת בציבור. והרי מטרתה של התוכנית סיבה למסיבה היא לבדר. ולא להרגיז — אף לא חלק מן הציבור.

מאחורי המירקע
כל אחד והשטיפה שלו

ישיבת־בוקר סוערת. אחת מני רבות, היתה השבוע במחלקת־החדשות בטלוויזיה. **מיכאל קרפין**, עורך מבט. מתח ביקורת קשה על ה־כתבים, כשהוא משתמש במילים בוטות.

קרפין תקף את **תמר מורג**, כתבת הטל־וויזיה לענייני העם היהודי. הוא כעס על כך שמורג לא הביאה את הידיעה. שפורסמה באותו הבוקר בעיתון דבר מפי השר **יוסקה שפירא**, שבה נאמר שהפלאשים ישוכנו בהתנחלויות.

מורג ניסתה להסביר לקרפין שהידיעה מצוצה מהאצבע. אך הוא התרצה רק אחרי ששר־הקלי־טה. **יעקב צור**. הודיע שאין בידיעה זו ממש.

אחר־כך פנה קרפין **לישראל סגל**, הכתב המדיני של הטלוויזיה. וביקש ממנו לבוא למחרת לעבודה. סגל הסביר לו שהוא עסוק, מכיוון שעליו לקחת את ילדיו למסיבת־חנוכה. קרפין ענה: „גם אני יכול לקחת את ילדי למסיבה ולהת־חפף מהעבודה!"

הבא בתור היה **משה שלונסקי**, הכתב הצבאי. שלונסקי היה אמור להביא את אביגדור („יאנוש") בן־גל לראיון באולפן. אך ברגע האחרון נראה היה שיאנוש נעלם. ואי־אפשר היה למצוא אותו. קרפין צרח על שלונסקי. ואמר לו שיפטר אותו מעבודתו. לבסוף נמצא יאנוש האבוד. ושלונסקי לא פוטר.

כתבים במחלקת־החדשות בטלוויזיה אומרים שקרפין מגלה. לאחרונה, כנראה בגלל משבר־הצלמים. אותות של חוסר־סבלנות, והוא חוזר ומטיח מילים קשות בחברי־המערכת. אבל הוא מטיח אותם בעיקר בכתבים החדשים. ומשתדל שלא לריב עם הכתבים הוותיקים. ליותר ויותר כתבים נמאסה התנהגותו של קרפין, ובעיקר איומי־ההתפטרות שלו. החוזרים על עצמם לעי־תים תכופות.

העובדים בסערה, והמנהל בחופשה

בניין־הטלוויזיה רועש וגועש בשבועות ה־אחרונים בגלל פיטורי התחקירנים. שהם עובדי ש"ת, ובגלל פיטורי העובדים לפי חוזים מיוחדים. המגמה היא להעביר מפיקים ועובדים בכירים אחרים למישרותיהם הפנויות של התחקירנים. בינתיים מחלקת־התוכניות גוססת.

אבל דווקא עכשיו. בתקופה כל־כך סוערת, יצא **צביקה שפירא**, מנהל המחלקה, לחופשה. מחליף אותו **אילן גויטין**, שהוא מנהל מחל־קת־הדראמה, אך אינו יכול להחליט על נושאים עקרוניים של העברת עובדים ממישרה למישרה.

בתוככי הרשות
הפסקה להרגעת הרוחות

הוועד־המנהל של רשות־השידור החליט לפני שבוע שהמיכרז על מישרת מנהל־הטלוויזיה יהיה פנימי וחיצוני בעת ובעונה אחת (ראה להלן). הדיון שקדם להחלטה היה סוער, ובו הוחלפו צעקות בין חלק מחברי הוועד לבין **אורי פורת**, המנכ"ל. בשלב מסוים של הצע־קות החליטו הצדדים שהם מגזימים, והגיעו ל־מסקנה שכדאי לקחת הפסקה קצרה להרגעת הרוחות.

ההחלטה התקבלה בסוף ברוב קולות. **מיכה ינון**, יו"ר הוועד המנהל. היה היחיד שהתנגד להצעה זו.

יש הרואים בהחלטה ניגוד חמור להוראות תקשי"ר עובדי־המדינה, וחלק מן העובדים בטלוויזיה קיוו ש**רפיק חלבי**, יו"ר ועד עובדי־עיתונות־הפקה, יתנגד להחלטה, בעיקר משום שהיא צריכה לקבל את אישור ועד־העובדים. עובדים אלה טענו שחלבי אינו מתנגד מכיוון שהוא תומכו של **דן שילון**, ולכן יש לו אינטרס שהמיכרז יהיה חיצוני.

חלבי מסביר שאין לו עמדה בעניין מנהל־הטלוויזיה. ואינו חושב שהוועד צריך להתעסק בנושא זה. הוא גם הבהיר שלא נפגש עם שילון בעניין מישרת המנהל. ולא דיבר איתו כבר כמה חודשים.

מיכה ינון, יו"ר הוועד־המנהל. שלח מיכתב ל**יצחק אלון**, יו"ר הוועד הארצי של העיתו־נאים, וקיווה שהוא יפעל בעניין זה ויתנגד להח־לטת הוועד־המנהל. ייתכן שבימים הקרובים יפעלו שני ועדים אלה ויתנגדו להחלטה.

חוגים פוליטיים מתעקשים, לעומת זאת. שעניין בחירת מנהל־הטלוויזיה ייקבע רק בח־לונות הגבוהים של ממשלת־האחדות, שם נאמר כי הליכוד הציע למערך שיקחו את מישרת מנהל־הטלוויזיה, ובתמורה יקבל הליכוד את מישרת יו"ר הוועד־המנהל. המערך דחה את ההצעה על הסף. בעיקר בגלל העובדה שכדי להחליף את יו"ר הוועד צריך לשנות את חוק רשות־השידור.

פיטורים תמורת יבין

המילחמה בין כמה מחברי הוועד־המנהל לבין **אורי פורת**, מנכ"ל רשות־השידור. נמשכת במלוא המרץ. יש אומרים שהרקע העיקרי למיל־חמה הוא בחירת מנהל־הטלוויזיה. ולכן קיימים חיכוכים רבים.

השבוע הגיעו הדברים לשיאים חדשים. **נתן ברון**, חבר־הוועד (ליכוד) אמר לאורי פורת: „תן לי 50 מפוטרים ברשות. ואתן לך את **חיים יבין** כמנהל־הטלוויזיה!" חלק מאנשי־הליכוד בוועד מתנגדים לבחירתו של יבין כמנהל בגלל — כך אומרות השמועות — תמיכתו של פורת בו. פורת הגיב בפורום סגור ואמר: „הוא רוצה להציע עיס־קה של משאיות תמורת דם!"

ברון רצה בזמנו את מישרת יו"ר הוועד־המנהל. כשהבין שהמישרה תנתן לאיש מיפלגתו של זבולון המר. שר־החינוך הקודם, אמר: „אם יטילו עלי את תפקיד המנכ"ל. אני אקבל את דין התנועה!"

גם **עמירם ניר** (מערך) נתון בחיכוכים מת־מידים עם פורת. מנתחי כוחות שונים טוענים שישנה קואליציה בוועד־המנהל בין ניר לברון, כשמטרתם היא להתיש את פורת כדי שיתפטר ואז. כך תיקוותם, לדיברי מקורות שונים, יתמנה ברון כיו"ר הוועד וניר יקבל את מישרת המנכ"ל.

קשה להאמין שתוכנית כזאת היא בת־ביצוע, במיוחד לאור העובדה שכדי להחליף את ינון כיו"ר דרוש שינוי בסעיף בחוק רשות־השידור. וזה אינו ריאלי.

הבטיח וקיים

דויד מנע, חבר מליאת רשות־השידור (לי־כוד), הודיע שאם יחליט הוועד־המנהל כי המיכרז על מישרת מנהל־הטלוויזיה יהיה פנימי וחיצוני ביחד. הוא יעתור לבג"ץ בבקשה לבטל את ה־החלטה.

השבוע עתר מנע לבג"ץ. והוא ממתין להח־לטתו. מנע מסתמך על חוק רשות־השידור. ועל תקשי"ר עובדי־המדינה, שלפיהם יהיה קודם כל המיכרז פנימי. ורק אחר־כך. אם לא נמצא מועמד מתאים, תוכל ועדת־המיכרזים להוציא את ה־מיכרז למועמדים חיצוניים.

את הכסף!

כותרות גדולות בעיתונות היומית זעקו ה־שבוע כי לרשות־השידור אין כסף לשלם משכו־רות לעובדיה. אנשי־ציבור שונים הזדעקו, חלקם בדאגה וחלקם בשימחה לאיד. יצחק נבון, שר־החינוך והשר הממונה על רשות־השידור. רצה להעלות את עניין המשכורות בישיבת הממשלה, מישרד־האוצר הודיע כי לא יתמוך ברשות, ולא יממן את גרעונותיה. פקידים באוצר חשבו. לתו־מם. שסיפור כספי רשות־השידור הוא כמו סיפור כספי עיריית תל־אביב והם אינם מוכנים לתת להם תקציב.

אבל אחרי שקמה כל הסערה הציבורית, התב־ררה עובדה פשוטה שאיש לא טרח לבדוק אותה קודם לכן: מישרד־האוצר משלם את משכורות עובדי רשות־השידור כמו שהוא משלם את מש־כורותיהם של כל עובדי־המדינה. הרשות גובה את האגרה ומעבירה את הכספים למישרד־האוצר. והאוצר משלם משכורות לעובדים. מתברר שב־אותו היום שבו נמסרה ההודעה שאין משכורות. היה בחשבון הרשות בבנק־הדואר סכום של כמעט שני מיליארד שקל, כשסך כל המשכורות הוא מיליארד וחצי שקל.

חוץ מזה יש לרשות גרעון של מיליארד וחצי שקלים. כספים שהיא חייבת לספקים ולנותני־שירותים למיניהם.

מכיוון שמשכורות יש. נשארה שאלה אחת

חבר־ועד ברון
להתיש את המנכ"ל

פתוחה: מי הפיץ את הידיעה שלא תהיינה משכורות?

לשונות רעות מן הצד השני, לא פחות עיק־שות. טוענות שמישהו בוועד־המנהל זרק את ה־ידיעה כדי להכפיש את שמו של המנכ"ל. כחלק ממסע ארוך נגדו שמנהלים חלק מחברי־הוועד.

לא מנהל

יש מישהו, הקשור ברשות־השידור. שאינו מתעסק בבחירת מנהל־הטלוויזיה. **דויד אדר־מון**, חבר הוועד־המנהל, מתעסק בדברים אחרים לגמרי. הוא בעניין שלו — הערוץ השני ברשות־השידור.

אדמון הכין מיסמך שבו הוא מפרט את הצעותיו החדשניות לגבי הערוץ הנוסף. את המיסמך הגיש לשר־התיקשורת ולשר־החינוך. שניהם, כך אמר. התעניינו מאוד בנושא.

אדמון טוען שאם עד 1986 לא יתחילו בישראל לשדר בערוץ נוסף, יקחו אותו מישראל.

ובעיות תקציב? אין בעיה, אומר אדמון. דווקא תוכניתו המהפכנית היא שתציל את הרשות ואת התקציב.

מעניין איך.

רפול ביקש אור!

הטלוויזיה הישראלית דיווחה השבוע בהרחבה על ביקור הירוקים במישכן הכנסת, ועל הסערה שהתעוררה שם. הצילומים, שהופיעו על המירקע בארץ, לא היו צילומים של הטלוויזיה הישראלית. אלא צילומי־לוויין שצולמו בארץ על־ידי הצלם אלי פסטמן, נשלחו לרשות־השידור האירופית, וזו שלחה אותם בלוויין לכל מנוייה.

שלמה הילל, יושב־ראש הכנסת, אסר על הסדרנים להדליק את האור באולם. צוות הטלוויזיה הישראלית עובד, עדיין, במצ־למות־פילם מיושנות, ואינו מסוגל לצלם בתאורה חלשה. מצלמות אלקטרוניות יכו־לות לצלם בתנאים כאלה.

בבוקר. כשהיה ברור שהירוקים יבואו לבקר במליאה, הודיעו חברי־הכנסת של תנועת־התחייה לאנשי־התיקשורת הרבים שהמתינו, כי הם מתכננים להניף שלטים נגד הירוקים. **מנשה רז**, כתב־הטלוויזיה, הס־ביר לאנשי־התחייה שאם לא ידליקו את האורות במליאה, הוא לא יוכל לצלם את מעשיהם של אנשי־התחייה. אחרי שטיקסו עצה, הלך רפאל („רפול") איתן אצל שלמה הילל, היו"ר, וביקש ממנו להדליק את האורות. הילל עמד בסירובו, לא נתן את ההוראה „ויהי אור", והטלוויזיה הישראלית לא צילמה.

ח"כ איתן
וחושך על פני הכנסת

„עלית" נתנה נדבה

שידור ישיר של מישחק־הכדורסל בין מכבי תל־אביב לבין הקבוצה היוגוסלאווית סיבונה־זאגרב, שייערך השבוע ביוגוסלוויה, ניצל השבוע.

הטלוויזיה הישראלית פנתה ליוגוסלאווים וביקשה מהם לשדר את המישחק. סוכם שהשידור יעלה 4000 דולר (מחיר זמן־לוויין, הוצאות־נסיעה ושהות של שדר). סוכם עם היוגוסלאווים שלא ישולמו זכויות־שידור, ובתמורה יוכלו היוגוסלאווים לשדר מהארץ את מישחק־הגומלין, גם בלי לשלם זכויות־שידור.

פיתאום הודיעו היוגוסלאווים שהם לא ישדרו מן הארץ, ולכן הם רוצים עוד 3500 דולר עבור זכויות־השידור.

הטלוויזיה הישראלית הודיעה שהיא יכולה לשלם רק אלף דולר, היוגוסלאווים סירבו לסכום הזה, והשידור בוטל.

פינחס גולדשטיין, ח"כ הליברלים, שהוא גם יו"ר ועדת־הספורט של הכנסת, שמע על הסיפור וטילפן **לטוביה סער**, מנהל־הטלוויזיה. סער אמר לו שאם הוא רוצה בשידור, שידבר עם היוגוסלאווים, או שישיג את 2500 הדולרים החסרים.

גולדשטיין ניסה לדבר עם היוגוסלאווים, אך זה לא עזר. אז פנה לדויד מושביץ, מבעלי עלית. חברה הנותנת חסות למישחקי מכבי תל־אביב, ואמר לו שאם עלית תיתן את הסכום החסר, יוכלו לשדר את המישחק. מושביץ הסכים לתת את הסכום, בתנאי שהסיפור לא יפורסם, ובתנאי שלא יפנו אליו עוד.

מתנה כל בוקר..

רק צלצל 824261 שלוחה
540 ואנו נדאג לספק את
העיתון משך חודשיים
בשעות הבוקר 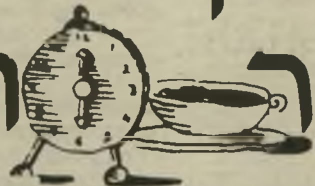 המוקדמות
לכתובת שתמסור לנו,
תמורת 8,280 שקל 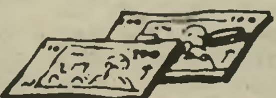 בלבד
(מחיר מוזל למתנה
במקום 17,560 שקל) עם
העיתון הראשון ישלח כרטיס
ברכה 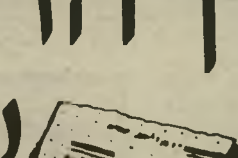 עם פרטי שולח השי.

• הארץ • הארץ • הארץ •

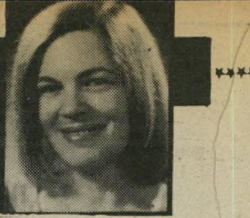

מרים בנימיני

מזל החודש:

גדי

המזל שקיבל, בעל כורחו, את הקשיים

אם קיים מזל שנטל על עצמו או קיבל, בעל כרחו, את הקשיים, הרי זה מזל גדי. לא פעם הוזכר כאן הקשר שבין מזל גדי לכוכב (שבתאי) סטורן, שהוא השולט במזל זה. לכוכב סטורן השפעה חשובה ביותר ומיקומו במפה האסטרולוגית מלמד על בעליו. אדם שלסטורן אין מספיק השפעה עליו יהיה ללא עמוד שידרה. כמו בית שנבנה ללא יסודות. סטורן מסמל באסטרולוגיה גבולות, תחומים ומיסגרות. הוא מזכיר לנו את מיגבלות הזמן, ומאלץ אותנו לעבור נסיונות קשים, או בלשון אחרת, חוויות חינוכיות, המחשלות ומלמדות אותנו להתגבר. החוויות המשמעותיות בחיים קשורות למפגש של סטורן עם כוכבים אחרים. מכות גורל, מחלות, אבידות בנפש, אכזבות, עוני, זיקנה. אלה הדברים שההשגחה הועידה לנו במידת־הדין. סטורן אינו מרחם. הוא עושה חשבון נקי לשכר ועונש. מדובר על החיובי והשלילי שבדין. לעתים יותר רחוקות סטורן מעניק ברכות גדולות, אך אלה קשורות בדרך כלל בנשיאת אחריות גדולה.

בעולם החיצוני נהוג לייחס לסטורן את כל הקשיים, העיכובים, ההפסדים, קור, זיקנה, מחלות כרוניות, עונשים ואנשים זקנים. סטורן מסמל גם את העבר, המסורת, בתים, בניה, רכוש, אדמה, חקלאות, ערכים חברתיים ומוסכמות. בטבע הוא מסמל אבנים וסלעים. בגוף – את השלד, העצמות, השיניים, העור ובקיצור, המיסגרת של האדם. כשסטורן ממוקם בצורה חיובית במפה האסטרולוגית – זה מראה על אדם אחראי, רציני, הנושא את נטל החיים באהבה, נאמן, מוסרי, עמוק, בעל שליטה עצמית וכוח־סבל. הוא יציב, מתמיד, חסכן ומארגן טוב מאוד.

כשסטורן מוקרן בצורה שלילית, האדם הוא צר־אופקים, מרובע, קמצן, רודף אחר הדברים החומריים. הוא קודר, פסימי, שתקן, מופנם, חסר־בטחון, קשוח וחסר־רגישות: הוא נתפס בקלות לחשדנות, קרירות ריגשית ופחד רדיפה.

כוכב שבתאי שוהה בכל מזל כשנתיים וחצי בערך ובתקופה שהוא משפיע, האדם חש מעוכב, עצוב ולא פעם סובל ממכות־גורל שונות, הגורמות לו לעשות את חשבון־הנפש ולשנות דרכים שאינן מתאימות לו. בשנה הקרובה כוכב סטורן עדיין שוהה במזל עקרב וחשים זאת היטב העקרבים והמזלות שיוצרים קרינה דיסהרמונית לעקרב, דהיינו; שור, דלי ואריה. איך משפיע סטורן על כל מזל ומזל! ישנם מזלות שלהם הוא מתאים וישנם מזלות שאופיים מנוגד לכוכב זה.

סטורן בגדי

כאן הוא במקומו ואם אינו יוצר קרינות דיסהרמוניות, הוא מחזק תכונות חיוביות.

הטלה מרגיש בנוח — כוח מול כוח; תאומים — לועג להישגים של האחרים; הסרטן — הוא גם שאפתן וגם קמצן.

אדם בעל כושר אירגון טוב זוכה בהכרה והערכה על עבודתו וכן יגיע רחוק בקאריירה שלו. אפשר לסמוך עליו. הוא מסור ונאמן וישר ואיש־מישפחה מובהק.

כשסטורן מוקרן רע – יופיע הקמצן המחושב, החשדן הפסימי, בעל שגעון הרדיפה, האגואיזם וחוסר־ההתחשבות בזולת השאפתנות חסרת־המעצורים ולעתים אף העצלות.

סטורן בדלי

מכיוון הוא השליט השני במזל זה, הוא מוסיף יציבות למזל האוורירי. האדם יהיה חרוץ, אינדיבידואלי, דורש מעצמו ומאחרים באותה מידה. המוסר והיושר מנחים אותו. הוא אידיאליסט ומעונין לעזור לחבר ולהצליח בתפקיד ציבורי. הוא שאפתן ובעל יכולת לראות את הנולד – אך לכל תפקיד שיגיע, לא יעשה זאת על חשבון מישהו אחר.

כשמוקרן רע במפה – הוא יפעל נגד החברה, יהיה עקשן, מתבודד ומופנם. קשה לשתף עמו פעולה. הוא שייך לטיפוסים שתמיד יודעים טוב מהאחרים וממררים את החיים למישפחתם ולסביבתם הקרובה.

סטורן בדגים

זהו אחד מהמזלות הפחות מתאימים לכוכב סטורן. אופיו של המזל מנוגד לכוכב וגם כאשר הוא מוקרן טוב התוצאות אינן מביאות להישגים גדולים, שכן יסוד האשליה מבלבל את היוצרות. למרות שלאדם יש שאיפות חזקות ורצון להגיע לכלל הכרה הוא פוחד וחושש מהצלחה. הוא מעדיף להסתגר, להתרחק ולהתבודד. הוא פוחד ממאבקים ומעדיף לוותר, להסתגל או לבטא את עצמו מאחורי הקלעים, לא בצורה ישירה ובולטת מדי.

כשמוקרן רע – האדם ירגיש את עצמו מסכן ואומלל, חסר־ביטחון ויישען על האחרים. תמיד מתלונן ומבקר את הסביבה אינו מרוצה ואינו מעז לבצע את מחשבותיו ורעיונותיו.

(המשך בעמוד 42)

עניינים מקצועיים יטרידו אתכם בעיקר ב־2 וב־3 לחודש. התערבות של אדם הרוחש לכם ידידות תביא לפתרון זמני של הבעיות. מדובר על ה־4 לחודש. ה־8 לחודש עשוי להיות ציון־דרך לתקופה חדשה בתחום הרומנטי. פגישה מיקרית תביא להתלהבות עצומה, אולם קשיים לא מעטים יעמדו בדרך ולא יהיה קל להגשים את הרצונות. בתחום הכספי המצב מאוד רגיש. כדאי לשמור כעת על המצב הקיים.

* * *

השבוע ייפתח במצב־רוח לא קל. מדובר בעיקר על ה־2 וה־3 לחודש. הבטחות שהובטחו אינן מתקיימות וזה מביא לתיסכולים. ב־6 וב־7 לחודש יהיה הרבה יותר נעים. בעיקר בתחום הרומנטי. שיחות טלפון, מכתבים ובכלל, בשורות נעימות יגיעו באותם ימים. קשר שהתנתק עשוי להתחדש, אך רק לתקופה קצרה. בני מזל דגים מחפשים את חברתכם. היו זהירים. ואל תמהרו לגלות להם סודות.

* * *

בתחום המקצועי מתחילה תקופה חשובה. הזדמנויות להוכיח את עצמכם ולפעול בצורה עצמאית ללא התלבטויות. התנהגות הססנית וחוסר־בטחון יביאו לתוצאות לא טובות. ה־2 וה־3 לחודש חשובים במיוחד מבחינה זו, למרות שאלה יהיו הימים המעייפים ביותר השבוע. ב־8 לחודש קיימת סכנה בדרכים. עדיף לדחות כל נסיעה או להעזר ברכב ציבורי. סכום כסף עשוי להגיע ב־6 או ב־7 לחודש.

החודש עליכם לנצל את האפשרויות הטובות שייקרו על דרככם. זה הזמן להציע חברות או אפילו נישואים. קשרים ישנים ומסובכים עומדים להסתיים וכבר אפשר להתחיל בקשר חדש ובריא יותר. נסיעה לחו"ל עומדת על הפרק. גם אם תצטרכו לדחותה, טוב לתכנן אותה כעת. בשטח הלימודים, המצב יותר משביע־רצון, תלמידים יוכלו להצטיין כעת. גם במשפטים, או בדיונים על פרידות וגירושים, ידכם תהיה על העליונה.

* * *

השבוע עדיין תהיו עסוקים למעלה מן הרגיל. לקחתם על עצמכם קצת יותר ממה שאתם מסוגלים להספיק. ה־2 וה־3 לחודש קשים. יהיה עליכם לגלות עירנות, יש נטיה להיפגע מתאונות קטנות הנגרמות מחוסר תשומת־לב. ה־4 וה־5 יהיו מהנים, בעיקר בגלל הפתעה, שמכינים לכם ידידים שמאוד מעוניינים בקידומכם. ה־6 וה־7 לחודש מעייפים ואתם נוטים לחלות. נסו להרבות במנוחה ושינה.

* * *

השבוע יהיה עליכם לנצל היטב את מצב הכוכבים. המפה כולה לטובתכם. ויהיה חבל לא ליהנות מההזדמנויות. נסיעות, ביקורים ויציאה מהשיגרה באים בחשבון ויוסיפו לכם הנאה. אהבות חדשות עומדות להתחיל. יהיה עליכם לשנות מעט את התנהגותכם ואת דפוסי־המחשבה. התאהבויות פתאומיות עשויות להשאיר אתכם במצב של מבוכה, אם לא תכינו את עצמכם למיקרים כאלה. הזהרו בענייני הבריאות.

השבוע יהיה עליכם לגייס יותר זמן. המשפחה תהיה זקוקה לעזרתכם. מישהו עלול לא להרגיש טוב או להיות עסוק בעניינים שאין לו שליטה עליהם. בשורות לא נעימות עלולות להגיע ב־2 או ב־3 לחודש. ה־4 וה־5 מתאימים במיוחד לנסיעות. פגישה מיקרית בנסיעה או במקום, שבו אינכם מבקרים בדרך כלל, תביא לקשר חדש, אולם מוזר וסודי. ה־8 או ה־9 לחודש עלולים לסבך אתכם בגלל הדיבורים.

* * *

בתקופה זו טוב לצאת יותר מהבית ולתכנן יותר נסיעות ופגישות עם חברים מן העבר. ה־2 וה־3 עלולים לערב אתכם בסיכסוך. תוכלו להוציא את עצמכם על־ידי שתיקה וחוסר־תגובה. ה־6 וה־7 לחודש יהיו מפתיעים, בעיקר בגלל קשרים או הצעות הקשורות לארצות אחרות. ב־8 וב־9 לחודש אתם עלולים להסתבך בבעיה הקשורה לתחום המקצועי. נסו להעביר את זה למי שיש לו סמכות, ואל תקחו על עצמכם שום אחריות.

* * *

התחום הכספי מעסיק אתכם בתקופה זו. יש רצון לרכוש חפצים חדשים לבית או ביגוד. רצוי לנסות ולחסוך ובשום אופן לא לסמוך על המזל. ה־4 וה־5 לחודש יהיו טובים מהבחינה הרומנטית. בני מזל תאומים ומאזניים מעוניינים בקשר. ייתכן שיהיה עליכם לקחת את היוזמה. ב־6 או ב־7 לחודש אתם עלולים לאבד מפתחות חשובים. אולי כדאי להכין מפתחות רזרביים. יש לשים לב לכל פרט.

בתקופה זו אתם אמורים ממש ליהנות מהחיים. כמעט כל דבר שבו אתם נוגעים – מצליח. שלא כהרגלכם. הכוכבים מפנקים אתכם ומאפשרים להתחיל בקשרים חדשים. עיניים רבות מופנות כלפיכם. שימו לב למה שקורה בסביבתכם הקרובה דווקא. ייתכן שזה הזמן להתחיל בקשר שנראה קודם בלתי אפשרי. בני מזל דגים יקסמו לכם במיוחד בחודש הקרוב. זה יביא אתכם להתלבטויות, ועלול להביא גם לסיכסוך.

* * *

לקשיים הכספיים המציקים לכם בזמן האחרון יימצא פתרון. נסיעה, פגישה או שיחה שתשוחחו ב־4 או ב־5 לחודש תבהיר לכם דברים חשובים ותתן לכם הזדמנות לשפר את המצב. בתחום המקצועי, אתם עלולים להסתכסך ב־6 או ב־7 לחודש. יהיה עליכם להיות בעימות עם הבוס או עם מישהו שיש לו סמכות. היו זהירים, התנהגות אימפולסיבית לא רצויה בתקופה זו. ה־6 וה־7 מבטיחים במיוחד.

* * *

השבוע תוכלו ליהנות מהיכרויות חדשות וישנות. ידידים יעזרו לכם לפתור בעיה שהציקה לכם במיוחד בזמן האחרון. בשטח הרומנטי עומד להיפתח חודש משמעותי חשוב ומיוחד. סיכסוכים ואי־הבנות יש לפתור מיד. כדאי לקחת יוזמה ולשוחח בגלוי. חשוב שתתנו אמון בדברים שאומרים לכם אנשים הקרובים לכם. ה־6 וה־7 לחודש יהיו מלהיבים מאוד אבל ייתכן מצב־רוח לא כל כך טוב, ב־8 לחודש.

שתייה, אכילה ולגימה ליד האח בכפר־שמריהו ★
ילדים על קרשי־הבימה ומסיבה במיזנון ★ וסרט רודף סרט

ורדה טלמור ציירת רחובו[...] דמויות ריאלי[...] למסיבה של הסרט הכלה, כשעל ראשה [...] לובשת מעיל־פרווה. היא לא הורידה א[...]

שרי השחקנית והזמרת שרי צוריאל שתתה גביע משקה, אחרי שנגמר הפסטיבל. צוריאל גם מופיעה ברחוב ההפתעות.

האילנות אילנה אביטל, אשתו של שלמה צח, חובקת את אילנית, אשתו לשעבר של צח, אחר שהשתיים הופיעו בפסטיגל. יגאל בשן, היושב לידן, וכוס משקה בידו, הוא החוגג האמיתי – הוא זכה במקום הראשון, בשירו ציגלה ביגלה בום. את המסיבה יזמה אילנית, והיא היתה על טהרת השמעת מוסיקה ואכילת גבינות ושאר מטעמים, שהוכנו על־ידי המארחת כשבעלה עוזר לה בהגשה.

יורם טהר־לב התמלילן, מחזיק בבנו, אחר ששירו, לא נעצור, אותו שרה ירדנה ארזי זכה במקום הראשון בפסטיבל.

מסיבה[...]

כשבוע של חנוכה מילאו ילדים את הא[...] התרבות בתל־אביב יחד עם הוריהם. הסיבה[...] בחלק הראשון ביצעו את השירים האמנים וכ[...] ילדים, שהוריהם חושבים שהם די מוכשרים ו[...] קרשי־הבימה. ובהפסקות הנעימו להקות מחול[...]

בפסטיבל, הנערך מדי שנה, מופיעים [...] והמבוגרים שלוש פעמים ביום. משך כל הופע[...] שלאמני הפסטיבל לא היה זמן למסיבות, והם [...]

ריקי גל הזמרת, מסתירה את פניה בכוס המשקה שבידה. יושב לידה הזמר בועז שרעבי, המחבק את אשתו, שהיא בחודשי הריון מתקדמים. שרעבי הקשיב רוב הערב לתקליטו החדש שהושמע לבקשתם של הזמרים המוזמנים, כך שלא רק היה נוכח, אלא בחלל החדר הידהד גם קולו. למטה: הזמר הוותיק אושיק לוי ולידו מנחה הפסטיגל, השחקן מוני מושנוב (לבוש בסוודר שחור).

גידי גוב הזמר, הינחה את פסטיבל שירי־הילדים, יחד עם רבקה מיכאלי. הוא גם ביצע שיר, שנושאו הוא כסף. זה היה אקטואלי, אבל לא שייך לילדים. בתצלום מניח גוב את ראשו על אחת מהבובות, שהיו חלק מהתפאורה של הבימה, ואחר־כך הלך הביתה.

כבד קצוץ בחנוכה

בכפר שמריהו, בביתה של הזמרת אילנית, חגגו עורכי ומשתתפי הפסטיגל את סיום השבוע הקשה שעבר עליהם בחג־החנוכה.

הזמרת אילנית הרימה טלפון לכל אלה שהשתתפו ועמלו בפסטיגל וערכה להם מסיבה בביתה, ליד האח, כשחלקם יושבים על הריצפה, וכולם שותים יין, אוכלים גבינות, כבד קצוץ, עוגה לסיום וגם לוגמים כוס קפה.

כך נפרדו אמני־הילדים משנת 1984 והחלו בתכנון הפסטיגל הבא.

הקלות לכלות

הוויכוחים סביב הסרט בנות של הבימאי נדב לויתן רק החלו. כי הסרט הושלם, אך הכסף לשחקנים לא שולם במלואו. אבל השבוע הקרינו בסינמטק התל־אביבי סרט אחר שלו, את הסרט הכלה, שצילומיו הסתיימו בקיץ, והוא הושלם בלונדון. הסרט דובר אנגלית ומפיקו, יעקב קוצקי, יושב בלוס אנג'לס ומתכוון למכור אותו. וזאת אולי ההקלה היחידה שיש היום לנדב לויתן, העוסק בפתרון הבעיות שיש לו.

אחרי ההקרנה הלכו כל משתתפי הסרט, הישראלים בלבד, כי הזרים כבר מזמן עזבו את הארץ, ואורחיהם, לשתות לכבוד הסרט בבר פריבילז'.

משה אלפסי הוא איש־מחשבים, שישב עד לפני שלושה שבועות באמריקה. הוא חזר לארץ עם חברתו לחיים, הקולנוענית שרון הראל, מי שהיתה חברתו של בימאי־הסרטים אבי נשר. אלפסי יפתח בארץ חברה, שנושאה האינטליגנציה של האדם.

החום והצפיפות בפאב. לחלק מהנוכחים גם היה כוח לפרוש לרחבת־הריקודים ולחולל והסרט עצמו יעלה לאקרנים בארץ רק בעוד חודשים מיספר, כי בינתיים מנסים המפיקים למכור אותו לחו"ל, כי הוא דובר אנגלית.

תית, המציירת
סטיות, הופיעה
כובע־פרווה והיא
ת הכובע למרות

מאירה אלברשטיין בתה חובשת המשקפיים (מ־ימין) של הזמרת חוה אלברשטיין מסתכלת על אימה ועל הבימאי נדב לויתן. מאירה דומה דמיון מפתיע לאימה וכבר הספיקה להופיע בטלוויזיה, יחד עם אימה, כשהיא שרה ומציגה. לויתן ראה את הסרט לא יחד עם כל קהל המוזמנים. הוא העדיף לשבת ביציע לבדו, וכך ראה בפעם הראשונה את הסרט גמור.

בלי מסיבה

גדול של היכל
פסטיבל לילדים.
חלק השני הופיעו
וצים שיכבשו את

האמנים הצעירים
הוא שעתיים. רק
ערכו מסיבה קטנה

בסיום הפסטיבל, ליד חדרי־ההלבשה של האמנים, במזנון הקטן של ההיכל.

מארגני הפסטיבל הכינו וופלים, בייגל'ה וחטיפים. אחרי כוס משקה, נטלו המשתתפים כעך קטן ליד, התנשקו, איחלו שנה טובה ופרשו לבתיהם.

הזמר חיים משה היה קצת זועם, כי לא נתנו להוריו לראות אותו מופיע. הזמרים האחרים החליטו שלא יבואו למסיבה הגדולה במלון דן אבל את כולם יראו בטלוויזיה, שצילמה את האירוע ותקרין אותו לילדים שלא היו בהיכל־התרבות.

קרולין דיין השחקנית המתולתלת ואשתו של אסי דיין, מתחבקת עם חלי גולדברג, השחקנית ודוגמנית הצילום היפהפיה. שתי־הן הופיעו בסרט אחר של הבימאי לויתן, בנות. הסרט הזה הושלם אומנם, אך את הכסף, עבור מישחקן בו, לא קיבלו השתיים. וכפי שהן נראות אין להן כנראה שום תלונות בנידון. להיפך, הן מפרגנות למפיק ולמש־קיעים, וגם לבימאי, שלא בא למסיבה של סירטו.

נורית גלרון הזמרת (שהיא גם אשתו של קריין גלי־צה"ל וערב חדש, רפי רשף), מחבקת את הזמרת ירדנה ארזי, שזכתה במקום הראשון בפסטיבל הילדים, בשירה לא נעצור. אחרי ההופעה התחבקה ארזי עם כולם, חילקה חתימות והמשיכה לרוץ לקדם־אירוויזיון.

הג'ינס, הבגד העולמי, הפך לבגד לאומי ולבגד לכל המישפחה: גברים וגם נשים, זקנים וצעירים, שמנים ורזים, נשים הרות וילדים

היום, 20 שנה יותר מאוחר, הפך הג'ינס הבינלאומי לבגד לאומי, בגד ליום־יום ולכל שעות היום, לקיץ, לחורף ולכל עונות השנה. גברים ונשים לובשים אותו בצאתם לעבודה. הוא החלק התחתון של התלבושת האחידה. וגם בערב משלים מכנס ג'ינס אופנתי, עם חולצת משי או ז'ורז'ט, ז'קט־צמר, נעלי עקב גבוהות או מג־פיים יפות את ההופעה הצעירה, השו־בבה והאופנתית.

למי יש היום רק מכנס ג'ינס אחד? לאף אחד. הג'ינס של היום גם איננו הג'ינס של פעם. לא מבחינת סוג הבד ולא בדוגמתו. היום ניתן למצוא מכנסי רבות, שעובר הבד, הנמכר לצרכן כש־הוא גמיש ונוח.

וג'ינס גם לא בא יותר רק בכחול. מכנסי ג'ינס צבועים — אדומים, צהובים, ירוקים, בטורקיז ובוורוד. ושעה שפעם, כדי להשיג אפקט של ג'ינס משופשף, היו משרים במים ומשפשפים באבן עד כלות הנשמה והידיים, היום אפשר להשיג את הג'ינס משופשף (שמו הלועזי הוא סטון ווש). חברות־האופנה עושות את העבודה והתוצאה היא ג'ינס תכלת־בהיר ומשופשף.

אחרי שריככו, שיפשפו וצבעו את הג'ינס מגיע לו שגם יקמטו או־

משופשף בד ג'ינס (סטון ווש) של רונלד ששון. אלה הם מכנסי־ג'ינס תכולים, שפס אדום עובר לצידם. את המראה הג'ינסי משלימה חולצה ספורטיבית תואמת. המגפיים בתצלום הן מעור ובד קנווס, אבל ניתן להשיג גם מגפי ג'ינס, באותה מתכונת, ואפילו גרבי ג'ינס.

הבגד הבינלאומי

למי שאין ג'ינס בארון, שיקום! אף אחד לא קם, מפני שלכל אחד יש ג'ינס. ומי שעדיין לא יודע — מקור הג'ינס הוא במאה הקודמת בארצות־הברית. המציא אותו יהודי בשם לוי שטראוס (ומכאן שמו של הג'ינס המפורסם ביותר, ליווייס — באנג־לית, של לוי) חזק באופן מיוחד, לא נקרע ויכול היה להכיל בכיסיו כלי־עבודה רבים ומטילי־זהב כבדים.

מכנסי הג'ינס הכחולים האלה עמדו בתנאי העבודה הקשה, בכביסות רבות ולא התבלו. לארץ הגיע הג'ינס בתחילת שנות השישים. הוא היה בגד יקר ויוקרתי בעיקר לבני הטפש עשרה. אלה היו מכנסי ג'ינס כחולים־כהים, קשים ועבים ופיסת־עור על הכיס האחורי הכריזה על שם היצרן.

זוג מכנסי־ג'ינס, צרים, צמודים, הדוקים ומבליטים, חולצה גברית חל־קה או משובצת, נעלי־התעמלות או סניקרס היו מספיקים אז כדי להרביץ הופעה במסיבת ערב ששי, כשתסרוקת לפי אופנת אלביס פרסלי, בשיער משוח בשמן, עשתה כל צעיר לחתיך. גם בנות, בעיקר הדקיקות, התחתכו במכנסי הג'ינס הכחולים המיובאים.

ג'ינס בכל הווריאציות. הבד עצמו רך ביותר, נעים למגע וללבישה וזאת בעקבות העיבוד המיוחד, של כביסות תו עד כדי כך שגם מי שרוצה ויתאמץ לגהץ אותו, לא יצליח. וזה החידוש של מעצבי הג'ינס לחורף '85.

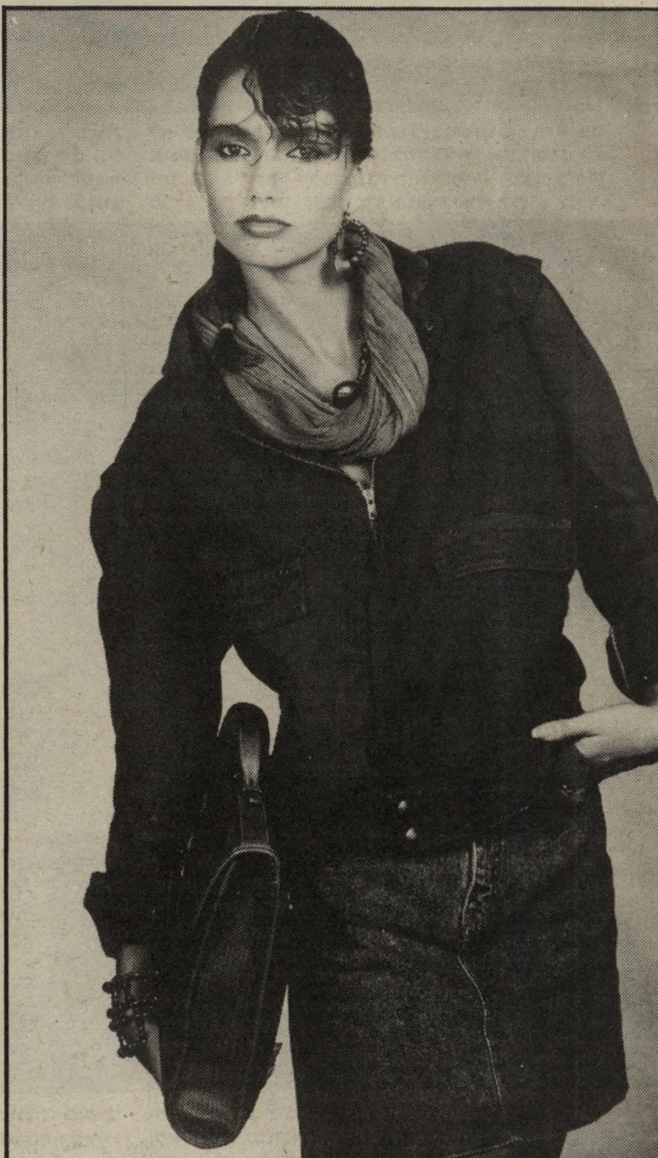

כיס עבודה מכנסי ג'ינס בגזרת יוני־סקס. סיגנון המכנסיים מז־כיר את מקורו של הג'ינס, כשהכיסים הגדולים שימשו את כורי־הזהב לנשיאת כלי־העבודה שלהם ומטילי־הזהב. מימין: חצאית ג'ינס מיני־מיני, חולצת ג'ינס בכחול־כהה עם שרוולים הניתנים להפרדה.

למה מקומט? ככה מקומט! אם ישנם בדי כותנה ומשי מקומט, מדוע שלא יהיה ג'ינס מקומט? זה יפה, אופנתי, חדשני ועכשווי.

וכדאי לזכור, כי כאשר מדובר בג'ינס, לא מדובר רק במכנסיים. מדובר גם בז'קטים, ווסטים, חולצות, חצאיות, שורטסים, שמלות, מעילים, תיקים ואפילו בנעלי־ספורט מג'ינס.

בארץ מתמחות כמה חברות־אופנה בייצור בגדי ג'ינס, בעיקר מכנסיים. בליוויי'ס מעצבים מכנסי ג'ינס בסגנון היוניסקס, בגזרה קלאסית ובגזרות רחבות, אופנתיות יותר. את בד הג'ינס מנצלים בליוויי'ס גם לסדרת „בגדי־עבודה", מכנסי ג'ינס זרוקים, אוברו־לים בעלי אבזמי־מתכת, חולצות, שכפצים וז'קטים קצרים וארוכים, כשהמחירים נעים מ־30 ועד 55 דולר.

שלום תנעמי, בעל חברת רונלד ששון מתמחה בייצור ג'ינסים מכל המינים. כשאת עיצובם המקורי הוא מקבל מחברת־האם בדרום־אפריקה והמבחר גדול ועשיר — ג'ינסים צרים בגזרה הקלאסית, ג'ינס מבד מפוספס ולהיט העונה, ג'ינס מקומט, בגווני כחול־בהיר וכחול־כהה. הבד נעים וקל יותר מבד הג'ינס הרגיל. אצל רונלד ששון גם מציעים לילדים ולילדות את אותם הדגמים כמו לאמא ואבא, כדי שיתלבשו וירגישו כמו הגדולים.

יוני־סקס המראה הצעיר לאם ולבן. הכיסים האחוריים של המכנסיים מודגשים בצבעי כחול־לבן. אין טוב מאשר להלביש ילד פרוע במכנסי ג'ינס כאלה, בהם הוא יכול להתרוצץ, לשחק וגם להתלכלך. הבד חזק מאוד, עמיד בכביסות רבות והוא באמת מתאים ביותר לילדים שובבים.

מקומט הלהיט של החורף: הבד עובר תהליך מיוחד של קימוט וגם אם רוצים לגהצו הוא מסרב. הבד קל, נעים ורך, ומעצבים ממנו הכל – חולצות, מכנסיים, ז'קטים, חצאיות ושמלות.

אורנה גליז

חלון ראווה

אתי קרן מעצבת גם היא מכנסי ג'ינס גדולים, במראה הרחב. אלה דגמים המתאימים לו ולה, והם מס־תירים את הגזרה המקורית כך שע־גלגלה או דקיקה נראית בהם גם כן טוב.

גם שוק הכרמל בתל־אביב משופע בבגדי ג'ינס לילדים ולמבוגרים. המבחר הוא רב והמחירים סבירים. החברות המייצרות אותם אינן תמיד ידועות, אבל שם לא משלמים עבור מוניטין.

האופנאים מייצרים מבד הג'ינס גם דגמים לנשים בלבד — חצאיות צרות, באורך מיני או מידי. שמלות בסגנון השמיזיה, המתאימה גם לנשים בהריון (קונים, במקרה זה, מידה או שתיים יותר גדולה, לפי גודל הבטן). וכך תהיה אשה הרה, הלובשת סוודר גולף או צעיף מתחת לשמלת השמיזיה ובאביב — כלום, באופנה גם בעת הריונה.

חתיכי מכנסי ג'ינס של ליוויי'ס בגיזרת חצי באגי עם חולצת פלאנל משובצת באדום־כחול־לבן, בסגנון המערב הפרוע. פעם היו הג'ינס טאבו בהרבה מקומות. היום הם מהווים את סמל החתיכיות.

מפוספס צר־צר והדוק־הדוק, מכנסיים מקווקווים ומפוספסים בכחול ותכלת בהיר של רונלד ששון. אין ספק שהם מרזים את הרזות עוד יותר והפיגורה השדופה מתגלית במלוא הדרה.

פיקאסו של האלימות

הבימאי סם פקינפה חי מחוץ לתקופתו ומת טרם זמנו. הוא היה נביא האלימות — אקדוחן בעידן החלל

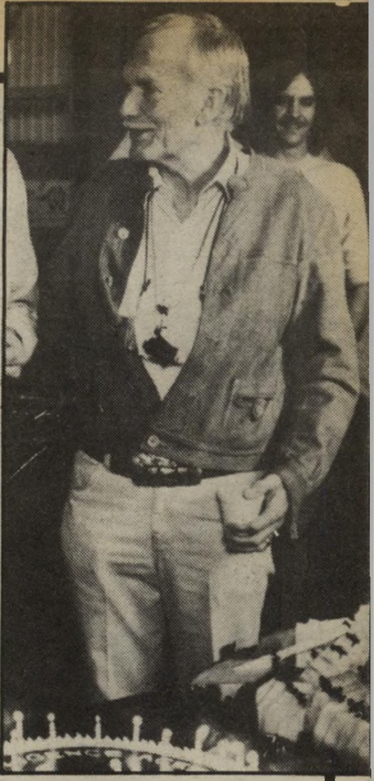

בימאי פקינפה
ריקוד בלט מחריד

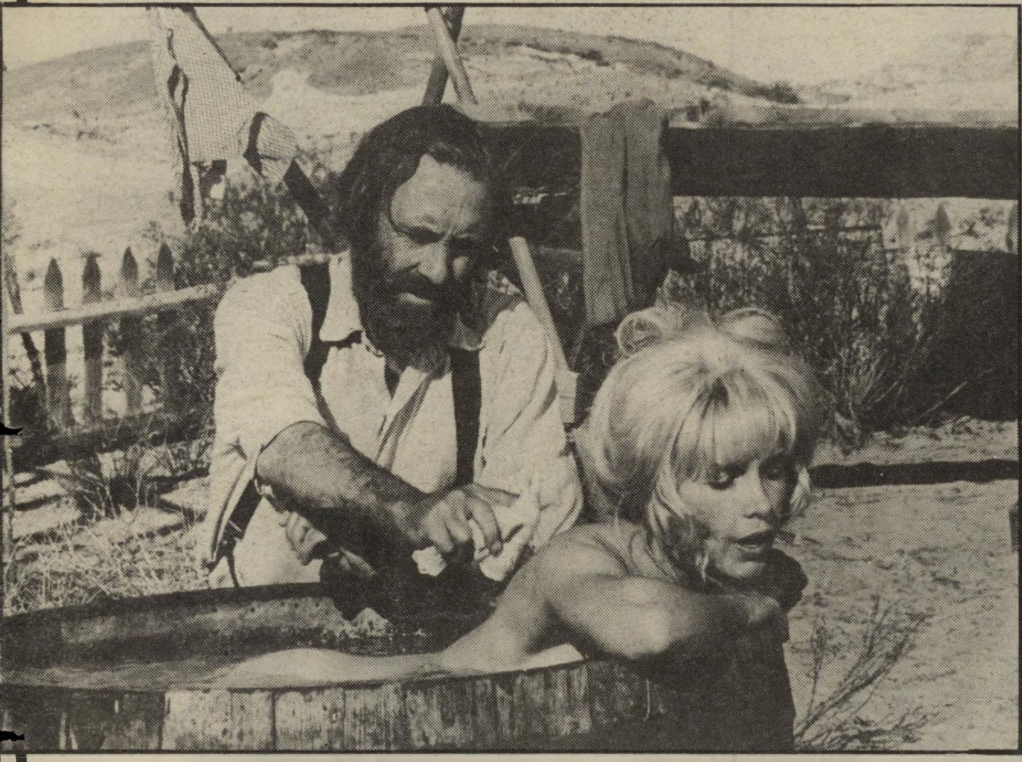

סטלה סטיבנס וג'ייסון רובארדס ב"באלאדה על קייבל הוג"
אמבט אחרון במערב הפרוע

ג'יימס קאן ב"רוצחי עילית"
התפרצויות הזעם האנושי

גרמני ואמריקאי ב"צלב הברזל"
התאבדות למען דרגה

דאסטין הופמן ב"כלבי הקש"
עריכה מהירה הקרנה מואטת

סם פקינפה היה אחרון ענקי המערבון. עם מותו, בסוף השבוע שעבר, נחתמה סופית תקופת זוהר של הוליווד. מת סגנון קולנועי שהיה אחד הסמלים הבולטים ביותר של התרבות שהשפיע החוף המערבי של ארצות־הברית על העולם כולו.

פקינפה, בנו של שופט בעל אמות־מוסר חמורות, והוואי בעל מושגים חוקיים מפוקפקים (הוא פשט רגל 13 פעמים), גדל בחיק המערב. ליתר דיוק, באחד הכיסים האחרונים של המערב הפתוח, שהיו קיימים עדיין בקליפורניה. בגיל שנתיים כבר קשרו אותו לאוכף של סוס, כדי שיצטרף לשאר בני־המישפחה, שיצאו לרכב "אל מרחבי הארץ הפתוחה".

זו אותה הארץ שפקינפה שר את קינותיה בכל המערבונים הרבים שעשה לאחר מכן, בדיוק כפי ששר את קינות המוסר הישר, הפשוט והמובן, שאביו היה מייצג בצורה כה מושלמת בחייו. מוסר מן הסוג האומר כי "אל לך להרוג חיות יותר מכפי שתוכל לאכול." מוסר שאין למצוא אותו בספרי החוקים, אולם ערכו נעלה וחשוב יותר מכל מה שניתן לרשום בקונסטיטוציה.

כי בלב מידבר או שממה, הרחק מבתי־המשפט, בעולם שרק מעטים בו יודעים קרוא וכתוב, אין ערך לקונסטיטוציה, אבל יש ערך אבסולוטי למוסר.

הנקב של הכדור. מה הפלא שדאסטין הופמן, שהופיע בסרטו, כלבי הקש, כינה את פקינפה "אדם שחי מחוץ לתקופתו, אקדוחן בעידן החלל"? אכן, נדמה כאילו כל גיבוריו היו כאלה: שני האקרוחנים המזדקנים באקדחים אחרי הצהריים, השודדים בחבורת הפראיים, קייבל הוג, שחי ממכירת מים לסוסים של כרכרות־הדואר, המוצא עצמו מיותר ביום שמתחילות לנסוע מכוניות, ג'וניור בונר, שממשיך להיאבק עם שוורים בזירת הרודיאו בעידן שבו הכל נוסעים בקאדילקים.

סרטיו של פקינפה ניחנו תמיד במידה עצומה של אלימות, אותה הביא לדרגה עליונה של סגנון, עד כדי כך שכונה "פיקאסו של האלימות". הוא רטן וטען שאינו מקבל את הכינוי. אם הוא מראה את התפרצויות הזעם האנושי ואת תוצאותיו הזוועתיות, זה רק כדי להעמיד את האדם מול פני האלימות הנוראה הנצורה בתוכו פנימה.

הוא היה מעריץ נלהב של האנתרופולג רוברט אדרי ושל כתביו, וטען שסרטיו שואפים להעמיד את הצופה מול מלוא הכיעור השוכן בו פנימה. "הטלוויזיה הקהתה את חושינו עד כדי כך שעוד הרוג אחד אינו עושה רושם על איש. אבל פעם אחת כדאי היה שנראה מקרוב את הנקב שמשאיר אחריו כדור של אקדח בגוף האדם, שנראה את המוות כפי שהוא מתבצע, על כל פרטיו. ואולי זה ילמד אותנו להבין את החיה השוכנת בתוכנו."

ואכן, סצינות האלימות, שבהן שילב פקינפה עריכה מהירה עם האטה מכוונת של מהירות ההקרנה, היו לשם דבר בזכות עצמו. מעין ריקוד בלט מחריד שהופעתו היתה כמעט חובה בשיאי סרטיו.

מטבע עובר לסוחר. גם כאשר נדמה היה כאילו הוא מאופק ורגוע יותר, כמו בבלדה על קייבל הוג או בג'וניור בונר, היו מסריו של פקינפה אותם המסרים. הוא כעס על העיתונאים והמבקרים, שסילפו כוונות, ויותר מזה, ניסו למצוא בסרטיו דברים שלא היו שם כלל, אבל עוד יותר כעס על מפיקיו, שאיתם נמצא בעימות מתמיד, משום שחתכו ועיוותו את סרטיו, כדי להתאימם — כך לפחות טענו — לדרישות השוק.

איש קשה ובלתי מתפשר בעבודתו ובחיים (רבות סופר על התיגרות התכופות שלו), הוא הורחק בשנים האחרונות מן הבד. ראשית משום שבעיני המשקיעים נחשב לקאפריסי מדי. שנית, משום שהאלימות הפכה מטבע עובר לסוחר עד כדי כך שאיש לא התרגש ממנה יותר ושלישית, משום שסירב לקבל מרות.

ואולי, יותר מכל, משום שכדברי הופמן, הוא התעקש לחיות בתקופה אחרת. עד כמה זעם על המדיה והמפעילים אותה אפשר היה לראות בסרטו האחרון, סרט מבולבל, מתוסבך ואומלל, בשם תעלומת אומגה, שבסיומו ניתן להבין כאילו העולם כולו, החל מן החזקים והאדירים ביותר ועד לחלשים הנתונים למרותם, כולם גם יחד אינם אלא כלי־משחק בידי מפלצת טכנולוגית, המחסלת אותם בלי רחמים. ובעולם כזה, אין מקום לאנשים כמו סם פקינפה.

קולנוע

כוכבים

מי הוא הנאצי הזה?

אציל השחקנים בתפקיד הנאצי שבנאצים

הדימיון מקפיא את הדם: אותן הפנים הנפולות, אותן כתפיים רפות: מבט פאנאטי בעיניים מזדקנות, שפתיים צרות וקפוצות.

כשצעד לורד לורנס אוליבייה על בימת ההסרטה של אווזי הבר – 2 בברלין, לפני כחודשיים, עצרו כל חבריו השחקנים את נשימתם, ואנשי הצוות היו המומים — הסיוט ההיטלרי קם והתחדש במוחשיות מפלצתית. והעובדה שכלא שפאנדאו, המכיל את האסיר המבודד ביותר בעולם, היה קרוב אליהם רק כמה מאות מטרים, הגבירה את הזוועה.

אין ספק, גם צופי הסרט צפויים להלם: הדימיון בין רודולף הס, מי שהיה מישנה לארולף היטלר, למי שמעצב אותו על הבד, סיר לורנס אוליבייה, גדול. מה שנורא עוד יותר היא הרצינות שבה מתייחס אוליבייה לעבודתו על הדמות. רצינות שאיפיינה מאז ומעולם את מיקצועיותו העילאית של האציל בשחקנים. אלא שהפעם הוא לא צייד־הנאצים, שמעון ויזנטאל, שאותו גילם בנערים מברזיל כי אם, להיפך, הנאצי שבנאצים.

אם כי גילם גם בעבר נאצי אחד לפחות, רופא השיניים הסאדיסטי באיש המאראתון הרי ביחס לרודולף הס, שהיום הוא בן 91, יש לאוליבייה בן ה־77 הרגשה שהמשך החזקתו של האסיר היא חסרת־טעם.

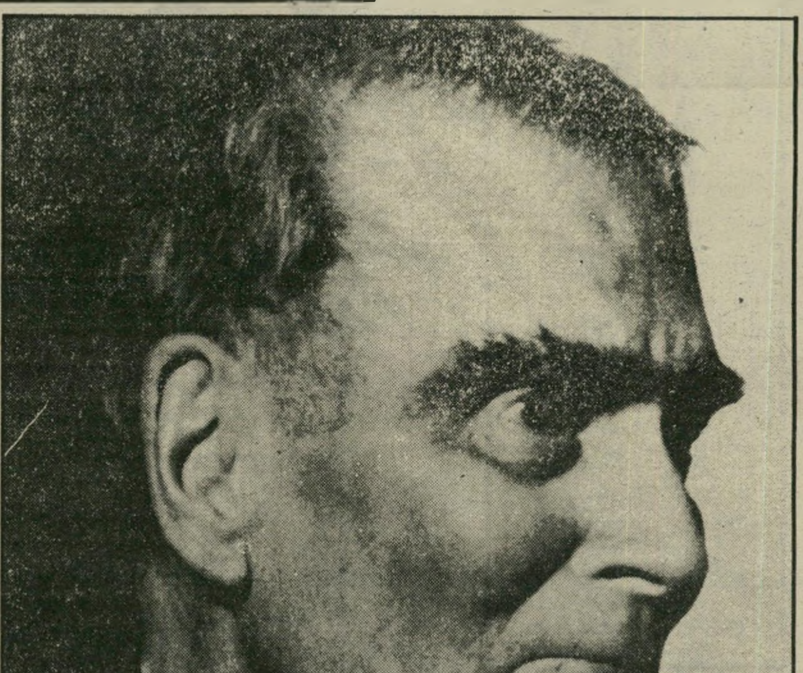

סיר לורנס אוליבייה בתפקיד רודולף הס
אותן העיניים, אותן השפתיים

העלילה איננה מתייחסת כלל לסוגיית התיישנות פשעי הנאצים. זהו מותחן, שבמרכזו משימה משותפת לרשת טלוויזיה אמריקאית וכנופיית שכירי־חרב, לחטוף את הס מכלאו לשם שידור טלוויזיה מהפכני. אם תצלח המשימה או לא, זה נשאר לראות על הבד בקרוב. עובדה אחת ידועה כבר — אוליבייה חזר הביתה ואפילו הספיק לקבל את פרס הטלוויזיה האמריקאית על מישחקו כמלך ליר ואילו רודולף הס עדיין נישאר מן הצד השני של הגדר. הוא אפילו לא יודע על ההסרטה, שכן שלטונות הכלא מצנזרים כל חומר עיתונאי המגיע לידיו.

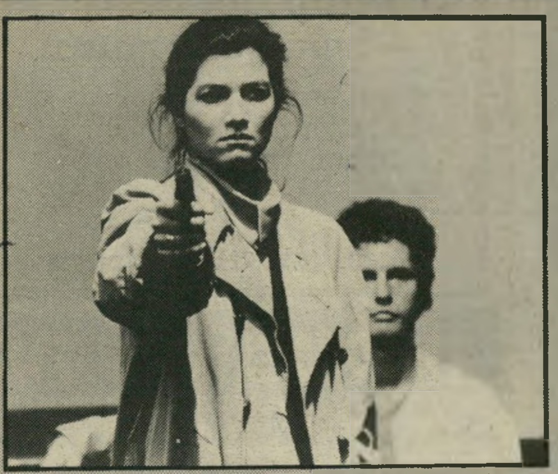

עכברוש הגיטו והירוקים

אין זמן לדמעות – מישפט באכמאייר (פאר, תל־אביב, גר־מניה) – **אם יש מסר רלוואנטי לסרט, הרי הוא קשור דווקא לתנועת הירוקים, שאת מישלחתה קיבלה ישראל בשבוע שעבר בצורה אינפנטילית והיסטרית בלשון המעטה.**

מה פתאום!

כי במאי הסרט, השחקן הפאסבינדרי הקבוע, נגוע בסקרנות פוליטית דוגמת רבו, שחזר וטען, כי הוא מנסה לשחזר את ההיסטוריה של גרמניה כדי להבין למה הוא מתעב את מיש־טרה היום.

הרקע העובדתי (אנה באכמאייר ירתה להורג ברוצח בתה, בתוך כותלי בית־המישפט ולעיני השופטים בשנת 1981 ושוחררה מן הכלא לפני שבועות ספורים) עניין אותו רק כסימפטום חברתי. מכאן גם שם הסרט: אין זמן לדמעות. הגיבורה שלו, מארי סלבאך, אינה אם אוהבת העושה צדק מוסלמי בנוסח „עין תחת זין" לסוטה־המין שחנק את בתה. היא, המגדירה עצמה „עכברוש גיטו", היא התוצר החברתי המדוכא בגרמניה החדשה. בת לאב במדים שלא הכירה ולאם זנזונת, גדלה באשפתות. כדי לעמוד על רגליה פשקה אותן לפרנסתה ולמען ילדתה החליטה לזחול החוצה מן הרפש. לשם כך היה עליה להיפטר משותפה, אבי בתה, שביתר הגברים שהכירה, הפך לטפיל על צווארת.

יש משהו רקוב בטחנות־הצדק של גרמניה. השופט במישפט־הרצח אינו אלא אותו השופט האחראי לשחרורו בשעתו של הפושע שכבר ביצע עבירות־מין בעבר והמישפט מאיים להפוך את האם מתובעת לנתבעת, דבר שהוא עלבון להיגיון ומניע מדרבן לזעם ולתיסכול שכבר קיימים במדורה הפמיניסטי שניצתה בה. בזיכרון עולים כמה מוטיבים פון־טרוטאים ביחס למיבנה השוביניסטי הגברי של החברה הגרמנית והאושיות המפוקפקים של מערכת השיטור והמישפט שלה, וכן כמה הפגנות על עיכוב אינסופי של מישפטים וטיוח עדויות במישטרה. על רקע זה אפשר לראות את הסרט כמחאה פמיניסטית וחברתית קודרת כשם שהירוקים הם תנועה מהפכנית לא הומוגנית, תנועת מחאה, עם כל מה שניגזר ממנה.

סלבאך (מרי קולבין) – לא „עין תחת זין"

אופנה

כדורי־מרץ במבחנה

[illegible]

אין דבר בריא יותר מהצלחה ואין סיבה שלא לחזור על אותו מירשם עצמו: פלשדנס ופוטלוס הזניקו את הצופים הצעירים לקולנוע כמו כדורי־המרץ את הספורטאים הרוסים בתהרויות בינלאומיות. הבא בתור — גופות שמימיים לפי אותו המירשם: ריקוד אירובי פלוס כמה טיפות סכס וכמה סנטי־ליטר אהבה. את הכל קושרים במבחנה אחת עם סיפור לא מסובך מדי: מורה לריקוד צעירה ונהמדה הולמת להקים בית־אולפנא שכולו שלה ובדרך גם משפרת את

הס (בכלא שפאנדאו)
לא יודע על ההסרטה

בושרה של נבחרת כדורגל כושלת. היא מצליחה במשימה מעל לנדרש בעולם הספורט. כי מנהיג הקבוצה מתאהב בה להלוטין, מה שלא מתקבל ברוח ספורטיבית על־ידי נערתו. זו, נוקטת בכמה תחבולות, העשויות להרחיק אותה מן המיגרש.

את הגופות השמימיים מספקות שתי תגליות טריות — סינתייה דייל, הרוקדת כבר מגיל 5 אצל סם פולי, שלא במיקרה הוא הכוריאוגרף של הסרט, ולורה הנרי, המגלמת את המתחרה שלה.

פרט כלכלי מעניין: מפיקי המוסיקה של הסרט, ג'ון פיטרס ופיטר גובר, היו בעבר אחראים גם להפקת פסקול פלשדנס שנמכר עד עתה ביותר מ־10 מיליון עותקים. צריך להשוב על אפשרות כזאת בעיסקת־ההבילה ב'.

מישאלים

להיטי 1984

מ"זליג" ו"העדר"
עד "רחובות לוהטים"

בכל סוף שנה אורחית נוהג סינמטק חיפה לערוך מישאל בין כל מבקרי־הקולנוע, מי היו הטובים שבסרטי השנה. השנה העלו תוצאות המישאל הפתעה נעימה — ארבעת הסרטים המצטיינים הם בדיוק סרטי השנה של העולם הזה ואלה הם כל עשרה הסרטים, לפי דירוגם:

1. זליג (וודי אלן); 2. העדר (אילמז גוני); 3. נאראיאמה (שוהיי אימאמורה); 4. פאני ואלכסנדר (אינגמר ברגמן); 5. פאריס־טכסאס (וים וונדרס); 6. תמונה מישפחתית (לוקינו ויסקונטי); 7. שובו של מארטן גר (דניאל וינייה); 8. מסיבת נישואין (כז'יסטוף זאנוסי); 9. מאחורי הסורגים (אורי ברבש); 10. רחובות לוהטים (וולטר היל).

תדריך

חובה לראות

תל־אביב: צרות בגן־עדן, כרמן, העדר, פאריס־טכסאס, מאחורי הסורגים;
ירושלים: כרמן, מאחורי הסורגים;
חיפה: מאחורי הסורגים;

תל־אביב

★ ★ ★ ★ **צרות בגן־עדן** (זקל ארצות־הברית) — ארנסט (להיות או לא להיות) לוביץ' טוען, שמבחינה סיגנונית זהו סירטו המושלם ביותר, ומאחר שהוא נודע כבעל מגע־הקסם, כדאי להיווכח במה מדובר. זוהי אחת המהתלות האלגנטיות, הפיקחיות, המצחיקות והנקיות ביותר שנעשו אי־פעם על הבד. כל דקה היא שנינות. ואם יש מוסר השכל, הרי גם זה מפוכח: את הרומנטיקה אפשר לנצח בעזרת ראש בריא, שותף שווה־כוח ושכר בצידו.

סינתייה דייל ב„גופות שמימיים"
כמה טיפות סכס

חני פרי

דוגמנית הצמרת הבינלאומית
בקורס לדוגמנות וטפוח החן

במלון
שרתון
תל אביב

• הדרכה יסודית בטפוח החן בפקוח משרד העבודה.
• הכשרה לדוגמנות הצילום והמסלול.

קלאסה

המכון לטיפוח החן טל-450413

חוג ברמה אינלקטואלית ובמגמה הומאניסטית –

לדיון בבעיות האדם, החברה האנושית, הארץ והעולם; וכן לפעילות בלתי־אלימה (ללא הגבלה בגילים).

♦

פרטים: ת.ד. 921 ת"א 61008

מודעות בטלפון

לכל העתונים
בכרטיסי אשראי במחירי המערכת

ישראכרט | ויזה | DINERS CLUB INTERNATIONAL ISRAEL LTD

שרות ת.ד. ללא תשלום - חניה חופשית במקום

פרסום אידיאל
אבן גבירול 110 ת"א, פתוח 7.30 - 20.00 רצוף
03-227117/8

אולפן לאה פלטשר

מודיע על קורסים חדשים

* **טפוח החן**
יקנה לך יציבות נכונה
נימוסין טובים
ובטחון עצמי
* **דוגמנות כמקצוע**
באם הנך תמירה ונאה
סיכוייך גדולים להצלחה
* **התעמלות**
תהיי גמישה
תחזקי שרירייך
הרזיה מובטחת

טלפון 267682
בין השעות 16.30–19.30
אבן גבירול 50

איתן עמיחי

הדברת מזיקים
בע"מ

מומחים להדברת תיקנים (ג'וקים), תולעי עץ, חרקי ספרים ובגדים.

רמת-גן, רח' מודיעין 18, ת.ד. 2272

טל. 790114-5-6 רש' מס' 21 עסק 481/75

שמירת על בריאותך ורכושך

הלב שלך שווה בדיקה!

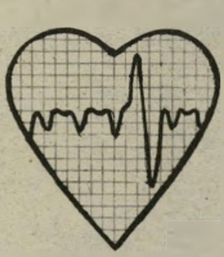

בן 35+
הלחם בחשש המנקר,
בוא עוד היום לאיבחון מוקדם
השקט הנפשי שלך
שווה את זה.

הבדיקה כוללת:
בדיקת קרדיולוג, א.ק.ג.
א.ק.ג. במאמץ (ארגומטריה),
בדיקות מעבדה.

מכון לבריאות הלב

בית הרופאים, ריינס 18 פינת פרישמן תל־אביב
טלפונים: 03-221227, 03-244294

אילנות יועצים לפרסום

פרסום מודעות בטלפון לכל העתונים

03-229353

כל יום שלישי בערב

ניתן להשיג את
העולם הזה
במסעדת
פירוז'קי PIROŽKI
רח' ירמיהו 30, תל־אביב

המרכז הישראלי למחיצות גבס

מחיצות גבס

מחיר מבצע של –.13,500 שקל למ"ר בלבד.

טל. 03-960233 ,052-84218
(24 שעות)

שולה

השתלת ציפורניים מלאכותיות בשיטה אמריקאית — בידיים וגם ברגליים וכן השתלת ריסים.

תל־אביב, המלך ג'ורג' 89
טל. 284919—295318

למחזיקי ישראכרט

חייג טלכרט, 03-287651

למסירת מודעות לוח, מודעות מסגרת ומודעות משפחתיות
בשעות 8.30–17.00

"ורד" שרותים רפואיים בע"מ

* שרותי רופאים ואחיות פרטיות בבית ובבית החולים.
* טיפולים רפואיים.
* לווי רפואי לטיולים וארועים.

טל. 03-256686

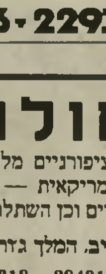

יוסי יזרעאלי, במאי־התיאטרון השנוי במחלוקת, מספר על עבודתו, אמונתו המיקצועית, השחקנים שהוא עובד איתם, יוצא נגד קביעות בתיאטרון, וטוען ששחקן הרוצה להתקיים חייב להצטיין כל הזמן

„אילו היו לי רק שונאים, או רק מעריצים, הייתי מודאג מאוד"

„אני מטבעי לא שקט. תמיד מטריד אותי מה עשיתי אתמול. אף פעם אני לא שלם עם מה שאני עושה"

„אני קורא לפינקל הביוגרף האישי שלי. השינאה שלו אלי היא, כנראה, עניין דורי. אני דווקא מחבב אותו"

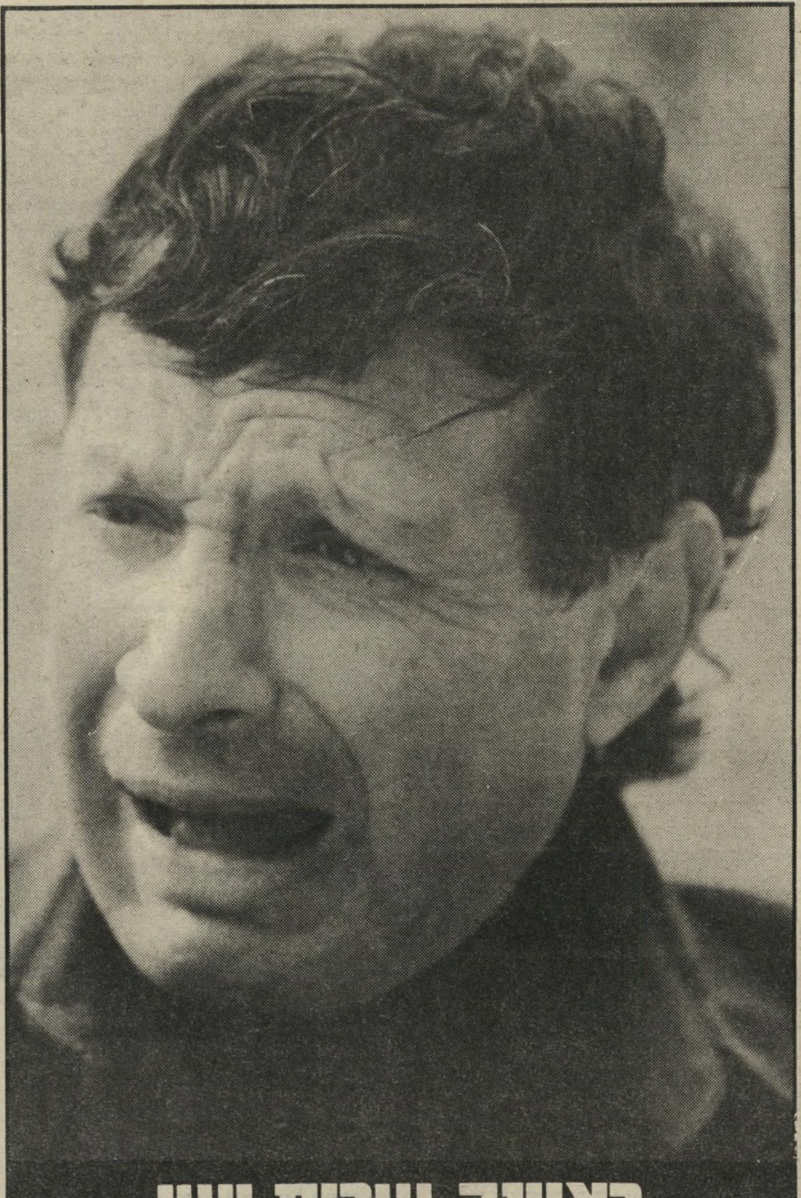
ראיינה שרית ישי

„יוליוס גלנר אמר לי: בוא ל,הבימה', תקבל קביעות, תקבל פנסיה. נבהלתי. זה היה סימן של ניוון"

„מספרים על התיאטרון שבכניסה יש קופסה של נפטלין וכל שחקן שנכנס לוקח כדור, שלא יאכל אותו העש"

„לבעיה של קביעות בתיאטרון אין אח ורע בעולם. כשסיפרתי על זה בלונדון, נפלו מהכסאות"

„התיאטראות הגדולים בארץ מנוונים!"

יוסי יזרעאלי הוא אחד מאנשי התיאטרון השנויים ביותר במחלוקת. יש לו מעריצים שרופים הבאים לכל הצגותיו. מראה תדיר בחזרות של יוסי יזרעאלי – תלמידיו יושבים מצלמים, כותבים ומקליטים את כל מוצא פיו כדי לתעד לנצח־נצחים. ומשמע־אוזניים תדיר הוא לשמוע שחקנים בתיאטרון, החולקים על דרכו האמנותית, על דרך עבודתו ועל השקפת עולמו.

יזרעאלי עצמו בן 48, אבל עם תדמית של צעיר נצחי, לא לוקח ברצינות את המתנגדים לו. לעומת זאת עם ההערצה, אומרת אשתו היפה, תלמה, „הוא משתזף.

ברקורד של יזרעאלי הצלחות פנומנליות כמו הצגת הילדים **עוץ לי גוץ לי**, מדיאה וסיפור פשוט איש חסיד היה וגם כשלונות טוטאליים. הצגתו, **עוץ לי גוץ לי** שאותה ביים כשהיה סטודנט לתיאטרון בלונדון, רצה משך שנים ארוכות. ההצגה תמול שלשום ירדה מעל הקרשים אחרי חמש הצגות ואחרי מסכת ארוכה של חזרות, בעיות וויכוחים קשים עם הנהלת תיאטרון הבימה.

כשביים יזרעאלי, פרופסור בחוג לתיאטרון של אוניברסיטת תל־אביב, את הסוחר מוונציה האשימו אותו המבקרים באנטישמיות. לדבריהם אפילו שקספיר לא התכוון לשיילוק כל כך אנטי־שמי כמו שהיה השיילוק של יזרעאלי.

היום הוא אומר שעוץ לי גוץ לי עושה לו היי ומספר בהנאה מרובה איך כשביים את ההצגה, היה בן 25 ונראה בן 16, וכשהוא נכנס לאולם־החזרות כל השחקנים צחקו. הוא עצמו פחד מהשחקנים. לדבריו: „היו שם כוכבים כמו אריק לביא ושושיק שני ופחדתי לדבר איתם. הערצתי אותם." על ידידיו נמנה השחקן עודד קוטלר והוא מספר כמה קינא בו בתחילת הדרך.

הוא נשוי לתלמה, מרצה לספרות אנגלית, אמריקאית במוצאה, ואב לתומר, עיינה ויותם. בלי הבית, הוא אומר, הוא היה אבוד. ילדיו מתעניינים בתיאטרון. את אשתו, לה הוא נשוי כבר 18 שנים, הכיר כשהיו בני 16, דרך עליזה שגריר המנוחה, רעייתו של חברו הטוב ביותר, מיכה שגריר. אחרי הפגישה ההיא לא נפגשו במשך ארבע שנים ואז נפגשו פעם אחת כשתלמה הגיעה לביקור בירושלים. כעבור שנתיים נפגשו באמסטרדם והתחתנו. סך הכל, הוא אומר, הם בילו יחד 16 יום לפני שהתחתנו, מה שלא מפריע להם להיות נשואים באושר רב וכמו שיוסי אומר, „הקדשנו זמן אחד לשני ולמדנו להכיר זה את זו."

(המשך מעמוד 35)

הם מתגוררים עם הילדים והכלבה ליידי בבית מטופח עם גינה ברמת־אביב. חוסר־השקט של יוסי מוצא פורקן בעבודה בגינה, בשיחות ובקשר הדוק עם שלושת הילדים, הדוברים אנגלית ועברית בו־זמנית. את יותם ועיינה לקח לתהילה. למחרת בבוקר מצא ליד מיטתו ציור מדהים. בנו תומר, בן העשר, צייר לו את הדמויות בהצגה. הילדים אוהבים תיאטרון ויונקים תיאטרון. הם הולכים להצגות בארץ ובחו"ל. למרות גילם הצעיר הם ראו כמה מחזות ארוכים כאורך הגלות של שייקספיר, בלי להוציא הגה מפיהם.

אל פרוייקט תיאטרון החאן הוא נכנס במלוא המרץ, בחר שישה מתוך 160 שחקנים, שאך זה סיימו בית־ספר למשחק ושיש להתקנא בהם. הוא מעניק להם הכל – שיעורים בתנועה, בפיתוח־קול ובנגינה. השחקנים האלה זוכים לטיפול וליחס שאף שחקן אחר בארץ, ודאי לא בתחילת דרכו, אינו זוכה לו. יוסי עובד איתם באופן אישי ובהצגה תהילה אתה מגלה שאצל יוסי יזרעאלי אין תפקידים קטנים. גם אלה שאינם פוצים פה משך ההצגה, יש להם נוכחות בימתית חזקה.

יזרעאלי מביים את „תהילה" (אורה מאירסון)
„תהילה היא הנכדה של סיפור פשוט והבת של תמול־שלשום"

הביקורות לא אהבו את תהילה. ימים אחדים לפני הביקורת ראיתי את ההצגה עם משפחתי, שני מבוגרים וילדה אחת, שלושתנו אהבנו את ההצגה והיא היתה עבורנו בבחינת חווייה תיאטרלית נדירה. גם הקהל, שמילא את אולמו המרשים אך המאוד לא־נוח של החאן, אהב את ההצגה, הוא ישב מרותק לכסאות ומחא כפיים בהתלהבות בתום ההצגה, כשהוא קורא שוב ושוב לשחקנים אל הבמה.

יוסי יזרעאלי עושה תיאטרון בעזרת אפקטים קוליים, בעזרת אפקטים טכניים, אך, בעיקר, בעזרת השחקנים, אותם הוא מפעיל על הבמה בצורה תיאטרלית, מאוד לא־ריאליסטית, ואולי, משום כך, הוא עושה תיאטרון אמיתי, כי התיאטרון הוא מישחק והוא גדול מהחיים, בניגוד למה שחושבים כמה מבקרים.

יש להניח שלמרות הביקורת, הקהל ירוץ להצגה המתעדת כמעט בדייקנות את הטקסט המקורי של סיפורו של עגנון. יש להניח שתהילה לא תהיה ההצגה האחרונה של יזרעאלי שהביקורת לא תאהב ושהקהל יצפה בה משתאה.

■ ■ ■

● כשהגעת לחאן, התיאטרון היה במצב של התפוררות, תיאטרון כמעט בלתי נחשב.

התיאטרון היה במצב של אפס, שהוא לפעמים אידיאלי כדי להתחיל בבניית משהו. לא נלחמתי למקד את הנושאים שאני עוסק בהם במקום אחד. העמדתי רק תנאי אחד. אני לא רוצה שחקנים קבועים. אני רוצה להקה בגודל אידיאלי, כי אני מאמין בתיאטרון קטן. אחרי שפירקתי את מה שנותר ופיזרתי את השרידים מסוף העונה הקודמת, הקמתי את הלהקה החדשה.

● בלהקה החדשה, לבד משבתאי קונורטי, אין אף שחקן מנוסה אחד. כולם מתחילים שסיימו בתי־ספר.

הסיבה היחידה ששבתאי קונורטי נשאר בלהקה היא, כי הוא שחקן שאינו נועל נעלי־בית ויש בו איזה טירוף פנימי. גם אורה מאירסון, שמשחקת את תהילה, נותרה מהעונה הקודמת. אבל זה נכון שהיא סיימה בית־ספר לפני שנה.

את כל ששת השחקנים האחרים בחרתי מתוך 160 שבחנתי במשך שלושה חודשים. כל אחד מהם יעשה אצלי תפקיד ראשי, כי הם שחקנים יוצאים מהכלל. עידית נ־פרסון הולכת לשחק את לאהל'ה מהדיבוק. זה שהם סיימו רק עכשיו בית־ספר, זה לא משנה. תראי איך שהם עובדים. זה קשה לתאר. הם לומדים שלוש פעמים בשבוע תנועה ופיתוח־קול.

● וכל זה על חשבון התיאטרון?

אנחנו משיגים מילגות ותקציב. אני מקים תיאטרון־מעבדה, עם רעננות של אנשים צעירים. את לא מתארת לעצמך באיזו רצינות הם עובדים. משה בקר בא לבקר בחזרות והוא יושב בהבימה ויושב טוב והוא אמר לי שהוא מקנא בהם!

● מה, בעצם, אתה מנסה לעשות?

לחרוג מהרוטינה, להקים להקה צעירה, שהכל בנוי עליה. את מתארת לעצמך איזה מזל יש לחבר'ה האלה. רק עתה סיימו בית־ספר, חברים שלהם, או שהם מובטלים או שהם מועסקים בתפקידים קטנים בתיאטראות הגדולים. שם ימצצו את לשדם ויזרקו אותם אחרי שנתיים.

אצלנו זו להקה שכל אחד משחקניה יעשה תפקיד ראשי.

● השחקנים שבחרת הם בוגרי בתי־ספר למישחק. מה דעתך על בתי־הספר הקיימים בארץ?

אני חושב שבית־צבי זו אחת התופעות החיוביות ביותר בארץ, בית־ספר רציני, מקצועי. מגיע לגרי בילו, מנהל בית־הספר, הרבה קרדיט.

● ובית־ספרו של ניסן נתיב?

דעתי על ניסן נתיב שונה. לא ברור לי כל כך מה הם הקריטריונים המקצועיים, שעליהם הוא מחנך את תלמידיו. למרות שדווקא אצלו ראיתי שחקן יוצא מהכלל. בחור ארמני בשם וארה וארתאיניאן, והוא יצטרף אלינו ללהקה.

● איך מתנהלת העבודה בלהקה?

כולם גרים בירושלים ומקבלים סיבסוד על חלק משכר־הדירה. את צריכה להבין, החבר'ה שבחרתי מתאימים למקום והמקום מתאים להם וליפול להצגה כמו תהילה, מיד ביציאה מבית־הספר, תפיסת הדמות, תפיסת הסיטואציה. תראי, שחקן כמו יהודה אלמגור, בכל ההצגה הוא אומר משפט אחד ואיזו נוכחות יש לו. את אפילו לא מרגישה שהוא אמר משפט אחד. לאיילת שזר אין אפילו משפט אחד. את לא מרגישה בזה, כי הם יוצרים. את רואה איך במשפט אחד יהודה מריץ את כל תהילה. ראית את השחקנים על הבמה? כולם מנגנים על כלי מוסיקלי בלי יוצא מהכלל.

● דרשת מהם לדעת לנגן כתנאי לקבלתם לתיאטרון?

ודאי. זה היה חלק מהתנאים שהצבתי בפניהם.

● איזה עוד תנאים הצבת בפני השחקנים הטירונים?

רמת־משחק גבוהה ביותר.

● איך בחנת שחקן?

שלוש־ארבע פעמים עשיתי סינון מאוד איטי. קודם ביקשתי שיכינו קטעים, כדי להכיר באיזו מידה באו מוכנים למיבחן. האם יש להם כישרון טבעי או שלמדו לבחינה. אחר־כך הפתעתי אותם באילתורים ובשינויי־אילתורים. בדקתי את יכולת־ההתארגנות שלהם בחלל, בחנתי את הכישרון המוסיקלי שלהם, את היוזמה, את הסגירות או הפתיחות. הפגשתי 16 שחקנים על הבמה בוקר שלם. רציתי לבדוק את הזיקות החברתיות שלהם או איך הם יוצרים קשר אחד עם השני. היכולת החברתית היתה חשובה לי ביותר.

● ואחרי שבחנת 160 בוגרי בית־ספר למשחק, מהי התרשמותך משחקני העתיד?

שיש בהם הרבה מאוד אנשים מוכשרים.

● יותר מבשנים קודמות?

תראי, היום יש בית־צבי, סמינר הקיבוצים, ניסן נתיב, אוניברסיטה. לומדים בהם הרבה מאוד תלמידים, שאחר־כך נפלטים לתיאטראות הגדולים שלא בנויים לקליטה של כל כך הרבה שחקנים.

● האם עמדת על סגנון מיוחד שיש לשחקנים ישראלים צעירים, סגנון ישראלי, אולי בניגוד לסגנון הבריטי, למשל?

מה שמפתיע הוא שהם לומדים בלי אוריינטציה ברורה. הם לומדים להיות שחקנים כמו בפאריס, כמו בלונדון, כמו בדיר אל־באלח. אני חושב שבתי־הספר עדיין לא השכילו להבין ששחקן לא גורל בואקום. אם שחקן־אמן צריך להגשים את הארכיטיפים של התרבות שבמהלכה הוא חי, קצת מצחיק שהוא לוקח כמובן מאליו שהוא צריך לשחק כמו שחקן אנגלי. נוצר בלבול נוראי כתוצאה מההתרשמות שלנו מהתרבות המערבית. מה שיוצא, זה או חיקוי גס או חיקוי מוצלח או נס. אבל, בהחלט, לא תופעה אורגנית.

● כלומר, התלמידים למישחק לא מודרכים נכון?

זו לא בעיה של הדרכה. זו בעיה של תפיסה בסיסית של תיאטרון. הבעיה היא תרבותית־יסודית. אם המערכת בנויה בצורה כזו וכזו צריך להכין לקראתה תלמידים. כל מערכת התיאטרון בארץ, כמעט ללא יוצא מהכלל, מעל ומעבר ליכולת היצירה שלה, מתחפשת לתיאטרון אירופאי. חסר לנו הקאנון הדרמתי. חסר לנו חומר־היסוד הדרמתי, המחזאים הגדולים.

● מה שאתה אומר, זה שבארץ אין, בעצם, תפיסה נכונה של תיאטרון.

תפיסה של תיאטרון זו, במידה רבה מאוד, תפיסת־עולם. מה זו סיטואציה? זו תפיסת ההיסטוריה. אני חייב לתת את הדעת על הדברים האלה. אם לא אתן את הדעת אהיה קוף.

■ ■ ■

● הביקורות לא אהבו את „תהילה". מה הוא יחסך למבקרים?

ראיתי בטלוויזיה תוכנית ששני מבקרים דיברו בה על תיאטרון. אני אומנם ציניקן, אבל לא חסר־תקנה. הסתכלתי על התוכנית ואמרתי מה קורה פה, מה כל כך מוזר ומצחיק בסיטואציה הזו, שבה שני מבקרים מדברים על תיאטרון ואז הבנתי — זה הפרלמנט הבריטי שמטייל באפריקה ואיזו להקת קופים עומדת על העץ. הקופים מדברים אנגלית רהוטה, אבל משהו שם לא נכון. כל המושגים נשמעים בסדר. מה אם כך לא בסדר? חוסר שאלות־היסוד.

● אתה מדבר על התיאטרון האנגלי כאילו בא מפלנטה אחרת. אתה, בעצמך, חניך לימודי התיאטרון האנגליים וקשה להאמין שהשנים הרבות שעשית בתיאטרון באנגליה, הן כסטודנט והן כבמאי, לא משפיעות על העבודה שלך.

לקח לי שנים להתנער מהחינוך האנגלי

„בתי־הספר מלמדים שחקנים בלי אוריינטציה ברורה. הם לומדים להיות שחקנים כמו בפארים, כמו בלונדון, כמו בדיר־אל־באלח, רק לא כמו כאן"

ולהבין שהוא איננו מובן מאליו. אני עומד לביים בקייץ בפסטיבל שקספיר של שלושת הנהרות בפיטסבורג את מידה כנגד מידה. אני עובר על החומר, רואה מושגים של דמות, סיטואציה, אחדות־מקום, דברים לגמרי לא־מובנים מאליהם לנו. כי אנחנו מבינים את העולם בצורה אחרת ומבינים את האדם בצורה אחרת לגמרי. ולכן סיפור החאן, מבחינתי, הוא לטפל בחומרים אורגאנים, לא מיובאים. זה נראה לי מאוד־מאוד חשוב.

● מאשימים אותך שאתה בורח מהאקטואליה. מה יש לך נגד מחזות אקטואליים?

אין לי שום דבר נגד מחזות אקטואליים. יש לי צורך בהרחקת־עדות, כי כך, לדעתי, אפשר להגיע לאקטואליה בצורה יותר חריפה.

● אתה יושב על לבה בוערת, מסביבך מתרחשים דברים שמשנים את

„תיאטרון ,הבימה' הוא כמו מונית שנכנסו אליה 30 איש, וכולם צועקים שצפוף, אבל אף אחד לא רוצה לצאת"

הנוף התרבותי והאנושי שאתה חי בו, ואתה עוסק ב„תהילה" של עגנון.

על מה תהילה? על תחושה של פיספוס נוראי של ילד בן 11, של החמצה נוראית, כמעט חטא קדמון, שנמשך כבר 93 שנים ולא נותן מנוח ודורש תיקון. בשבילי, ההבנה של התרבות, בתוכה אנחנו מדשדשים, זו אקטואליה. עמוס עוז הגדיר את עצמו כחבר באגודת מתקני־אדם. גם לי יש את הג'וק של התיקון בתוך הנשמה ותהילה זה מסע של תיקונים.

● אני עדיין לא מבינה מה הקשר בין „תהילה" לאקטואליה?

נכון שהאינפלציה והמלחמה בלבנון הם יותר אקטואליים, אבל בזה אני לא עוסק. אקטואליה מבחינתי היא מהלכים נפשיים בהם אני חי. איזה סוג אדם אני רוצה להיות, איך אני רוצה לחנך את ילדיי. אותי מעניינים המהלכים החברתיים בתוכם אני פועל. אותי מעניינת התרבות הזו, שאנו חיים בתוכה, תרבות עם יעדים בלתי־ניתנים להשגה והחמצה בלתי־פוסקת והמתח בין חרדת־ההחמצה לבין הגעגועים לפתרונות כמעט משיחיים. כשבין שני הצירים האלה נמצאת האקטואליה. הרי אנחנו חיים בחרדה מחלום והתממשותו. ודאי שאינפלציה זו מצוקה כלכלית אבל בחיים עצם החזרה למקום, שבו אנשים חשבו ליצור את אחרית־הימים, עצם החזרה למקום, שבו אנשים עם תחתית כפולה במזוודות מבריחים את צרותיהם ולא מסוגלים לחיות בנורמות שהציבו לעצמם. זו אקטואליה. כי אלה לא נורמות של דנמרק, אלה נורמות מכאן. כל זה בשבילי אקטואליה. האזורים הפחות־מודעים, שבהם חומרי־הנפש מבעבעים בתוך המערכת.

האקטואליה היא מיפוי של כל מערכת־הסיוטים שתל־אביב חולמת בלילה אחד. זו אקטואליה. התיאטרון, שאני עוסק בו, נמצא מאחורי זה, אבל משפיע לא פחות.

● גם ב„דיבוק" אתה רואה אקטואליה?

ודאי. זה מחזה של חוסר־סובלנות, של היסטריה. חנן, הגיבור של הדיבוק, רוצה מטמורפוזה עכשיו, בזבנג. אין לו סבלנות למשך ההיסטוריה. הוא רץ אחרי רכבת בורחת, הוא רוצה פתרון עכשיו. הוא רוצה אחת ולתמיד חיסול הסיטרא אחרא וטוהר עצמי, הוא רוצה ימות־המשיח.

בתוך כל אחד מאיתנו יושב איזה גוש אמונים קטן. כל אחד מאמין בפתרון סופי אינפנטילי וכולם רוצים שאיזה חלום יוגשם ונחיה בימות־המשיח. מי לא רוצה את זה? אלא שבראיה מבוגרת, את מבינה שלא כל חלום הוא ממשי ובר־הגשמה. אני חי חיים מציאותיים והחלום נמצא מעלי והמתח בין השניים הוא עצם הקיום שלי. ברגע שאני מנסה לחבר בין חיים לחלום, אני מביא לחורבן. החלום צריך להישאר אופק בורח, געגועים וזה המסר של הדיבוק וזה בשבילי תיאטרון, כי התיאטרון הוא אופק ביסודו, געגועים למציאות.

■ ■ ■

● אתה נחשב לאיש שנוי במחלוקת. מצד אחד יש לך מעריצים שרופים, המתיחסים אליך כאל גאון, תלמידיך באים לחזרות ומקליטים את דבריך ומצד שני, יש לך מתנגדים שרופים, הטוענים שאתה משחק בתיאטרון.

אני לא יכול להסביר את זה. אילו היו לי רק שונאים, או רק מעריצים, הייתי מודאג מאוד. אני, מטבעי, גם עם עצמי לא שקט. אין לי מצבים שאני שקט. אולי בגלל זה אני מעורר מחלוקת.

● פינקל הקדיש לך פרקים שלמים בספריו האוטוביוגרפיים.

אני קורא לו הביוגרף שלי. תראי, השנאה של

פינקל זה כנראה ענין דורי. בעצם, אני די מחבב אותו. להיות בגיל כזה עקשן וללחום, כל הכבוד!

● הקאריירה שלך רצופה בהצלחות פנומנאליות ובכשלונות טוטאליים.

איזה כשלונות טוטאליים שלי את מכירה?

● „תמול שלשום" ב„הבימה".

ביקשתי להוריד את ההצגה אחרי חמש הצגות ואני לא רואה בזה כישלון. תהילה היא הבת של תמול שלשום. להבימה לא היתה סבלנות. תמול שלשום יכול היה להפוך לשלגר אדיר, אבל להם לא היתה סבלנות. זו היתה אשמתי. הטלתי על ההצגה משימות רבות מדי. חלק מומשו וחלק היו נוראיים. הבעיה היא שהבימה לא זכרו את ההצלחה העצומה של סיפור פשוט. האמנתי בתמול שלשום. הביני, אני לא בוחר דברים שיהפכו לשלגרים. אני בוחר דברים שאני מאמין בהם. הבאתי להבימה את העיבוד של תהילה. הם אפילו לא הסתכלו על זה. זו זכותם. הם הרי רוצים וזקוקים לתוצאות מיידיות. הם לא מסוגלים להשקיע לטווח ארוך. אני לא מאשים אותם. החאן בנוי לזה.

● גם כשבאת ל„הבימה" הבטחת המון הבטחות.

הייתי נאיבי, האמנתי שהמערכת רוצה להישרד וחוקי ההישרדות הם אלימים מאוד. לא יכולתי לשנות את המערכת, לא יכולתי להזיז שחקנים. היתה שם קביעות וזה מפריע ואין לזה אח ורע בעולם. כשסיפרתי על זה בתיאטרון הלאומי בלונדון, הם נפלו מהכסאות.

● בתיאטרון הלאומי בלונדון אין קביעות? ראיתי שם שחקנים במשך כמה וכמה עונות, אותם השחקנים.

יש חוזים לחמש־שש שנים. אבל קביעות לכל החיים — לא נשמע כדבר הזה.

● אינך חושב שזה לא הוגן, שחקן משרת תיאטרון כל חייו, והנה, בגלל שאין לו קביעות, יכולים לזרוק אותו החוצה?

משחק זה סוג מקצוע הדורש הצטיינות בלתי־פוסקת. בדומה לשחקן כדורגל.

● בכדורגל טווח הזמן של המיצוי הספורטיבי הוא יותר קצר. שחקן יכול לשחק עד יום מותו!

זה נכון. אבל מעולם לא עלה ברעתי לבקש קביעות כבמאי ואני עובד בתיאטרון כבר 20 שנה. פעם באתי להבימה כשהייתי סטודנט, מנהל הבימה היה אז יוליוס גלנר. הוא אמר לי תבוא להבימה. תקבל קביעות. פנסיה. אני נבהלתי. זה היה סימן של ניוון. אני מעדיף כך, כשאיש לא חייב לי כלום ואני לא נחשב לאדם קל. אני הולך על פרוייקטים מסוכנים. אני לא הולך על בטוח.

שחקן חייב להיות בהצטיינות בלתי־פוסקת, עם רמת־גמישות גבוהה מאוד. זה מקצוע קשה מאוד ומי שהולך למקצוע הזה חייב להבין זאת.

● מה עם שחקנים זקנים? צריך לזרוק אותם?

אני בעד קרן־פנסיה גבוהה מאוד ובעד קרן־אבטלה גבוהה מאוד.

● מי ישלם את הקרנות?

התיאטרון והשחקן. אני מציע שהתיאטרון, לאחר חמש שנים, יכפיל את קרן־הפיצויים.

● שחקנים התאגדו כדי להילחם באנשים שחושבים כמוך.

התאגדו. כן. אבל לא ברור להם על מה הם התאגדו. אמ"י הוקם כדי לשמור על שחקנים חופשיים, לא מאוגדים באיגוד השחקנים. כעת הוא נלחם על קביעות. זה אבסורד מוחלט. כי קביעות סותמת דרך לאחרים. צריך שתנאי־השכר וההעסקה יהיו הוגנים. זה, כן. אבל קביעות — לא! יש מקומות מוגבלים בתיאטרון. תקנים נסתמים בגלל קביעות. יגדל דור חדש שאין לו סיכוי להיכנס לתיאטרון. קחי את תיאטרון הבימה: כשעבדתי שם, תמיד הרגשתי כאילו ששלושים איש נכנסו למונית. נורא צפוף, המונית לא יכולה לנסוע. אבל אף אחד לא מוכן לצאת וכולם צועקים שצפוף שמה. צפוף נורא בהבימה. שחקן אמיתי לא רוצה להתקשר לתיאטרון. הוא פוחד שזה ינוון אותו.

● פגשת שחקן כזה?

יוסי בנאי. הוא הבין שהוא יתנוון בתוך מוסד. תמיד, כשיוסי ואני נפגשים, אנחנו מדברים על התיאטרון שקו חמש עובר לידו ובכניסה שלו יש קופסה עם כדורי־נפטלין וכל שחקן שנכנס בבוקר לתיאטרון שם כדור בפה, שהעש לא יאכל אותו. לדעתי, שחקן צריך להיות עצמאי. אז רמת־המיקוח שלו היא יותר גבוהה.

● אבל התיאטרון לא בנוי רק מכוכבים. הוא בנוי גם משחקנים קטנים.

תראי. בעולם המערבי אין דבר כזה, קביעות. שחקן צריך להיות גמיש. את יודעת איזו אבטלה יש בעולם? בארץ זה גן־עדן לשחקנים.

● ניהלת בנושא הזה מאבק מכוער עם שחקניו הקבועים של „החאן".

החאן התחיל עם להקה צעירה, שהקים מייקל אלפרדס. היה לו חלום. הוא רצה לעבוד עם צעירים וצעירות. כעבור שנה וחצי עזב. מכל החלום של מייקל נותרה הקבוצה. בווריאנטים שונים עבדה כמה שנים וזהו. קביעות בראשית החאן, לא באה בחשבון. כשאני עוזב את החאן, אני רוצה להשאיר לבא אחרי קרקע נקיה לגמרי. אי־אפשר לעבוד אחרת. זה בלתי אפשרי.

„ראיתי שני מבקרים מדברים על תיאטרון, זה כאילו יצא הפרלמנט הבריטי לטיול באפריקה, ולהקת קופים מחקה אותם"

● גם ה„בימה" וה„קאמרי" התחילו כלהקות של צעירים וצעירות.

נכון. אבל ברגע שהפכו למוסד הסתיידו. אם יש דבר שמפחיד אותי יותר מהכל, זו הסתיידות ופשרות. בדבר הזה נשארתי חולם מושלם. אני לא מאמין שתיאטרון יכול לבוא בלי חלום.

■ ■ ■

● אומרים שלקחת את החאן בלי ברירה, שלא היתה לך הצעה טובה יותר.

לא נכון. מה פתאום? כל השנים אני עובד בתיאטראות וויתרתי על הצעות בלתי־רגילות בחו"ל.

היססתי רבות לפני שקיבלתי את החאן. קיבלתי את התפקיד בלי שניגשתי למיכרז. ההנהלה הציבורית פנתה אליי ואז העמדתי תנאים.

● מה נגמר עם שני השחקנים שהשביתו את החאן, כשסירבת להעניק להם קביעות?

יוסי יזרעאלי מתאבל על עצמו ב„שיבעת הקבצנים"

„התיאטרון שאני חולם עליו אינו בר־מימוש!"

יוסי, יותם, תומר ועיינה יזרעאלי עם ליידי

„בלי הבית הייתי אבוד!"

מדובר על שני שחקנים, ויקטור עטר ואבי־נועם מור־חיים. הם רוצים קביעות. אני לא רוצה אותם. העניין הלך לוועדה פאריטטית, שתדון על גובה הפיצויים.

● בלהקה הקודמת היו שחקנים נפלאים, כמו עליזה רוזן. למה לא השארת אותה?

עליזה היא שחקנית יוצאת מהכלל. אבל לא היה משהו שיכולתי להציע לה. היא, אגב, לא היתה בתיאטרון כשהגעתי. אם יהיה תפקיד שיתאים לה, אעסיק אותה.

● האם תיאטרון החאן ייפתח לשחקנים מבחוץ או שתעסיק רק את הלהקה שבחרת?

בלי כל ספק. אבל אני לא אפתח תחנת־רכבת.

● ואם יהיו תפקידי מבוגרים, תמשיך להטיל אותם על שחקניך הצעירים?

כל תפיסת הדמות שלי היא אחרת. זו לא תפיסה ריאליסטית והגיל הביולוגי לא משחק תפקיד. אני מעדיף אנשים כמה שיותר פתוחים, תמימים ורעבים.

■ ■ ■

● למה אומרים שקשה לעבוד אתך?

תראי. אני מחפש. ביחד עם השחקן, דרך צורת אמירה תיאטרלית. בתיאטראות הממוסדים כפיתי את עצמי. לכן היה קשה לעבוד איתי. סיפור פשוט היה קריעת־תחת עד שהצלחתי להוציא מה שרציתי מהבימה. אבל ההצגה היתה הצלחה שכולם הצטלמו איתה. כן, אני מניח שאני לא קל. אבל עם הלהקה של החאן אני מסתדר מצויין, למרות שאני תובעני. אבל, לפי עניות־דעתי הבלתי־משוחדת, העבודה איתי היא תובענית, אבל הרבה יותר מהנה.

● אתה עושה עם השחקנים שלך אכספרימנטים פסיכולוגיים, חודר לפרטיות שלהם?

כל אחד משתף את הפרטיות שלו. אין חדירה לפרטיות כמטרה.

● אתם עוסקים בססשנים של פתיחות?

אנחנו מאוד־מאוד ענייניים. אני מאמין שאם אתה יותר פתוח לשני אתה יוצר יותר טוב.

● אתה חבר שלהם או שהם מפחדים ממך?

אני מעניק להם הכל.

● והבדלי הגיל והמעמד לא משפיעים?

ודאי שזה קיים. אבל, למרות זאת, יש בינינו קירבה נפשית עמוקה.

● בעבר נחשבת לבמאי, ששחקנים פחדו מפניו.

כי סיכנתי את מה שידעו ואני עצמי הסר־שקט. אף פעם לא מרוצה ממה שעשיתי אתמול. כי התיאטרון שאני חולם עליו כל כך קשה למימוש. שנים ארוכות הכנתי את עצמי לתיאטרון הזה, הן מבחינת השכלה והן מבחינה מעשית. אני צומח יותר מאוחר מאחרים. היו לי ארבע כפיות־כסף בפה. מה שעשיתי. רציתי מגיל צעיר מאוד. תמיד חיפשתי אתגרים בלתי־אפשריים. התיאטראות רצו להעסיק אותי ומצד שני הייתי עבורם כאב־ראש נוראי. הלכתי בדרכים לא סלולות. לא ידעתי בעצמי איך עושים, איך מגיעים למימוש החלומות. הרגשתי שהשביל הולך וצר.

● ואיך אתה מרגיש כיום?

כיום אני מרגיש שהדברים צומחים נכון. עוץ לי גוץ לי עושה לי היי מרחוק. כי זה לא יכול היה לקרות אחרת. את יודעת שערב הפרמיירה של עוץ לי גוץ לי היו בטוחים בקאמרי שזה פלופ נוראי? ההצגה הזו הלכה 14 שנה.

אני הולך בדרכים לא סלולות. נכנס לטריטוריות שלא הייתי בהן וזה מסכן את הבטחון העצמי של השחקן. אל תשכחי שכל מערכת התיאטרון בארץ היא שמרנית. שהשחקנים שמרניים. הם צריכים לאשר מה שהם יודעים ואני לא נתתי להם את זה. אולי בגלל זה פחדו מפני.

● כל השחקנים בארץ שמרניים?

לא. יש יוצאים מהכלל. קחי, למשל, את חנה מרון. שחקנית בלתי־רגילה. עבדנו יחד על

„בתוך כל אחד מאיתנו יושב גוש־אמונים קטן. כל אחד מאמין בפתרון סופי אינפנטילי, וכולם רוצים שאיזה חלום יתגשם ונחיה בימות המשיח"

מדיאה ולמרות זאת נשארנו ביחסים מצויינים. חנה מרון היא אשה שמתחדשת בכל מה שהיא עושה. למרות שהכוכבות מובטחת לה, היא לא שוקטת על שמריה. יש משהו מאוד־מאוד צעיר בחנה מרון.

● האהבה שלך ל„חאן" מהולה במיסטיקה?

איך הרגשת את זה? בכלל יש משהו בירושלים שלי נורא־נורא חשוב. שעושה לי דברים. את יודעת, ליד החאן יש תחנת־אוטובוס שמאחוריה, מוסתרת על־ידי צמחיה, יש שוקת מזמן התורכים וכשהייתי ילד, הייתי הולך עם אבא לתחנת־הרכבת, לראות את השוקת. הייתי בטוח שזה בית של גמדים. עד היום, כשאני בא לחאן, אני מחכה לגמדים שיצאו מהבית.

תשבץ 2470

מאת אביגיל ינאי

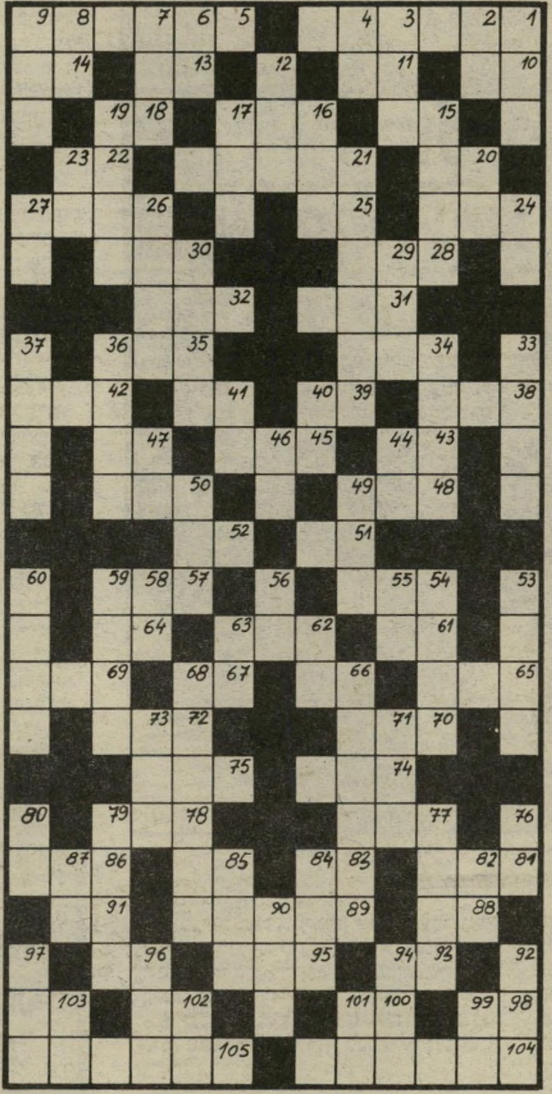

מאוזן:

1) מראשי הפילוסופיה היוונית; 5) הלכה קבועה לכל הדורות (4,2); 10) על שמו (פ) שדה תעופה על־יד תל־אביב; 11) קורה צרה; 13) צמח דוקרני; 14) סיפר; 15) צנום; 16) עבד. נושא כלים; 18) יהיר; 20) משענת; 21) בהנדסה — שויון גמור של צורות; 22) מעשה פלא; 24) תחנתו האחרונה של משה; 25) מיכל לשמן; 26) דורש במופלא; 28) צרוף. אחוד; 30) אחת מתחנות ישראל במדבר; 31) עמק בארץ; 32) אבי האדומים; 34) תרדיף של סרעפת; 35) גדע. קצץ; 38) בעל חיים שוכן הרים; 39) רב. נכדו של רש"י; 41) כאן; 42) נפל; 43) ראשון לשלושה ה"ב"; 45) החודש; 47) רשע; 48) לבנה; 50) קונן; 51) קליפת ענבים; 52) פינת חמום בבית; 54) דומה בדיוק; 57) סיעה בלכוד; 61) יופי. חמד; 62) אחד הזמנים; 64) מפלגה שכמעט פלגה; 65) פעולת חשבון; 66) אחד מראשי האלים בבבל הקדומה; 67) בסולם התוים; 69) בעל־חי מן היונקים (נזכר בתלמוד); 70) שיר לכת; 72) עץ פרי; 74) סוג של כובע; 75) מין לטאה; 77) בן בקר החי בהודו; 78) רז; 81) טבעת לציר המכונה; 83) בעל חיים מימי; 85) עמוד נוזלים; 86) שמה הקדום של דן בצפון; 88) אביון; 89) נחלה. אחוזה; 91) בוסתן; 93) להבה; 95) יבש. ניחר מצמא; 96) שן; 98) חזר; 100) צאצא; 102) גם; 103) גבעה מלאכותית; 104) שוכן ים טורף; 105) קוד של סיום (3,3).

* * *

מאונך:

1) אבן מן החושן; 2) מספיק; 3) דבר שאינו ברור; 4) מגש; 6) נמאס עליו; 7) ערין; 8) אדמת טיט; 9) עתיד קרוב; 12) צואה. גללים; 15) באמונת העם — נשמת האדם שמת; 16) אבן טובה; 17) מצא ארוכה; 19) גניחה; 20) מידה זעירה; 21) חומט; 23) ניגש; 24) בתנועה; 26) קונוס; 27) עוף טרף; 29) „כי ה... יעוור עיני פקחים"; 30) נותן מים לשתות; 33) קמח גס (מ); 34) מפשוטי עם; 36) בהשאלה — מעשה של הקרבה עצמית; 37) תמיכה. הגנה; 40) כשלון במשחק המלכים; 41) שר בממשלה; 44) גמל צעיר; 46) אריג; 47) סוג; 49) ראה את הנולד; 50) בירך; 53) רמאי; 54) רכב צבאי; 55) הסכמה; 56) שמן; 58) פרפר הבגדים; 59) כל אחד מקבצי המשנה והתוספתא בתלמוד; 60) אחת מצורות הזחלים של הארבה; 62) רסן; 63) מדף; 66) בן־תמותה (3,3); 68) היכתה שורשים בחברה; 71) כתם; 73) זכות ההתנגדות; 76) מילת ריבוי; 77) בוררות של שני דיינים; 79) ציר. חבר משלחת; 80) גבבא; 82) מכשיר עינויים; 84) קטן קומה; 85) דרש את חובו; 87) מטבע במזרח הרחוק; 90) כבשה בוגרת; 92) חוסר אמון במישהו; 94) הלל; 96) קפול שולי הבגד כלפי מעלה; 97) עיוות. סרס; 99) דבר מאכל; 101) אביזר לחנוכה; 102) מילת ברירה; 103) אות.

המכון הישראלי לספרות נשים קוסמטיקה ופדיקור

★ קורסים

ספרות נשים - קוסמטיקה - פדיקור מניקור

הוצאת שיער בחשמל לצמיתות (אפילציה)

★ סלון ומכון יופי

תסרוקות, תספורות, החלקות, סלסול, צביעות, פסים, טיפול פנים, איפור, הוצאת שיער לצמיתות (אפילציה) ובשעוה

★ הכנת כלות

* מחירים עממיים * שרות מעולה

ת"א, דיזנגוף 190 (יודפת 4) 226066, 229388

תן טרמפ לחייל

תמרורים

תלמיד של פרויד

נותח ◆ בעינו ומחלים בקיבוצו, מרחביה, **מאיר יערי**, 87, מראשי מפ"ם והשומר הצעיר. ומי שהיה חבר־הכנסת משך 24 שנותיה הראשונות. יערי הוא יליד פולין, שעלה ארצה בגיל 23, אך לפני כן הספיק להיות תלמידו של זיגמונד פרויד באוניברסיטת וינה וקצין בצבא האוסטרי של מילחמת־העולם הראשונה.

● ● ●

הבטחה של רב

נבחר ◆ בירושלים, 14 שנים אחר פטירת רבי־החסידים הקודם, לרבם של חסידי רוז'ין, המרוכזים בשכונת גאולה בבירה, **הרב נחום דוב ברייאר**, 25, יליד ארצות־הברית, ממנה עלה ארצה לפני שבע שנים. ברייאר הוא צאצא שושלת רבנים המתייחסת לבית דויד מלך ישראל והוא עצמו בנו של פרופסור לחינוך באוניברסיטה ניו־יורקית, ואחיהם של מהנדס־חלל ברשות־החלל האמריקאית ופסיכולוגית קלינית לילדים. הבטחתו הראשונה של רבי־החסידים הטרי לחסידיו: לשקם את בית־הכנסת ניסן בק בעיר העתיקה.

● ● ●

קאריירה של מורה

נבחר ◆ לראש־ממשלת באליז (לשעבר: הונדוראס הבריטית) **מאנואל אסקווייוול**, 44, שהיה, עד לפני תשעה חודשים, מורה לפיסיקה בבית־ספר תיכון בבאליז־סיטי. בירת־הננס (50 אלף תושבים) של מדינת־הננס, ששיטחה כשטח מדינת ישראל ומספר אוכלוסיתה 150 אלף. אסקוויוול, שמיפלגתו זכתה ב־21 מתוך 28 מושבי האסיפה הלאומית, הוא ראש־הממשלה הראשון שנבחר בבחירות כלליות מאז קיבלה באליז, החיה, בעיקר, מייצוא סוכר, את עצמאותה מבריטניה לפני שלוש שנים. למרות הענקת העצמאות מחזיקה בריטניה ברפובליקה המרכז־אמריקאית הזאת חיל־מצב של 1800 איש, כדי למנוע פלישת כוחותיה של גואטמלה השכנה, הטוענת לבעלות על באליז זה 100 שנה.

● ● ●

שר של צוק

נחוג ◆ בירושלים, יום־הולדתו ה־58 של **שלמה צרוייה**, כלכלן, היסטוריון ואב לשלוש בנות, שהיה משך השנים האחרונות שגריר ישראל באיים הפיליפיניים. אבל קודם לכן, כבר בגיל 33, היה שר הנמלים והתיירות של ארץ־הולדתו, מושבת־הכתר הבריטית גיבראלטאר. צרוייה, כיום מחשובי העסקנים הספרדים, עוד הספיק להיות שר הפיתוח הכלכלי בגיבראלטאר (בת 35 אלף התושבים) בטרם עלה ארצה לפני 15 שנים.

● ● ●

שנים של זמרת

נחוג ◆ יום־הולדתה ה־60 של **יפה ירקוני**, הזמרת ששמה יצא לפניה מאז הופיעה, לראשונה, במילחמת העצמאות, בלהקת הבידור של החישטרון (חי"ש — חיל־השדה) של ארגון ההגנה. כיום ממשיכה ירקוני, שהספיקה ב־36 השנים האחרונות להופיע ברחבי העולם ולגדל שלוש בנות, למשוך קהל להופעותיה, תיירים וישראלים כאחד.

● ● ●

חשיפה של רב

נחוג ◆ בציריך, יום־הולדתו ה־63 של **הרב מרדכי פירון**, מי שהיה, בדרגת אלוף, הרב הצבאי הראשי השני של צה"ל והמשמש, זה ארבע שנים, כרב הקהילה השווייצית. פירון שנולד באוסטריה כפיסק, עלה ארצה בגיל 17, למד בבית־הספר החקלאי במיקווה־ישראל, באוניברסיטה העברית ובאוניברסיטת היוקרה האנגלית קמברידג'. לפני שנחשף לציבור עם תכניתו השבועית בקול ישראל (בנתיבי אגדות חז"ל) ממנה עבר לתפוש את מקומו של הרב שלמה גורן, הרב־האלוף הראשון של צה"ל.

● ● ●

חיים של אדם

נרצח ◆ בעמאן, בירית אקרה

זמרת ירקוני

לחיל־השדה, לתיירים, לישראלים

של מתנקשים, לנגד עיניו של בנו הקטן (6.5) מועמר ואשתו יוסרה, בגיל 45, **פהד („אבו־האלד") קוואסמה**, מי שהיה משך ארבע שנים ראש עיריית חברון, איש ועדת ההכוונה הלאומית אשר גורש מעירו, במאי 1980, אחר רצח חמישת תלמידי ישיבה ליד בית־הדסה. קוואסמה, אב להמישה ואגרונום לפי מקצועו, גורש ללבנון, ממנה עבר לירדן, בה נבחר, בחודש שעבר, במועצה הלאומית הפלסטינית לממונה על תיק השטחים הכבושים בוועד הפועל של אש"ף (ראה גם במדינה).

● ● ●

דיאטה של שמרים

נפטר ◆ בהוליווד, מדלקת ריאות, בגיל 89, **גיילורד האוזר**, מלך דיאטות המזון הטבעי, שהמליץ במיוחד על שמרים וניבט־חיטה. האוזר, אלילם של כוכבי הוליווד שביקשו לרזות, היה יליד גרמניה, שהגיע לרעיון הדיאטה שלו אחר שחלה בצעירותו בשחפת ונרפא ממנה בתפריט של סלטים, מיצי־פירות ומרקי־ירקות.

נמר של נייר

מיפלצות־גויים ויהודיה־של־תכלת ברומן היסטורי של שמיר ★ הרגישות האנושית של בן־נר מומרת ברכילות של מחסן־בגדים ★ אלמנך בצל „סימן־קריאה"

רומן

גיזענות חשופה

כבר כמה שנים שאין פניו של משה שמיר נראות על אקרני הטלוויזיה, וגם מאמריו בעיתונים נעשו נדירים יותר. היו ימים שבהם פרש מכתיבת הטרילוגיה שלו (שהחלק הראשון שלה, יונה מחצר זרה, התפרסם לפני עשר שנים), מחמת מה שנראה לו ,מעשי־ידיי טובעים בים

משה שמיר
יש נימולים ויש ערלים

ואתם אומרים שירה?' במשך השנים למד, כנראה, שיש נחושים ממנו במאבק־הכיסאות, וכי מוטב שיטפטף את הלאומנות שלו דרך הסיפרות.

ובמובן מסויים, מישרתת זו את השקפת־עולמו ביתר יעילות מהתבטאויותיו הישירות. הסיפרות, בדרכיה העקיפות בשיחזור ההווה ובמיוחד העבר ההולך־ומתרחק והידוע בפרטיו ובמהותו למעטים־יחסית, עלולה (או עשויה) לעצב השקפת־עולם ולבסס התייחסות לעניינים אקטואליים ביתר עוצמה מנאומים פוליטיים ומאמרים עיתונאיים, שבעצם נקיטת העמדה הגלויה שבהם הם מעוררים חשדנות והסתייגות.

„שני מיני בני־אדם בעולם, נימולים וערלים" כתב אורי צבי גרינברג בפיוט השואה ברחובות הנהר. כיום מנסה שמיר, ברומן שלו היגומת הכלה* לתת ביטוי לאותה סכמאטיזאציה פרימיטיווית של חלוקה בין יהודים עם ניצוץ אלוהים ומוסר בליבם, לבין גויים בהמיים ושטופים בשפיכות־דמים. לדברי לאה־ליזה ברמן, גיבורת הרומן, המשמשת בהתבטאויותיה הישירות, במחשבותיה ובפעולתה שופר לשמיר, הגויים והיהודים הם שני עולמות נפרדים, שאין שום דימיון ביניהן.

הרומן מתרחש, בעיקר, ברוסיה של ראשית ה־מאה ושמיר למד את ההיסטוריה של יהודי רוסיה בשני העשורים הראשונים למאה. אין ספק, ש־תקופה נסערת זו, שבה פרצו הפוגרומים המפורסמים של קישינב, הומל וז'יטומיר, גילתה ליהודים את מלוא פניה האכזריות של החברה הרוסית, שבקירבה חיו מדורות. מה שמסולף ברומן אינו הפרטים ההיסטוריים המשמשים לו רקע, אלה המשמעויות הפשטניות שהוא מבקש להסיק מהם. משמעויות שהדמויות הכרזתיות־דחל־ליות אמורות להוליך אליה.

כתב־עת

קנקן ישן

מקור הסערה סביב שנתון הספרות והאמנות החדש, איגרא**, אינן יצירות הספרות והמחקר, החשובות יותר או פחות, שבקובץ, אלא מאמרו הפרובוקטיבי של דן מירון על פזמונאית ארץ להד"ם, נעמי שמר. אקטואלית ושנונה לא פחות, אם כי פחות אקדמית, היא מסתו של נתן זך על תבליט העץ של אברהם מלניקוב, הנפש החצויה, שהוא, לדברי המשורר־מסאי, כתב הקטגוריה האמנותי הראשון של אמן ארץ־ישראלי כנגד „יפי־הנפש" של זמנו.

איגרא הוא שנתון־מאסף, הכרוך בכריכה קשה. יש כאן ניסיון להחיות את מסורת הקבצים המפורסמים שערכו ברנר, ברש ואחרים, אלמנכי מצפה, שנתוני הארץ, שבהם גנוז, במקרים רבים, מיטב היצירות העבריות, בחלקן כאלה שלא ראו אור מעולם בספרים. עם זאת, צורת ההופעה המכובדת מעלה את המחיר, שעשוי להרתיע את מי שיימשכו לקנות את הספר.

הצדקת קיומו של איגרא, מעבר לייחודו כשנתון, איננה לגמרי ברורה. כמעט כל המשתתפים חוסים יפה בצילו של סימן קריאה, שאף הוא הפך כבר למעין שנתון (אם בכלל): שני עורכי הקובץ, מאיר ויזלטיר (המנסה כאן, ב־שבתון־השוקולדה שקיבל, סגנון חדש, לאחר שבשנים האחרונות נישדף בשירה כמעט פובליציסטית, ישירה מדי), יאיר הורביץ, שכבר היה לזרא בשירתו החלושה כצל מאווש. גבריאל פרייל האמריקאי, ששיריו כאן זקנים ומדולדלים, ודומה שהודפסו באיגרא בעיקר בגלל

„איגרא": הרצל בגן־עדן
מילחמה ביפי־הנפש

חיבה מן העבר אליו. דליה רביקוביץ, החוזרת בשיר מיותר.

מדור הסיפורת בקובץ — יותם ראובני, ש' שפרה (שמואלביץ) — חלש. לאוהבי יעקב שבתאי מזומנים כאן שירים מעזבונו: שני סיפורים, שהשני בהם (סרוויס צ'כי) מעניין במיוחד.

* **היגומת הכלה** – מאת משה שמיר; עם עובד; 280 עמודים.

** **איגרא** – אלמנך לספרות ואמנות. בעריכת נתן זך ודן מירון; כתר; 262 עמודים.

שואה

יהודים כתבשיל ארנבים

בתיאור השואה צריכה היתה, לכאורה, הספרות, למלא ביתר הצלחה, את התפקיד שהמחקר יכול למלא רק באופן חלקי, שהלא יש לה כוח לתפוס את מה שאיננו נתפס עד הסוף על־ידי השכל אלא, שכפי שראינו במסותיה של אילנה המרמן, הספרות הגרמנית שלאחר מלחמת־העולם השנייה היתה אחוזת־שיתוק לא פחות מהמחקר. המצב אצלנו (בעברית ובשפות אחרות שבהן התבטאו יהודים לאחר השואה) היה דומה באופן מדהים. עד הופעתו של אהרון אפלפלד (שעבר את השואה כילד והחל לפרסם את סיפוריו בסוף שנות ה־50), בלטה הדלות האיכותית של הספרות היפה על השואה.

עתה תורגם לעברית ארנבים*. פרי עטו של סופר יהודי־אמריקאי, יליד ניו־יורק. את הכותרת לספרו נטל הסופר מתבשיל־ארנבים גרמני ובנובלה יש ניסיון לפתור את בעיית הכתיבה הבלתי־אפשרית על השואה על־ידי יצירת שני עיוותים: הראשון, הבולט שבהם, הוא התיאור המדוייק — והאלגורי, כמובן — של מלחמת־טרף בין בעלי־היים (בפתיחה לסיפור), תוך טישטוש מכוון של קו־התיחום בין אותן חיות לבין יצורי־אנוש המשתלבים בחייהן כמפקדי מחנה־העבודה ש־הקימו הגרמנים, וצמד הנערים — ריטר הגרמני, בן למשפחה קומוניסטית, הקונה לו את זכות קיומו על־ידי הציד הבלתי־חוקי שהוא עורך למען מפקד המחנה, וידידו היהודי, פרצ'יק, שהגרמנים חשבוהו למת.

עיוות נוסף, אף הוא מקנה לספר עוצמה ואמינות מיוחדים, הוא תיאור תגובתו של פרצ'יק על המציאות סביבו. הוא נוהג והושב בטבעיות כנער, השונא בית־ספר, מיסגרות, מישמעת להורים — בעוד בעולם שסביבו איבדו הילדות הנעורים והמיסגרות הנורמאליות את משמעותם. האבסורדיות שבתגובותיו היא מקור כוחו של הסיפור: הוא מסרב להפצרותיו של ריטר לעזוב את סביבות המחנה, על אף חגורת המוות המתהדקת סביבם, משום שהוא חושש לחזור לעולם של הורים ומורים, ולבסוף הוא מביא על שניהם את המוות, משום שאיננו יכול לעצור בעצמו מלירות חיצים בשומרי־המחנה המגששים אחריהם. מבעד לעיוות הזה מתבלטת אמת, שגם אפלפלד היטיב לתארה: שיבוש כל המושגים המקובלים, כללי המישחק ושיפוטי ההיגיון וה־מוסר, שהביאה איתה השואה.

אם זאת, סיום הספר (ניסיונו של פרצ'יק להילחם בשומרי־המחנה בחיצים, ושיסועם של הנערים בשיני כלבי־הגישוש, לאחר שהשומר הנוהג בהם נהרג בקשתו של פרצ'יק) נראה פיתרון קל מדי, קרוב לראייה מוכרת של השואה.

* **ארנבים** – מאת ראובן ברקוביץ מאנגלית: טובה רוזן־מוקד. הקיבוץ המאוחד. 120 עמודים.

במדיום אחר

עתליה חרה־קירי

ההחלטה להסריט את הסיפור עתליה נראית כמעט טבעית. סוף־סוף בן־נר הוא, במידה רבה, תסריטאי, והסיפורים שלו — במיוחד הקצרים — נקראים כאילו הם נראים על מסך הקולנוע. אתה ממש שומע איתם את גוון הקול המיוחד לפס הסרט, את איוושתה של מכונת ההסרטה.

ההשוואה בין הסיפור לסרט מלמדת כמה דברים מעניינים על החרה־קירי, שמסוגלים אנשי הקולנוע שלנו לעשות לספרות העברית. ואין זה עניין של היחס הבעייתי הרגיל בין ספרות לקולנוע. הקולנוע אצלנו מפגר בכמה דורות אחרי הספרות: בן־נר הצליח בסיפור שלו לגאול, במידת־מה, את נושא הקיבוץ מן הקללה שרבצה עליו. איכשהו היה הקיבוץ איזה סלע צחיח, שאליו התנפצו כל ניסיונות הסיפור עליו. איכשהו היה הסופר שכתב עליו נשאר תמיד דומה מדי לאנשים שכתב עליהם, או למה שדימה למצוא בהם ועשה אידיאליזציה רבה מדי. או להיפך: את יסוד היצריות במימד המשמים והחיצוני ביותר שלה, אפשר לומר, שהוא ריכל על רכלנים. אצל בן־נר, לעומת זאת, יש איזו העמדה עדינה של דמות כאובה, מתגעגעת, ,זונה' בעיקר בדמיונותיה, ורק מעט במציאות.

הסרט מחזיר אותנו אל ההעמדה הגסה של הספרות הקיבוצית מלפני עשרים־שלושים שנה ויותר: עתליה, לפי גירסת הסרט, באמת מתרוממת כמעט עם כל מי שחושק בה. את דמותו של בר־כוכבא, מאהבה האמיתי היחידי לאחר מות בעלה (לפי הסיפור) קיצצו בסרט לדמות טריוויאלית וחסרת עניין: הוא משתמש בעתליה לזמן־מה, ואחר, כדי להביא סוף לפרשה, נשלח לשליחות באמריקה —

עתליה (מיכל בת־אדם) עם יפתח קצור
זונה בדמיונותיה

דרך־ראייה התואמת באמת שיחה מבעד לאר־מרק בחדר־האוכל הקיבוצי. פרשת הזיוף הפתטית, שהסתבך בה בר־כוכבא והתאבדותו לא נמצאו מעניינים מספיק בעיני יוצרי הסרט. הם העמיסו, לעומת זאת, על הסרט, שתי פרשיות אהבה — האחת בנאלית בתכלית (של נטע) והשנייה מפותלת בעיקומים רופסים ולא־סבירים (של עתליה). בסיפור עתליה שורפת את המתבן וכווה אגב כך, קשה את עצמה. בסרט היא רק מעלה באש את רכוש המשק, פירושים מיותרים.

את התסריט לסרט הבא על־פי סיפור של בן־נר צריך לכתוב בן־נר עצמו, או יוצר המסוגל לראות לנפש האדם ברגישות ובתבונה דומות לשלו. אתה שואל את עצמך לגבי יוצרי הסרט הזה אם מה שחסר להם הוא קצת נשמה טהורה, לפחות בקו ההתחלה, או ששטיחות אינטלקטואלית מנעה מהם לראות אלה אבסורדים הם שמים בפי גלי בן־נר (נטע), פרח־חמד, הנראית צופנת בתוכה פוטנציאל קולנועי, שבוזבז באופן מביש כל־כך על־ידי התסריטאי והבמאי כאחד.

מאת עידו בסוק

בילהה זיברט איבדה 45 קילו ממישקלה. כאן היא מספרת איך עשתה זאת —

לרזות בהיפנוזה

„את כל־כך יפה, חבל שאת כל־כך שמנה!" המישפט הזה רדף את בילהה זיברט במשך שנים רבות. אין־ספור פעמים היתה מתעוררת בבוקר בהחלטה שמהיום היא בדיאטה, אבל לקראת הערב היתה שוכחת מה החליטה בבוקר. בימים אחרים היא אכלה כמויות אדירות של מזון, מהבוקר עד הערב, והמון ממתקים — האהבה הגדולה שלה. היא לא יכלה להשתלט על תאוותה לאוכל, והגיעה למישקל־שיא של 115 קילוגרם.

לפני חצי שנה היא עשתה ניסיון נוסף. כתבה בעיתון הביאה אותה אל גינקולוג חיפאי, פרופסור קרל פוקס, המטפל בבעיות השמנה — ובבעיות אחרות — בעזרת היפנוזה. התהליך היה קשה מאוד, נפשית ופיסית, אבל היא התמידה, נאחזה ממש בציפורניים. כיום נשקפת לה דמות חדשה במראה: אשה תמירה, 1.68 מטר, נאה ומטופחת, לבושה טוב, בסיגנון אופנתי ובטוב־טעם. עדיין לא בעלת חיטובים אידיאליים של 90־60־90, אבל בהחלט אסתטית ומושכת.

בלהה בת ה־45, קוסמטיקאית ובעלת פרפומריה, שוקלת כיום 70 קילו. „שנת תשמ"ד היתה אמורה להיות שנה לא טובה לעולם," היא אומרת, „אבל לגבי היא היתה השנה הכי יפה בחיי." המורה שלה להתעמלות, יונה שמה, שוקלת 45 קילו, ובילהה נהנית להגיד בכל הזדמנות: „רזיתי את יונה!"

הלקוחות הקבועות שלה מתפעלות ממנה. מכרים שלא ראו אותה תקופה ארוכה לא מזהים אותה ברחוב. אחרי שהיא אומרת שלום, הם שואלים בזהירות — הכל בסדר? את בריאה?

בעלה יורק, גבר רזה וגבה־קומה, אומר בקיצור: „כל הכבוד!"

מספר יורק: „היא היתה אוכלת רק פעם אחת ביום, מהבוקר עד הלילה. קרטונים שלמים של שוקולד הייתי מביא הביתה." שני הבנים, אלי בן ה־18, חייל, וסמי בן ה־15, תלמיד תיכון, גאים באמא החדשה שלהם, מעודדים אותה ומחמיאים לה. „היא באה לאספת־הורים, והמורים וההורים לא האמינו שזאת אמא שלי," מספר סמי.

שיערה קצר, בצבע חום בהיר, פניה מאופרים יפה, במומחיות. „תמיד הייתי

לפני כן בילהה, ילידת המושבה זכרון־יעקב, נצר למישפחת אהרונסון המפורסמת, היתה ילדה רגילה, אולם היא החלה להשמין עם גיוסה לצבא. כאן היא מצולמת אחרי לידת בנה.

מטופחת," היא אומרת, „גם כשהייתי שמנה." היא אוהבת חגורות מיוחדות, עגילים, צמידים, טבעות, מחרוזות. מה שיותר שמונצס. הדירה, בבניין נאה בצפון תל־אביב, מטופחת גם כן. שטיחים, חפצי־נוי, עציצים, הרבה תמונות על הקירות וגובלנים מעשה־ידיה. הכיבוד כולל קפה בלבד. „בבית הזה אין עוגות, רק לשבת, בשביל הבנים," אומרת בלהה. „הפיתוי עדיין גדול מדי."

סיפרה בלהה:

הייתי ילדה רגילה, לא מקל ולא שרוך־נעל, קצת מלאה, אבל לא שמנה. להוריי ולשני אחיי ואחותי יש מיבנה גוף רגיל.

תמיד אהבתי לאכול, אבל עד הצבא זה לא השפיע עליי. כשהתגייסתי שקלתי 70 קילו, אבל תוך כמה חודשים הגעתי ל־85, בגלל האוכל הצבאי והמצופים. הייתי פקידה במחנה־דויד ליד חיפה. זללתי המון, בלי הפסקה, והרבה מתוק. זה קורה להרבה חיילות.

מאז היתה לי בעיה של השמנה. בתור חיילת שקלתי 90 קילו, ובקושי מצאו לי מדים — מידה אקסטרה־אקסטרה לארג', מיספר 52. כל הזמן ניסיתי דיאטות מכל הסוגים, אבל הייתי נשברת באמצע. הרגשתי לא בנוח עם עצמי, מסורבלת וגדולה, יוצאת־דופן.

שמלות רחבות כמו אוהלים

היו לי מחזרים ויצאתי עם גברים. היה לי אפילו חבר קבוע במשך שלוש שנים. הוא היה רזה, ולא הפריע לו שהייתי שמנה. השומן, וזה די מובן מאליו, גרם למיגבלות בחיי־המין. הרגשת בושה שאת לא נראית במיטבך, שלא נעים להסתכל עלייך. חוסר־ביטחון שגורם לקומפלקסים ולרגשי־נחיתות. ההרגשה מה הוא יחשוב. איך בחורה כל־כך נאה יכולה לתת לעצמה להידרדר בצורה כזאת. הרי זה בסך־הכל אוכל! אז מי יותר חזק, את או הזלילה?

בגיל 24 פגשתי את יורק אצל קרובי־מישפחה בחיפה. הוא היה תייר מגרמניה, שבא רק לשבועיים. זאת היתה אהבה ממבט ראשון. הייתי יפה בעיניו כמו שאני. הוא חזר לגרמניה, וכעבור זמן קצר נסעתי אליו ונישאנו במינכן. היה לו עסק סיטונאי לתכשיטים, וחיינו בגרמניה 12 שנה.

בעלי לא לחץ עליי לרזות. אם אמר משהו בנושא, זה היה בגלל החשש לבריאותי. סבלתי מלחץ־דם גבוה, ממיגרנות ומהזעת־יתר בידיים, ברגליים ובגב. הזיעה ממש נזלה ממני בקיץ. לא יכולתי להתכופף.

הבנים התייחסו אליי בטבעיות. הם לא שמעו בבית שמשהו אצלי לא בסדר, ואף פעם לא שוחחנו על הנושא. אבל אני חושבת שבתוך־תוכם הם רצו באמא רזה.

אני אוהבת בגדים יפים ואופנתיים. אבל לא מצאתי בחנויות שום דבר מתאים. מחוסר־ברירה למדתי לתפור לעצמי, והסתובבתי כל הזמן בשמלות רחבות, כמו אוהלים. גרבי־המיכנס היו מתפוצצות עליי, והייתי צריכה להחליף אותם, לפעמים, חמש פעמים ביום.

לים התביישתי ללכת. לחנות הייתי נוסעת באוטובוס, תחנה אחת, והביתה הייתי עולה במעלית, קומה אחת.

הגשמת־חלום: אוברול וג'ינס

ההריונות שלי היו קשים. הייתי בשמירת־הריון. הרופא הזהיר אותי מלידה קשה, בגלל השומן. אבל זה לא עזר. בהריון הראשון הגעתי ל־130 קילו. בהתעמלות לקראת הלידה לא יכולתי לעשות את התרגילים. נשמתי ונשפתי. בזמן הלידה היה לי קשה לנשום, ולא עזרתי מספיק ללחוץ. למזלי, שתי הלידות עברו בשלום. אבל נשארתי שמנה. חשבתי על ניתוח הרזיה — קיצור המעיים או עקיפת קיבה — רציתי לעשות את זה, למרות הסבל בניתוח ואחריו. אבל בעלי הטיל וטו.

הגעתי לפרופסור פוקס עם הרבה

עכשיו בילהה בביתה, משוחחת בטלפון, בשימלה כהה ובחגורה לבנה, המדגישה את מותניה. כל נסיונותיה לרזות, לפני שהגיעה להיפנוזה, נכשלו. אחרי ההיפנוזה היא הפכה לאשה חדשה.

גזר לגיזרה בילהה במיטבח, עם שלושה גזרים על הצלחת ואחד בפה. לגזר נועד תפקיד בדיאטה שלה: כל פעם שחשה רעב, או רצון עז למשהו מתוק, היתה מכרסמת גזר.

115 קילוגרמים

מימין: בילהה עם בעלה יורק, טיטונאי־תכשיטים בעבר וכיום איש מחלקת הפיקוח העירונית. הבעל, המתפעל מדמותה החדשה של אשתו, טוען: „אדם שמן לא יכול להיות אדם בריא." במרכז: לפני 20 שנה בילהה עוד הירשתה לעצמה להסתובב בבגדי־ים. למישקל־השיא היא הגיעה בהדרגה, עקב אכילה מופרזת שהחלה בה עוד בצבא. לפני הדיאטה היה עובי השומן בגופה 10 סנטימטר. כיום הוא שלושה סנטימטר בלבד. משמאל: עם בנה השני, סמי, לפני 7 שנים.

רצון ותקווה. ההוראה הראשונה שלו היתה לאכול במשך שבוע רק מלפפונים, לשתות רק מים, וללכת ברגל ארבע שעות כל יום, בהליכה מואצת.

כעבור שלושה ימים התייצבתי אצלו. מינוס ארבעה קילו.

ההליכה היתה מאוד קשה בהתחלה. היו לי יבלות ושלפוחיות, וציפורן נפלה לי משיפשוף של נעל. לפעמים בכיתי מכאב. אבל המשכתי ללכת. עד הדולפינריום ובחזרה, או ליפו ובחזרה, על חוף־הים. בכוונה לא לקחתי איתי כרטיסיה של אוטובוס או כסף, כדי שלא אתפתה לנסוע. הייתי צריכה בשביל זה הרבה כוח נפשי.

כעבור שבוע היה מותר לי לאכול גם עגבניה, פילפל וגזר, ללא הגבלה. קפה ותה אסורים, כי הם גורמים לאצירת מים בגוף.

אחרי שהורדתי 15 קילו, במשך כמה שבועות, החל הטיפול בעזרת היפנוזה. כל טיפול נמשך חצי שעה. הפרופסור לוקח את ידי בידו, מסובב אותה מול עיניי, ואני צריכה לעקוב אחריה. כעבור כמה שניות העפעפיים נהיות כבדות, העיניים נעצמות והראש נופל כלפי מטה, כמו כשנרדמים באוטובוס.

השינה היא שטחית, לא כמו בלילה. אחרת לא הייתי שומעת את קולו. אם כי פעם אחת, הוא סיפר לי, מישהו דפק בדלת בזמן שהייתי בהיפנוזה. הוא יצא לכמה דקות, ואני אפילו לא שמעתי. הוא מדבר בקול שקט, בצורה מונוטונית, וזה נקלט בראש כמו טייפ

„החלטת לרזות," הוא אומר. „תצליחי במשימה ואף אחד לא יכול לשנות את זה, אפילו לא את. את יכולה

לאכול רק מלפפונים, לשתות רק מים, וללכת כל יום — ארבע שעות ברגל

להיות גאה בעצמך, עשית עבודה נהדרת. את נהנית לראות את גופך בצורתו החדשה, לגעת בו. את צריכה לשמור על ההישג."

אני מתהפנטת בקלות, ואחרי שאני מתעוררת, אני מרגישה נפלא, כאילו ישנתי שבועיים. ההוראות שלו הן כל הזמן בראש שלי. וכשאני רוצה לקחת לפה משהו משמין, אני סופרת עד 10, נזכרת בכל מה שהוא אמר לי בזמן ההיפנוזה, ולא אוכלת.

נסעתי לחיפה אחת לשבוע, לפעמים פעמיים בשבוע. רוב הפעמים באתי רק כדי לעמוד במשך דקה אחת על המישקל ולראות שרזיתי. זה נתן לי כוח להמשיך.

ההיפנוזה נעשית אחת לחודש, או כאשר הפרופסור מחליט שאני זקוקה לחיזוק. הוא חם ועוזר, אבל כאשר לא ירדתי כמצופה, הוא נזף בי. קיבלתי את זה בהבנה וברוח טובה, כי הרי התוצאה חשובה. חברה שלי נעלבה ממנו והפסיקה לבוא, כי הוא אמר לה: „תסתכלי על עצמך! אני אהיה בפנסיה עד שתירזי!"

הקילוגרמים נשרו ממני כמו במטה־קסמים. החלפתי, כמובן, את כל הגרדרובה. את הבגדים הישנים אני מחלקת לנצרכים. עוד לא חילקתי הכל. כי קשה להיפרד בבת־אחת.

השתוללתי בקניות. קניתי כל מה שמצא חן בעיניי. הגשמתי חלום — נכנסתי לאוברול ולג'ינס. אני כבר לא שומעת „גברת, אין המידה שלך." אני לובשת עכשיו 42־44. מיספר החזיה ירד מ־9 ל־5. הטבעות נעשו גדולות מדי, וקניתי חדשות. בקיץ אני מתכוננת ללכת לים.

ההרגשה הפיסית נפלאה. יש לי המון מרץ, כפי שלא היה לי מעולם. המיגרנות נעלמו. לחץ־הדם ירד והפ־

(המשך בעמוד 42)

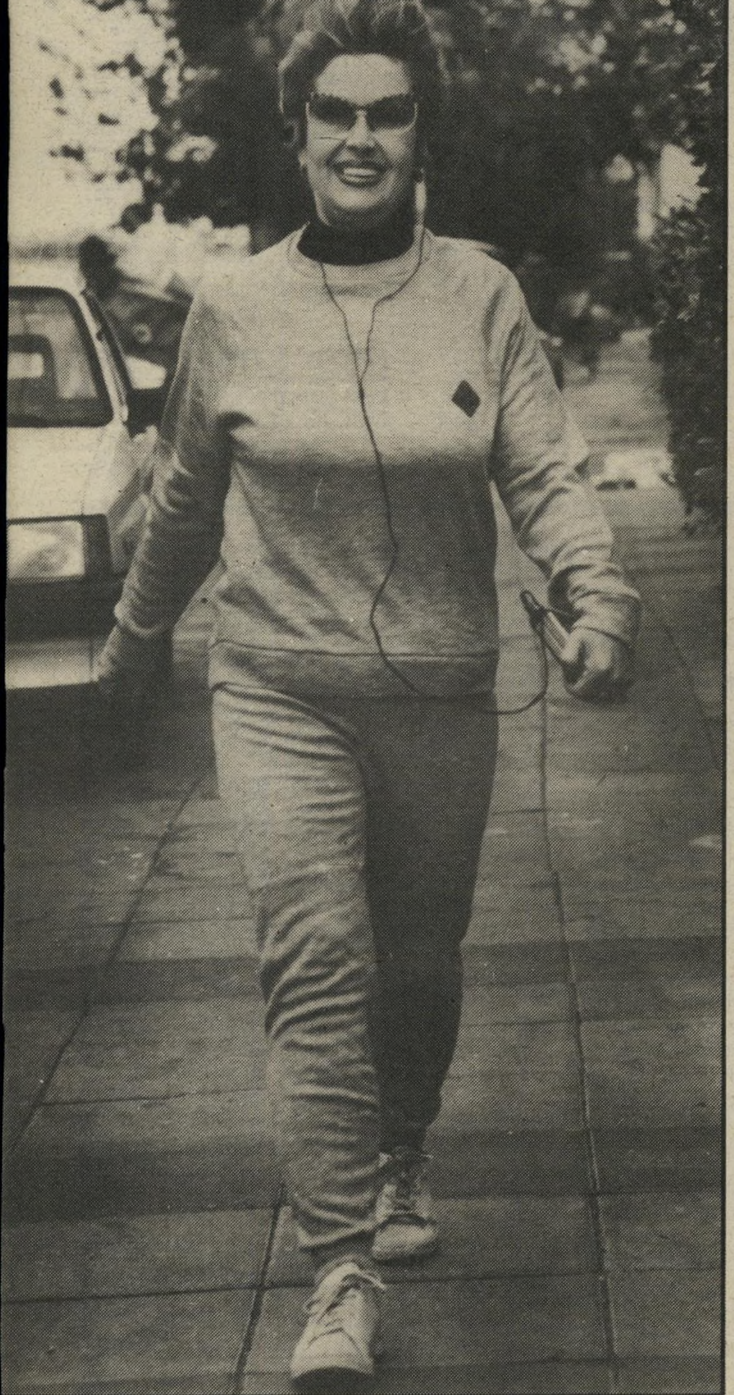

4 שעות ביום

היא צועדת בהליכה מואצת, בבוקר ובערב, לכיוון יפו. הוא לובשת טרנינג ונעלי־התעמלות, ואל אוזניה צמודות אוזניות הווקמן, שלא יהיה משעמם.

שימלה למזכרת

לשימלה הזאת, אותה הירבתה ללבוש בהיותה שמנה, היא קשורה ושומרת למזכרת: „עוד אחת נכנסת פה," היא מחייכת. „זה לא משגע!"

לרזות בהיפנוזה

(המשך מעמוד 41)

סקתי להזיע. גם בקיץ, כשהשמש לוהטת. פעם הייתי מתעוררת בשמונה, נחה בצהריים וניפלת מוקדם למיטה. הייתי זקוקה לשמונה־תשע שעות שינה בלילה. כיום אני הולכת לישון בהצות. ישנה ארבע שעות ולא זקוקה למנוחת־צהריים. לא ייאמן.

אני קמה בארבע בבוקר והולכת שעתיים ברגל, ובערב הולכת עוד שעתיים. ההליכה מחזקת את השרירים, מחטבת ומעצבת את הגוף. את לבד עם עצמך. אפשר לעשות חשבון־נפש.

אני צימחונית כבר מזה ארבע שנים, כי אמרו לי שבריא יותר בלי בשר. אני רוצה להמשיך לרזות. להגיע ל־60 ומשהו. שיהיה איזה קילו או שניים למירווח־נשימה, כך שאם ארצה לאכול דברים אסורים, ואעלה בכמה גרמים, לא אקפוץ מייד מפחד. לכן אני ממשיכה בדיאטה של ירקות היים בכמות בלתי־מוגבלת, 200 גרם גבינה כחושה ליום ואשכולית אחת. סך־הכל — 800 קלוריות בערך. אם אני רעבה, אני מכרסמת גזר. שתיה — תה־צמחים בלבד. שלוש פעמים ביום אני אוכלת סלט גדול, עם קצת מלח, פילפל ולימון, וגם כפית שמן, כדי שהעור לא יתייבש. צריך ללעוס את הירקות לאט־לאט, בתשומת־לב, את והצלחת. בלי עיתונים, טלפונים וטלוויזיה. צריך להתייחס לאוכל בהדרת־כבוד. לוקח לי שלושת־רבעי שעה לאכול את הסלט שלי.

בעניין עור־הפנים — בעסק שלי חשוב שאיראה טוב. שהעור לא יתקמט יותר מדי. הרי ירידה דראסטית במישקל זה כמו הוצאת אוויר מהבלון. לכן אני מורחת את הפנים במישחת קולאגן ואת העיניים והצוואר בשמן נבט־חיטה.

עוד פעם־פעמיים אעשה היפנוזה, ואחר־כך אבוא לביקורת ולחיזוק בכל שלושה חודשים. הפרופסור אומר שמי שמחזיק מעמד שנתיים, יש כל הסיכויים שהוא לא ישמין שוב.

החלטה נחושה: לא להשמין!

אני לא יודעת אם גברים מסתכלים עליי. לא שמתי־לב שהרחוב נעצר לכבודי. אבל אני חושבת שזה עוד יבוא.

אנשים שואלים אותי אם בעלי לא מפחד שאברח ממנו עכשיו. אני עונה שאין לו שום סיבה לפחד. עליי לא צריך לשמור. לא עולה על דעתי לרגע שמשהו השתנה ביני לבינו בעיקבות הדיאטה. אנחנו הרבה שנים ביחד, וחיים יפה מאוד.

נכון שפער־הגילים בינינו — 15 שנה — בולט עכשיו יותר. קודם נראיתי מבוגרת מגילי, והוא נראה טוב לגילו. עכשיו אני נראית צעירה יותר, והוא מתקדם עם הגיל.

הוא ממש נהדר. איזה בעל היה מסכים שהשעון יצלצל כל בוקר בארבע? הייתי עוברת לישון בחדר אחר, אבל אין לי עוד חדר.

עד כאן סיפורה של בילהה זיברט.

גם לפני השינוי הגדול בחייה היא היתה תמיד טובת־מזג, חברותית, מתעניינת בזולת, מרבה לחייך. אבל עכשיו היא קורנת ממש. „החלטתי נחושה לעולם לא להשמין שוב!" היא אומרת. „ההישג עלה לי בהרבה כוח נפשי ופיסי. ולעמוד בזה שוב לא אוכל."

נעמי רין ■

בילהה בבית
„לא אומרים לי עוד: אין במידה שלך!"

פרופ' קרל פוקס מסביר:

85% יכולים לעשות זאת

פרופסור קרל פוקס, גבר גבה־קומה, שוקל בסביבות 70 קילוגרם. דוגמה יפה לפציינטים שלו הסובלים מבעיות עודף־מישקל. הוא למד להפנט תוך כדי לימודי־הרפואה שלו, ב„אחת האוניברסיטות באירופה," כדבריו. הוא מכיר 60 שיטות שונות להיפנוזה, והוא מתאים לכל פציינט את השיטה המתאימה לו. „הרזיה בעזרת היפנוזה", הוא קורא לטיפול. אחוז ההצלחה בין המטופלים שלו הוא, לדבריו, 85־90. בשיא ההורדה במישקל מחזיק גבר, קיבוצניק מצפון הארץ, שירד מ־147 קילו ל־80.

האם הוא יכול להפנט כל אדם? פרופסור פוקס: „לא כל אחד. זה תלוי בכוח ההפשטה והאינטליגנציה של האדם. כשאני מדבר על שקט, שלווה, רוגע וריפיון, זה לא משהו מוחשי שאפשר להחזיק ביד. ככל שהאדם הוא בעל אינטליגנציה גבוהה יותר, ומסוגל יותר למחשבה מופשטת, גדולים סיכוייו להצליח.

„הוא גם חייב להיות נורמלי. קשה ליצור קשר עם אדם המפורק מבחינה נפשית, מנותק, שמחשבותיו רצות.

„בין 80 עד 85 אחוז מהאוכלוסיה הנורמאלית ניתנים לטיפול בהיפנוזה. יש מי שמגיעים להיפנוזה שיטחית, ויש המגיעים לעמוקה. לא כל אחד מהם אוכל לנתח ללא הרדמה. אצל 25 אחוז אוכל לעשות זאת."

הוא מוכן לקבל לטיפול רק מי שהוכיח את רצינותו ויכולתו לעבור את הדרך הקשה. לפני תחילת הטיפול בהיפנוזה חייב הפציינט להוריד כ־15 קילו ממישקלו בעזרת אכילת מלפפונים בלבד והליכה מואצת במשך ארבע שעות ביום. „יש מי שאחרי פגישה ראשונה או שניה מתייאשים ועוזבים. אלה באו, בדרך־כלל, בגלל דחיפת המישפחה. הם רוצים להראות שעשו, כביכול, הכל, נכשלו, ואז הם יכולים להגיד — עזבו אותי!"

עם כל פציינט הוא מדבר בצורה שונה. אבל החלק החשוב ביותר בשיחה, הוא מדגיש, הוא שינוי תפיסת המטופל לגבי תדמית גופו. אם אדם לא מקבל את התדמית החדשה, הרזה, של גופו, הוא עלול לחזור למישקלו הקודם.

על הצורך בהליכה מואצת, כחלק מן הטיפול: „ההליכה המואצת עושה לאדם מה שעושה המכונית לדלק — שורפת אותו. מי שרוצה לרזות חייב להפעיל את המנגנון ולשרוף אנרגיה. ההליכה גורמת גם לשלווה נפשית וזה חשוב, כי אחת הסיבות לאכילה מופרזת היא אי־שקט, בגלל דחפים פנימיים. שמנים, מטבעם, לא אוהבים להתנועע, וצריך לחנך אותם בכיוון הנכון. הסתכלות על ילדים, בהפסקה בחצר בית־הספר, ממחישה את הטיעון — הילד הרגיל מחזיק את הסנדוויץ' ביד ומתרוצץ איתו. הילד השמן יושב ואוכל. על ריצה אני לא ממליץ, חלילה וחס. הסתבר שהג'וגינג הזה אינו בריא ואינו טוב."

בעיות אחרות, שבהן פרופסור פוקס מטפל בעזרת היפנוזה: הקאות בזמן ההריון, צירי־לידה, כאבים בזמן הווסת, בעיות של חוסר סיפוק מיני, כאבים בזמן המישגל, אימפוטנציה אצל הגבר, גמילה מעישון סיגריות, שיכוך־כאבים של חולי־סרטן, מיגרנות, הרטבה במיטה, גימגום, ועוד.

על בילהה, אחד מסיפורי־ההצלחה של שיטת־הטיפול שלו, אומר פרופסור פוקס: „היא אשה מקסימה ובעלת אופי, יודעת לבצע את ההחלטות שלה ולעמוד במשימות. היא לא מתחמקת, כמו אלה הנכשלות בדיאטה ומצלצלות להודיע לי שהשבוע הן חולות. בילהה היא בעלת יושר בלתי־רגיל. התוצאות מדברות בעד עצמן."

הורוסקופ

(המשך מעמוד 27)

סטורן בטלה

כאן הוא מרגיש בנוח – כוח מול כוח. מאחר ויש לו רצון חזק והוא יודע מה טוב עבורו, הוא ייאבק ויילחם ויתעקש להגיע להצלחה. הוא אינו מתעלם מקשיים, ההיפך – הוא כמעט מחפש אותם. אינו מוכן לקבל שבחים, אלא אם הם באמת מגיעים לו. הוא יצירתי, בעל העזה ושמחת־חיים.

כשמוקרן רע – תהיה לו מודעות עצמית חזקה מדי. כאן יופיע האגואיסט והאגוצנטרי, הרואה רק את עצמו ודואג לספק את צרכיו המיידיים. הוא משתלט על הסביבה, מדכא את כולם וסובל בעצמו מדיכאון. הוא רוצה להכתיב לכולם את צורת החיים, אך במקום לבנות, הוא הורס במעשיו האימפולסיביים ובחוסר יכולתו לראות את הנולד.

סטורן בשור

כאן הוא במזל אדמה המתאים לו. הוא מחזק את התכונות של עצמו. בעל סטורן בשור שואף לשקט, ליציבות ולבטחון כלכלי. הוא ניחן בהתמדה, כוח־סבל, יציבות וחריצות. הוא ישר ואינו מבין חכמות והתחכמויות.

כשמוקרן רע – יופיע הקמצן המחושב, שראשו ורובו עסוק בעניינים חומריים, שמרני ומתנגד לכל חידוש, איטי במעשיו ובמחשבותיו, תפיסתו אינה מהירה, הוא עקשן ואי־אפשר להזיז אותו מדעתו ומהרגליו.

סטורן בתאומים

למרות השוני בין הכוכב לבין המזל, כאן הוא עשוי להביא ברכה. זה יגיע להישגים בתחום הרוחני, הוא יהיה בעל רעיונות מעניינים ויצליח לבצעם במהירות, כשהברקות והמקוריות מנחות אותו. הוא יציב, בטוח בעצמו, תופס את עיקר הדברים במהירות וסביבתו נהנית מהישגיו ומאישיותו המעניינת.

כשמוקרן רע – הוא מסתכסך עם כל אחד, אינו מאמין לאיש, יושרו האישי מוטל בספק. הוא אינו אוהב לעבוד ומאשים את הסביבה בכשלונותיו. חוסר־יציבות, סרקזם, לעג על הישגים של האחרים. התבטאותו תוקפנית ומביאה את האחרים לרוגז ועצבנות.

סטורן בסרטן

אם בבריאת העולם מקומו הטיבעי היה בגדי, מה הוא מחפש במזל סרטן? הרי שם זה המקום הפחות מתאים לו, זהו המזל הקוטבי לגדי. וטוב לו לסטורן שיצא משם במהירות. אלא שלא כך חושבים למעלה. כאן נמצא זה המתכנן את עתידו בזהירות, מכין הכל ליום צרה, חוסך, אוסף, שומר ואוגר. הבטחון הכלכלי חשוב לו מכל. הוא שאתפן וחייב להוכיח את עצמו על־ידי הישגיו בעבודה. אלא שהוא משתמש באינטריגות לא מעטות כדי להגיע לכך. בדרך כלל הוא מצליח להגשים את שאיפותיו.

כשמוקרן רע – הוא יאבד את בטחונו העצמי, הוא יהיה מופנם, שתקן ושונא בשקט את אלה שאינם מכבדים את המסורת, העבר והערכים עליהם הוא גדל. הוא קמצן, נוטה לקנאה ואם פגעו בו לא ישקוט ולא ינוח, עד שתהיה לו הזדמנות לנקום.

סטורן באריה

באריה הוא מרגיש שיש אתגר ויש עם מי להתמודד. כאן בולט כושר אירגון וניהול. זה אדם אחראי. על המילה שלו אפשר לסמוך. הוא איש המכבד את עצמו ואת האחרים. יושר, אחריות, סמכותיות והתחשבות באחרים. הוא חייב להתבלט ולהגיע להישגים. את זה הוא עושה דרך עבודתו הקשה כשאינו מרשה לעצמו לשגות. הוא דורש מעצמו יותר מאשר מהאחרים. אפשר לסמוך עליו והוא מביא להתקדמות ולבניה בכל מקום שבו הוא נמצא.

כשמוקרן רע – הוא יהיה שתלטן, גאוותן ופטפטן, יספר על הישגים שאין להם כיסוי. נע ונד בין המקצועות ואינו מוצא סיפוק בשום דבר. הוא מומחה להתחלות, אך לעולם אינו מכיר את נקודות־הסיום.

סטורן בבתולה

כאן הוא מופיע במיטבו. החריצות, תשומת־הלב לפרטים, הפרפקציוניסם, האחריות, הזהירות, הקפדנות והדייקנות, כל אלה מאפיינים אדם שלו סטורן בבתולה. הוא הגון, מסור, אחראי ומתחשב. כל דבר שמטילים עליו עשוי בצורה היעילה הנכונה והחסכנית ביותר.

כשמוקרן רע – נפגוש את מחשב החשבונות הקטנים, קמצן, ביקורתי, בעל הומור שחור. הקטנוניות שלו מעצבנת את הסביבה. הוא נודניק, אינו נותן מנוחה, עצבני, חסר־בטחון וסובל מהיפוכונדריה. לזכותו ייאמר שהוא שונא את עצמו לא פחות מאשר את האחרים.

סטורן במאזנים

דוקא במזל זה, שאופיו רך ונוח, סטורן מתפקד היטב. אדם כזה נוח לבריות, אפשר לסמוך עליו. הוא חרוץ ומגיע להישגים מרשימים. יש לו שיפוט נכון, הוא אובייקטיבי ומוכן לעזור בכל עת שיתבקש. בעל מחשבה מקורית ומעניינת. העולם הרוחני מושך אותו במיוחד.

כשמוקרן רע – הוא יאבד את בטחונו העצמי, דמיונו הפורה יהפוך אותו לחסר־כנות. חמקמק, ערמומי ופחדן ויעדיף להסתגר בתוך עצמו, כשאינו מעז לקחת על עצמו אחריות או להחליט החלטה כלשהי.

סטורן בעקרב

הצירוף של העקרב והגדי הוא בונה במיוחד. אדם זה דייקן ודקדקן, שם לב לפרטי־פרטים, אחראי, חרוץ ושאפתן. אין כמותו שומר על סודיות. בעל כוח־סבל ויכולת־התמדה. הוא פיקח, מסיק מסקנות מהירות ונכונות. האינטואיציה החזקה מנחה אותו בשיקוליו ומעשיו. הוא מסתיר את רגשותיו – ומעטים יכירו את עולמו הפנימי.

כשמוקרן רע, כל התכונות הרעות של העקרב יצופו ויעלו על־פני השטח. זה האגואיסט, הקמצן, המקנא בהצלחתם של האחרים, החשדן, הערמומי ונוטר־הטינה. אינו ישר בענייני כספים ומוכן להתעלם מכל כללי־המוסר, כשזה נוח לו. לאחר מכן ימציא תאורית־מוסר חדשה, שתתאים למעשיו בעבר.

סטורן בקשת

במזל זה הוא אינו מופיע בשיא כוחו וגדולתו ומחליש את האישיות. כשמוקרן טוב, הוא ישר ומתעניין בעניינים העומדים ברומו של עולם. הוא חקרן ונמשך ללימודים. הוא נותן אמון, לא תמיד באנשים הנכונים. חרוץ אך אינו די מעשי. השיפוט שלו, לעתים קרובות, מטעה אותו ואת אלה הקשורים עמו.

כשמוקרן רע – אנשים יעדיפו להתרחק ממנו. חוסר הטאקט והדיבור הישיר יגרמו מבוכה לסביבה. אינו די פתוח ולועג לאנשים ולמעשיהם. הוא עובד כשבא לו. תקופות הוא אינו מצליח להביא את עצמו לידי פעילות. לאחר מכן, לפתע, מתנפל על העבודה ומצליח. היציבות אינה מאפיינת אותו.

אתה והשקל

מאת מאיר תדמור

מחפשים פאטנט

למודעי אצה הדרך. לקצץ הוא לא מצליח, אז, לפחות, הוא מנסה להעלות את מחירי המיצרכים המסובסדים. זה, ככל הנראה, יעבוד. הוא טוען, ובצדק, שכך, להמשיך ולסבסד את העוף, הסוכר, השמן והחלב ולהעניק הנחות במיסים על דלק, ומכאן גם לחשמל ולמים, לא צריך, ואפילו אסור. אבל זה חלקו בעיסקה. הוא — סובסידיות; אנחנו — שכר. וכל היתר מחירים. זה, בערך, מה שכל אחד הביא לעסק.

עכשיו הוא רוצה לפרק את העסק ולהתחיל מהתחלה: הוא — פחות סובסידיות, אנחנו — שכר, והם — שבפרק הקודם נקראו כל היתר, הם — יעלו את המחירים.

וכאן אנחנו מגיעים כבר לעיסקת־חבילה מספר שתיים. עכשיו נצטרך להסביר כמה עובדות־יסוד, לפני שהמהומה של דו"ח מניות הבנקים תשכיח מאיתנו עובדת־יסוד נוספת, שהמניות כבר נפלו, העיסקה עוד לא.

ככל הנראה, יגיע מדד דצמבר לסביבות 6%, הנמוך ביותר השנה. אם כך, על־פי ההסכם עם ההסתדרות, לא ישלמו לנו תוספת־יוקר. אם גם בינואר לא יעלה המדד על 6%, גם לא ישלמו לנו בפברואר תוספת־יוקר. האם של ינואר תלוי בכמה יעלו את מחירי מוצרי־היסוד.

כל עליה של 10% במחירי המסובסדים, גורמת לעליה של כ־2% במדד. מודעי רוצה מאוד להעלות את מחירי המסובסדים ב־30% ואולי יותר, אבל אז יצטרך לשלם תוספת־יוקר וזה פחות סימפאתי. ולכן הוא מחפש פאטנט לא לשלם.

אם כן עכשיו מחפשים פאטנט, איך המדד לא יעלה, איך המחירים יעלו ואיך לא ישלמו תוספת־יוקר.

דבר אחד בטוח. המחירים יעלו. קרוב לוודאי כבר השבוע, או בשבוע הבא. בכמה? לא ברור. מישהו שואל אם יהיה פיחות. אני מכיר כמה שמאוד היו רוצים בפיחות. לא משום שצריך, אלא, ובעיקר, משום שזה מתאים לתיאוריות שלהם, שכבר מזמן לא עובדות.

אבל זה לא חשוב, מה שחשוב הוא, שדי לשאול שאלה וכבר הדולר השחור קופץ. הוא קפץ מתחילת החודש מ־600 שקל ל־750 שקלים בסופו, קפיצה של 25%, ההשקעה הטובה ביותר החודש.

מי שצריך להחליט על פיחות לוקח גם עובדה זו בחשבון. הנה, לראשונה השיג הדולר השחור את הדולר לנוסעים ואם תשאלו מה הוא שער הדולר, זהו השער בו גם דולארים שחורים נוסעים.

שר־האוצר ומנקה־הרחובות

הגויים, כידוע, לא חכמים כמונו. כשמגיעה השנה שלהם לסיומה, חוץ מסיכומים הם עושים עוד משהו, תחזיות לשנה הבאה. כמה דברים רציניים וגם משעשעים בנושא תחזיות 1985 מצאנו בכתבי־עת שהגיעו אלינו מחו"ל.

אחד השבועונים שאל ארבעה שרי־אוצר לש־עבר, ארבעה מנהלי חברות גדולות, ארבעה סטו־דנטים ולבסוף ארבעה מנקי־רחובות, מה הם חושבים יקרה ב־1985 בתחומים שונים. התשו־בות היו מעניינות. חלקן אפילו משעשעות.

הנה כמה מהן: שאלו אותם מה תהיה ההת־פתחות הכלכלית במדינות העשירות, במונחים של צמיחה כלכלית. רובם אמרו שזה יהיה בין שלושה לארבעה אחוזים, כמו בעשר השנים האח־רונות, רק שני מנקי־רחובות השיבו שהצמיחה תהיה כפולה מזו. אגב, במונח מדינות עשירות כלולות כמעט כל מדינות מערב־אירופה וכמובן ארצות־הברית, קנדה ויפאן.

שאלה נוספת: מה תהיה האינפלציה בעשר השנים הבאות במדינות העשירות. ושוב התאמה מפליאה בין השרים למנקי־הרחובות: בין שבעה לעשרה אחוזים. מה יהיה מחירה של חבית־נפט, שהיום מחירה 29 דולר? הפעם יש התאמה בין הסטודנטים והשרים: יותר מארבעים דולר של היום בשנת 2000. כמה יהיה שווה, או ליתר דיוק, תהיה שווה, הלירה סטרלינג, בעוד 10 שנים? שישה מתוך השנים־עשר אמרו ששוויה יירד מתחת לדולר אמריקאי אחד. שלושה אמרו בין דולר לדולר ורבע. נא לזכור ששוויה היום 1.2 דולר.

ועכשיו, לסיכום, נגיש את השאלה היותר מעניינת מבחינתנו. מה יקרה בסוף מאה זו במזרח התיכון. מה הם הסיכויים להקמת מדינה פלס־טינית עצמאית בשנת 2000. סיכוי של 1%, נתנו מנהל חברה אחד ושלושה סטודנטים. סיכוי של בין אחוז לחמישה אחוז נתנו שר אחד ומנקה־רחובות אחד. סיכוי של בין 5% עד 10% נתנו מנהל־חברה, סטודנט ומנקה־רחובות. סיכוי של 10% עד 25% נתנו שר אחד לשעבר, מנהל־חברה ומנקה־רחובות. ולבסוף סיכוי של יותר מ־25% נתנו שני שרים לשעבר, מנהל־חברה אחד, ומנ־קה־רחובות אחד.

הנטו — פי ארבע, המחיר — פי שמונה

למי שעוד לא שם לב: שנת 1984 הגיעה השבוע לסיומה. סיבה טובה מאוד לחגיגה, לא רק בארץ, בעיקר בחו"ל. אגב, בארץ ה־31 בדצמבר הוא ראש־השנה של הבנקים, גם של חברות־הביטוח והרי לכם עוד סיבה למסיבה. ה־31 לדצמבר הוא תאריך טוב לסיכומים. למשל, שבפעם הראשונה הגיעה האינפלציה בשנה ליותר מ־500 אחוז; אבל זה לא חדש.

אולי מישהו מכם זוכר שרק בתחלת 1984, כן, 1984, הדולר האמריקאי היה שווה 107.70 שקלים ובסוף השנה כן, אותה שנה, שילמנו עבורו פי שש, וזה למרות שהמשכורת שלנו ברוטו גדלה רק פי חמש והנטו פי ארבע, והמחירים של כל מיני מיצרכים פי שמונה ולפ־עמים גם יותר.

תוספת־היוקר גוססת, והנה גם החודש לא נקבל כלום בגין היוקר, כי כבר בטוח, שהמדד יעלה פחות מהדרוש לקבלתה, וגם כשהמדד עלה ב־20% קיבלנו רק חצי פיצוי, באיחור של חודש ויותר. בקיצור, כיסחו לנו את המשכורת. חבל. אבל, זו היתה תרומתנו לעיסקת־החבילה, שאלה שחתמו עליה בשמנו, אינם יודעים איך לצאת ממנה.

אם התקדים של העלאת מס־הנסיעות יהפוך למורה־דרך, לא תהיה בעיה. נחזור לימים העלי־זים של לפני העיסקה, בה מחיר לא היה מחיר, אבל הדולר היה דולר, שמחירו האמיר מדי יום, לעומת השקל שהתקשה להשיג את שווי המתכת ממנו הוא עשוי ולבסוף גברה עליו המתכת שערכה הוכפל. הנה הסבר נוסף מדוע נעלמים השקלים ומתרבים השטרות בני 5000 שקלים. המטבע הקרוב יהיה כבר בן 500 שקלים ועד שיוציא שנתו יהיה שווה למטבע בן 50 שקלים.

רגע של אמת

כמה עצות לקוראי הדו"ח של מבקר המדינה על ויסות המניות הבנקאיות. קודם כל שימו לב שהגופים המבוקרים הם ממשלתיים — האוצר, בנק ישראל והרשות לניירות־ערך. הבנקים ה־מווסתים, לא. הנה, כבר סיבה טובה מאוד. מדוע יש צורך להקים ועדת־חקירה שתחקור את חלקם של הבנקים בפרשה.

חלק מאלה שעושים מהומות בעקבות הדו"ח, תרמו תרומה חשובה לסיבות שגרמו למהומות. הם ידעו שהמפולת מתקרבת ולא עשו דבר. עוד משהו: הבנקים המציאו את הויסות, הממשלה — כל הגופים שהמבקר מזכיר אותם, הסכימו לשי־טת הויסות ויותר מזה, נתנו את הסכמתם, ובכתב, לכולם, לבנקים, לבנק ישראל, לשר־האוצר ולראשי האוצר היה ברור שיגיע רגע של אמת והעסק יתמוטט.

כולם טוענים היום ש"התריעו". מה־התרעה הזו לא יצא כלום, מה שכן יצא זו המפולת, דו"ח המבקר והעובדה ה־בלתי־נחשבת שמחצית עם ישראל הפ־סיד את מחצית כספו במניות הבנקים, ואיש עוד לא יודע, אם בשנת 1988 יקבל את כספו בחזרה. הסיכויים קלו־שים.

כדי לסכם פרק זה: כולם, הבנקים והגופים הממשלתיים אשמים בויסות, או ליתר דיוק, בכך שלא מצאו דרך, בזמן הנכון, לחסל את הויסות. חלקה של הממשלה בעניין גדול יותר, בעיקר לקראת המפולת.

כדי לדייק, נצביע גם על מי שעל פיו נשק דבר, כך בדיוק, שר־האוצר לשעבר יורם ארידור. הוא עודד את הויסות.

אפילו קיבל את עצותיו של הד"ר (לכלכלה חקלאית) יקיר פלסנר, האחי־ריות עליו.

דוברים מסתוריים של הבנקים, שאינם מוכ־נים להזדהות, מדליפים לכתבים לא־מזוהים שה־בנקים לוחצים לא למנות ועדת־חקירה. יש בין ראשי הבנקים גם כאלה. יש גם כאלה שמבינים

ארידור
קטסטרופה מאחורי הדלת

שכדי לטהר את האווירה, צריך שתקום ועדת־חקירה.

מישהם הרוויחו מהעסק, הם פשוט לא הפסידו, כשהפסיקו למכור בזמן ובסך הכל הרוויחו נטו ואלה שאיפשרו להם את המעשה יהיו חייבים לתת את הדין.

קרה עוד משהו, ואולי זה החמור מכל. הצי־בור, או אם תרצו לקוחות הבנקים, איבדו אמונם בבנקים. יש לציבור זה סיבה טובה אחת, לפחות, לחוסר־אמון זה. לא אמרו להם את האמת במקרה הטוב, ובמקרה הגרוע אמרו להם לקנות מניות בנקאיות שכבר היו על סף פשיטת־רגל, ואלה שאמרו להם ידעו, מעט, ואלה שאמרו לאומרים ידעו בברור שהקטסטרופה מאחורי הדלת.

עכשיו נותר לבדוק, למה אמרו ה־אומרים חצאי־שקרים, או חצאי־אמת, כדי לרושש את הלקוחות במחצית מכספם, אפילו, כפי שטען באוזניי אחד מהאומרים: מחוסר ברירה. אבל גם זה לא עזר. הבנקים יצטרכו לעשות עוד דרך ארוכה כדי להחזיר את האמון. ועדת־חקירה תסייע לתהליך זה. לחצים, הדלפות, האשמות נגד, לא יעזרו.

מסיפורי קומנדו הקיצוצים

במסגרת סיורי־הלשון שאני עורך, פגשתי במונח חדש נוסף, להזכירכם, שלפני שבועיים הבאתי לידיעתכם את המונח סיירת מנכ"ל. לצערי, עד לרגע זה לא התקשרו אליי הנוגעים בדבר, ובכן, לענייננו, המונח החדש הוא אבטלה כבושה, לא מלשון כיבוש, אלא על משקל כבוש, כמו למשל, כרוב כבוש.

אתם בוודאי יודעים, או אולי נתקלתם כבר, במונח אבטלה סמויה, כזו שאין רואים אותה, אך לעומת זה יודעים שהיא קיימת, ברור, למשל, שעבודה שנעשתה, נניח, לפני חמש שנים, על־ידי שמונה פקידים והיום עושים אותה 14 פקידים ושני מנהלים, במחלקה הזו יש אבטלה סמויה.

קשה להצביע בדיוק מי הסמוי, שהרי אתם מבינים, שאם אפשר היה להצביע על הסמוי, היו מוציאים אותו לפנסיה מוקדמת, או מעבירים אותו למחלקה אחרת, בה טרם הגיעו לדרגה מקבילה של אבטלה סמויה.

אם הבנתם את הרעיון המונח ביסוד העניין, לא תתקשו, אני מבטיח, להבין את עקרונות ה־פעולה של האבטלה הכבושה.

נתחיל, יש בעיות במשק, וכתוצאה מהבעיות הללו, הגיעו כל המבינים להסכמה שצריך לקצץ בתקציבי־הממשלה, עד כאן ברור. יושבת הממ־שלה, יושבת ועדת השרים לענייני־כלכלה, יושב שר־האוצר יחד עם עוד שלושה שרים — קומנדו קיצוצים — ואומרים לשרים לקצץ. השרים לא מקצצים כל כך מהר, אבל יש בעיות במשק (נא לפנות להתחלת הקטע) וצריך לקצץ.

ובכן, התקציב הממשלתי בנוי משני חלקים: משכר ומפעולות, כלומר, כדי לבצע את הפעולות שחייב המשרד לבצע על פי החוק, הוא זקוק לכך וכך עובדים, אבל הוא זקוק גם לכסף כדי לבצע את הפעולות עצמן, אחרת בשביל מה מקבלים העובדים שכר?

ובכן, צריך לקצץ, במה מקצצים? בפעולות. מה קורה לעובדים שצריכים לבצע את הפעולות? הם נשארים, כדי לא לגרום לאבטלה, או, זהו, הפקידים האלה מהווים את "האבטלה הכבושה". יודעים מיהם, בניגוד לאבטלה הסמויה. אין להם מה לעשות בדרך כלל והם עושים את זה היטב.

מחיר החופש

בדרך כלל, כשמגיעים אלינו ימי־הענישה שמישהו הטיל עלינו בצורת ימי־החופש של המורים והילדים, הקרויים גם חגי־ישראל, מוטלת על כל מישפחה, המטופלת בילדים קטנים, החובה להשגיח על הילדים במשך 24 שעות ביום ובאותו הזמן גם לנסות לעניין אותם, לחנך אותם ולבדר אותם. לא קל? זה מה שיש!

לפתרון הבעיה, נפלה בביתנו, בחופש חנוכה, החלטה על נסיעה ברכבת לירושלים. מפה לאוזן עוברת בעיר השמועה שבכל יום נוסעת רכבת אחת מתל־אביב לירושלים וגם שהמסלול הוא מעניין ולא שיגרתי ואפילו מספרים שהנסיעה לוקחת המון זמן. למה אמרתי שהשמועה עוברת מפה לאוזן? כיוון שבאף מקום לא יכולנו למצוא משהו כתוב. המכיל אינפורמציה מדוייקת או כל שהיא, על מועד צאתו מתל־אביב של רכב הברזל. פלא הטכניקה. סמלה של המהפכה התעשייתית. בואכה ירושלים.

אבל ההבטחה לילדים ניתנה עוד לפני חודשים ויהיה מאוד לא חינוכי מצדנו לא לקיים הבטחה רק בגלל חוסר־אינפורמציה. על כן פישפשנו בספר הטלפונים ומצאנו מספר טלפון של רכבת־דרום, משם. לפי השמועה, יוצא המסע לעיר הבירה. השעה היתה שעת־ערב וזה נראה בעינינו רק טבעי שלא ענו על הצילצול מאותו מספר טלפון. טילפנו לרכבת־מרכז (ארלוזורוב) ובנימוס גדול הסברנו את הבעיה. משם גם ענו לנו בנימוס ואמרו „נכון. יש רכבת לירושלים. היא יוצאת מתל־אביב בשעה 08.15. כן. בבוקר. תודה גם לך. שלום."

למחרת בבוקר, השכמנו לקום. ארוחת־בוקר קלה, הילדים בהתרגשות גדולה לקראת החוויה המחכה להם. אורזים כמה סנדוויצ'ים לדרך הארוכה וגם משקה חם בתרמוס. בשבע וחצי עולים על מונית (כי מי ידע איזה אוטובוס נוסע לתחנת־הרכבת!). הבוקר צח וקריר והכל נראה כמעט מושלם. ואכן, כמה דקות לפני שמונה מתייצבים בתחנת־הרכבת דרום ומתפלאים שהיא ריקה כל כך. האם רק אנחנו קפצנו על הרעיון המבריק לנסוע ביום יפה כזה לירושלים ברכבת? בעוד אנחנו חוצים בצעד מהיר ומהדהד את הרחבה השוממה בכיוון לקופת־הכרטיסים, יוצא לו מאחת הפינות אדם שזה כנראה תפקידו בתחנה (לצאת מאחת הפינות) ומבשר לנו בשמחה בלתי־מוסתרת שהרכבת לירושלים יוצאת רק ב־11.30 ולכן אין לנו מה למהר. ומה עם הזאת של 08.15 אנחנו שואלים. ההיא יוצאת מבני־ברק, הוא עונה. אם תקחו מונית, אולי עוד תספיקו להגיע אליה.

את מנת הקללות והצעקות קיבל, כרגיל, האיש הלא־נכון ואנחנו הגענו לירושלים באוטובוס. אבל לא סתם הגענו. גם למדנו משהו בדרך. למדנו שגם האינפורמציה הניתנת לך על־ידי איש שנראה בעיניך מוסמך לתת את אותה האינפורמציה — אל תאמין לה. חוץ מזה למדנו ששתי רכבות ביום יוצאות לירושלים מאזור חיוג תל־אביב. אחת יוצאת מבני ברק בשעה 08.15 והשניה יוצאת מתל־אביב דרום ב־11.30.

לא. הילדים עוד לא נסעו ברכבת. אולי פעם. כשנהיה כולנו בחוץ־לארץ. נעשה להם את הכיף הזה.

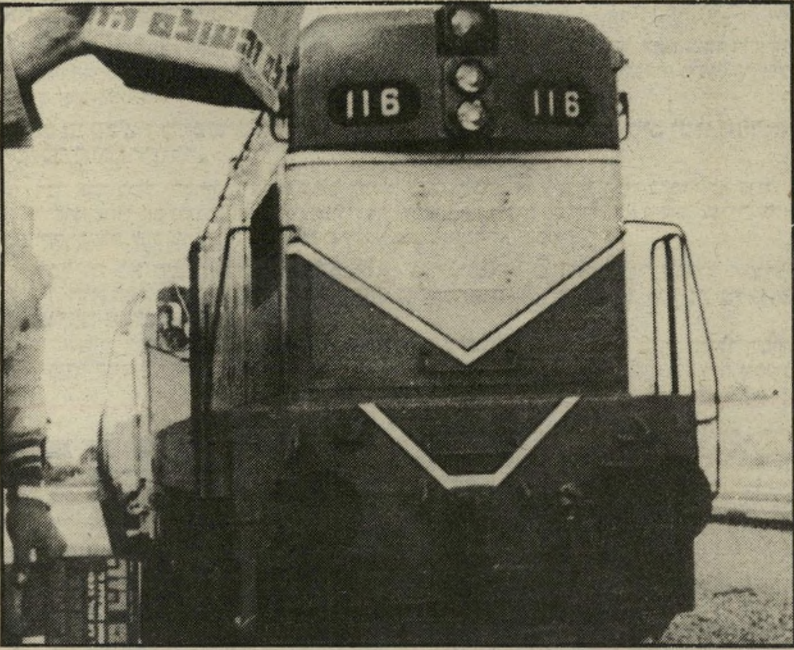

גם לבכות וגם לצחוק

בשבוע שעבר הלכתי לראיין את יוסי פרוסט, מנכ"ל אמנות לעם, במשרדו. בפרוזדור היתה תלויה תמונה גדולה על הקיר ואני עמדתי מולה ולא יכולתי להחליט אם לבכות או לצחוק. צילמתי את התמונה בשבילכם, כולל הכתובת המצורפת אליה. תמיד אומרים שמי שיכול לצחוק על עצמו, הוא בעל הומור אמיתי. ומי שיש לו הומור אמיתי יכול לחיות בארץ־ישראל וגם להיות מאושר. נכון או לא?

כל כוס והמשקה שלו

עוד מכתב מסוג המוזרים הגיע אלי לפני ימים אחדים. הקוראת הנכבדה כותבת לי שבזמן האחרון. בגלל המצב הכלכלי, היא הפסיקה לגמרי לארח לארוחות בביתה והיא מסתפקת בהזמנת חברים לקפה ועוגה או לכוסית משקה עם חטיפים. כאילו בסדר, אבל לא. יש לה בעיה. הבעיה שלה — כך היא טוענת — שלבעלה תמיד יש טענות לגבי הכוסות שבהן היא מגישה את המשקאות. אם היא מגישה משקה בכוסיות קטנות, הוא טוען שצריך בכוס ארוכה ואם היא מגישה משהו בכוס גדולה, הוא אומר שצריך בכוס על רגל. למה היא כותבת לי את כל זה? החזיקו טוב. שלא תיפלו על הריצפה כמוני. הגברת פשוט רוצה שאני אשפוט בינה לבין בעלה. כבר שבוע כל המשפחה שלי בעווית של צחוק והשם שלי שונה לגברת בבלי. יותר אני לא מראה למשפחה הזאת אף מכתב פרטי.

ולעצם העניין. גברתי הנכבדה: אני עוד לא עברתי קורס שופטים ולכן אינני יכולה לשפוט. לעומת זאת כדי לא להשיב את פניך ריקם (שימי לב לעברית!) הלכתי וביררתי בשבילך ושאלתי וחיפשתי. והנה מה שקיבלתי. טבלה מצויירת ומפורטת של מה צריך להגיש בתוך מה. יותר טוב מזה לא יכולת לחלום שאני אעשה בשבילך. כאישה, אני מאד מקווה שאת צדקת בוויכוחים עם הבעל ועכשיו. כשהטבלה בידיך. תוכלי להגיד לו את המשפט המתוק „אמרתי לך. אידיוט אחד?!"

שיהיה לכם לחיים!

פינת הקמצן

זוכרים את חברתי החסכונית שבגללה פתחתי תת־מדור בשם פינת הקמצן? בטח שאתם זוכרים. בפעם שעברה היא הציעה לכם לשתול פרחים בתוך שקיות־אשפה. כתבתי את הסיפור שלה וכמובן הייתי בטוחה שאף אחד בעולם כולו לא יקח את העצה שלה ברצינות. אבל כגודל הבטחון שלי. כן גודל תמימותי. שלושה־ארבעה טלפונים התקבלו רק בעניין איפה בדיוק לנקוב את החורים בשקית־האשפה. סיפרתי לחברתי שחלק מקוראי לקחו אותה ברצינות (עובדה שלגמרי לא הדהימה אותה) ומייד היא שלפה לי את הרעיון הבא שלה, שגם הוא, כנראה, מאיזה עיתון־נשים שווייצי. אלא מאיפה הוא יכול להיות?

ובכן, הפעם אנחנו בעניין סמרטוטי־ריצפה, או כמו שכולנו נוהגים לקרוא להם ספונג'דורים. החברה שלי קנתה שלושה ספונג'דורים ומכל אחד מהם עשתה משהו שהיא מאוד גאה בו. תיק אחד לבת הצעירה שלה. סל־קניות אחד לעצמה ואילו תיק סמי־אלגנטי לחברה שלה.

אין הוראות־שימוש. זה רק לקפל ולתפור יישר בחוט ובמחט. כשהיא סיפרה לי את הסיפור מבלי להראות לי את התוצאה, צחקתי נורא. אחר־כך. כשהראתה לי מה יצא, הפסקתי לצחוק. ובסוף, כשאף אחד לא ראה, עשיתי לעצמי סל־קניות מאוד יפה.

נכון שבארץ אין ספונג'דורים בשלל צבעים כמו בחו"ל. אבל הכחול־לבן שלנו הוא בדרך כלל בצבעי בז' וחום והוא נעים ורד למגע.

עוגיות־גבינה עם אליבי

אף אחד מהחברים שלי במערכת לא הבין מה זה טוב־הלב הנדיר שנפל עלי במוצאי־שבת. של השבוע שעבר. כשהבאתי להם שקית עם עוגיות־גבינה טריות, חמות וטעימות. אז תדעו לכם ששום טוב־לב. סתם השתמשתי בכם בתור אליבי. אחרת אף אחד בעולם כולו לא היה מאמין לי שאני לבד אפיתי עוגיות. עכשיו כולכם העדים שלי.

ואם אני ממליצה על עוגיות וגם מודה בפה מלא שטרחתי לאפות אותן. מרצוני החופשי. אז דעו לכם שזה משהו שנקרא בשפת הסלנג „משהו משהו".

הנה איך עושים.

1 גבינה 9%
1 מרגרינה, שהוצאה מהמקרר קודם
1 חבילה קמח תופח
2 ביצים
100 גרם גבינה צהובה (רצוי חריפה) מגוררת.

מערבבים את כל החומרים בידיים (בשום אופן לא במיקסר או במעבד־מזון) ומהבצק שמתקבל עושים עיגולים בגודל של אגוז גדול. משמנים תבנית־אפיה ושמים את הכדורים במרחק אחד מהשני. מכניסים לתנור. שחומם קודם לחום בינוני. ואופים בערך 20 דקות או עד שרואים שהם מקבלים צבע של מוכנים.

אמרתי „משהו משהו"? צדקתי!

דניאלה שמי

יחסים בעור
Gingette
מגע של עור
רשת חנויות ג'ינג'ט: תל-אביב: רח' הירקון 307. יפו העתיקה: סימטת מזל דגים. ירושלים: הקארדו, ז'קלין גל.

Fashion
CommoDoRe
24, Hatabor St. Tel-Aviv
Cod. 65 255

אופנת קומודור
רחוב התבור 24 תל-אביב
טלפון — 653995

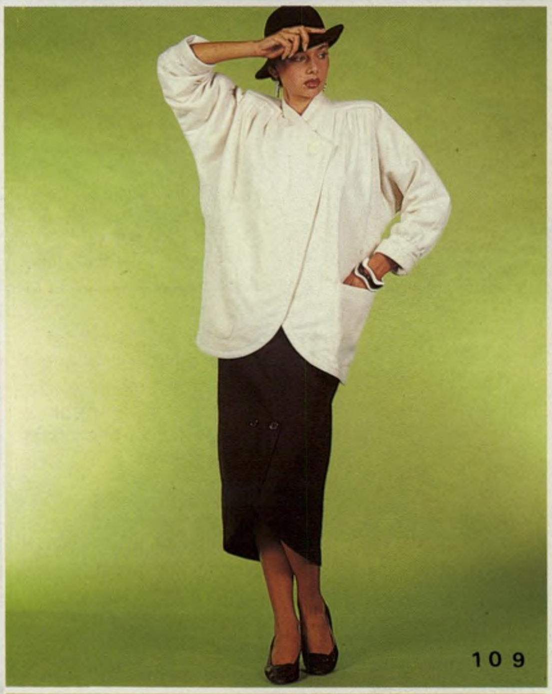

אבא יש רק אחד

פנינה התכוננה זמן רב למסיבה הזו. היא תיאמה מראש את הגעתו מגרמניה של אביה, אותו היא איתרה השנה, ובהזמנות ששלחה לחברים טובים ולהרבה עיתונאים היא ציינה ששניהם, היא ואביה, יחוגו את יום־הולדתם — ה־30 שלה, ה־58 שלו.

אבל לא היה חסר הרבה שהמסיבה השמחה היתה הופכת לשערוריה של השנה, והכל בגלל שכנה של פנינה מפתח־תיקווה, פרידה מנשה.

כאשר סיפרה פנינה לפני כמה חודשים שהיא מצאה את אביה מעבר לים, הזדעקה פרידה, בלונדינית ואם לשישה והודיעה שהאב, צבי רמק, ששמו בעבר היה הלמוט בנגה, הוא גם אביה שלה ולא רק של פנינה.

האב הגרמני של פנינה חתם על מיסמך שרוזנבלום היא בתו היחידה.
אבל פרידה הצטיידה בניירת כדי להוכיח שרמק־בנגה הוא אביה. השתיים תקפו זו את זו מעל דפי העיתונות ופרידה הבטיחה שפנינה עוד תשמע ממנה.
ואכן, כאשר נודע לפרידה שפנינה ואביה יחוגו בהילטון. היא תיכננה

שתי אחיות **פנינה רוזנבלום מודה לאורחים שבאו לחוג איתה את יום הולדתה ה־30 במסיבה שערכה במלון** הילטון **בתל־אביב. לצידה עומדים אחותה הצעירה, לילי, ואביה, אותו היא איתרה באחרונה בגרמניה. האב, צבי רמק (לשעבר הלמוט בנגה) בא למסיבה במיוחד מחו"ל וחגג, באותה הזדמנות, את יום הולדתו ה־58. למרות שפנינה הזמינה מעטים, באו רבים שלא הוזמנו כלל.**

להופיע שם, מלווה במיסמכים הרבים, וקבל עם ועדה להוכיח כי היא הבת של הישראלי לשעבר.

פנינה לא ידעה על התוכנית הזו. לכן היא היתה רגועה ונרגשת מהאורחים הרבים שבאו, אך לגמרי לא מתוחה. הרוב בין הבאים היו עיתונאים, ובלטו מי שעזרו לה למצוא את אביה, עורך־הדין חובש־הכיפה דויד גלס וכתב ידיעות אחרונות, אריה אבנרי.
למרות ההקפאה לא קימצה פנינה במזון שהוגש לאורחים, — פלטות

פנינה מוחה דימעה חרישית ורוקדת עם חברה, יובל

בשרים קרים וחמים, נקניקיות עבות, בורקאס, שניצלים ברוטב שומשום, ובעיקר מיבחר מרשים של עוגות, תוצרת קונדיטוריית המלון.

המסיבה צולמה בווידיאו, ובאולם הקטן פוצצו זיקוקי די־נור.

אביה של פנינה קיבל לידיו את המיקרופון וסיפר בהתרגשות על המיפגש עם פנינה, הוא פרץ בבכי, כשתיאר את התחושות שעברו עליו, כאשר קיבל מידע מוטעה במהלך מילחמת יום־כיפור, שפנינה נהרגה כביכול.

ופרידה לא הגיעה. רק למחרת יכלה פנינה לדעת מדוע נמנעה השערוריה. ביום ראשון בבוקר, כמה שעות לפני קיום המסיבה, הוגשה לבית־המישפט המחוזי בתל־אביב תביעה מצד פרידה מנשה נגד צבי רמק ופנינה רוזנבלום. מנשה דורשת מרמק להכיר בה כביתו היחידה.

מהומה ירוקה

(המשך מעמוד 10)
הפגנות: איש תימהוני החזיק בכרזה אנגלית, שטענה כי המדינה אינה מניחה לו להגר מהארץ, וזקנה ייקית תימהונית מחתה נגד ביקור „הנאצים, ידידי ערפאת". הירוקים התווכחו עימם במשך יותר מחצי שעה.

לפני כן אירעה תקרית שהירוקים לא שמו אליה לב. ח"כ רב שילנסקי התקנא בגאולה כהן והכין „מלכודת". הוא המתין לירוקים בחברת עיתונאים וסוללה של מיקרופונים. כשעברו על פניו, פנה שילנסקי אל אורי אבנרי, שאירח אותם, והכריז בקול גדול: „אני לא מדבר איתם. אז תגיד להם אתה שאני, שהייתי בתאי־המוות, אומר להם שהם לא יצליחו להשמיד את מדינת ישראל!"

אבנרי: „כרגיל, אתה לא יודע מה אתה שח!"

● יונים ושפנים

ההיסטריה המפוברקת בכנסת השיגה את שלה — לא אצל הירוקים עצמם, אלא אצל מי שמכונים בכנסת „יונים".

ערב בואם לכנסת, נמסר לכל חברי־הכנסת שהירוקים מוכנים ומעוניינים להיפגש עם כולם — ביחד או ביחידות, בכל מקום שיבחרו, כאוות־נפשם. אחדים מהם הביעו את רצונם להיפגש. שניים־שלושה אף פנו מראש אל אבנרי בבקשה מיוחדת לסדר להם פגישות.

ביום הביקור נעלמו כל היונים, כאילו בלעה אותם האדמה. נעלמו שבח וייס ויוסי שריד, יאיר צבן וזיק אמיר (שביקש פגישה), כל אנשי ר"ץ ומפ"ם (מלבד יתד הערבי). רובם ברחו מן הכנסת או התחבאו בה. הם לא ניגשו אל האורחים אף במיסדרון, ללחוץ יד או להגיד שלום. פחד הימין נפל על כולם.

היחידה שנהגה אחרת היתה אורה נמיר, שקיבלה את הירוקים בחדרה. היא שוחחה עימם שעה ארוכה, בנוכחות דראושה, שסידר את הפגישה. היא חזרה על הסיסמות השגורות בפי מיפלגת־העבודה: לא היתה לירוקים שפה משותפת עימה, מכיוון שהם רגילים להגדרות מדוייקות, וביקשו לשמוע מפיה קביעה מדוייקת של גבולות־המדינה, זכויות הפלסטינים ועוד.

מכיוון שבפי ה„יונים" אין שום הגדרות כאלה, אלא רק סיסמות מעורפלות וכוללניות, יתכן שהיה זה טוב שברחו מפני כל הידברות (ראה הנדון).

מהכנסת הלכו הירוקים לפגישות עם אישים ערביים במיזרח־ירושלים, עם קבוצת יש גבול והוועד לסולידריות עם אוניברסיטת ביר־זית. בערב קיימו הידברות ארוכה מאוד ומרגשת עם המועצה הישראלית למען שלום ישראלי־פלסטיני (ראה יומן אישי). במהלך הביקור גם ערכו פגישות עם ראשי שלום עכשיו שהציגו לפניהם עמדות שונות מאוד — החל בחברה אחת שדגלה בעמדות הרשימה המתקדמת, וכלה בצלי רשף, שה .ת־ע את האורחים באי־רצונו להג . דברים מפורשים וברורים על התנאים לפיתרון הסיכסוך.

הירוקים סיירו במשך יום שלם בגדה. למחרת ערכו סיור — שלא תוכנן מראש — במיגזר הערבי בישראל. הם נפגשו עם בני־הכפר באום־אל־פחם, ועם התנועה המתקדמת בנצרת. בערב ערך אחד מהם פגישה עם חוג של אמנים בבר האדום בתל־אביב. במפתיע, נערך האירוע בשקט, ובאווירה רצינית.

● פרס

לציידת־הנאצים

שיא הביקור היה, כמובן, האקורד האחרון: מסיבת־העיתונאים הגדולה שערכו הירוקים בבית סוקולוב בתל־אביב.

מראשית הביקור היפנו הירוקים את כל העיתונאים לאירוע זה, וסירבו למסור הצהרות לפני־כן. היו שחששו מפני מה שעומד לקרות. פרובוקציות אפשריות ומהומה.

ואכן, כאשר החל האירוע, הסתבר שזוהי מסיבת־העיתונאים הגדולה והנרגשת ביותר שנערכה בארץ מזמן.

האולם היה מלא לגמרי. צוותות־טלוויזיה מכל העולם צילמו. עיתונאים מקומיים וזרים הכינו שאלות. משתתף בלתי־צפוי היה גרשום שוקן, בעליו ועורכו הראשי של הארץ שאינו בא לעולם למסיבות־עיתונאים.

אך חיש־מהר הוכיחו הירוקים שאין הם „ירוקים" כלל. הם הכריזו על עמדתם בפה מלא ובלי כחל ושרק, השיבו במפורט לכל שאלה, לא נפלו לשום מלכודת, לא נענו לשום פרובוקציה. היה ברור שלמדו הרבה בפגישות עם הישראלים, וגם שינו בהתאם לכך כמה מניסוחיהם. הם דיברו גרמנית, והדברים תורגמו בשני הכיוונים על־ידי אבי גלזרמן, חבר הנהלת הרשימה המתקדמת.

בין השאר:

● **„אין לנו כל אהדה לישראל הכובשת שטחים של עמים אחרים. יש לנו כל האהדה לישראל שוחרת־שלום, המבקשת לחיות בשלום עם שכנותיה."**

● „היו לנו עמדות מוכנות לפני בואנו, ואת העמדות האלה לא שינינו, והן: שיש לכל עם הזכות להגדרה עצמית ולחרות לאומית, שהפיתרון הוא בהקמת מדינה פלסטינית שתחיה בשלום לצד ישראל."

● „אנחנו דוגלים בכינוס ועידה בינלאומית, שבה ישתתפו ישראל ואש"ף, דבר שיהווה הכרה הדדית. יאסר ערפאת אמר לנו שהוא מוכן לכך."

● „מדינה שאינה מגדירה את גבולותיה מחשידה את עצמה שהיא רוצה בהתפשטות."

● „אם מאשימים אותנו בכך שאנחנו רואים דברים בשחור־לבן, אני רוצה להגיד שאכן יש דברים שצריכים לראות אותם בשחור־לבן. כשמדובר על מילחמה או שלום, אין דרך שלישית. כשמדובר על דיכוי או חופש, אין דרך שלישית. כשמדובר על פאשיזם או אנטי־פאשיזם, אין דרך שלישית!"

● „אנחנו מיפלגה אנטי־פאשיסטית במהותה. לכל מיפלגה גרמנית יש בעיות עם שרידי המגמות הפאשיסטיות, אך לנו יש פחות מכל אחרת."

הירוקים הסבירו במפורט את פרשת הביקור ביד ושם. כאשר שאל אותם עיתונאי מתחכם מדוע הם דואגים כל־כך לפלסטינים, ואינם עוסקים „באותו הלהט" בזכות ההגדרה העצמית של עמים אחרים, כגון הכורדים והאלבאנים ביוגוסלביה, נכונה לו הפתעה: בחיוך דק סיפר לו רנץ כי נציג תנועת־השיחרור הכורדית נאם בוועידת הירוקים, וכי מישלחת הירוקים תבעה ביוגוסלביה את חופש־הביטוי וחופש לאומי לכל.

רוב השאלות היו קנטרניות. כמעט ולא הועלו שאלות חשובות ועניייניות. אך המסיבה עברה בשקט.

בין הנוכחים היה יצחק שמואלי, דמות ידועה בירושלים, שונא־גרמנים ובית"רי ותיק, המפגין בכל אירוע פוליטי בארץ. הוא נכנס למסיבה אחרי שהפגין נגדה בחוץ.

שמואלי רצה לדעת מדוע אין הירוקים מעניקים פרס לציידת־הנאצים הגרמניה, ביאטה קלארספלד, שקיבלה זה עתה פרס בצרפת.

„זהו רעיון מצויין!" השיב לו רנץ מניה וביה. „כדאי שנעשה את זה!" בתשובה על שאלה אחרת של שמואלי סיפר לו רנץ כי הירוקים הפגינו נגד כינוס ותיקי הס"ס־הקרבי.

שמואלי היה מרוצה. כאשר יצאו הירוקים ממסיבת־העיתונאים, כשהם נושאים את מיזוודותיהם, בדרך לנמל־התעופה, קרא אחריהם: „להתראות!"

במדינה

חקלאות

חדשות טובות, חדשות רעות

יותר תפוקה, פחות עבודה

אחת ממערכות המיספרים אשר נבלעו במבול הסיכומים שהתפרסמו השבוע, עם סיום השנה האזרחית, נגעה להתפתחות החקלאות בארץ. וכמו בנוסח־ההתחכמות האמריקאי הידוע, היו שם חדשות טובות והיו שם חדשות רעות.

החדשות הטובות: מאז 1948 הגדילה ישראל את תפוקתה החקלאית 12 מונים.

החדשות הרעות: שעה שבעבר היה חקלאי אחד מפיק את מיכסת־המזון מן הטבע של 17 ישראלים, היום אותו חקלאי מפיק את מזונם של 55 ישראלים.

וזאת כבר אופרה אחרת, כי פירוש הדבר, שלמרות הגידול העצום בתפוקה החקלאית, מספר החקלאים, היכולים להתפרנס מן החקלאות, הולך וקטן.

בריאות

טבע נגד טבע

בעזרת גזר ודבש עושים עור חדש

זאת מכת־טבע ולכן מן הצדק להילחם בה בעזרת הטבע. כך סברה חולונית אחת, חביבה ריבקין. היא גילתה כי בעזרת 25 מרכיבים, הלקוחים כולם מן הטבע, מגזר ועד דבש, ניתן להכין תכשירי־טיפול, המחסלים את מכת־הטבע (לצעירים, בעיקר) הנקראת פצעי־בגרות ולהפוך, בעזרת מרכיבים אלה, עור מצולק לעור חלק.

אחרי שריבקין קיבלה את רישיון משרד־הבריאות לתכשיריה, המבוססים על שיטה של קוסמטיקה טבעית וביולוגית והחלה הנהירה לטיפוליה, היא החליטה לא להסתפק בטיפול־היסוד של פצעי־בגרות ונקודות שחורות.

היא חזרה למבחנותיה, דלתה מן הידיעות אותן רכשה בלימודיה ובעיסוקיה בנושאים הקשורים לרפואה, ועד מהרה הוכיחה כי כוחה גם רב לה בטיפול בסבורא (עור אדום, גדוש קשקשים); בעור מתבגר ומתקמט ואפילו בקשקשים בשיער.

וזה רק אישר מחדש את דעתה של ריבקין: אפשר להילחם בטבע. בעזרת הטבע.

ישראלים בחו"ל

המאזן הלא־ציוני

אפילו כשיש יותר עולים מאשר חוזרים, עדיין מקלקלים היורדים את החשבון הסופי

ארץ־הולדתם נמצאת אמנם קצת שמאלה מגרמניה, אבל הם לא פחות ייקים מהייקים. הסדר והדיוק חשובים להם ובמיוחד, כאשר המדובר במיספרים.

הוכחה לכך נתן, בשבוע שעבר, הבנקאי התל־אביבי יוסף („יופ") פוט בן ה־75, מי שהיה מנכ"ל בנק איגוד בשנות ה־60 ואשר שימש לאחרונה כקונסול־הכבוד של הולנד בתל־אביב. פוט פירסם מחקר על המאזן הציוני של יהודי הולנד בעשרים השנים האחרונות ובמחקרו גילה פוט, שהוא בעצמו עלה ארצה מאמסטרדם, עיר־הולדתו, לפני 36 שנה, כי כנגד 5552 היהודים שעלו מהולנד ארצה ב־20 השנים האחרונות, חזרו להולנד, באותן השנים, 4546 עולים הולנדיים.

לצערו של פוט לא הספיקו 1006 האיש שנשארו בארץ, עודף העולים־הנשארים על העולים־החוזרים, כדי להראות מאזן ציוני חיובי. כי בעת (המשך בעמוד 52)

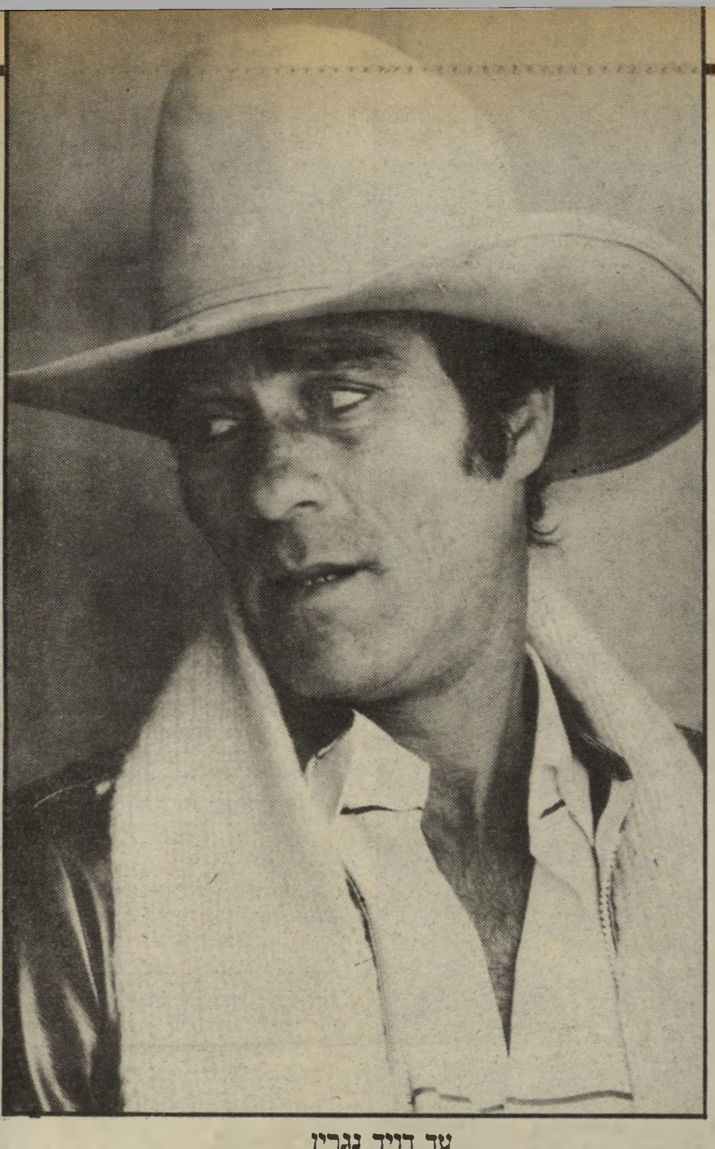

עד דויד נגרין
הוא תמך בגירסה

פיתגם ידוע אומר כי לטעות זה אנושי. פיתגם נוסף אומר כי שופטים הם רק בני־אדם. השופט אריה אבן־ארי אישר השבוע את שני הפיתגמים גם יחד. בהכרעת הדין שכתב השופט בתיק פלילי 65/82, מדינת־ישראל נגד הנאשמים דויד קטן, משה פרץ ושמעון ששון כותב השופט:

„נשאלת השאלה — דויד נגרין, חברם של שלושת הנאשמים, הרי היה עד ראיה לכל האירוע ושמע את כל פרטי השיחה שהתנהלה בביתו, מדוע לא טרחו הנאשמים להביאו. מי כמוהו יכול היה לחזק את גירסתם ולשכנע את בית־המשפט בתורת עד־ראיה אובייקטיבי — ולהעיד כי כל הנעשה בביתו נעשה מתוך רצונו הטוב והחופשי של המתלונן וברוח טובה. אי־הבאתו של עד קרדינאלי

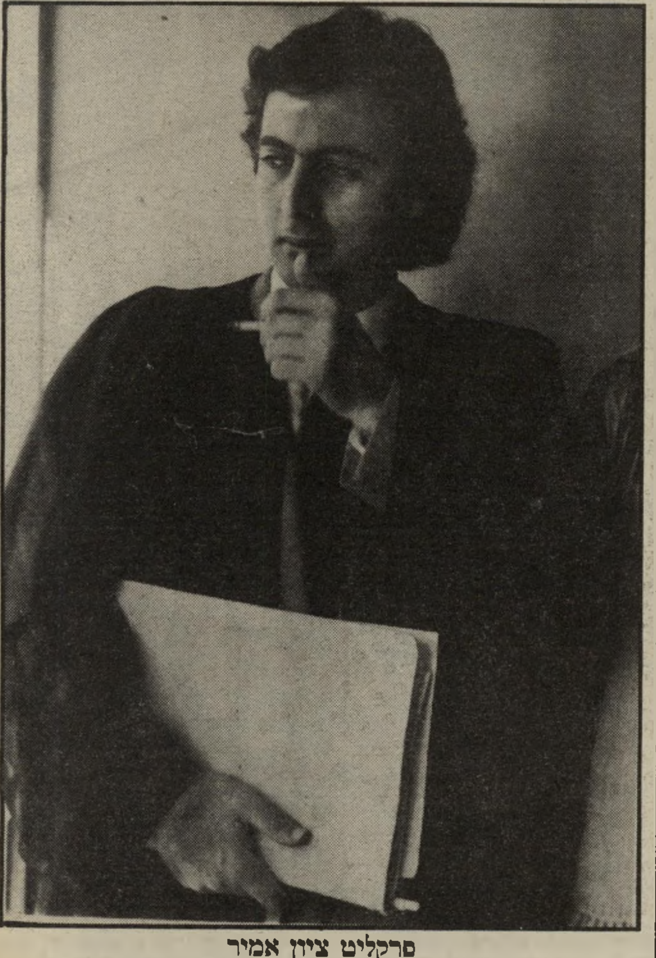

סרקליט ציון אמיר
שופטים הם רק בני־אדם

השופט כתב בפסק־הדין כי הנאשמים לא טרחו להביא עד־הגנה חשוב, ועל כן הרשיע אותם. אולם בפרוטוקול של בית־המישפט נמצאת עדותו של העד הזה עצמו על פני 16 עמודים שלמים!

העד שנשכח

שופט אריה אבן־ארי
שגגה מן הקולמוס

גם אילו רצה בכך, לא יכול השופט לתקן את הטעות המוזרה — כי אסור גם לו לשנות פסק־דין

נאשם משה פרץ
הם דרשו 100 אלף לירות

כזה מטעם ההגנה אומר דרשני! ואין מנוס מלקבוע כי אין עד זה מסוגל לסייע להגנתם של הנאשמים, שאם לא כן היתה הסניגוריה גורמת להבאתו כעד מטעם ההגנה."

בסופה של הכרעת־הדין, ובהסתמך גם על אי־הופעתו של דויד נגרין כעד הגנה מרשיע השופט את כל שלושת הנאשמים.

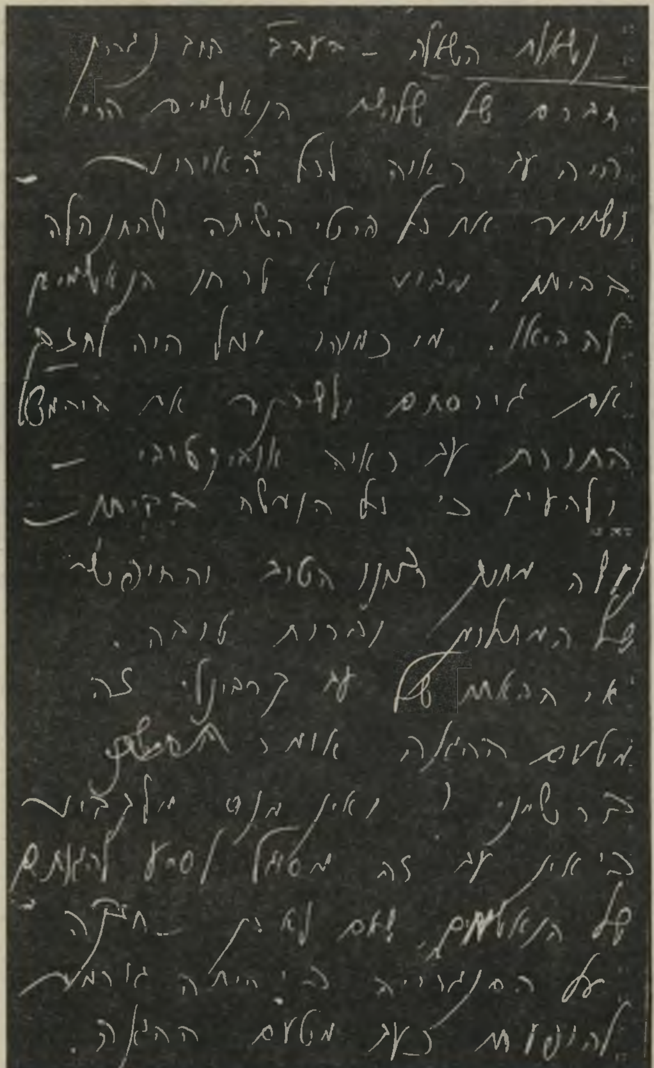

הקטע בפסק־הדין
לטעות, זה אנושי

להאמין למראה עיניים

העוקץ בכל הסיפור הוא כי דויד נגרין הופיע במשפט כעד מטעם ההגנה! הוא העיד על פני 16 דפי פרוטוקול מודפסים, ותמך בגירסתם של שלושת הנאשמים. דויד נגרין הופיע בבית־המשפט ביום 24.5.84 ונחקר על־ידי עורך־הדין ציון אמיר שהזמין אותו כעד־הגנה. אחר כך נחקר גם על־ידי הסניגור השני, נתן וייס, ולבסוף אף נחקר על־ידי התובעת, דר. דרורה פלפל, שמונתה מאז לשופטת־שלום. נגרין היה עד ההגנה האחרון במשפט.

בתאריך 13.9.84 נסתיים המשפט, כאשר הסניגור אמיר הגיש את סיכומיו בכתב וביום 24.11.84 הקריא השופט את הכרעת־הדין בפני הנאשמים. רק אחרי שעיינו הסניגורים חזור ועיין בכתוב הסכימו להאמין למראה עיניהם כי השופט אמנם שכח מכל וכל את הופעתו של העד נגרין.

אחרי ששופט מסיים את כתיבת הכרעת־הדין, חותם עליה וקם ממקומו שוב אין הוא יכול להוסיף או לגרוע או לתקן את פסק־הדין. כל מה שנכתב נשאר כך, עד לתיקונו בידי בית־מישפט גבוה יותר.

שברולט כערבון

המשפט עצמו אינו מעניין במיוחד. שלושת הנאשמים הואשמו על־ידי התובע לודויג פלס כי בשנת 1980 עצרו את הצורף שלמה אייש, כאשר נסע במכוניתו בבאר־יעקב, שם הוא מתגורר. דויד קטן דרש ממנו כי יחזיר לו סכום כסף שהיה חייב לו, בגלל חתיכת זהב שמסר לו לשם עשיית צמיד לשעון.

לדברי כתב־האישום הובילו שלושת הנאשמים, יחד עם דויד נגרין, שישב במכונית, את הצורף לביתו של נגרין ברמלה. עשו לו שם „משפט של העולם התחתון" ובאיומים דרשו ממנו לחתום על מסמך, בו הודה כי הוא חייב לדויד קטן סכום של 100 אלף לירות. הוא סרב לחתום, אך הם איימו כי יכו אותו אם לא יחתום. לבסוף חתם הצורף על מסמך בו הודה כי הוא חייב 100 אלף לירות והתחייב להחזיר סכום זה תוך שבוע. הוא העביר את מכונית השברולט שלו כערבון לתשלום החוב ומסר לדויד קטן את הזכות למכור את המכונית אם לא יעמוד בהתחייבותו לתשלום החוב.

סקופ

בעקבות חתימת ההסכם הזה הגיע הצורף כועס ונרגש למישטרה והתלונן על המעשה. נפתח תיק, והשלושה נחקרו והוגש נגדם כתב־אישום חמור לבית־המשפט המחוזי בתל־אביב.

סימוני עט זרחני

כאשר הגיע סוף־סוף מועד התיק להידון, התחרט המתלונן על כל העניין ושלח מכתבים ליועץ המשפטי ולבית־המשפט, כי הוא מבקש לבטל את התיק וכי הוא חוזר בו מתלונתו. כאשר העיד בבית־המשפט לא התרשם השופט אבן־ארי לטובה מעדותו. אך אחרי ששמע את כל העדים, החליט השופט בכל זאת להרשיע את הנאשמים. הפיסקה היחידה המפתיעה בהכרעת־הדין היא זו המדברת על חסרונו של העד נגרין.

קשה להבין מה גרם לשופט לשכוח לחלוטין עדות ארוכה הנמצאת בדפי הפרוטוקול. מה גם שעל העדות המקורית, בתיק בית־המשפט, נמצאים סימוני עט זרחני, כפי שמסמנים עורכי־דין ושופטים. את הסימונים הללו יכול היה לעשות רק השופט, כאשר התיק היה אצלו לשם כתיבת פסק־הדין.

ברור כי הסניגורים יערערו על הכרעת־הדין ויסתמכו על הפרוטוקול הנמצא בתיק.

מכיוון שלשופטים אסור להתראיין, אי־אפשר היה לקבל את תגובתו של השופט אבן־ארי לשגגה שיצאה מקולמוסו.

אילנה אלון ■

כאשר נוסע סמוי כושי הועמד בסכנת מוות — רעשה הארץ. אך כאשר גילה „העולם הזה" כי אסיר הוכה למוות בתוך הארץ — לא התרגש איש. בעמודים אלה מסופר הסיפור המחריד לכל פרטיו

הסוהרים הרגו את בעלי!

תמונה אחרונה של אנט ויוסף פרץ (במיקטורן השחור), האסיר מקרית־גת, שהוכה למוות. יוסף שמר על קשרי מישפחה הדוקים ונראה לעתים קרובות בארועים מישפחתיים, כמו בחתונה שבחגיגתה צולמה התמונה שלמעלה. אנט היא הקיצונית מימין, בשמלה הכהה.

כאשר סיפר לי פול גרינוולד (העולם הזה 26.12) על המקרה בו נהרג עציר ממכות סוהרים, עורר בי סיפורו זיק של זיכרון. ניסיתי לברר אצל גרינוולד פרטים נוספים על האיש שהוכה למוות והוא אמר: „משום מה זכור לי שהוא היה מקרית־גת, ממוצא מרוקאני ובערך בן ארבעים." הוא לא ידע לספר מדוע היכו הסוהרים את האיש הזה דווקא: „הוא לא צעק ולא השתולל, ואינני יודע מדוע נטפלו דווקא אליו," אמר גרינוולד. אבל הוא הסביר כי כאשר שומעים בבית־המעצר מכות וצעקות, יודעים העצירים המנוסים לא להוציא את הראש מהתא ולא להתעניין יותר מדי בעניינים שלא שלהם. אם מוציאים את הראש מקבלים מכות או מזליפים עליך גז מדמיע," אמר גרינוולד.

כך מדווחת כתבת העולם הזה אילנה אלון וממשיכה:

אחרי שקיבלתי משירות בתי־הסוהר את תגובתם, והם הודיעו כי רק אדם אחד מקרית־גת, יוסף פרץ, בן 34, נמצא מת באגף הפסיכיאטרי של כלא רמלה החלו חוטים שונים מתקשרים בראשי. נזכרתי במיכתב שהוגנב אליי מכלא מעשיהו לפני כשנה. במיכתב היה סיפור מזעזע שהטריד את מנוחתי ימים רבים אחרי שסיימתי את קריאתו. מיכתב זה סיפר על מכות והתעללות באדם בן 34 מקרית־גת ועל מותו בייסורים בכלא.

הבת שנעלמה בתה של אנט, מיכל אלגרבלי (26), נעדרת זה שלוש שנים. היא ירדה לערוך קניות במרכז המסחרי בקרית־גת ונעלמה. יחסיה עם בעלה היו מעורערים.

לא זכרתי פרטים נוספים, אך ידעתי כי המיכתב נמצא בוודאי בערימת המיכתבים שאני מקבלת מבתי־הסוהר. חיפשתי אותו ובמגירה מיוחדת מצאתי מעטפה ללא כל כתובת או שם ובתוכה שני דפי פוליו כתובים בכתב־יד ברור ואינטליגנטי. קראתי שוב את הכתוב שם והזדעזעתי מחדש. התאור היה כל כך פלאסטי והצימצום במילים עורר אימון והתרגשות. באותה מעטפה נמצא גם פתק נוסף, בכתב־יד אחר. בפתק זה ביקש ממני האדם שהגניב את המכתב אליי כי לא אעשה שימוש בסיפור לפני שהוא ייצא מהכלא.

ראשי־פרקים על פיסות־נייר

כל מי שיושב בכלא נתון לחסדיהם המוחלטים של הסוהרים. ועל כן מעטים מאוד הם האסירים האמיצים דיים כדי לדבר בעודם בכלא. האסיר שהגניב לי את המיכתב היה איתי בקשר קודם והעביר אליי סיפור שהתפרסם בהעולם הזה. שילטונות הכלא חשדו בו כי הוא האחראי להעברת הסיפור והוא חשש מאוד כי אם יתפרסם סיפור נוסף על בתי־הסוהר בהעולם הזה, ירדו הסוהרים לחייו. על כן ביקש שלא אפרסם מאומה עד שישתחרר. הוא אמור היה להשתחרר תוך זמן קצר אך מאסרו התארך והוא יצא מהכלא רק לפני חודשים אחדים.

השבוע התקשרתי לאדם שהגניב לי את המיכתב מהכלא והוא אמר לי כי לא הוא אשר כתב את המיכתב אלא אדם בשם אשר דותן, שהשתחרר כבר גם הוא. התקשרתי לדותן והוא התפלא מאוד על העניין המאוחר שעורר הסיפור. הוא גילה לי כי מיד לאחר שיחרורו מבית־הסוהר, בחודש ינואר 1983, היה כל כך מזועזע ממה שראה ושמע בכלא שניסה למסור את סיפורו לכמה עיתונים. הוא עיבד את הסיפור וכתב אותו מחדש ושלח אותו בדואר רשום לאחד העיתונים. איש לא עשה שימוש בסיפור.

דותן הוא גבר מזוקן כבן 40, המיטיב לכתוב ולדבר. הוא מספר כי אסירים נהגו לפנות אליו כדי שיכתוב עבורם בקשות חנינה ומיכתבים. דותן נכנס לכלא בשל מה שהוא מכנה „הסתבכות ביורוקראטית קלה". הוא ישב בערך חודש וחצי בבית־המעצר ברמלה ואחר־כך המשיך לרצות חודש וחצי בכלא מעשיהו.

במעשיהו פנה אליו אחד א.מ. וביקש לדבר אתו. הוא סיפר כי בעת שהיה כלוא בבית־המעצר ברמלה קרה לו משהו שהשאיר בו מישקע אדיר ושאסור לעבור עליו בשתיקה וחייבים לפרסמו. הוא סיפר אז את הסיפור בראשי־פרקים והתחנן שלא יפרסמו אותו עד שישתחרר מהכלא, כי יש לו מישפחה והוא רוצה לצאת בחיים.

„הוא דיבר בפחד וחזר על כך כמה פעמים שיש לו מישפחה," נזכר דותן. „אני סלקטיבי בקשר לסיפורים ששמעתי בכלא." אומר דותן „כי לכל אחד יש סיבה לשקר פה שום. אבל הוא נשמע לי אמין. ניסיתי לבלבל אותו ולהפיל אותו, אבל הוא היה עקבי וחזר על הסיפור שוב ושוב בלי סתירות."

הם קבעו פגישה נוספת ואז רשם דותן על פיסות־נייר את ראשי־הפרקים של הסיפור וכאשר חזר לחדרו כתב את הדברים במיכתב שהגיע, בסופו של דבר, לידי. וביומנו של דותן מבית־הכלא כתוב: „4.1.84 — לקחתי חומר מאסירים על עוולות שנעשו בכלא רמלה כולל רצח אסיר בידי סוהרים."

סד חונק, גיבנת מכוערת

מכיוון שעברה כבר כמעט שנה מאז, לא זכר דותן את שמו המלא של א.מ. הוא זכר את מראה פניו, את הכיפה שחבש לראשו וכי ניסה לחזור בתשובה. אבל הוא זכר כי היה עוד עד־ראיה למקרה המכות, אדם שישב בתא ממול. אותו אדם ישב גם כן במעשיהו באותו תקופה, וכאשר ראה כי א.מ. מדבר עם דותן, פנה אליו ושאל אם סיפר לו על מיקרה המכות. הוא הוסיף את הפרטים שהוא ידע ודותן התרשם כי בכך אימת לחלוטין את סיפורו של א.מ.

כאשר שוחחתי עם דותן ישבה אשתו לצידנו וניסתה לשכנע אותו שלא לתת את שמו לפירסום. היא הסבירה שהיא חוששת פן יאונה להם רע בגלל הפירסום וכי המישפחה כבר סבלה מספיק מהפירסומים שהיו סביב בעלה. אולם דותן היה נועז ונחוש כי הדבר חייב להתפרסם וכי הוא עומד מאחורי כל מילה שנכתבה על ידו.

„כאסיר צווארון לבן שריצה חלק מעונשו בכלא רמלה, ניצבתי נדהם נוכח המציאות האומללה והאכזרית... בשלב מסוים נשבעתי כי עד שדבריי אלה לא ייוודעו לציבור, ויראו אור, יעיקו עליי מקרים אלה כגיבנת מכוערת ויכבידו כסד חונק על מצפוני הדל, ואלה הדברים שחזו עיניי ושמעו אזניי ואפילו חשתי על בשרי," מסביר דותן את הצורך שיש לו לפרסם את הדברים.

עד כאן דיווחה של אילנה אלון.

„הוא מת כמו כלב!"

עוד באותו יום איתר כתב העולם הזה, ישראל גפן, את אנט, אלמנתו של יוסף פרץ בקריית־גת ויצא לפוגשה בביתה.

מדווח גפן:

„אני מאשימה את שרות בתי־הסוהר במותו של יוסף, בעלי. כשיוסף גסס, אף אחד לא קרא לי לראות אותו. אני מקללת אותם. אני רוצה ומתפללת שהסוהרים שהרביצו לו והרגו אותו, ייענשו!"

מיסמך מחריד: כך מת אדם!

המכתב שהוגנב מן הכלא מספר, מפי עד־ראייה, כיצד התעללו ביוסף פרץ, אסיר בגלל עבירה של מה בכך. בפרטי־פרטים („גררו אותו... בעטו בו... דקרו אותו...”). ואז, אחרי מעשי־ברוטאליות ללא סוף, מת יוסף פרץ, לפי הגירסה הראשונה, אחת מרבות, של הסוהרים: מהתקפת־לב.

סמוך לתאריך 20.10.83 (התאריך איננו מדויק, שירות בתי־הסוהר אומר כי פרץ מת בתאריך 15.11.83) התפרסמה באחד מעיתוני־הערב הידיעה: „אסיר בכלא רמלה נפטר בתאו, לאחר שנפל ממיטת־הקומה בה ישן”. א.מ., תושב שדירות, המרצה עונש־מאסר במעשיהו, היה עד לפטירתו של הנ"ל, שלצורך הסיפור ייקרא ,משה' (שהוא, כפי שידוע עכשיו, היה יוסף פרץ). וכך הוא מספר:

משה, הנפטר, תושב קריית־גת, בין 34 בערך, נשוי ובעל מישפחה, היה שיכור כרוני. ביום מסויים נקרא בנו החרג והובל לבית־המישפט. משה הגיע לבית־המישפט, על־מנת להתעניין בגורלו. מאחר שהיה בגילופין, הפריע מדי פעם למהלך המישפט ולאחר אזהרות ונזיפות השופט, דן אותו האחרון לחודש מאסר בפועל בגין בזיון בית־הדין. מאחר והמישפט התנהל באשקלון, הושם משה בחדרי המעצר במישטרת אשקלון ולאחר מכן הובל לבית־המעצר ברמלה. הוא נכלא באגף־המיון, בתא מס. 14. תא זה מיועד להכיל שני אסירים בלבד ונקרא בעגת בתי־הסוהר איקס.

בתוך האיקס התוודעו שני האסירים. משה לא הראה כל סימנים של בריאות לקויה. מאחר שסיפר לא.מ. את סיבת מעצרו והעובדה כי הוא חולה במחלת הנפילה, ראה האחרון צורך להיות דוברו ולהשגיח עליו.

בסביבות השעה 10 בבוקר נתקף משה בהזיות אלכוהוליסט וצעק דברים חסרי־משמעות בקול רם, שמשך את תשומת־לב סוהרי האגף. סוהר בשם הרצל, הידוע כארם נוח, ניגש אליו וכאשר ראה במה מדובר, דיווח לממונים עליו. באותה הזדמנות ביקש א.מ. להעבירו מאותו תא מחשש לעצמו, ולעתיד לבוא. בקשתו לא נתמלאה. הוא עזב את התא לטיול בוקר בחצר. לפני שיצא הפנה את תשומת לבו של מפקד האגף, בשם פסח, כי משה סובל, לטענתו, ממחלת־הנפילה ונתון בהתקפת־הזיות עקב מצבו האלכוהולי.

משה לא הוצא לטיול ונשאר לבדו בשעה הקרובה. כל אותו לילה לא ישנו שני האסירים מפאת התקפות שפקדו את משה, ולטענת א.מ. הלך מצבו והחמיר. בשעת ארוחת־הבוקר, למחרת, לא קם משה ממיטתו לאכול „ונראה כמו מת,” כהגדרתו של א.מ.. א.מ. הזעיק, בצעקות, עזרה ולאחר פרק־זמן ממושך הגיע קצין־סוהרים לתא. המצב בו נמצא משה נראה חמור. לשונו נעלמה בגרונו. צבע פניו היה מוזר ועווית טילטלה את גופו. קצין־הסוהרים נתן הוראה להבהילו למרפאה, לאחר שניסה, במו ידיו, להחזיר את לשונו למקומה. כל אותה עת היה משה שרוע על רצפת התא עירום חציו (אוקטובר) וחובש־האגף (חבוש־כיפה בשם חיים), שהיה אף הוא נוכח במעמד, הפך את גופו בברוטאליות. על־מנת לבדקו ואחר כך נלקח למרפאת האגף.

כעבור כעשר דקות הוחזר לתא על־ידי החובש. קצין־הסוהרים וסוהר. לטענתם קבע רופא־האגף כי משה מציג ומתחזה לחולה. „מצבו נראה יותר גרוע.” דברי א.מ..

הדרך בה הוחזר משה לתא היתה על־ידי גרירת גופו. סמוך לדלת התא נעזב באכזריות ונפל על רצפת־המסדרון כשק. החובש, חיים, בעט בו בכל חלקי גופו, כאילו רצה לאלץ אותו להיכנס לתא. לאחר שהוכה באכזריות על־ידי הסוהר שהיה נוכח, נזרק בכוח לתוך תאו ונשאר שוכב על הרצפה. „ניסיתי לדבר איתו, אבל הוא היה חיוור כמו קיר ולא ענה לי,” דברי א.מ..

לאחר שהות נוספת אזר א.מ. אומץ, מאחר והוזהר לא להתערב בנעשה, וקרא שוב בקול לעזרה. קצין תורן הגיע ונכנס לתא. לאחר שבעיטותיו לא הועילו לדובב את משה, הוציא האחרון מחט ארוכה ודקר בה את משה בכל גופו. לטענתו — על מנת לבדוק את תגובותיו. משנוכח כי משה אינו מגיב, נתן הוראה לכבלו באזיקים, כאשר ידיו משולבות לאחור ורגליו אל המיטה.

לילה נוסף לא ישנו השניים כאשר משה סובל תכופות מעווית ופיו התמלא בקצף. צעקותיו במשך הלילה היו ללא תגובה. עד לאותו בוקר, בערך 24 שעות, לא באה לפיו של משה כל צורת מזון ושתיה.

„באמצע הטיול היומי שלמחרת, נקראתי לתא,” מספר א.מ.. „ראיתי אסיר בשם ח. נכנס לתאי ונכנסתי בעקבותיו. מפקד־האגף שהגיע למקום נתן הוראה לרחוץ את משה ולהלבישו ולאחר מכן נלקח משה למרפאת האגף.

„בשעות אחר הצהריים של אותו יום הודיע לי מפקד־האגף כי משה נפטר מהתקפת־לב.”

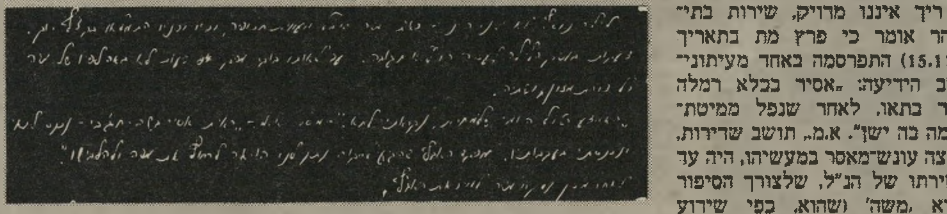

קטע מתוך מיכתב האסיר
„גררו אותו... בעטו בו... דקרו אותו...”

כך קיבלה את פני אנט פרץ.

מיום היוודע מות אב־המישפחה, לא שקטה משפחת פרץ, הגרה ברחוב שבטי־ישראל בקריית־גת. הפאתולוג באבו־כביר, אליו פנו כדי לברר את סיבת המוות, הודיע למישפחה חד־משמעית: „יוסף פרץ נפטר מדלקת ראות, בה לקה במהלך מעצרו.”

נזכרה אנט, (39), הרזה והנמוכה, כשהיא ממררת בבכי: „יוסף, בעלי, לא היה חולה כלל. הוא היה בן־אדם בריא. רק שם, ברמלה, הם הרגו אותו. אם הם היו מטפלים בו כמו שצריך הוא לא היה מת והיה חי איתנו ומגדל את הילדים באושר. אלוהים ישלם להם, על מה שהם עשו לו. הם לא נתנו לו לאכול. לא נתנו לו לשתות ולא טיפלו בו. הוא מת כמו כלב.”

היא ספקה את ידיה ופלטה אנחה. הכתבה בהעולם הזה לא הפתיעה אותה כלל. היא רק חיזקה את דעתה שאכן בעלה מת כתוצאה מהאלימות שהופעלה כלפיו.

בתה, אבלין, (21), התפרצה לדברי אימה ובקול בוכים סיפרה על עבריין תושב קריית־גת שהשתחרר לא מכבר מהכלא, בו שהה יחד עם אביה. הוא הכיר היטב את אביה יוסף וזו גם הסיבה שכאשר הוא השתחרר מהכלא הגיע הישר לביתם.

„הוא סיפר לנו איך התעללו באבא, במקום לעזור לו. הוא סיפר לנו שאבא היה מתעלף ולפעמים גם היה צועק לעזרה, אך אף אחד לא התייחס אליו. לא נתנו לו לאכול ולא נתנו לו לשתות.

„הוא (העבריין המשוחרר) ביקש מאיתנו שלא נוותר ונתבע את הסוהרים. רק הם אשמים במה שקרה לאבא. שמענו בקולו ופנינו לעורך־דין, שיטפל בענייננו.”

„יוסף כבר גמר!”

מישפחת פרץ שבעה צרות. מות אב־המישפחה, יוסף, הוא האחרון בשרשרת המיקרים הקשים שפקדו את המישפחה. בת אחת, מיכל אלגרבלי (26), נשואה ואם לשניים, נעדרת זה שלוש שנים מבלי שיש למישפחתה אות־חיים ממנה.

אהבותיה של אבלין הצעירה הסתיימו בפלילים. חברה נרצח במרכז המסחרי בבאר־שבע, על רקע מילחמת־כנופיות על סחר בסמים. עד היום תוקפים אותה סיוטים מהמיקרה. היא אינה מתפקדת ואינה עובדת וכל עול המשפחה רובץ על האם, אנט פרץ.

יוסף ואנט פרץ נישאו במארוקו. לאנט היו אלה נישואיה השניים. שלושת ילדיה הגדולים — מיכל (26), יעקב (25) ואבלין (21), הם מבעלה הראשון.

„יוסף הבטיח לי וחתם לי שהוא יטפל בילדים כמו שהם הילדים שלו. והוא, באמת, אהב אותם ודאג להם.”

מאז עלו ארצה, לפני 18 שנה, והתישבו בקריית־גת, עבר יוסף בסבלות, בנמל אשדוד. „כאשר אמרו לי במישטרה שיוסף היה חולני צחקתי ובכיתי. בן־אדם שעבר כל כך קשה בחיים, בסבלות, יכול להיות חולני?”

וכיצד, בכלל, הגיע יוסף פרץ לכלא?

„יוסף נעצר בבית־המשפט באשקלון. המיקרה היה כאשר בני, יעקב, הובא למישפט ויוסף היה נוכח במקום. השופט האשים אותו בבזיון בית־המישפט (כי היה שתוי). המחלה היחידה שהיתה לו היא השתיה. הוא אהב את זה. השופט גזר עליו חודש מאסר.

„אני ביקרתי אותו בבית־המעצר באשקלון, יום לפני שהוא הועבר לבית־הכלא ברמלה. מצבו היה טוב. הוא ישב עם הילדים, חיבק אותם ונישק אותם. אני לקחתי לו עוגות ופירות, אבל הוא לא רצה לקחת אותם. הוא אמר שלא חסר לו דבר ושאני אדאג למישפחה. הוא התנצל על שהוא נמצא במעצר.

„לפני שהלכתי הביתה, הוא ביקש ממני שאני אדבר עם הקצין האחראי, כדי שיתן לו כדור־הרגעה. המעצר והעובדה שהוא היה כלוא בחדר סגור עיצבנו אותו וזו הסיבה שביקש את כדור־ההרגעה.”

למחרת הועבר יוסף פרץ לבית־המעצר בכלא רמלה. הוא היה אמור לשבת שם שלושה שבועות. המישפחה לא הצליחה לבקר אותו ברמלה. יומיים לאחר שהועבר פרץ לרמלה הידפקו שוטרים על דלת הבית.

„אני זוכרת שבשעה 12 בלילה

„אסור לעבור על זה בשתיקה! חייבים לפרסם!”

דפקו חזק בדלת. פחדתי, אבל פתחתי את הדלת. בפתח עמדו שני אנשים. שוטר ממישטרת קריית־גת ועוד אדם שלא הכרתי. השוטר שאל אותי אם יוסף, בעלי, סבל ממחלת־הנפילה. התפלאתי מהשאלה והשבתי בשלילה. השוטר סיפר לי שבעלי נמצא במצב קשה בכלא ועומד למות.

„התחלתי לצעוק ולבכות ודרשתי שיקחו אותי לראות את בעלי. ואז קיבלתי את מכת־חיי: השוטר ביקש ממני שאני לא אצעק, משום שזה לא יעזור. יוסף כבר גמר, הוא אמר לי. לא ידעתי מה קורה איתי. השתוללתי, צרחתי והתעלפתי.”

כל אחד וההסבר שלו

למחרת ביקשו ממני מהמישטרה שאני אסע לתחנת־המישטרה ברמלה, כדי לקבל הסבר איך נפטר בעלי. קצינה הסביר לי שרופא־הכלא ערך ביקור בתאים וכשראה את בעלי חיוור ועייף לקח אותו למרפאה. שם, טענו הסוהרים, הוא נפל מהקומה השניה של המיטה ומת.

„מרמלה נסעתי למכון הפאתולוגי באבו־כביר כדי לזהות את הגופה. כשהראו לי את גופת בעלי, נדהמתי. ראיתי שיש לו סימני־מכות ליד העיניים ושריטות חזקות בבטן. הסימנים שהיו לו ליד העיניים נראו כמו סימני מכות־אגרוף.

„כשראיתי אותו ככה התחלתי לצרוח ולהשתולל. רופא־פאתולוג ביקש ממני להירגע, ונכנס לבדוק את הגופה פעם נוספת. כשהוא יצא הוא אמר לי שבעלי נפטר מדלקת־ריאות. אני בטוחה שזה שקר. הם היכו אותו וכשהוא מת הם פחדו. בקריית־גת ישנו אדם שרוחץ גוויות וכשהוא בא לנחם אותנו, כשישבנו שבעה, הוא סיפר לי שעל גופת בעלי נראו סימני־מכות כחולים בגב ורואים שהוא קיבל מכות חזקות.”

ההסברים שנתנו לאנט פרץ ולילדיה היו מוזרים. מכל גורם שנתבקש להסביר את סיבת־המוות היא קיבלה הסבר שונה. הסתירות הרבות לא נתנו לאנט מנוח. היא חשדה שמשרות בתי־הסוהר לא מוסרים לה את הסיבה האמיתית, כדי לא לחשוף את האמת.

היום, שנה וחצי לאחר המיקרה הטראגי, מישפחת פרץ עדיין לא רגועה. המישפחה אינה מבקשת ואינה רוצה פיצוי או רחמים. כל בקשתה היא שהאשמים, שגרמו למות בעלה, ישלמו את מחיר מעשיהם:

„עד היום, אף אחד מהמישטרה ומשירות בתי־הסוהר לא פנה אלינו. בעלי, יוסף, נחשב אצלם ככלב שלא מתעניינים בו.

„לילדים הקטנים שלי, יובל (12), אמיר (11), יניב (7), ואיציק (6), יש עד היום סיוטים מהמישטרה. כשהם רואים ניידת־מישטרה או שוטרים, שהולכים ברחוב, הם משתוללים, נתקפים בסיוטים ומקללים אותם בקול רם. הם היו קשורים מאוד לאביהם. הוא חסר להם מאוד!”

עכשיו, אחרי הפירסום, דורשת מישפחת פרץ את תוצאות ועדת־החקירה. אנט אף שוקלת לבקש הקמת ועדת־חקירה חדשה, מחוץ למיסגרת שרות בתי־הסוהר, והיא אינה יכולה להתאפק: „הסוהרים בכלא רמלה הרגו את בעלי ועל כך הם צריכים לשלם!”

בגלל הבן יעקב נכלא האב, יוסף. זה היה כאשר הגיע לבית־המישפט באשקלון למישפטו של הבן כשהוא בגילופין. לכן הואשם בביזיון בית־המישפט ונגזר עליו חודש מאסר.

שימחה מישפחתית יוסף הקפיד לקיים ימי־הולדת ושמחות לארבעת ילדיו. אך הוא גם טיפל כאב בשלושת ילדיה של אנט, אשתו, מנישואיה הראשונים.

במדינה

(המשך בעמוד 48)

איסוף המספרים שלו, באירגון עולי הולנד ובלישכה ההולנדית המרכזית לסטטיסטיקה, גילה פוט עובדה נוספת ולא־משמחת: באותה תקופה ירדו להולנד, נוסף ל־4546 העולים ששבו אליה, גם 1746 ישראלים (895 גברים, 316 נשים ו־535 ילדים), אשר הפכו לתושבי־קבע בהולנד. כך שבסיכום התנועה בין הולנד לישראל יש לישראל הפסד נטו של 740 איש.

וזה עוד לא הכל. כי המיספר הזה אינו כולל את עשרות־הצעירות הישראליות, אשר נישאו למתנדבים הולנדיים בקיבוצים, וחזרו עימם לארצם, קיבלו שם את הנתינות ההולנדית, והן אינן מופיעות בסטטיסטיקה ההולנדית כישראליות, אלא נחשבות כהולנדיות לכל דבר.

פגישה במיסעדה מיזרחית

במקום להילחם כאויבים, אפשר לשבת כידידים

זוגות מעורבים של צעירים וצעירות מישראל ומפולין רקדו סלואו צמוד על רחבת־הריקודים בעיר־השדה הפולנית. ואז לחש צעיר פולני על אוזנה של בת־זוגו הישראלית: „אתם, הישראלים, דווקא בסדר, לא כמו שאר היהודים...”

הצעירה, בת משק עין־הכרמל, החטיפה לצעיר סטירת־לחי מצלצלת.

למחרת היא עמדה עם חבריה מול האנדרטה של גיטו ורשה, כשדגל ישראל מתנופף מעל ראשם, וניגנה על האקורדיון את התיקווה, כשידיה רועדות מהתרגשות.

זה היה לפני 20 שנה.

היום חיה הצעירה הזאת, שרה אלכסנדר, בצרפת, שבה יצא שמה לפניה כטרובדורית מודרנית המופיעה בארצות רבות, בהן היא שרה, בשפות רבות, על צדק, חופש וזכויות־האדם.

הופעה בגואטמלה. אלכסנדר שחורת־השיער וחומת־העיניים, בסוף שנות ה־30 לחייה, נולדה בירושלים. אביה היה מראשוני העובדים בים־המלח, ואמה עקרת־בית שגידלה שלוש בנות. כשהיתה בת 4, עברו ההורים לעין־כרמל, ליד חיפה.

בצה"ל שירתה אלכסנדר בלהקת הנח"ל, ואחרי שיחרורה עזבה את הקיבוץ ולמדה שנתיים מוסיקה, כשהיא מתפרנסת כזמרת ושחקנית במועדון התיאטרון החיפאי.

בגיל 23, אחרי מילחמת ששת־הימים, יצאה מן הארץ. במטוס, שלקח אותה לאירופה, כתבה שיר: „מגבוה הן תבחין/בבתי־העלמין/לגבול, אין כלל שהות לפרחים/וכבר זרים חדשים מונחים.

לאירופה היא לא יצאה בגפה. ליווה אותה חברה, שלו נישאה מאוחר יותר, יוהאן אלכסנדר, יליד דנמרק, ששהה בארץ כמתנדב בקיבוץ דן.

יוהאן גדל בדנמרק ובשוודיה ושרה רצתה להכיר את מחוזות ילדותו. הם התמקמו בעיר מאלמו, בדרום שבדיה, שרה הופיעה בקברטים ויוהאן עסק במיקצועו, הצילום. הוא עבד עבור חברות־פירסום, צילם עטיפות תקליטים וכרזות אמנותיות.

לאחר שנה וחצי התעורר יצר הנדודים של בני הזוג והם נדדו לאמריקה המרכזית. הם קנו מיניבוס וערכו מסע ממכסיקו בצפון עד פנמה בדרום. הם חנו כשלושה חודשים בכל מקום, ואז המשיכו הלאה. שרה שרה שירים שמחים ועצובים במרכזים אוניברסיטאיים, בעברית, אנגלית וספרדית.

הימים היו ימי הפריחה של המישטרים הרודניים באמריקה המרכזית. נזכרת שרה, היום:

„השגתי ספר של אוטו־רנה קאסטיו, משורר שנרצח ב־68' על־ידי כיתת־רצח שפעלה בחסות השילטונות. הספר הזה היה אסור לקריאה. אותו ערב היתה לי הופעה באוניברסיטה של גואטמלה־סיטי. הלחנתי את אחד השירים מהספר, למדתי היטב את המילים, אמרתי לעצמי, שגם אם הספר ייתפס — את השיר לא יצליחו להוציא לי מהראש.

„למחרת ההופעה חצינו את הגבול. קצת לפני תחנת־הביקורת עצרנו את המיניבוס. ירדתי והנחתי את הספר מתחת לאבן בשדה. קיוויתי שאיזה רועה ימצא אותו שם, וכך ימשיכו רעיונות החופש והשלום של קאסטיו להתגלגל.”

פגישה בפאריס. אחרי המסע הזה התיישבו האלכסנדרים בפאריס. שם החלה שרה, לראשונה בחייה, לעבוד עם ערבים. היא פגשה סטודנטים ואנשי־רוח, בעיקר צפון־אפריקאים, אך גם פלסטינים.

ציירים, משוררים, אנשי־קולנוע ערבים, החיים בפאריס, החלו להזמינה אל בתיהם — והיא הזמינה אותם אליה. הופעתה המשותפת הראשונה עם ערבי היתה עם אידיר, זמר־מחאה אלג'ירי. אחריו הופיעה עם ג'ורג'ורה, להקה של שלוש אחיות ברבריות השרות על מצב הנשים בעולם הערבי. היא גם שרה ביחד עם היידי גלעה, זמר תוניסי.

אבל ההיכרות המרגשת ביותר עבורה היתה עם מחמוד דרוויש, משורר ואיש־רוח פלסטיני, ששיריו מוכרים היטב ברחבי העולם הערבי.

דרוויש נולד בגליל, היה פעיל רק"ח, נסע ללימודים בברית־המועצות, על חשבון מילגה מיפלגתית, ושם קיבל את פרס לנין לשירה. בדרכו חזרה, הגיע דרוויש ללבנון במקום לישראל, התגייס למרכז התרבות של אש"ף. כיום עוסק דרוויש בשיקום מרכז התרבות הפלסטיני בקפריסין, אחרי שמישרדיו בביירות נהרסו.

דרוויש, שהוא בן־בית בחוגי האמנים בפאריס, שמע על שרה. גם היא שמעה עליו. היא רצתה להיפגש איתו, השיגה את מיספר־הטלפון. הם נפגשו והלכו לאכול — כמובן, במיסעדה מיזרחית. על הפגישה עם דרוויש סיפרה שרה:

„ישבנו במיסעדה עד שעה מאוחרת ודיברנו בעברית. יש לו עברית נהדרת. הרגשתי כל־כך נפלא. שבמקום להלחם כאויבים אנחנו יושבים כידידים. התיידדנו. מחמוד צחק על האופי „הקיבוצניקי” שלי ואני התבדחתי על חשבון תפקידו כ„תרבות'ניק” של אש"ף.”

לפני כשנה, ביום הסולידריות הבינלאומי של אונסקו, בנוכחות מאות שגרירים ומכובדים אחרים, פגשה שרה שוב את דרוויש והוא הכין לה הפתעה. הוא הציג אותה לפני הקהל וביקש ממנה לקרוא את שירה, פגישה בפאריס:

אותם געגועים אותנו מציפים/אל אותם הנופים... מחמוד דיבר על נדודים של משורר בניכר/על בית אותו ישא בליבו, על שדות ועל כפר./ אני דיברתי על יהדות/על החלום בן האלפיים למולדת ופדות...

חיים בכפר. שרה חיה כיום בכפר ליד אוויניון בדרום צרפת, מגדלת את שני בניה, תומר בן ה־14 וימנדו בן ה־10. שמו של הבן הקטן נלקח מהשפה האינדיאנית ופירושו רוח־האדם. יש לה שם סוסה, קאלי (ביוונית: טובה) ולסוסה סייח, ששמו פושקין. יש לה גם כלבת רועים ושמה יסמין. יוהאן בעלה, עוסק בצילום אמנותי, וגם עובד בנגריה שליד הבית.

גם בכפר לא נטשה שרה את הזימרה. עד היום הוציאה שני תקליטים, שלום. שירים שכתבה בעברית, ונווד־התיקווה, תקליט שחציו עברית וחציו צרפתית. עתה היא עומדת להוציא תקליט משותף עם עימאד צאלח, זמר פלסטיני המתגורר בצרפת. התקליט יהיה חציו בעברית וחציו בערבית.

ומדוע אינה חוזרת לישראל? מסתבר, שלמרות נסיונה הבינלאומי העשיר, דווקא בארץ סגורות בפניה דלתות רבות. הסיבה, כנראה, אינה שאין נביאה בעירה, אלא דווקא דיעותיה של אותה הנביאה.

חקירה מיוחדת

שרה דויד הורידה את אחותה שושנה לזנות. כאשר שרה נרצחה, נשארה שושנה בזנות. אך גם היא נפלה קורבן

רצח הזונות בירושלים

בנימין מרימי חזר מהתפילה בבית־הכנסת. כשפתח את דלת ביתו, לא האמין למראה עיניו. באחד מחדרי הבית קיימה בתו, שרה, יחסי־מין עם אדם, והאם עמדה מבעד לדלת ושמרה עליה. מרימי, שלא ידע כי בתו עוסקת בזנות, השתולל, נטל סכין־מיטבח ובחמת־זעם התנפל על האם. הוא דקר אותה 15 פעמים בכל חלקי־גופה. היא אושפזה במצב קשה, הוא נכלא, הועמד לדין ונשפט לחמש שנות־מאסר.

אך זאת היתה רק החוליה הראשונה בשרשרת אסונות שבאה על בני מרימי. אחר־כך נרצחה שרה, אחת ממיספר זונות, שנרצחו בירושלים בשנה האחרונה ועכשיו ניסו לרצוח את אחותה, שושנה, זונה אף היא, המאושפזת, במצב קשה, בהדסה.

על הספה בסלון

שושנה, **הפרוצה**, היא ידידה קרובה של רחל, המבקשת לשמור על אלמוניותה תחת שם מוסווה, אבל חורה לה על מר־גורלה של שושנה והיא מתפרקת:

„שרה היתה האחות הבכירה במישפחה. ביום הירצחה, לפני שלושה חודשים, היא היתה בת 45. היו לה שלושה ילדים, אותם גידלה ברירתה, בנווה יעקב. בעלה עזב אותה לפני שנים רבות, כשגילה שהיא עוסקת בזנות ומישפחתה לא הכירה בה ואף נמנעה מלהזכיר את שמה.

„שושנה צעירה ממנה בהרבה שנים. היא בת 27. היא סיפור שונה לגמרי. היא בחורה נהדרת, שתמיד הקפידה על מראה חיצוני ותמיד חשבה על עתידה. היא אפילו דאגה לתעודת־בגרות.

„אבל בגלל היחסים העכורים בבית היא הדרדרה לזנות. בכל ביקור שלי אצלם, בשכונת נחלאות, היו צעקות ומריבות ושושנה, שעמדה במרכז המהומה, לא אהבה את האווירה במישפחה.

„היא חלמה על חיים עשירים. על הרבה כסף. על נסיעות לחו"ל. על בגדים יקרים.

„היא נהגה לשכב על הספה בסלון ולבקש שישרתו אותה. בזה לא היו לה בעיות, כי אימה אהבה אותה מאוד.

„ואז השתגעה ואושפזה בבית־החולים טלביה. בו שהתה שנתיים. שם היא נראתה זוועה, היתה מיואשת ופעם אחת אף ניסתה להתאבד.”

בלונדינית נוצצת

כשהשתחררה **שושנה** היא ביקשה להתפצות. הגזימה באיפור, צבעה את שערה, שכרה חדר בשכונת מקור־חיים בירושלים ובגיל 23 החלה לעסוק בזנות. המישטרה חשפה את המקום באמצעות סוכן מישטרתי מושתל, שגילה כי שושנה הפיקחית, עם הראש שלה לעסקים, העסיקה כמה זונות במקום. כשנתפסה, חזרה לבית אימה, בנחלאות. אבל הסיפורים על העושר והכסף הרב שאפשר לעשות בזנות ששרה אחותה התמידה לטפטף לה לא הותירו סיכוי ששושנה תחזור למוטב. והיא, אכן, צברה כסף רב מעיסוקה בזנות.

היא נהגה להשוויץ, לנקוב תמיד בסכומי כסף גדולים, להראות לכולם את הדולארים ולספר על תכניות־החיסכון, אותן פתחה בבנקים. והיא גם היתה בת טובה. חלק מהכסף היא העבירה לאימה, לסייע בכלכלת־הבית.

האהבה הגדולה של שושנה היתה לשולחן־הקלפים. היא נהגה לבלות שעות רבות, ביום ובלילה, סביב השולחן, יחד עם חברותיה הפרוצות ויחד עם כמה אנשי־עסקים ירושלמיים. הסכומים עליהם שיחקו היו עצומים.

שושנה לא היתה אף פעם יפה. היא נהגה לשנות את צבע שערותיה לעיתים קרובות ולאחרונה היא היתה בלונדינית נוצצת. תמיד נראתה עם סיגריה בפה וממהרת. היא נהגה להסתובב, ולעסוק בזנות במיוחד בעיר העתיקה ובבית־לחם. היו לה הרבה לקוחות קבועים ומתמידים. כאלה שהיו מגיעים אליה פעמיים־שלוש בשבוע ואף יותר פעמים

גופתה של שרה דויד במקום הפשע
15 דקירות לאמא

אהבה חד־צדדית

אהבתה העזה והאמיתית היתה נתונה לרוכל משוק מחנה יהודה. זה היה גבר מבוגר. גרוש ובעל אמצעים

מישפט

הגוזל ממודיעין

נוח איש צדיק היה בדורותיו / אבל פתחו לו תיק בשל מעלליו. / במשך המבול. בתנאי צינוק. / בגן־חיות שלם החזיק. שלא כחוק.

הואילו נא לתמוה מי אותו הפליל / הרי האיש הזה, את כל החי הציל! / אכן דבר תמוה. ממש לא ייאומן: מציל חיים. בארץ נחשב לעבריין!

על כן ישנה תשובה, ולה מוסר־השכל נבזה: / הואילו נא לקרוא את הכתוב בזה.

„אם הם רוצים ככה, אז צריך לאסור את התנועה הקיבוצית,” אמר בשבוע שעבר הניתבע אסי הנגבי (37), שחקן־מחזאי תל־אביבי, לאחר הדיון הראשון במישפטו המוזר. התובעת, עורכת־הדין שרה שלום, ייצגה במישפט את רשות שמורות־הטבע, שהיא שהגישה את כתב־האישום נגד הנגבי.

האשמה: החזקת ערך־טבע מוגן, בז מצוי בן־יומו, ללא היתר.

העונש האפשרי: שנתיים מאסר.

גוזל בין הצוקים. הנגבי, חובב־חיות מושבע, לא האמין בחלומותיו הרעים שיצטרך אי־פעם להוכיח שכוונותיו היו טובות גם לציפור טורפת, כמו הבז המצוי. הכוונות הטובות התחילו בבוקר אביב של שנת 1982, עת גילה הנגבי גוזל קטן, עזוב וחסר־ישע בתוך קופסת קרטון שהיתה מונחת על האדמה.

זה היה עת השתתף הנגבי בהסרטת סרט בעל נושא צבאי, שהפיק צה"ל. נזכר הנגבי: „ביום האחרון של הצילומים, בין הצוקים הגבוהים של אזור מודיעין, הוזעק כל הסט לעבר שני גוזלים בני־יומם שצווחו עד לב השמיים. הם שכבו בתוך הקרטון והיוו טרף קל לכל חתול מיזדמן.”

בו במקום נערך דיון רב־משתתפים על האופי והתכונות המיוחדות של העוף הטורף. המומחים טענו, בביטחון, שאם מישהו לא ידאג לשני הבזים הקטנים, הרי שעתידם למוות נחרץ והמוצא היחיד הוא לדאוג להם, כי גם אי־אפשר להחזיר אותם להוריהם: „ברגע שיד אדם נוגעת בבז, הוריו דוחים את צאצאם!”

הנגבי התנדב לפתור את הבעיה. הוא אסף אל חיקו את הגוזל הרך וכלוב, בביתו שבתל־אביב, קלט, באותו יום, את הניצול הטורף.

הבז לא היתה ציפור זרה להנגבי שהעביר את ילדותו בקיבוץ מרחביה, כשסביבו חיות שונות: „כל הילדים אצלנו גידלו בזים. היו לנו בזים חופשי־חופשי, שנהגו לקנן במחסן־התבואה!”

הנגבי ידע יפה את דרישות קיומו של הטורף הקטן, הזקוק למנות־בשר כדי להתקיים. גם אישתו ושני בניו הקטנים נרתמו למשימה. הנגבי ביקש להמתין שהבזון יגדל ויתחזק ואז, כמובן, ישלח אותו לחופשי. הוא לא התכוון להחזיק בבז בבית.

כמו תינוק־אדם. הגוזל הקטן לא אכל אלא חתיכות בשר טחון. („קנינו לו מוכן גם בשר־תרנגולת והוא חיסל את הכל!”) למרות הרצון הטוב של מישפחת הנגבי הלך הבז ונחלש עד שהתקשה לעמוד על עומדו. הדיאגנוזה קבעה שהבזון סובל מתחילת סימניה של מחלת רככת־העצמות, שפגעה בו ממש כפי שהיא עלולה לפגוע בתינוק־אדם, אם אינו זוכה למנת־שמש וויטמינים מספיקה.

„הלכנו וקנינו ויטמינים והוספנו עצמות טחונות והמצב לא השתפר. את הבעיה פתרה, לבסוף, מכרה, אשר לקחה את העולל למכון הזואולוגי של אוניברסיטת תל־אביב. מאז לא שמע הנגבי יותר על הבז.

אהבה, לא כלא. עברה שנה ולפתע קיבל הנגבי שתי הודעות לחקירה מרשות שמורות־הטבע: „לא הגבתי לפניות שלהם. חשבתי שרק למישטרה מותר לחקור אותי.”

כעבור חצי שנה נוספת הגיע אל ביתו אדם שהודיע לו שהוגשה נגדו תלונה על שלקח בז, ולפני חודש הוא קיבל כתב־אישום.

הנגבי הנדהם ביקש את עזרתו של עורך־דין. הוא לא הבין מה רוצים ממנו. אילו היה לוקח בז מתוך הקן אליו הביתה, הוא היה מבין שיש מקום

חובב־חיות הנגבי
ממש לא ייאומן –

בז מצוי
– מציל חיים נחשב לעבריין!

להאשימו, אבל האם היה מוטב להשאיר את הבזון בין הצוקים כדי שיטרפו אותו.

אמר הנגבי: „לקחתי בז ולא תגעתי בו לרעה. הוא לא קיבל רככת ממני. בפעם הבאה שאראה בז, אז שיטרוף אותו איזה חתול. אני, בשביל אהבת־החיות שלי לא מוכן לשבת בכלא.”

הרגש והשכל. הנגבי אינו מפעיל רק את רגשותיו, אלא גם את שכלו. למעשה, קשה לו להבין כיצד אפשר בכלל להעניש אותו. החוק על ערך־טבע מוגן, כמו בז, יצא בשנת 1983, והוא אסף את הבז בשנת 1982.

בינתיים גם כתב את השיר (נוח איש צדיק) אבל עורך־הדין שלו הציע לו לא להבליט את זה כל כך שהוא חובב־חיות מושבע. עוד יכולים להחליט, בבית המישפט, שמרוב אהבה לחיות הוא חונק אותם (מאהבה).

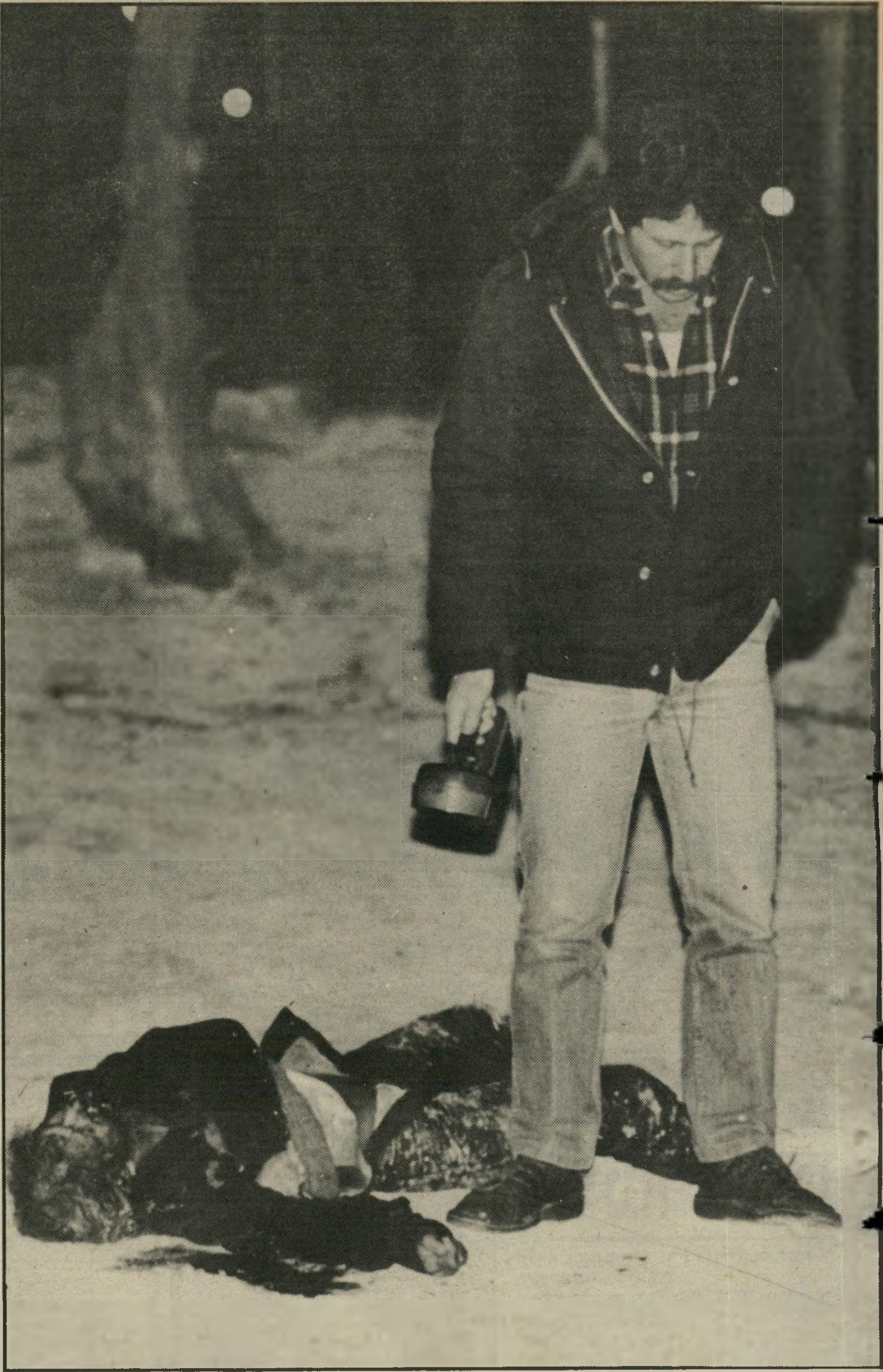

גופתה של מרים קרסנטי במקום־הפשע
לשסע את הגרון

ולמרות זאת ניצל אותה וסחט ממנה כספים ורכוש. אהבתה העזה אליו השכיחה בעיניה את כל מגרעותיו. לחץ בני משפחתה, לניתוק היחסים, לא עזר ואפילו איומי אחיה על הרוכל לא שינו דבר. רק אחרי הרבה זמן השתכ־

בזנות היתה בעיניה כמו כל עבודה אחרת. כאשר רחל הפתיעה אותה פעם באמצע קיום יחסי־מין עם לקוח, היא ביקשה את סליחתה וכלל לא התרגשה.

ואז הפכה לקרבן לנסיון־רצח. היא שסועה בצורה קשה בגרונה. וכיום

הגירסה המשטרתית, כפי שפורסמה בעיתונים, כאילו נסיון־הרצח היה אולי על רקע לאומני לא מסתדר עם יחסה של שושנה לערבים ויחס הערבים ל־שושנה.

שדווקא שושנה, שנהגה תמיד לומר

היא חלמה על חיים עשירים, על הרבה כסף, על נסיעות לחוץ־לארץ, על בגדים יקרים, ולכן הזנות היתה בעיניה כמו כל עבודה אחרת

נעה שושנה שאכן האהבה הזאת היא חד־צדדית ונצלנית ושמה קץ לפרשה. הפרידה הותירה אותה עצובה ומאוכ־זבת.

היא חזרה ביתר־שאת לזנות, משום שהכסף היה הדבר החשוב בעיניה. אף פעם לא הרגישה צורך להתנצל ולהסביר את מעשיה. העובדה שעסקה

בבית־החולים הדסה היא מקיימת את הקשר עם צוות הרופאים. האחיות והמבקרים באמצעות כתיבה. שושנה כותבת את הדברים אותם היא רוצה לומר, והמבקרים מדברים אליה.

עד עכשיו היא לא גילתה מי ביצע את נסיון הרצח. נראה שהיא מפחדת מהעלול לקרות לה לאחר שתצא מ־בית־החולים.

שעם ערבים כיף יותר לשכב בגלל שהם משלמים כסף טוב והם מבינים יותר באהבה. תיפול קרבן לערבים, זה לא סביר.

קשה לדעת, עד שלא ייעצרו הרוצחים, מי רוצח זונות בירושלים, כמו מרים קרסנטי, למשל. אבל במקרה של שושנה, אפשר לחשוב על כיוונים אחרים. כספים. קלפים.

רחל מרחלת על כל העולם

שאו ציונה נס ודגל

ציונה טובטרמן
דליקטס

מה אני אגיד לכם? אני מעריצה את **ציונה טובטרמן**. איך שהבחורה הזו לא מזדקנת! תענוג ממש! תסתכלו עליה! מי היה מאמין שיש לה בן בוגר־צבא, מי?

כשהיא הולכת עם הבן שלה ברחוב, כולם חושבים שהיא החתיכה שלו. גם כשהיא הולכת ברחוב עם הבעל שלה, **בני פדאני**, כולם חושבים שהיא החתיכה שלו, למרות שהוא צעיר ממנה בהרבה שנים טובות.

ציונה היתה נערת־הזוהר מס׳ 1 של ישראל.

כעת, עם השנים, היא עוד יותר משהו, תמיד מהממת בהופעתה, זרוקה וחתיכה, תמיד לבושה בסמרטוטים שעולים מאות דולארים, מאוד־מאוד בעניינים. אין מסיבה של הבוהימה שציונה אינה מקשטת אותה, ביחד עם בעלה, בן למשפחת התכשיטנים הנודעת.

כעת, כך מספרים לי, הם בונים את בית־החלומות שלהם ביפו, באיזור של הבוהימה, כמובן, ליד **אורי ליפשיץ**. חוץ מזה היא הרחיבה את הבוטיק שלה, וחוץ מזה היא ממשיכה להיראות ולהתנהג כמו ילדה קטנה. מספרים שהבן שלה אומר לה לפעמים „יאללה אמא תתבגרי!" והיא באופן עיקש ביותר מתעקשת להישאר ילדה קטנה.

מה אני אגיד לכם — יש נשים שזה יושב עליהן פאתטי, הילדותיות הזאת. על ציונה זה יושב דליקטס.

מיליונר פנוי

זוכרים את השיר האיטלקי הנודע „פיפויו, פי־פו־וווו־יו"?

טוב, את השיר הזה לא כתבו בדיוק בשביל **פויו זבלדוביין**, אבל חוץ מזה הוא בהחלט נולד עם כפית של כסף בפה. לאבא שלו יש אחד הבתים המפוארים ביותר בארץ, השוכן כבוד בקיסריה. אומרים שהגן מסביב לבית יותר גדול מגן־העצמאות, ושחדר־האורחים יותר גדול מהיכל התרבות. זה מה שאומרים. אני בעיניים שלי לא ראיתי.

הקיצר, פויו הנ"ל, הנמצא בעסקי אביו, בין היתר הוא הבעלים של סולתם ועוד מיני טובין שכאלה, הוא פנוי וחופשי להצעות. עד עכשיו ניסו לשדך לו את הכי יפות בעיר, והוא נדלק דווקא על מעצבת־האופנה **נילי טוויג**. בין השניים התפתח רומן סוער, והם נסעו יחד לחו"ל.

בקיסריה כבר התחילו לעמוד בתור אצל תושבת־המקום **לולה בר**, כדי לתפור את השמלות. אבל שוד ושבר: משהו קרה לרומן המוצלח ההוא, משהו נשבר, והשניים נפרדו.

כעת גם נילי פנויה, וגם פויו פנוי. אז אם את מחפשת אותו צעיר ומיליונר, ותאמיני או לא — גם רווק, את יודעת איפה לחפש בקיסריה. אפשר גם לקבל את הטלפון אצל נילי טוויג. אומרים שהיא תתן ברצון.

אריק איינשטיין עובר דירה

לשיכון בבלי בתל־אביב ירדו נקודות. אחד מאזרחיו המפורסמים ביותר עזב את השיכון האכסלוסיבי, וחזר לדירתו הצנועה ברחוב חובבי־ציון.

כן, גבירותי ורבותי, אם אתם מחפשים את האליל אריק איינשטיין בסופרמרקט השכונתי, כדאי לכם לחפש אותו בסופרמרקט של כיכר־

אריק איינשטיין (עם שלמה ויישינסקי), אשתו סימה יבנם
תפרן

דיזנגוף. אריק, שעבר ביחד עם זוגתו שתחיה, **סימה אליהו**, ובנם המשותף, **אמיר**, לשיכון בבלי, אחרי שרעייתו **אלונה**, ובתו **יסמין**, הפכו לדתיים, חזר לדירת דמי־המפתח הישנה שלו, ביחד עם סימה והילד.

למה הוא עזב את בבלי? השד יודע. הוא בחר לגור שם מכיוון שבקומה שמתחת מתגוררת חברתה הטובה ביותר של סימה אליהו. חברה זו, **נורית בורשטיין**, היא שמצאה לאריק וסימה את הדירה, שבעבר הלא־רחוק התגורר בה **צביקה פיק** ואשתו **מירית שם־אור**. אחר־כך אירע האסון של תאונת־הדרכים, שבה ניצלו חייהם של אריק, סימה ונורית, ושבה נהרגה הציירת **ריבקה רובינשטיין**.

אריק וסימה המשיכו להתגורר עוד זמן־מה בדירה. אפשר היה לראות את אמיר, בנם הקטן, משחק בגן־החיות שעל גדות הירקון, מול הבית, ואיינשטיין יכול היה לשיר על הירקון, שהוא כל־כך אוהב, ממש דרך חלון חדר־השינה שלו.

אבל זהו — נגמרה הדירה השכורה, האיינשטיינים חזרו לחובבי־ציון. למה? אומרים שכל זמן שבתו הבכורה של איינשטיין, **שירי** היתה בצבא, היא התגוררה בחובבי־ציון. כעת תאמינו או לא, עם שיחרורה, הצטרפה שירי לאמא אלונה ולאחותה יסמין, וגם היא הפכה לדתית בירושלים, כך שהדירה בתל־אביב נשארה פנוייה. שכר־הדירה ששילם אריק איינשטיין בבבלי היה כמה מאות דולר. ואני לא צריכה לספר לכם כמה הזמרים בארץ הזאת, אפילו כשהם אלילים, תפרנים. אז הוחלט לחסוך את הדולארים ולחזור לחובבי־ציון.

חדשות השרון

השפיון שלי מאזור השרון הביא לי השבוע סיפור. ללקק את האצבעות! אבל יותר טוב שנפרסם אותו בלי שמות. למה שאנחנו לא בעניין של לעשות את העבודה של מיחלקת־הסמים במישטרה.

באיזור־השרון, כך סיפר לי השפיון שלי, התמקמו בשנים האחרונות אנשי־בוהימה שנשבר להם מתל־אביב. אבל בכפרי־השרון יש גם אנשים מהישוב, שאף פעם בחיים שלהם לא בילו אצל שמיל או בג׳יי אנד ג׳יי, אנשי־עמל מרובעים, שכל מה שהם יודעים על עישון זה שהסיגריות מביאות לסרטן.

יום אחד הגיע לאחד מכפרי־השרון **אחד ממשוררינו הלאומיים**. הנ"ל, צעיר זרוק, מסטול ומקסים, התחיל על המקום לחפש לו סטוצים. הוא לא הסתפק בחתיכות שהגיעו לביתו מתל־אביב בהמונים. הוא רצה משהו כפרי, משהו ארצי, שיתן לו מוזה לכתוב שיר על אמא־אדמה.

לא הרחק ממשוררנו התגוררה: **גרושה צעירה**, בת־כפר נאיבית, שבעלה **המדען** עשה לה ברוז וברח עם **האסיסטנטית** שלו. הכפרית הצעירה לא התאוששה מהמכה שהנחית עליה הבעל. היא נשארה עם שני ילדים, כלב, בית וחצר ענקית.

חיש־קל מצא לו משוררנו דרך אל ביתה של הכפרית. הוא היה מגיע אצלה מאוחר בלילה, מדבר איתה על החיים. הכפרית היתה המומה. הוא התחיל להביא אליה את חבריו, אנשי־הבוהימה מתל־אביב והכפרית התחילה להרגיש נורא IN. רק שה־IN הזה בילבל עליה את עולמה. היא לא ידעה עוד מה היא רוצה בחיים, לגדל את ילדיה, או אולי להפוך שחקנית, זמרת, משוררת.

משוררנו אמר לה: הכי טוב שתכתבי, כך תוציאי מתוכך את הכישרון הטמון בך. הכפרית התחילה לכתוב, והמשורר המאניאק היה מקריא את השירים שלה לפני החבר׳ה, ועושה ממנה צחוק.

אבל לשיא־השיאים הגיע משוררנו כאשר יום אחד זרע בחצר האחורית שלה זרעי מריחואנה. היא ממילא לא הבינה בזה כלום, והוא ממילא היה על הכוונת של המישטרה, ולא רצה להסתבך בגידול המריחואנה בחצרו שלו. וכך, תוך פרק־זמן של שלושה חודשים, גדלו צמחי המריחואנה לגובה של מטר.

הכפרית לא הבינה מי כל האנשים האלה מתל־אביב הבאים פיתאום אל החצר שלה, וקוטפים את עשבי־הפרא.

יום אחד הגיע משוררנו בלווית כמה מחברמרעיו אל החצר, והנה שוד ושבר: לא צמחים ולא מריחואנה. השטח היה מנוכש לגמרי. המשורר התחיל להשתולל, דפק על הדלת של הכפרית בהיסטריה וצעק: מה עשית?

הכפרית לא הבינה, ואז בקוצר־נשימה הוא הצביע על השטח המנוכש. הכפרית הביטה לעברו בתמימות ואמרה: „אה, זה: עברו פה הבוקר שני חבר׳ה, והציעו לנכש את העשבים השוטים בגינה. ניכשו את השיחים, הכניסו אותם לשק ניילון והלכו. אפילו לא רצו לקחת כסף בשביל העבודה!"

קרל ברנשטיין חי ומאוהב בישראלית

נילי טוויג
טלפון

לא תאמינו איזה סיפור דליקטס הביא לי השפיון שלי מניו־יורק.

הוא פגש את **קרל ברנשטיין**. זוכרים אותו? זה מפרשת ווטרגייט! זה שבגללו ובגלל חברו הלך הנשיא ניכסון הביתה? זה שאת התפקיד שלו בסרט ווטרגייט מילא **רוברט רדפורד**? נכון.

אז קרל ברנשטיין הנ"ל. מאז אותו סקופ בינלאומי שלו. איבד קצת את הצפון, והקאריירה שלו קצת הידרדרה.

השפיון ישב איתו אצל מייקלס בניו־יורק. מצד ימין ישבו **וודי אלאן** ו**מיאה פארו**, מצד שמאל ישב **יז׳י קושינסקי** ו**נסטסיה קינסקי** עם בעלה המצרי.

ישבו להם שפיוננו והעיתונאי הנודע, ובעוד ההוא מטביע בכוס עינו, סיפר לו סיפור מהסרטים. קודם כל סיפר לו על אשתו שהתגרשה ממנו, ושפירסמה על חייהם המשותפים ספר, שהפך לשלגר היסטרי באמריקה. אחר־כך סיפר לו שהוא מת על הארץ,

ובעיקר הוא מת עליה מפני שיש לו שם **חברה**, שהוא ממש מעריץ, אשה נהדרת, יפה, ארכיטקטית, שלא רוצה אותו בשום פנים ואופן, מפני שהוא אלכוהוליסט.

שפיוננו הזיל דמעות שליש, אבל לא שכח לרגע את העבודה שלו, וניסה לסחוט מקרל את שמה של הארכיטקטית. תאמינו או לא, קרל היה כל־כך מסטול שהוא לא זכר את שמה, או שאולי לא רצה לזכור את שמה. בקיצור, את השם, השפיון הטמבל שלי, לא שלח.

כעת הטלתי על השפיון שלי במישרדי הארכיטקטים לעשות עבודה יסודית ולברר מיהי הארכיטקטית היפה, שיש לה עניין עם קרל ברנשטיין, ועד שהנ"ל ידווח לי — תסתפקו בחצי סיפור, לא־נורא.

על ה פפקו הזה
אני לא אוותר!

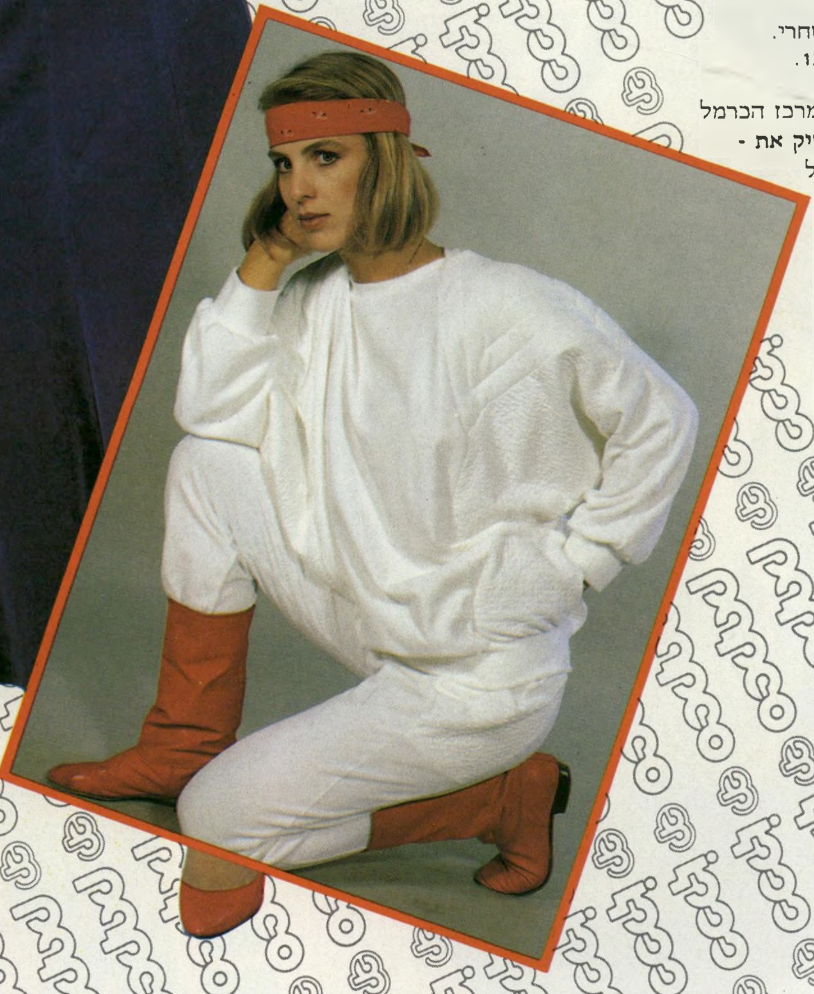

אפשר בהחלט לעבור את החורף הזה עם חיוך. בבוטיקים של פפקו דגמים חדישים ואופנתיים, באיכות של פפקו, כמובן. המחירים מעוצבים לפי אופנת הימים האלה. בכל יום יוצא דגם חדש של פפקו. אחד מהם הוא ודאי הדגם שלך, והוא נמצא בחנויות אלה:

ירושלים: **אמי** - ההסתדרות 20 **אסף** - תלפיות **גרין 2** - בית הכרם מרכז מסחרי.
רחובות: **בת-חוה** - רח׳ הרצל **סלומון נשים** - רח׳ הרצל. ראשל״צ: **נמבר 1** - פסאג׳ חיים
טל-סטור - אזור התעשיה.
חולון: **אנטים** - מרכז מסחרי קרית שרת. **לה-קוקט** - מרכז מסחרי קרית שרת **אודט** - רח׳ סוקולוב. פ״ת: **סלון ציפי** - חובבי ציון.
כ״ס: **גבריאלי** - רח׳ ויצמן **אילה** - רח׳ ויצמן **קופידון** - רח׳ סוקולוב. הוד השרון: **לובן-לי.**
חדרה: **בון-טון** - הרברט סמואל.
הרצליה: **קטיפני** - בן גוריון 48.
נתניה: **פופסי** - סמילנסקי 12.
ערד: **ערדין** - מרכז מסחרי.
ב״ש: **ברבו** - מרכז מסחרי עומר.
כפר שמריהו: **אליסה** - מרכז מסחרי.
רעננה: **בילבי** - רח׳ הנגב 4.
אשקלון: **ג׳וליט** - מרכז מסחרי.
נהריה: **מרתה** - געתון 20.
עכו: **סיגל** - רח׳ בן עמי.
כרמיאל: **בוטיק בלי שם** - מרכז מסחרי.
עפולה: **חלומות** - ככר העצמאות 12.
טבריה: **קלאב הוטל**
חיפה: **קו-חן** - רח׳ הרצל **קו-חן** - מרכז הכרמל **מ. לולה** - מרכז הכרמל. ת״א: **בוטיק את** - רח׳ דיזנגוף **יולה** - רח׳ אבן גבירול **חנות המפעל** - חומה ומגדל 20.

מיספר 2470 ט' טבת תשמ"ה 2.1.1985
המחיר 800 שקלים (כולל מע"מ) שנה 49

רצח הפרוצות

חקירה מיוחדת

ועכשיו — הסיפור המל...

זהו האיש שהוכה למוות בכלא!

יוסף פרץ
עם בנו